

Najprej izhaja kot priloga **Slovincu**, od 1897 pa je izhajal samostojno. Do leta 1906 je izhajal dvakrat mesečno, kasneje enkrat tedensko. Od februarja do septembra 1925 je izhajal kot **Novi Domoljub**, kasneje spet kot **Domoljub**. Od leta 1908 je svoje izdaje dopolnil s prilogami: **Naš kmečki dom**, **Društvenik**, **Naša gospodinja**, **Občinska uprava**, **Domoljubove podobe**, **Gospodar**, **Mati in gospodinja**, **Novice v slikah**, **Gospodar in gospodinja**. Vsebinsko je bil katoliško usmerjen, zavzemal se je za medsebojno povezanost Slovencev in v začetnih številkah poudarjal vdanost cesarju. Objavljal je novice doma in po svetu, v zadnjih številkah svojega izhajanja pa je postal protikomunistično naravnani.

Vir: dLi

Iz Radoljice. Dne 23. julija je pri nas umrl deželni glavar kranjski, blagorodni gospod grof G. Thurn. Pogreb je bil 25. julija; pokopali so ga premili knezoškof ljubljanski, ki so isti dan delili zakrament sv. birme na Koroški Beli. Bil je pokojni glavar plemenitega srca, dobrih rok in zato vsem zelo priljubljen. Za smrt se je lepo pripravil. Predno je mislil iti v toplice na Češko, je v farni cerkvi prejel sv. zakramente, in ko se mu je pozneje bolezen shujšala, previden je bil tudi na domu. Bog daj pokojniku v večnosti svoj mir, deželi Kranjski pa vrlega glavarja.

Vir: Domoljub, 2. 8. 1888

Iz Kropce. Blag. gosp. deželni predsednik baron Winkler nam je obljubil, ko je prišel gledat našo revščino, v katero smo zabreli, odkar nimamo žebljarskega dela, da nam bo pomagal po svoji moči. Zato smo se razveselili, ko smo zvedeli, da so se v Ljubljani zbrali deželni odborniki, fužinarji, zastopniki kovačev, obrtniške zbornice, vladni svetnik, obrtni nadzornik in naš župan. Dogovarjali so se, kak Kropenčanom poskrbeti dela. Sklenili so prav lepe reči, ki so sedaj seveda le še pisane na papirju. Kakor hitro se ti sklepi izvrše v dejanji, precej vam bom sporočil, in to kmalu po pravici pričakujemo, saj se je tega dela lotil za vse dobro vneti, priljubljeni, preblagorodni gosp. deželni predsednik sam.

Vir: Domoljub, 2. 8. 1888

Dar Hočevanjeve. V šolske namene pa sta velikodušne darove poklonila na altar domovini imenovana gospa Josipina Hočevanje, vdova po g. Martinu Hočevanjeju v Krškem, pa gospod J. Gorup, veletržec na Reki. Prva darovala je 28.000 gld. rodnemu svojemu mestu Radoljici v šolske in občinske namene.

Vir: Domoljub, 20. 12. 1888

.....

Hišni posestnik in zidar Jos. Pohar iz Ljubnega na Gorenjskem je kopal s tovariši breg pri neki kovačnici, da bi dobili nekaj več prostora krog poslopja. Kar zagrmí plast zemlje in skalovja proti ozidju ter pritisne Pohorja k zidu. Hitro ga potegnejo izpod zasipa, pa nesrečnež je bil ves pretrt, na glavi ranjen in ves krvav, toliko da je bil spovedan in v sv. olje djan, izdihnil je svojo dušo.

Vir: Domoljub, 21. 3. 1889

Z Brezj. (Nova cerkev.) Pač bo redk bralec „Domoljubov“, ki bi ne bil še nikdar sam na naši božji poti pri „Mariji Pomagaj“. Kdor si bil tukaj ob poletnem času, o

binškoštih ali med „šmarnimi mašami“, čutil si gotovo tudi sam veliko potrebo, da se postavi večje božje svetišče na tem milosti polnem mestu. In sedaj, hvala Bogu in Mariji Pomočnici, se že zida cerkev, že raste iz tal in v treh letih upamo, da bo vse dodelano, če bodo le zadostovali denarni pomočki. Resnično je, kar je veleč. g. spirituval iz ljubljanskega semenišča rekel na Velikega Šmarna dan tu na prižnici: to cerkev zidata hvaležnost in upanje.

To spodbuja tudi velečastitega gospoda župnika, da toliko bolj hiti z delom, in sicer po prvotnem črtežu, zgotovljenem po graških in ljubljanskih strokovnjakih.

Kapelica ostane tako, da se bode moglo iti ne le okoli altarja Marijinega, ampak tudi okoli sedanjega zidu, pa znotraj nove cerkve. Že zato bo morala biti cerkev sezidana v renesanskem slogu, pa tudi spovednice se v taki ložje postavijo na primernih prostorih, kakor n. pr. v gotski cerkvi. Sicer pa za gotsko cerkev tudi ni dovolj zemljišča na tem kraju, sosedje ne prepuste dovolj prostora.

Kapelica dobi lepo kupolo, ravno nasproti njej pa bo stal zvonik.

Vogelni kamen pridejo blagoslovit še letos sem premil. knezoškof.

Vir: Domoljub, 5. 9. 1889

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: č. g. Val. Aljančič je imenovan administratorjem fare Dobrava pri Kropi, č. g. Marko Pakiž je prestavljen iz Šmartna pri Litiji v Šmihel pri Novem mestu; na njegovo mesto pride č. g. Konrad Tekster iz Čateža. — V ljubljansko semenišče so do zdaj v novo sprejeti: Gregor Pečjak iz Hinj, Fr. Pretnar iz Dobrave, Alojzij Stroj iz Dobrave, Matej Rihar iz Polhovega gradca, Jos. Plantarič od sv. Trojice, Janez Meršolj iz Radovljice, Ant. Medved iz St. Vida pri Zatičini, Pavel Hudovernik iz Radovljice ...

Vir: Domoljub, 19. 9. 1889

Premovanje konj v Lescah je bilo v ponedeljek dne 2. septembra. Konjerejci so prignali dva žrebca, deset kobil z žrebeti, pet mladih brejih kobil, osemnajst dve- in pet enoletnih žrebet. Premije so dobili za kobile z žrebeti: Janez Gogala iz Studenčic 40 gld., Jan. Marolt iz Radolne 25 gld., Ant. Zupan z Breznice 20 gld., Toma Prešeren iz Lesc 20 gld., Jan. Pretnar iz Hoš in Fr. Legat iz Lesc svetinji; za mlade kobile: And. Olifčič iz Gor. otoka 30 gld., Jan. Frohlich s Potoka 30 gld., Ant. Žnidar iz Zgoš 15 gld., Miha Zupan in Janez Bernard, oba iz Zaspas, svetinji; za žrebete: A. Meršol iz Hraš 15 gld., Janez Gogala iz Hraš 10 gld., F. Walland iz Lesc 10 gld., Janez Walland iz Hlebc 10 gld., Jože Palošnik iz Podgore, Jože Vidic iz Lesc in Al. Knafli iz Alošenj svetinje; privatni darili prijatelja kmetijstvu sta dobila: Matija Marolt iz Dvorske vasi 10 gld. in Frid. Homan iz Radovljice 10 gld.

Vir: Domoljub, 19. 9. 1889

(Nova poštna urada.) V Ljubljani bomo imeli z novim letom dva nova poštna urada; prvega na Št. Jakobskem trgu, drugega pa blizu stolne cerkve pred gimnazijo. Naredbe te bodo ljudje veseli, ker jim bo mnogo bližje do pošte.

Vir: Domoljub, 17. 10. 1889

(Za novo cerkev na Brezjah) so pretekli teden slovesno blagoslovili prevzvišeni knezoškof temeljni kamen. Bilo je pričujočih nad 40 duhovnikov in mnogo svetne gospode, ljudstva pa je bilo gotovo za deset brezijskih cerkva.

Vir: Domoljub, 17. 10. 1889

.....

Blagoslov božji spremljaj blagega gospoda tudi na novi fari v Smledniku, kjer si je neminljivih zaslug pridobil za faro in cerkev č. g. Jan. Novak, ki se je kot župnik sedaj preselil v lepo Radolico.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1890

Iz Lesec se nam poroča, da so imeli ondi dvakrat zelo viharne volitve, katerih se je vdeležilo toliko volilcev, kakor še nikoli poprej. Šlo se je le bolj za osebe, zato je bila agitacija strastna; žal, da so se pri tem rabila tudi sredstva dvomljive vrednosti; take prikazni so obžalovanja vredne, ker se v mirne občine s tem vseljuje prepir.

Vir: Domoljub, 19. 6. 1890 / V mapi Leški župani

.....

(V tukajšnjem knezoškofljskem semenišču) so pričeli na praznik sv. Štefana duhovne vaje, katere vodi preč. gosp. o. Heggen, pref. dogmatike. Po končanih duhovnih vajah pa bodo prevzvišeni knezoškof podelili tonzuro sledečim gospodom bogoslovcem imenoma: ... Žilih Josip iz Lesec, ... Nižje redove bodo prejeli: ... Meršolj Ivan iz Radovljice, Pretnar Franc z Dobrave pri Kropi,

Vir: Domoljub, 1. 1. 1891

Žandarmerija v Radovljici. Iz Radovljice se nam danes poroča: Včeraj se je pri nas vršila izredna slovesnost. Deželni žandarmerijski poveljnik g. major Karol Rummer je namreč po božji službi v pričo gosp. okr. glavarja in vseh tukajšnjih gg. uradnikov s primernim nagovorom slovesno izročil poveljniku tukajšnje žandarmerijske postaje g. Alojziju Vošniku srebrni križec s krono, katerega mu je presvetli cesar podelil v priznanje njegovega mnogoletnega in vestnega službovanja. Posebno spodbudno je bilo, ker so se vdeleženci prej vdeležili božje službe. Opoldne je bil skupen obed v gostilni g. Klinarja; bilo je več primernih napitnic.

Domoljub, 15. 1. 1891

(Prenavdušen Kneippovec.) Iz Radovljice se nam poroča: V tem preostrem mrazu je pač predrzno stavo naredil tukajšnji posestnik J. O. z J. K. V veseli družbi je namreč stavil 100 gld., da stoji pol ure v Savi. Takoj izročita oba po 100 gld. pričam, Kneippovec gre stat v mrzlo Savo, družba pa gledat nenavadni prizor. In res, O—u Sava ni bila premrzla, ker pomudil se je v njej še pet minut čez pol ure in zaslužil stotak. Ali pa ne bo O. še obžaloval prostovoljne kopelji v ledeni vodi!

Domoljub, 5. 2. 1891

(Premeščen) je č. g. Ivan Šega, kapelan v Vodica, za kurata c. kr. ženske kaznilnice v Begunje.

Domoljub, 18. 3. 1891

Posojilnica. Z Gorenjskega se nam poroča. Začetkom julija t. l. začne v Radovljici poslovati posojilnica z omejenim poroštvom. Predsednik posojilnice je gosp. Friderik Homan; trgovec in posestnik: v ravnateljstvu so pa gg.: Novak, Klinar, Pesjak, Treven, dr. Supan; v nadzorstvu sta gg. Košmelj in Jelovšek. Upanje gojimo trdno, da bode društvo vspevalo ter v resnici delovalo v korist vzlasti malim obrtnikom našega okraja.

Domoljub, 06. 05. 1891 / V mapi Denarne ustanove

Na praznik Vnebohoda. dne 7. maja. bode v Radovljici nova maša. Pel jo bode čast. g. novomašnik Josip Homan, ondotni domačin, ki je dovršil svoje bogoslovne študije v Celovcu.

Domoljub, 06. 05. 1891

(Na Brezji pri »Mariji Pomagaj«) kjer se zida nova cerkev, se še vedno opravlja služba božja v čudodelni kapelici Matere božje; sv. maše se bodo brale skozi celo leto, torej se romarji, ki so namenjeni na Brezje vsaki čas zamorejo udeležiti svetih maš. — Nova cerkev bo zelo lepa in jo prav pridno zidajo.

Domoljub, 2. 7. 1891

Iz Brezii nam pišejo, da zidanje božje-potne cerkve prav vrlo napreduje: dozidano je že sedaj prelepo pročelje, sprednji del cerkve je pokrit in zvonik se je že dvignil čez višino cerkve.

Domoljub, 6. 8. 1891

.....

Dne 15. t. m. umrl je v Radovljici vpok. nunski spovednik g. J. Urevec. Bil je najstarejši duhovnik v ljubljanski škofiji.

Domoljub, 18. 2. 1892

Dne 27. marca jo imela posojilnica v Radovljici svoj redni občni zbor pri g. M. Klinarju. Denarno stanje posojilnice je ugodno.

Domoljub, 7. 4. 1892 / V mapi Denarne ustanove

Izpod Stola, 25. marca. Nismo se malo čudili, ko smo brali, da je deželni poslanec g. Šuklje v deželnem zboru nasvetoval, naj se okrožni zdravnik radovljiški prestavi v Kropo. Pritrjeval je temu nasvetu g. baron Schwegel, a mi Podstolci mu pritrditi ne moremo. Prav nič nimamo zoper to, da dobi Kropa svojega zdravnika, kakor ga je že imela, a da bi se okrožni zdravnik radovljiški premestil tje, temu moramo odločno oporekati. Rzsoden človek vendar ne more od nas zahtevati, da hi mi hodili iskat si zdravnika v Kropo! Res je sicer, da je v Radovljici c. kr. zdravnik, a tega ne dobimo lahko doma. On ima s kaznilnico v Begunjah in uradnimi poti toliko posla, da pri najboljši volji ne more ustrezati vsem potrebam. Zato smo z veseljem podpisali prošnjo občinskega sveta radovljiškega do deželnega odbora, da se poviša plača ondotnega okrožnega zdravnika na 800 gld. in njegovo že razpisano mesto prej ko prej odda.

Domoljub, 7. 4. 1892

(Cerkvena slovesnost na Brezjah) Preteklo nedeljo dne 9. t m. se je vršila na Brezjah lepa cerkvena slovesnost. Premilostni gosp. prošt dr L. Klofutar je blagoslovil veliki križ in jabolko za zvonik nove romarske cerkve. Zbralo se je obilo vernega ljudstva, ki je z veseljem zrla, ko so potegnili mej pokanjem topičev in slovesom potrkavanjem blagoslovljeni križ in jabolko kvišku. Nato je imel premil. gosp. prošt kratek nagovor, a slovesnimi litanijami se je sklenila lepa slovesnost.

Domoljub, 20. 10. 1892

(Umrli) je dne 6. novembra v Kropi tamošnji beneficijat čast g. Valentin Lavtar, rojen leta 1849 v Železnikih, posvečen leta 1878. Pogreb je bil v sredo, dne 9. t. m ob 9. uri dopoldne. Naj v miru počiva!

Domoljub, 1. 12. 1892

.....

V Kropi je umrl 18. januarja župnik Matej Jereb, ki se je šele pred kratkim preselil iz Javorjev v Kropo, Kropa je lani zgubila vsled smrti oba duhovnika in letos in letos zopet jednega. Naj v miru počiva!

Domoljub, 9. 1. 1893

Prostovoljna prodaja posestva, osegajoče dobro urejen mlin s petero tečaji in pohištvom, dalje žaga in kakih 14 oralov zemljišča. Pogoji in cena poizve se pri posestniku v Mošnjah št. 34 na Gorenjskem.

Domoljub, 16. 2. 1893 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Radovljice. Petdesetletnica papeževa se je i pri nas slovesno obhajala V soboto 18. febr. zvečer so naši meščani na poziv blag. g. župana Robleka krasno razsvetlili svoje hiše. V nedeljo 19. febr. je bila slovesna sv. maša z asistenco, h kateri so prišli skupno gg. uradniki c. kr. glavarstva, c. kr. sodnije, c. kr. davkarije, mestno starešinstvo in obilo vernega ljudstva. Tudi šolska mladina se je udeležila te slovesnosti s šolsko sestavo v spremstvu gg. učiteljev.

Vir: Domoljub, 2. 3. 1893 / V mapi župani Radovljica

V Radovljici j« umrl 4. t. m. uradnik g. Jakob Butalič. Bil je veren in pošten in zato povsod priljubljen.

Vir: Domoljub, 16. 3. 1893

(Duhovniše premembe v ljubljanski škofiji) Župnija Kropa je podeljena č. g. Frančišku Henigmannu. Sedanjemu župniku v Osilnici.

Vir: Domoljub, 20. 4. 1893

(V seji deželnega šolskega sveta) z dne 6. julija bili sta jednorstrednici v Breznici in Mošnjah povišani v dvorazredni šoli.

Vir: Domoljub, 20. 7. 1893 / V mapi Mošnje v starih časopisih

(Gasilci v Kropi.) Pri občnem zboru novoustanovljenega gasilnega društva v Kropi bili so voljeni načelnikom posestnik Josip Jalen, namestnikom Ivan Jalen, blagajnikom Valentin Šolar, tajnikom F. Pibroutz, odbornikom Karol Pibroutz, J. R. Hafner (župan). — Morda nobeden kraj ni bil bolj potreben takega društva, kakor Kropa radi res velike nevarnosti, katera nam vedno preti. Bog daj mnogo blagih dobrotnikov in podpornikov društvu, ker le potem se bo sploh razviti m v slučaju nevarnosti uspešno delovati zamoglo. Saj niti ene rabne brizgalnice nimamo v slučaj nevarnosti. Društvu želim veselega napredka in mnogo uspeha!

Vir: Domoljub, 17. 8. 1893

Iz Mošenj na Gorenjskem. Kmalu bo dva tedna, odkar na s je zapustil preč. gospod duhovni svetnik in dekan Franc Kummer ter se podal na svojo novo službo na Vrhniki. Župnikoval je pri nas skoro 15 let. Posebno mnogo se je trudil za božjo pot

pri Mariji Pomagaj na Brezju, in lepa cerkev, katera se zida, bo trajen spomenik njegove gorečnosti za čast božjo. Bog ohrani gospoda prav mnogo let v novi službi zdravega, to mu želimo prav vsi od srca.

Pretekli četrtek popoldne pa je k nam došel novi župnik preč. gosp. Janez Berlic. Več veljavnih mož mošenjske fare šlo mu je nasproti prav na Bohinjsko Belo; pa tudi nekaj Beljanov je spremilo obče ljubljene gospoda v Mošnje. Sprejem je bil prisrčen, ker je gosp. Berlic že iz svojih kapelanskih let pri faranih mošenjskih v najboljšem spominu. Trdno se nadejamo, da ohranimo gospoda dolgo časa med nami.

Včeraj za Angeljsko nedeljo so prvokrat vabili vsi štirje zvonovi iz novega zvonika na Brezju k službi božji. Veliki zvon daroval je kakor znano, g. M. Studen iz preddvorske fare. Tehta okoli 34 stotov, ima lep, mogočen glas, ki se je ljudem kaj zelo prikupil. Vrvi za zvonove je daroval g. Schmiedmayer, vrvar na šempeterskem predmestju v Ljubljani. Obema dobrotnikom srčna zahvala! Zidanje pri novi cerkvi bolj slabo napreduje, ker se dela samo toliko, kolikor pripomočki dopuščajo, sicer pa zanimanje za božjo pot vedno bolj raste, in dan za dnevom dohaja več romarjev.

Vir: Domoljub, 7. 9. 1893 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Od Marije Pomagaj na Brezjah se nam poroča; Odslej naprej preneha sv. maša ob 9. uri do pomladi, ker je preč. gospod vojaški duhovnik Čarman se za zimo podal na Haasberg pri Planini. Kedaj da se zopet povrne za stalno, naznani se pozneje.

Vir: Domoljub, 16. 11. 1893

.....

Dne 17. febr. umrl je v ljubljanski bolnici učitelj v Kamni gorici g. Anton Jekovec, 24. febr. pa v Kropi nadučitelj g J. Kovšca Svetila jima večna luč!

Domoljub, 1. 3. 1894

Iz Ljubnega. (Redkost ali redki slučaj) Tukajšnji cerkveni ključar, ki je častni posel cerkvenega ključarja mnogo let opravljal na občno zadovoljnost faranov z imenom France Skorčič, kmetovalec tu v Ljubnem, zbolel je kmalu po začetku tega leta za želodčnim in črevnim katarom (prisadom), da je dan za dnevom vidno pešal, ter se je dal že konec meseca januarja prevideti s sv. zakramenti za umirajoče.

Omenjeni je oče peterim še živim sinovom in eni hčeri. S svojo skrbno ženo Jero roj. Cvenkel je 41 let živel v lepi krščanski zastopnosti, prizadeval si je svoje otroke vzgojiti v dobre kristjane in čvrste državljane, ter jih vse lepo oskrbel. Najstarejši izmed njih je uradnik v mestnem starešinstvu na Dunaju, drugi ravno tako v Sarajevu, tretji je nadučitelj na Koroškem, četrt, posestnik in mesar na Dolenjem Štajerskem, peti pa nastopi za očetom podedovano kmetijo.

Ko se je omenjenemu očetu bolezen znatno shujšala, došli so na dotično naznanilo vsi njegovi sinovi, ter so z materjo (oziroma ženo) njemu ljubeznivo stregli, ter mu tako s pravo detinsko ljubeznijo olajšali zadnje ure njegovega življenja na tem svetu.

Zadnji dan meseca januarja je poslala slabotnost omenjenega tolika, da se je moglo slutiti, da smrt skoraj nastopi. Žena njegova pa sicer že nekoliko bolehna, ki je tudi hudo pljučnico že parkrat dostala, je bila na omenjeni dan še precej pri moči. V ponedeljek 4. febr. na večer zboli tudi ona nenadoma za pljučnico. Bilo ji je vedno huje. Mož ležal je že več dni skoraj nezaveden ter se je komaj zavedal bolezni svoje žene. V petek, t. j. 9. febr. opoludne opelaše so mu moči toliko, da je bilo misliti, da bo skoraj sklenil. Ravno tako prihajalo je čez dalje hujše njegovi ženi, ki je tudi res ob

8. uri zvečer v Gospodu zaspala, a četrť ure pozneje ločila se jo tudi duša očeta od telesa.

Tako se sme o omenjenih rajnih trditi, da jih še smrt ni ločila, ker sta oba zamrla v teku ene četrť ure. Nepotrebno zdi se mi še omenjati, da je bil pogreb omenjenih v nedeljo popoldne slovesen, in da se ga je pri lepem vremenu udeležilo mnogo ljudi tudi iz sosednjih fara.

Hvalno mi je omeniti spodbudno vedenje in detinsko iskreno ljubezen omenjenih otrok do svojih rajnih slarišev.

Domoljub, 1. 3. 1894

V Kropi je daroval trgovec Jur. Magušar 150 gld. in trgovec Val. Klinar 10 gld. za popravo zidu pri pokopališču.

Domoljub, 15. 3. 1894

V Ljubljani je umrla 20. marca gospa Marija Murnikova, znana blaga, krščanska žena, posebno vneta za reveže in za ubogo mladino. Bog ji v nebesih plačuj stotero!

Domoljub, 4. 4. 1894

Utonil je 3. t m v Savi pri Podnartu urarski pomočnik Miklavž Valentinčič; najbrž da je megljen zašel v vodo.

Domoljub, 19. 4. 1894

Pri Sveti Ani nad Tržičem so dobili s 1. majem novo pošto. Ne vem, če bi jo bili dobili brez — Borna?

Domoljub, 2. 5. 1894

V Kamnigoricí so 17. junija mil. g. stolni prošt dr Klofutar blagoslovili nove orgije, katere so oskrbeli goreči in radodarni Kamnogoričani, napravila pa izvrstno Kamnogoriška rojaka umetnika brata Zupan. Bil je to lep slovesen dan za Kamnogorico, ki ondotnim prebivalcem ostane v nepozabnem spominu.

Domoljub, 21. 6. 1894

Delo pri gradnji nove cerkve na Brezjah je precej napredovalo, odstranile so se od kapele milostne Matere božje lesene stene za silo, tako da so sedaj nova cerkev s kapelico kaže v celotni lepoti. — Stroški za zidanje nove cerkve so tako narasli, da je pošel ves v ta namen nabran denar (nad 120 tisoč gld.) in da se je moralo napraviti tudi precej dolga, da so se poravnali računi. Za naprej se večja dela ustavijo ter se bo z delom nadaljevalo le toliko, kolikor bo to mogoče z ozirom na mile darve, ki jih prinašajo na Brezje Marijini častilci.

Domoljub, 21. 6. 1894

Gospodarske in obrtnijske stvari. Potreba gospodarskih ali kmetijskih zadrug. Čuli smo že mnogo o ostrih in osodepolnih slučajih, kateri se dogajajo na gorenjskih planinah. Ne bomo se spuščali v pričujočem dopisu v podrobnosti pojedinih planin, ampak popisali hočemo splošno sedanji žalostni položaj gorenjskih kmetov.

Nekdaj ponašala se je dična Gorenjska in nadkriljevala s svojim blagostanjem vse druge dele naše dežele. Prva in skoraj izključna podlaga k temu bile so planine in neomejene pašne pravice, vsled katerih jim je bila prilika dana se živahno pečati z živinorejo ki jim je donášala obilo lepih novcev za njih potrebe. Skoraj vsaka vasica imela je lastno planino zase in precejšnjemu številu lepo rejene živine pojedinih

posestnikov pristojalo ji je ime »čreda«. A časi so spremenljivi! Kaj pa sedaj? Prejšnje cvetoče blagostanje spremenilo se je v ubožstvo – propad. Neizmerne planine na Karavankah prisvojil si je znani — baron, kateremu so jih kratkovidni zemljaki prodali. Graščine in druga gospodstva so na nepravilne načine paše odstranile, in z malo izjemo zvršile tako, da kot planino več uživane in imenovane biti ne morejo. Jednako namerava sedanji radovljiški grof Thurn, ker se z živinorejo ne peča, svojo planino pogozditi; do sedaj so zamogli vsaj drugi posestniki svojo živino proti plačilu po njej pasti, po tem bode tudi ondi paša uničena. Tudi visoki c. kr. erar je pašne pravice po svoji zemlji na Jelovici pustil odškodovati. S čim so se pač državni upravi bivši dotični upravičenci tako neodpušljivo zamerili; ali niso tudi oni udje države! Saj storimo voljno, ako je mogoče vse, kar država od nas zahteva, torej naj bi tudi država proti nam bolj ozirno postopala. Mi bomo dajali, dokler bomo kaj imeli in ko nas mine, (kar ne bode dolgo), tudi mi ničesar dati ne bomo mogli. Sedaj pa stopimo v domovanje kmetovalčev; v prostornem hlevu stoji malo številce borne živine, katera se žalostno ozira po svoji prejšnji mnogoštevilni in dobrorejani družini in ki je omejena vse prostosti in čistega zraka. Od prejšnje do zadnje štetve padlo je število živine na Gorenjskem izdatno, zagotoviti pa moramo žal pred celim svetom, da bode odpad pri prihodnji štetvi še mnogo večji. Oj, pač žalostni prizor za ubozega kmeta!

Domoljub, 16. 8. 1894

V Radoljici so na praznik Brezmadežne 8. dec mil stolni prošt dr. Klofutar blagoslovili novo podobo lurške Matere božje ter opravili ta dan službo božjo. Slovesnost je bila zelo lepa posebno procesija se je vršila prav vzpodbudno. Radoljiška cerkev je po skrbi č. g. župnika J. Novaka krasno prenovljena ter je ena najlepših cerkev v naši škofiji.

Domoljub, 20. 12. 1894

V Kamni gorici je 10. dec. umrla Marija pl. Kapusova, blizu 81 let stara, blaga in pobožna gospa.

Domoljub, 20. 12. 1894

.....

Družba sv. Mohorja. Z Dobrave pri Kropi se nam poroča: Poverjeniki družbe sv. Mohorja so te dni končali svojo domoljubno delovanje in mnogo slovenskih tisočakov bo romalo v "nemški" Celovec, gotovo v ne malo jezo naših nasprotnikov. Vsaj jaz imam to upanje, če Slovencem širom po svetu naznanim v tem oziru veliko vnemo in gorečnost naših Dobravcev. Naša župnija ima po zadnjem štetju 753 duš, a udov šteje letos 117, dočim jih je imela l. 1889, ko jo pisec teh vrstic prevzel poverjeništvu, borih 17 udov – torej v šestih letih 100 (beri sto) več.

Domoljub, 7. 3. 1895

V Kamni Gorici so je vršil sv. misijon kaj lepo in spodbudno. S hvaležnim srcem so farani hvalili Boga, da jih je kolikor toliko obvaroval pred potresom. Farna cerkev je bila vedno natlačena vernih poslušalcev, ki so pazno sledili govorom gg. misijonarjev. K sklepu pripeljali so se patron fare premilostni gospod stolni prošt. dr. L. Klofutar.

Domoljub, 16. 5. 1895

(Letni občni zbor katol. slov. društva za radovljiški okraj se bode vršil dne 4. junija, to je, v torek po Binkoštih ob dveh popoldne pri Hirschmanu v Radoljici. Natančni

vspored bo prinesel »Slovenec.« K obilni udeležbi vabi odbor kat. slov. društva v Radovljici. Janez Vurnik predsednik, Janez Ažman tajnik.

Domoljub, 16. 5. 1895 / V mapi Gostilne v Predtrgu

Katol. slov. društvo za radovljiški okraj je sklenilo poslati podružnici slovenskega planinskega društva v Radovljici pismo tele vsebine: Naj bi bribolazci ne silili vodnikov, da jih spremljajo ob nedeljah in praznikih na gore, ne da bi bili zjutraj pri sv. maši, ker se s tem širi verska brezbriznost med naše pošteno gorenjsko ljudstvo. Ob enem pa imenovano društvo poživlja tudi vse vodnike, naj se s častno besedo svojemu škofu zavežejo, da ne bodo hodili brez svete maše na gore ob nedeljah in praznikih. Z veseljem moramo javljati, da je velika večina vrlih vodnikov to že storila, ostali se pa gotovo ne bodo premišljali isto storiti. Slov. katol. društvo dalo je to slov. in nem. planinskemu društvu na znanje.

Domoljub, 20. 6. 1895

(Shod v Radovljici.) Slovensko kat. politično društvo za radovljiški okraj je imelo v torek 4. t. m. popoldne v Radovljici v prostorih g. Hirschmanna svoj občni zbor. Predsednik Vurnik s primernim nagovorom otvori zborovanje. Župnik Ažman kot tajnik poroča o društvenem delovanju v minulem letu. Javnih shodov je društvo priredilo pet, in sicer osnovalni shod na Brezjah 11. junija 1894, shod v Kropi dne 18. novembra min. l. na Bledu 3. februarja pri Sv. Duhu ob Bohinjskem jezeru, 17. apr. 1895. in sedaj občni zbor.

Udov šteje društvo 548, dohodkov je bilo 141 gld. 35 kr., troškov 76 gld. 51 kr, preostanka v gotovini je 64 gld. 84 kr. V odbor so bili izvoljeni gg.: Vurnik iz Radovljice predsednikom duhovni svetnik in župnik J. Novak prvim in Ig. Zupan iz Kamne Gorice drugim podpredsednikom; odborniki so gospodje : dekan Razboršek, gorjanski župan Žumer, župan v Koroški Beli Soklič, srednjevaški župan Arh, mošenjski župan Jugerle, namesto g. R. Šraja, ki se vsled mnogih poslov težko udeležuje odborovih sej, je bil v odbor izvoljen gospod A. Žlogar, župnik v Kranjski gori; namestnika sta mošenjski župnik Berlic in Kl. Dovžan, poseatnik v Zabreznici, tajništvo in blagajništvo je zopet prevzel gorjanski župnik g. J. Ažman..

Domoljub, 20. 6. 1895

Zastrupil se je z gobami 23. m. m. 63-letni posestnik Fr. Kleindienst iz Predlrga pri Radovljici. Dva dni popreje si je nabral gob v občinskem gozdu ter je imel za večerjo. Takoj drugo jutro je občutil velike bolečine in poklican zdravnik mu ni mogel več pomagati. Moral je umreti, ker je jedel strupene gobe.

Domoljub, 14. 8. 1895

Umrli je 12. t. m. č. g. Josip Bononi, vpokojeni župnik radovljiški, v Kranju. N. v m. p.!

Domoljub, 17. 10. 1895

Iz Mošenj. Na željo rad poročam o izidu volitve tu In v okolici. Prav zadnji v tem okraju smo volili pri nas v petek popoldne vse štiri volilne može katoliške narodne stranke s veliko večino. V radovljiškem okraju je letos 53 volilnih mož, od katerih bode 48 zanesljivo glasovalo za kandidata Ažmana. Delali smo pač — a pošteno, javno in ne za hrbtom, tudi ne z lažjo. Nasprotniki so se lahko prepričali, da gorenjska tla niso za liberalizem. Bog daj srečo tudi v kmetskih volilnih okrajih.

Domoljub, 14. 11. 1895

(Ponesrečil) se je dne 19. min mes. kovač Gašpar Lapajne is Kamne Gorice. Domov grede je padel ras stezo do 4 metrov globoko v potok Lipnico. Vsled težke telesne rane je postal nezavesten in utonil v plitvi vodi.

Domoljub, 5. 12. 1895

.....

Mestna hranilnica v Radovljici začne dne 15. junija delovati. V načelstvo so izvoljeni gospodje: Alf. Rudesch, c. kr. notar; Jan. Bulovec, trgovec; dr. Jan. Voves, okrožni zdravnik; Franc Mulej, trgovec; Andrej Gerčar, nadučitelj; Oton Homan, posestnik in trgovec; Matej Kosmač, posestnik in krčmar; Leopold Varl, posestnik; Franc Pavlošič, c. kr. poštar. Po društvenih pravilih je v načelstvu vsakočasni župan, sedaj g. Aleš Roblek

Domoljub, 3. 6. 1896 / V mapi Denarne ustanove

Okrajno glavarstvo v Radovljici izdalo je ukaz, kateri prepoveduje tujcem na Bledu hoditi na pol nagim. Rikljevimi gostje so namreč hodili po Bledu tako napravljeni, da je moral človek oči od njih obrniti. Po sosednjih hribih pa so letali popolnoma nagi in s tem dajali pohujšanje domačinom. Da se to odvrne, je okrajno glavarstvo pod strogo kaznijo prepovedalo hoditi v taki opravi.

Domoljub, 20. 8. 1896

Dne 30. t. m. so v Radovljici blagoslovili novi dom gasilnega društva. Novi dom je prav lepa stavba in nima jednakega na Kranjskem.

Domoljub, 17. 9. 1896

Župnik Alijančič. Župnija Jesenice je podeljena č. gosp. Valentinu Alijančiču, župniku na Dobravi pri Kropi.

Domoljub, 1. 10. 1896 / V mapi Dobrave

.....

Z Brezij 19. decembra. Po vsem Slovenskem na daleč slovi svetovno znana božja pot Marije Pomagaj na Brezjah. Od vseh strani, iz vsake vasi hiti nase verno ljudstvo k Mariji Pomagaj iskat ljubega zdravja in pomoči v nadlogah in težavah zemskega življenja. — Milo se ti zdi in hitreje ti bije srce, videč v tihi, goreči molitvi klečati pred milostnim altarjem čudodelne podobe svetnega gospoda poleg priprostega delavca in v dragoceni obleki gospo poleg kmečke delavke. Da, tu na Brezjah se kaj živo vidi dan za dnevom, da smo pred Bogom vsi jednaki — vsi reveži; vsi potrebujemo pomoči od Marije. — Smelo trdim, da je — rozen božje poli v Marija Celji na Štajerskem — božja pot na Brezjah najbolj obiskana. Morda zanima cenjene bralce kaj Izvedeti z Brezij; evo vam nekaj podrobnosti od celega leta:

Sv. maš je bilo lanskega leta 1123; maševalo je iz ljubljanske škofije 188 duhovnikov, iz Goriške 22, Lavantinske 23, Krške 10, Tržaške 12, Zagrebške 4, Sekavske 4, Poreške 3, Zadarske 2, Senjske 1, Sarajevske 1, Ameriške 4; skupaj 274 duhovnikov. — Obhajancev je bilo približno krog 30.000. Slabo deževno vreme je marsikoga od daljne poti odvrnilo, vendar je nad 60000 romarjev prihitelo do sedaj na Brezje. Ob nedeljah in praznikih je bila redna služba božja ob 6. in pol 11. Iz mnogo župnij so prišli župljani s svojim .. duhovnikom v procesijah, in sicer iz St. Martina pri Kranju, Breznice, Dobrave, Kroke, Strug, Hinj in iz Gorilč pri Kranju. — Poleg

domačih dveh duhovnikov je bil, od maja pa do konca septembra, v pomoč poslan č. g. pater Konrad iz Gorice. V praznikih in nedeljah sta navadno te po dva gospoda patra iz Ljubljane pomagala. — Obili trud vsem gospodom povrni Bog in Marija!

Nova, veličastna cerkev je zunanje dodelana. Lani se je po marljivem prizadevanju čast. gospoda župnika Berlica posebno veliko storilo. Učno kupolo nad votivno kapelo je iz bakra pokrila g. Anton Belec, klepar iz Št. Vida. Delo je solidno in priporočuje občini spoštovanega mojstra.

V lepem soglasju s veličastnim pročeljem so nova velika dvotečajna vrata iz trdega hrastovega lesa. Izdelal jih je nas gorenjski umetnik J. Vurnik iz Radoljice. Razni vestaki so se jako laskavo izrekli o tem zares umetniškem delu, trdeč, da daleč ni krasnejšega portala.

Prihodnjo spomlad bodo č. o. o. frančiškani začeli zidati samostan. — Cerkev pa bode dobila tlak iz rudečega, črnega in belega kamna. — Velikodušna dobrotnica je darovala za križev pot precejšno svoto, tudi za altar sv. Antona je že lepa svota pripravljena. — Marija, pomoč kristijanov, nakloni mnogo blagih src v svojo Čast in slavo na Brezjah!

Domoljub, 7. 1. 1897

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu februarju 1897 je 93 strank vložilo 21.027 gld. 84 kr., 28 strank vzdignilo 6191 gld. 54 kr., 26 strankam se je izplačalo posojil 8023 gld., stanje vlog (509) 164.445 gld. 10 kr., denarni promet 65.458 gld. 92 kr.

Domoljub, 18. 3. 1897

Duhovniška izpremembe v ljubljanski škofiji. Kanonično vmeščen je bil č. gosp. Valentin Aljančič na župnijo Dobravo pri Kropi.

Domoljub, 15. 4. 1897

Iz Kroke. Pri nas se je osnovalo, delavsko konsumno društvo, registrovana zadruga z omejenim varstvom. Pravila so se že vladi predložila, v potrditev.

Domoljub, 6. 5. 1897

Župnija Dobrava pri Kropi je podeljena č. gosp. Janezu Tavčarju, župniku v Lešah.

Domoljub, 21. 7. 1897 / V mapi Dobrave

Otroška igrice. Iz Dobrave pri Kropi se nam poroča: V nedeljo 8. t. m. je gdč. učiteljica v šoli priredila jako lepo veselico s svojimi učenci. Igrali so otroško igrice "Jurče gre na tuje", prednašali in peli tako izborno, da kaj jednacega nismo pričakovali od šolskih otrok na deželi. Navzoči po bili mej drugimi c. kr. okr. šol. nadzornik g. A. Žumer, povabljeni iz Kamne Gorice in Kroke ter mnogi stariši, ki so gotovo hvaležni za mično zabavo.

Domoljub, 19. 8. 1897 / V mapi Dobrave

Frančiškanski samostan na Brezjah. V nedeljo 29. avg. je bilo slovesno vlaganje temeljnega kamena za ondotni frančiškanski samostan. Z zidavo samostana se je pričelo že pred 3 tedni, tako da bode vsa zgradba bodočo jesen pod streho.

Domoljub, 2. 9. 1897

Katoliško slovensko društvo za radovljiški okraj ima svoj občni zbor in shod dne 5. septembra, v nedeljo popoldne ob polu štirih pri »Pižu« pri radovljiškem savskem mostu s sledečim vsporedom. — 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3.

Volitev novega odbora. 4. Posamezni nasveti. 5. Pri tem zboru poročajo gg. poslanci Ažman, Pogačnik in dr. Krek o deželnem in državnem zboru. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Domoljub, 2. 9. 1897

Iz Radolice, sredi septembra. Dne 5. septembra se je vrtiš IV. občni zbor kat. slov. društva za radolški okraj. Iz poročila tajnika g. Ažmana posnamemo, da se društvo krepko razvija, tako glede prirejanja shodov kakor glede števila udov, ki je letos naraslo na 604. — Tudi društveno premoženje je v ugodnem stanju. Odbor se je obnovil tako, da so se izvolili vsi dosedanji odborniki, le namesto odstopivšega župnika kranjskogorskega je bil izvoljen gospod Šinkovec, župni upravitelj na Jesenicah. — Odbor se je nato sledeče sestavil: Janez Vurnik, podobar v Radolci, predsednik; Janez Novak, dekan v Radolici, I. podpredsednik, Ignacij Zupan iz Kamne gorice, II. podpredsednik; Janez Ažman, župnik v Gorjah, tajnik in blagajnik. Odborniki: Anton Soklič, župan na Kor. Beli; Jakob Žumer, župan v Gorjah; Andrej Jurgele, župan v Mošnjah; Janez Arh, župan v Srednji vasi v Bohinju; Jožef Pogačnik, c. kr. poštar v Podnartu in državni poslanec. Namestnika: Janez Berlic, župnik v Mošnjah in Klemen Dovžan, posestnik v Zabreznici. — Nato sta še poročala deželni poslanec Ažman o pretočenem zasedanju kranjskega deželnega zbora in državni poslanec Pogačnik o državnozbornih razmerah. Enoglasno se je sprejela resolucija: »Pri radoliškem mostu dne 5. sept. t. l. zbrani volilci obsojajo kar najostreje obstrukcijo nemških nacjonalcev in zahtevajo jednako jezikovno naredbo za vsa slovenske dežele, kakoršno je vlada izdala za Češko in Moravsko. — Krono vsemu shodu pa je postavil g. dr. Krek, ki se je v kljub temu, da je isti dan malo prej s tovarišem držav. poslancem Pogačnikom govoril na shodu v Predosljah, potrudil v Radolico in v krasnem govoru razvil hvaležnim poslušalcem načrt, kako bi se dalo pomagati delavskim stanovom: kmetu, obrtniku in delavcu. Po ponesrečenem poskusu nekaterih demokratov, ki so hoteli motiti shod, se je ta zaključil v splošno zadovoljnost.

Domoljub, 7. 10. 1897

.....

Kmetijska podružnica. Iz Dobrave pri Kropi se nam piše: Pri nas se je te dni ustanovila kmetijska podružnica za domačo faro in šteje že blizu 80 udov, kar je prav veselo za maloštevilno faro. Vso zaslugo za ustanovitev ima g. Filip Pogačnik, veletržeč in absolvirani gojenec kmetijske šole na Grmu. — Zajedno se snuje "Kat. izobraževalno društvo za može in mladeniče". Ker je tudi med mladeniči veliko zanimanje za društvo, zato si obetamo lepih sadov. Glasila se bo tudi domača pesem. Če še povem, da sta za našo faro cerkev dva nova stranska altarja v delu pri mojstru – podobarju Vurniku, da bo temeljito prenovljen veliki altar in takisto prižnica in krstni kamen, menim, da bi naši požrtvovalni Dobravci, če bi znali latinski, lahko rekli: Ecce, nova facimus omnia! (Glejte, vse obnavljamo !) Čast taki fari!

Domoljub, 17. 02. 1898 / V mapi Dobrave

Dr. Anton Jeglič, knez in škof ljubljanski

Daljši članek s risbo kneza in škofa dr. Jegliča!

Domoljub, 21. 4. 1898

Iz Radolice, Dne 5. maja sta bila ukradena monštranca in ciborij v Lescah. Tat je posvečene hostije pustil vso v tabernakeljnu na korporalu. Lahko si mi mislimo, kak strah je občutil starček, veleč. duhovn svetnik Hudovernik, ko pred sv. mašo tabornakelj odpre in vidi, kaj da se je zgodilo. Tat se jo moral čez noč skriti v cerkvi ter je zjutraj odšel, ko je cerkvenik dan odzvonil. Odprl je tabernakelj s ključem in zopet zaprl, da ni bilo nič poznati. Cerkvениh puščic se ni dotaknil.

Domoljub, 5. 5. 1898

Proda se lepo malo posestvo na Gorenjskem blizu postaje Podnart. Natančna pojasnila o tej prodaji poizvedeti so pri Vinku Hudoverniku v Radovljici.

Domoljub, 18. 5. 1898

V najem se da manjša a dobra strojarija s prodajalnico in stanovanjem. Orodje je vse v dobrem stanju. Strojarija je tik vode in obstoji že mnogo let. Natančneja pojasnila, daje upravništvo »Domoljuba« in pa lastnica K. Volek, Zapuže, pošta Begunje. Gorenjsko.

Domoljub, 4. 8. 1898

.....

(V. občni zbor katol. slov. pol. društva) za radoliški okraj se je Šentjanžev dan na Brezjah v Finžgarjevi dvorani prav povoljno izvršil. Na predlog predsednika gosp. Vurnika je zbor izrekel svoje čestitanje Nj. Veličastvu k 50 letnici Nj. vladanja in izrazil globoko sočutje o strašnem umoru preljubljene cesarice. — Tajnik gosp. posl. Ažman je na kratko razložil društveno delovanje v pretočenem letu ter predlagal, da naj se kot izraz jubilejnega leta razdeli iz društvenih dohodkov večja svota za dobrodelne namene in sicer: 100 kron za škofove naprave z ozirom na pastirski list o sv. Štefanu; 50 kron za nameravani spomenik cesarjev v Ljubljani; 30 kron družbi sv. Cirila in Metoda, 20 kron kot pristop k »Naši straži«. — Gosp. drž. poslanec Pogačnik je pojasnjeval razmere v državnem zboru in posebno neugoden položaj slov. krščanske zveze. Govornik pravi, da se je naveličal večnega mešetarjenja z vlado in da ga je volja prestopiti v opozicijo, če so s tem zadovoljni volilci. Ti so se izrekli, da dajo popolno prostost svojemu poslancu. — Konečno je bil potrjen stari odbor in zborovalci so se zadovoljno razšli.

Domoljub, 5. 1. 1899

(Služba božja na Brezjah) je letos tako le urejena: ob nedeljah je vselej zjutraj ob pol sedmih in ob pol enajstih pridiga in potem sveta maša. Ob zapovedanih praznikih je prvo opravilo kakor ob nedeljah, drugo slovesno začne se ob desetih. Pred vsako nedeljo in pred vsakim praznikom so litanje pred solčnim zahodom. Ob delavnikih so gotove maše ob šestih, sedmih in poldesetih.

Domoljub, 8. 6. 1899

(Romanje na Brezje.) V nedeljo dne 9. julija t. l. bo veliko skupno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje. Vodil bode romanje naš presvetli knez in škof. Romarski vlak bo odšel z državnega kolodvora ob pol 6. uri zjutraj ter bo vozil, ne da bi se kaj ustavil, do Radovljice, od koder pojdejo romarji peš s procesijo na Brezje. Romarji iz ljubljanske okolice morajo priti na kolodvor v Šiški. Iz Radovljice bode vlak odšel ob 6. uri zvečer in pride nazaj v Ljubljano ob četrt 9. uri. Cena vožnje za tja in nazaj za eno osebo tretji razred 80 kr., a se vožnji listki ne morejo več dobiti, ker so se oddajali

samo do 2. julija. Romanje se bo napravilo tudi ob neugodnem vremenu; denar se tistemu, ki se bo skesal, ne bo vrnil. Udje »Slovenske krščansko - socialne' zveze" in tretjeredniki pojdejo z zastavama.

Domoljub, 6. 7. 1899

(Romanje na Brezje), katero so priredili dne 9. t. m. združeni odbori ljubljanskih krščansko-socijalnih društev in tretjeredniki, jo bila prava manifestacija slovenskega krščanskega ljudstva, ki se je izvršila ob najlepšem vremenu in naj vzornejem redu. S posebnima vlakoma se je pripeljalo zjutraj ob pol 9. uri nad 2200 Ljubljčanov s presvetlim g. knezoškofofom, ki je v Medvodah vstopil na vlak. V radoljiški župni cerkvi je dal Presvetli blagoslov z Najsvetejšim, potem se je pa razvrstila procesija in sicer na čelu zastava »sl. kršč. soc. zveze«, za njo vsi moški, potem zastava »katoliške družbo«, za njo Presvetli z duhovščino, konečno bandero tretjerednikov in za njo ženstvo. Ves sprevod jo bil dolg dobre pol ure hoda. Med prepevanjem litanij M. B. in molitvijo sv. rožnega venca so dospeli romarji, pozdravljeni povsodi s slovesnim zvonjenjem in streljanjem iz topičev, k znamenju, pri katerem se odcepi pot na Brezje od glavne ceste. Tu so romarje pričakovali breški prebivalci s cerkvenim banderom, društveniki z Jesenic in iz Tržiča z zastavama. Skupno so se potem romarji podali v prostorno cerkev na Brezjah. Tu je imel Presvetli krasen govor o pomenu in namenu romanja, govoru je pa sledila tiha maša z blagoslovoma. Peli so lepo domači pevci. Popoldne ob 3. uri je imel Presvetli pete litanij in takoj nato se je razvrstil sprevod, kakor zjutraj ter se vil proti Lescam, ker je na radoljiškem kolodvoru premalo prostora za toliko ljudi. S prvim vlakom se je peljal presvetli g. knezoškof, ki je potem zopet v Medvodah izstopil in se podal v Goričane. Kaj takega Brezje in okolica ne vidi vsak dan, kajti reči se smo z vso gotovostjo, da je bilo včeraj na Brezjah nad 5000 ljudi.

Domoljub, 20. 7. 1899

(Z Brezij.) Dne 17. septembra obiskal je generalni minister frančiškanskega reda svetišče Matere Božje in hospic. — Novi križev pot v krasnem reliefu je blagoslovil veleč, provincijal o. Konstatin Luser. — Ljudski sveti misijon se bode obhajal v slavnoznani romarski cerkvi od 7. do 16. oktobra.

Domoljub, 21. 9. 1899

.....

V Mošnjah sta se 7 t. m. rodili hkrati dve kongregaciji, ena za može, druga za mladeniče. Navdušenje zanju je splošno. Sprejemna slovesnost se bo obhajala najbrž 19. marca. Udeleženci so se odločili, da bodo v sebi in v svojih družinah in v javnosti krepili katoliško zavest. Lepa naloga novih družb! Vzvišena ideja zasluži posnemalcev v svetem letu.

Domoljub, 18. 1. 1900 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Na Brezjah je bilo 1. 1899. 2174 svetih maš — 549 več kakor prejšnje leto — dober tisoč več kakor v letih 1894—1897. trikrat toliko kakor začetkom tega desetletja. Precej sorazmerno raste tudi število romarjev. Zadnje leto je dobila cerkev križev pot, velik misijonski križ, in uprav zadnji čas stavi radoljiški kipar Vurnik dva lepa kamenita stranska oltarja.

Domoljub, 18. 1. 1900

Župani in občine. Občina je za rodbino prva urejena družba. Iz občin so sestavljene dežele, iz dežel država. Zato je pa velike važnosti, v kakih rokah so naše občine. Občinske volitve so podlaga vsem drugim volitvam. Tu se pokaže po navadi ljudsko mnenje najjasneje in zelo se motijo oni, ki se jih ne udeležujejo in ne vplivajo nanje, češ, da ta malenkost nima pomena. Če pridejo v občini brezvestni liberalni ljudje do veljave, tedaj že dajo bič svoje brezobzirnosti čutiti onim, ki so jim s svojo nemarnostjo pomagali do moči.

Naši župani imajo pa navzgor premalo oblasti. Županstva so le podrejeni organi okrajnim glavarjem. Vezani so na vse strani; njih sklepi so tako odvisni od birokratske samovolje, njih delovanje tako omejeno, da ljudstvo po občinski upravi res nima mnogo vpliva na javnost. In če pomislimo, da so naši župani večinoma možje iz ljudstva, okrajni glavarji pa nemški plemenitaši, tedaj si lahko razlagamo, da med ljudstvom in med uradništvom ni soglasja, da ta nedostatek najhujše čutijo župani. Zato je vrlo dobra misel, da bi se župani zvezali in skupno branili svoj ugled in ž njim vred ugled in pravo ljudstva.

...

Slovenski župani poznajo svojo nalogo. Oni vedo, da morajo čuvati javno nравnost, da morajo biti vredni zastopniki slovenskega katoliškega ljudstva, da morajo podpirati gospodarski prosep svojih volilcev, in da ravno zato ne morejo biti pristaši liberalnih kapitalistov, zavezniki narodnih izdajic in agenti zasebnih zavarovalnic. Združujejo se naj po okrajih proti liberalnemu pravništvu, in po svojih deželnih in državnih poslancih, svojih zakonitih zastopnikih, naj od deželnih in državnih zakonodajnih zastopstev zahtevajo pogumno in nevstrašno svoje pravice

Domoljub, 1. 2. 1900

Na Brezjah bo na sv. Jožefa dan izredna slovesnost. Škof bodo tam sprejeli krog 100 moških v Marijino družbo. Gorenjski možje in fantje bodo prišli ta dan gotovo iz vseh župnij mnogoštevilno k materi Mariji poslušat apostolski glas svojega škofa. — Tukaj se je podelilo v l. 1899. nad 40.500 svetih obhajil. — V tekočem letu se postavi pri naši romarski cerkvi še tretja gostilna. Oo. frančiškani se skrbno trudijo, da je ustrezno dušam romarjev; tekmovanje gostilničarjev bo storilo, da jim bo tudi v drugih ozirih boljše postreženo.

Domoljub, 15. 2. 1900

Za radovljiški politični okraj se snuje mojstrska zadruga vseh obrtov s sedežem v Radovljici.

Domoljub, 21. 6. 1900

V Kamnigoricu je umrl znani izdelovatelj orgelj gospod Janez Zupan. Bil je jako spreten v svoji stroki, izvrsten organist in komponist. V Kamnigoricu in v svojem domačem kraju v Kropi je gojil petje z največjo vnemo in vztrajnostjo ter si pridobil zaslugo, da se ta dva kraja lahko ponašata s tako dobro izvežbanimi pevskimi društvi. Svoji družini je bil pa najboljši oče. Blag mu bodi spomin!

Domoljub, 19. 7. 1900

Velika slovesnost na Brezjah. Na Brezjah bode dno 7. oktobra posvečenje nove cerkve. K slovesnosti pride pet škofov in njegova eminenca kardinal Missia. Pričakuje se tudi tržaški škof.

Domoljub, 4. 10. 1900

.....

Na Brezijah je bilo v letu 1900 2098 svetih maš. — Gostilničar gospod Finžgar je postal mošenjskemu krajnemu šolskemu svetu z novim letom predsednik. Isti je kupil tik svoje hiše najpripravnejši stavbeni svet za 3650 gld. — Velezaslužni g. župan Andr. Jurgele je odstopil radi bolehnosti. Naslednik mu je spretni zet gospod Pristavec.

Domoljub, 17. 1. 1901

Iz Mošenj. Umril je dne 20. jan. v Mošnjah na Gorenjskem ondotni župan Andrej Jurgele. Pogreb dne 21. pr. m. je bil sijajen. Vsak navzočih je rad verjel starim, ki so rekli, da Mošnje enakega pogreba še niso videle. Pred rakvijo sta stopala dva polnoštevilna odbora, in sicer okrajni cestni odbor, kateremu je Jurgele 7 let načeloval, in domači občinski odbor, kateremu je bil rajnik 23 let glava. Pred odboroma sta se zvrstili gasilski društvi iz Mošenj in Leš pod vodstvom gg. načelnikov Kocijančiča in Slapšaka. Mošenjskemu gasilnemu društvu je bil zamrli g. župan ustanovnik in podpornik. Pred gasilci so v dolgi vrsti za krasno zastavo štiri domače M. družbe, ki so svojemu vnetemu in vzglednemu sosedu izkazale zadnjo čast. Saj je bilo družbenikom znano, s kolikim veseljem je prejel rajnik iz roke presvetlega dne 19. marca 1900 družbeno svetinjo, ki ga je krasila na mrliškem odru in ga je spremila v grob. Pred Marijino zastavo je šla šolska mladina, za katero je bil g. Jurgele, ne samo navaden član kraj. šolskemu svetu, marveč skrben prijatelj, ki ni zgrešil nobenega šolskega praznika. Za rakvijo je šla še dolga vrsta ljudstva. Izmed pogrebcev imenjemo še gg. drž. poslanca Pogačnika, dekana Novaka, okraj. komisarja Žitnika, 12 županov iz okolice, župnika ljubenskega Terana, domačina o. Avrelija Knaflja, veliko radovljiških meščanov, ki so izkazali zadnjemu zvestobo do groba, želeč mu večnega plačila. Naj v Gospodu počiva!

Domoljub, 21. 2. 1901 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Glavo je odtrgal vlak bratu dobavškega cerkovnika, ko je šel 12. maja po noči iz Radovljice po železni cesti domov na Dobravo.

Domoljub, 16. 5. 1901

Zopet velik požar v Kropi Dne 5. jun. je zadela Kropo na Gorenjskem grozna nesreča. Pogorele so hiše od Jurija Magušarja do trga. Gasilcem se je posrečilo ugasiti ogenj šele pri Globočniku in Gartnerju. 14 velikih poslopij je uničenih. Vžigalo se je po vsej Kropi na dvajsetih krajih. Največ škode ima g. Jurij Magušar, kateremu so pogorele tri hiše. Njegovo škodo cenijo na 15.000 gld. Nad 30 družin nima ne obleke, ne hrane. Poštno in žandarmerijsko poslopje je pogorelo. Ogenj je nastal iz peči, v kateri je neka ženska kruh pekla. Kovaška obrt v Kropi je zadnja leta tako hirala, da je ljudstvo živelo v veliki bedi, sedaj pa je prišla nad ubogo Kropo še ta nesreča. Priporočamo vsem ljudomilim Slovenkam in Slovencam uboge pogorelce v podporo!

Domoljub, 20. 6. 1901

Žrtev požara v Kropi. Lorenc Magušar, star 78 let, je šel v soboto 8. t. m. z delavci v visoko kroparsko goro, kjer so pripravljali in dričali les za strehe njegovemu sinu Juriju. Dolga smreka ga je z vrhom tako močno oplazila, da je starček odletel v grmovje in obležal med drevjem nezavesten. Sprejel je v gozdu sveto olje in papežev

blagoslov, na kar so ga nesli v rjuhah v njegovo hišo, kjer je izdihnil po kratkem trpljenju svojo dušo.

Domoljub, 20. 6. 1901

Iz Mošenj. Nebeški vrtnar je presadil zopet eno cvetko iz naše Marijine družbe v srečnejši kraj. Mladeniči iz Marijine družbe položili so dne 10. t. m. v prezgodnji grob vrlo Marijino hčer Ivano Luznar. Vdano je prenašala dolgo in hudo bolezen in zdaj se veseli pri najboljši materi. Družbenice so se vdeležile pogreba v polnem številu z zastavo in položile na krsto krasen venec. Pred hišo in ob gomili pa so ji zapele v slovo pesem: »Ob pogrebu Marijinega otroka«. Globoko v srce so segali ti glasovi in privabili navzočim solze v oči. Predraga sosestra pa, ki je bila res zvesta hči Marijina, naj izprosi, da bi naša mlada družba, ki se tako lepo razvija, vedno lepše procvitala.

Domoljub, 18. 7. 1901

Riklijanci na Bledu. Ko drugi gostje letos bolj počasi dohajajo na Bled, se Riklijancev kar tare. Tekom let je imel Rikli največ gostov 100 hkrati; začetkom pretečenega leta jih je imel 170, sedaj jih ima do 200.

Domoljub, 1. 8. 1901

Iz Mošenj. — (Lov na testamente.) Svoj čas je škof duhovščini naravnost priporočal, naj na umirajoče ljudi vpliva, da za njegove nepotrebne zavode kaj zapuste. Nekateri duhovniki so se temu z navdušenjem odzvali. Tako je pred kratkim v Mošnjah umrl kmet, ki je imel pol grunta. Mož je imel dve hčeri in jednega sina. V svojem testamentu je jedno hčer popolnoma prezrl, pač pa je volil za škofove zavode. Ko je prezrta hči jokaje vpraševala, zakaj ji ni oče ničesar zapustil, jo je duhovnik tolažil: Boš pa otroke v zavod dala! Očitno je, da se je v tem slučaju priprostega človeka strah pred smrtjo zopet izkoristil za nenasitno duhovniško bisago. Ta bisaga je tako požrešna, da odjeda celo lastnim otrokom zapustnikov pripadajoči delež zapuščine." Tako »Rodoljub« za »Narodom« laže in lahkoverni »Gorenjec« je tudi isto laž pogrel. Resnice je na vsem samo toliko, da morajo umreti tudi polgruntarji. Lažejo pa »Narod« in »Rodoljub« in »Gorenjec«, da je kak v Mošnjah umrlih polgruntarjev kaj zapustil za prepotrebne Škofove zavode. Mošenjčani se niti ne spominjajo, da bi bil kdo pred kratkim umrlih polgruntarjev zapustil dve hčeri in enega sina. Zdaj je za cele Mošnje rešena zastavica: kje rasto laži? - Vsak ve, da na zgoraj imenovanih treh liberalnih zelnikih.

Domoljub, 15. 8. 1901 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Ponesrečil se je na Begunjšici pri spravljanju sena posestnik Janez Resman iz Begunj na Gorenjskem ter v malo trenutkih izdahnil dušo. Ponesrečeni, ki je bil bratranec presvetlega knezoškofa ljubljanskega, zapušča vdovo z devetimi otroci.

Domoljub, 14. 9. 1901

Ogenj v Kropi. Dne 10. t. m. zjutraj okoli 5. ure je pričelo goreti v gospodarskem posloplju gospoda Trohe na trgu. Ogenj se je širil tako hitro, da ga je bilo moči Še le pri Šolskem posloplju ustaviti. Pogorele so tri hiše in gospodarsko posloplje gospoda Trohe, kjer je bilo pet prašičev, eno tele in eno jagnje. Jedno hišo poleg šole so gasilci razrušili. Strah je bil nepopisen, škoda zopet velika.

Domoljub, 14. 9. 1901

Slučaj me je zanesel v Podnart, kjer stanuje gosp. državni in sedaj tudi deželni poslanec Josip Pogačnik. Bilo je ravno par dni pred volitvijo. V Podnartu je bilo vse nekako skrivnostno mirno, kar znači vedno, da se pripravlja vihar. In res, velik vihar je nastal 12. t. m., ki pa ni podrl g. Pogačnika, temveč župana Valentinovega Tončka. Mladi ta župan, ki se je preje delal za klerikalca, se je čez noč prelevil v strastnega liberalca. Agitiral je strastno za Čopa. Povsod ga je bilo polno: na Dobravi, v Kropi in Kamni gorici je pregovarjal ljudi, naj volijo Čopa, napisaval volivne listke in pritiskal z vsemi silami na ljudi, naj volijo liberalno. Pri znani štedljivosti njegovi se mu — kar je zelo čudno — ni zdelo prav nič škoda čevljev in obleke, tako navdušen je bil za Čopa. Ali peljala sta se oba imenitno — Tonček in Ivan, 11 glasov samo pri taki agitaciji — mene bi bilo sram! Ej pustite agitacijo. g. Tonček, saj vidite, da ne gre. Žalostna dolžnost me veže, da poročam vse, kar sem zvedel od ljudi. Govori se namreč, da se Vaš županski stol zelo, zelo maje, in da boste pri prihodnjih občinskih volitvah ravno tako leteli, kakor je letel Čop. Bosta vsaj drug drugemu mogla tožiti, kako je človeku pri srcu, kadar se — imenitno pelje. Moje sočutje že sedaj. Kakor je poročal »Narod« so v Podnartu 12. t. m. zvečer prešiča klali, katerega so najbrž pojedli sami preklicani klerikalci. Vidite, g. župan, da so klerikalci hvaležni. Ali ste Vi kaj dobili od Čopa? Menda nič, zato ste iz same jeze poročali v »Narod« ono velikansko novico.

Zopet obžalujem. Dober svet bi Vam pa rad dal. Zapomnite si, da vrli kmetje iz Dobrave, Podnarta in Ovsiš ne marajo za ljudi, ki hočejo mreti brez rimske pomoči. Le kmalu se utolažite in pridite k sapi od groznega padca!

Iz Podnarta sem šel Kropo, kjer sem zvedel, da je že drugič gorelo. Zvedel sem tudi, da je tu glavni agitator za Čopa g. nadučitelj (Korošec). Mož mi je bil takoj znan po svojih člankih v »Narodu«, kjer piše o žebljarski obrti v Kropi in Kamni gorici. Ljudje se niso nič kaj laskavo menili o njem. Zvedel sem marsikaj, kar bi po mojem mnenju ne veselilo g. nadučitelja. A kot vesten poročevalec moram vsaj nekaj sporočiti »Domoljubu«, kakor sporoča on vsako malenkost hitro »Narodu.« Upam, da ne bom imel opraviti radi tega z orožniki in okrajnim glavarjem!

Ljudje bi radi, da bi se g. nadučitelj bolj brigal za šolo nego za »Narod« in volitve. Morda bi bil potem tuli gosp. nadzornik Žumer bolj zadovoljen kakor je bil zadnjič. Pametno ni, če se človek norčuje iz ljudmi s katerimi živi, in ki ga plačujejo. Naravnost neolikano, — da ne rečem surovo — pa je, norčevati se iz telesnih napak svojega bližnjega. Čemu torej pisati o »praznem žepu v krivih hlačah?« Hm, hm, prazni žep, g. Korošec, ali Vam je to tako neznan stvar? In gotove tanke, edine hlače, o tem vedo Kroparji marsikaj povedati, o čemer jaz za sedaj molčim. Sploh Vam pa svetujem: Za Boga, pustite »pisateljvanje«; Vi niste zato. Šola, šola, g. nadučitelj, naj Vam bo prva stvar, drugo pustite drugim ljudem!

Ta g. nadučitelj je bil v Kropi za Čopa glavni agitator. Pridobil mu je — strmi svet — tri glasove s svojim vred. Nesrečo je imela narodno napredna stranka s svojimi agiatorji v Podnartu in v Kropi. Vrli, zavedni volivci jih iz srca privoščijo »Narodu« in Tavčarju in pravijo, da dokler bodo taki ljudje nasprotniki katol.-narodne stranke, da se ji ni ničesar bati.

Ves zadovoljen jo udarim v Kamno gorico. Brž izvem, da so ženske grozno navile in nadrle nekega liberalnega agitatorja, tako, da mu je upadel ves pogum. Poparjen je šel mirno in pridno skozi vas v spremstvu več otrok. V tej vasi pač ni mesta za liberalno agitacijo. Kakor v Kropi, vjele so se tudi v Kamni gorici le tri muhe na liberalne limanice. Enako so govorili tudi vrli Lipenčanje in Lancovčanje. Samo tri glasove za Čopa. Tako govore zavedni, gorenjski možje. Vsa čast jim! Liberalcem pa povem na vsa usta, da jih prihodnjič zadene prav gotovo še večji polom, kakor jih je

sedaj. Ljudstvo je probujeno, nihče več ga ne odvrne od stranke, ki je edina prijazna kmetu. / Šnof.

Domoljub, 3. 10. 1901

Za »Čebelice ali male hranilnice«, ki so se tako pridno začele snovati po Marijinih družbah, se dobe potrebne tiskovine v »Katoliški tiskarni« v Ljubljani.

Domoljub, 5. 12. 1901

.....

Na Brezijah je bilo zadnje leto 2388 svetih maš in krog 45.000 svetih obhajil. Če se upošteva še mošenjska cerkev, je bilo v celo župniji nad 2500 svetih maš in do 50 000 obhajil. Toliko romarjev še nikdar ni bilo.

Domoljub, 16. 1. 1902

Roparski napad pri Brezijah na Gorenjskem. Dne 13. decembra 1901. na sv. Lucije dan sem se vračala iz semnja is Radovljice. V predtrgu se mi je pridružil neznan človek in me nagovoril. Zauprašal je, kako, daleč grem, če sem bila kaj na živinskem trgu, če sem kaj mislila kupiti. Zlagal se mi je, da je sam prodal eno živinče. Po pravici je povedal, da je iz Dupelj pri Tržiču, da je oče večim otrokom. Tako sva se pomikala dalje po cesti.

Jaz sem se obrnila na desno na stezo bližnjico, ki je bila tudi njemu ugodnejša, ker se je ravnal domov. Vprašal je, de imam kaj žganja v pletenici (torbici). To sem zanikala in rekla, da še mož ne mara zanj. Rekel je: »Potem pa lahko precej na leto prihranita, ker mož pri železnici gotovo precej zasluži.« Jaz sem mu že boječe rekla: „Prva leta sva pač nekaj privarčevala; potem sva pa porabila za pozidave.« Kmalu sva prišla na samino k neki poti, ki drži v vas Globoko. Vprašal je, kam ta pot pelje. Povedala sem mu kam, in pristavila, da naju kmalu globoški mlinar doide. Tu me je najbolj strah obhajal. Ko sva prišla dalje na polje, mi je zopet precej odleglo.

Pot naju je pripeljala nad samotni »suhi jarek« zgor železniškega predora, ki je spod Radovljice. Ob prepadu je svet skrbno opazoval in napravil nekatere opazke o njem. Vendar sva prišla srečno dalje do Krišeljvega mlina v mošenjski grapi. Jaz sem začela prosto dihati ob tej prvi hiši. Spremljevalec me je zavprašal, če bo kmalu še kaka hiša. Jaz sem mu povedala resnično, da nobena do Dobrega polja. Šla sva navkreber, on višje na levici, jaz nižje na desnici. Ko sva se bližala vrhu klanca in koncu gozdička, ki je na desno navzdol proti Savi, se je zaletel z vso silo vame. Podrl me je je me davil z obema rokama in me tako vlekli v globočino proti Savi. Tiščal me je k tlom in razpraskal ves vrat Jaz sem mu večkrat roke toliko odstranila da sem mogla spregovoriti. Rekla sem: „Jaz sem še premalo pripravljena na smrt. — Kaj bo za tvojo dušo enkrat, če me umoriš? — Marija iz Brezij, koj mi pomagaj, drugače sem izgubljena.« Posebno ta vzdihljaj k Mariji Pomagaj sem neprenehoma ponavijala na tihem, če nisem mogla glasno. Pa najhujše se je še le začelo. Neusmiljeni človek je pobral kamen v velikosti obilne človeške pesti. S tem me je udaril dvakrat na levo sence, da je kri kar lila iz njega. Tolkel je po vsem glavinem temenu; jaz sem pa z rokama lovila udarce; glava in roke so silno trpele.

Dotlej sem živela 52 let, vendar tako gorečo in zaupno še nisem nikdar klicala k Mariji, kakor te odločivne trenutke. Pomagala je. Kamen mu je padel po drugem udarcu na levo sence iz močne pesti. Tako ni prišlo do tretjega udarca, ki bi bil brezdvomno smrtonosen. Ali zdaj je pobral drugi kamen, in me enkrat udaril — pa k

sreči na drugo in ne na isto (levo) sence. Odbil mi je košček ušesa. Pa že po prvem udarcu mu je kamen odletel. Jaz sem že onemogla ležala. Napadnik me je z levico držal za vrat, z desnico pa je brskal po listju. Ne vem ali je iskal tretjega kamna ali je brisal okrvaveno roko. Vmes je govoril besede: »Ali si hudič ali kaj si, ker te ne morem ubiti! Toliko sem še mogla, da sem bridko zaklicala parkrat h Kristusu za pomoč. Zdaj me je pustil. Jaz sem mu že prej pred davljenjem povedala, da je denar v košku (torbici), da naj me pusti, da ga ne poznam, da naj denar le vzame, da le mene vsaj malo pri življenju pusti. Šel je navzgor. Jaz sem se toliko zavedla, da sem še videla, ko je ob potu z rokama segel v žep. Dasi je bilo do pota le 28 metrov, sem le s težavo prilezla do tja v kakih desetih minutah. Napad se je zgodil pri belem dnevu krog pol štirih popoldne in do noči sem prilezla do prve hiše domače vasi (Dobro polje). Pravijo, da se mi je malo mešalo. Zdravnik dr. U. Jelovšek je rekel: »Kost na levem sencu je malo naklana. Če bi bil le še malo pritisnil, bi bila gotova smrt« Jaz pa sem rekla: "Marija iz Brezij mi je pomagala, da je padel v pravem času kamen iz morivne roke.« Odkar so me sprejeli v Marijino družbo, sem izkušala Marijo goreče častiti. Ta nesreča me je še tesnejše sklenila s predobro nebeško materjo. Dobro polje št. 1. dne 31. januarja 1902. / Marija Mulej.

Domoljub, 6. 2. 1902

Župnija Ovsiše je podeljena v zač. pokoju živečemu bivšemu premskemu župniku č. g. Nikolaju Križu.

Domoljub, 3. 4. 1902

Volitev župana. Na Lancovem je bil županom soglasno izvoljen občespoštovani posestnik Val. Dežman.

Domoljub, 19. 6. 1902 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Iz Mošenj. Sprejem ininštalacija (vmešččenje) novega župnika. Dne 16. p. m. ob 4. uri popol. pripeljal se je k nam novoimenovani g. župnik Ivan Trpin v spremstvu svojega rojaka čast. g., župnika Tomaža Potočnik iz Breznice. Spremljalo je novega gospoda župnika v devetih kočijah v našo faro, v kateri so bili sami domačini poštenjaki — veljaki. Pred gasilnim domom v Mošnjah zbrana so bila različna društva. Najpristrčneje so novega g. župnika pozdravili gg. župan Iv. Pristav, načelnik požarne brambe Fr. Kocjančič in Jak. Brinšek v imeni posojilnice in hranilnice; pozdravila ga je prednica tuk. Marijine družbe — posebno navdušeno — zajedno ginjeno pa učenka Ivana Kleindienst; obe zadnji podali ste mu krasna šopka. Vsem nagovorom se je prečastni g. župnik najtopleje odzval.

V nedeljo dne 19. t. m. vršilo se v župni cerkvi sv. Andreja slovesno vmešččenje. Pri napolnjeni cerkvi predstavil nam je visokočastiti gosp. dekan radovljiški Iv. Novak novega gosp. župnika v prekrasnem govoru. Ob asistenci svojih rojakov gg. dekana kranjskega A. Koblarja in Tom. Potočnika daroval je domač g. župnik slovesno sveto mašo. Pelo se je pravilno — liturgično.

Novemu g. župniku pa ob prihodu kličemo: Bog naj Vas med nami ohrani mnogo, mnogo let zadovoljnega, srečnega, zdravega in čvrstega!

Domoljub, 6. 11. 1902 / V mapi Mošnje v starih časopisih

.....

Biserni jubilej v Kranju. V ponedeljek, dne 27. julija t. l. je ob 9. dop. v tukajšnji župni cerkvi s tiho sv. mašo obhajal preč. gosp. duh. svetovavec Friderik Hudovernik,

župnik v pok., živeč v Kranju, redke mašniški jubilej: ta dan je namreč preteklo že 60 let, odkar je imel novo mašo. G. jubilar je bil rojen l. 1820. v Radovljici, v mašnika posvečen l. 1843., služboval celih 57 let, od 1844 do 1901 in sicer: poltretje leto kot ljudskošolski katehet v Ljubljani, dve leti kapelan na Brdu, devet let mestni kapelan v Kranju, blizu devet let župnik na Rovih in 35 in pol leta župnik v Lescah na Gorenjskem. L. 1891. je bil imenovan za kn.-šk. duh. svetovavca. Gosp. slavljenec je bil vedno velik prijatelj in tolažnik bolnikov. Sam je živel vedno zelo zmerno, zato je še sedaj čvrst. Sošolci so mu pomrli že vsi. Med duhovniki je bil zadnji r. g. prošt dr. Klofutar. Ko je v začetku l. 1849. (malo pred smrtjo dr. Prešerna) prišel za kapelana v Kranj, pač ni mislil, da bo tukaj obhajal še svoj biserni jubilej. Na mnoga leta!

Domoljub, 30. 7. 1903

Nad 8000 romarjev je bilo na Malega Šmarna dan na Brezjah.

Domoljub, 17. 9. 1903

Iz ječe novega sodišča ubežal je v Radovljici neki Makedonec, delavec v Bohinju. Z žlico in žebljem je prevrtal zid tik okna, prišel na dvorišče in po drogu na prosto. Bil je menda prvi zaprt in pokazal, kako močan je novi zid.

Domoljub, 19. 11. 1903

.....

Radovljica. Umril je 22. hišni posestnik in steklar gosp. Franc Pretnar.

Lesce. Tu nameravajo ustanoviti katoliško izobraževalno društvo, a iščejo primerne prostora. Bog daj, da se jim to posreči.

Ljubno. Ustanovilo se je prepotrebno gasilno društvo.

Ovsiše. Umril je gospod Matija Fister, posestnik, bivši župan in ključar, 22. decembra v 73. letu svoje starosti

Domoljub, 7. 1. 1904

Kamnagorica. Pred deželnim sodiščem sta bila te dni obsojena Florijan Posavec in Anton Šolar, rojena tu. Prvi je delavec v Ljubljani, a drugi čevljar na Glincah. Oba sta znana tata in že večkrat kaznovana. Kradla sta meseca februarja pri župniku g. Trpinu v Mošnjah, potem v Srednji Dobravi in Ratečah. Obsojena sta oba in sicer Posavec na 15 mesecev in Šolar na 5 mesecev težke ječe.

Domoljub, 7. 1. 1904 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Na prodaj iz proste roke je hiša z gostilno vred, poleg nje tudi nekoliko vrta in mala hiša za gostače, vse prav dobro ohranjeno. Cena primerna. Več pove lastnica Marija Pogačar, Mošnje št. 4, p. Radovljica.

Domoljub, 7. 1. 1904 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Kropi je pred kratkim zopet gorelo pri g. Klinarju. No, hvala Bogu, ogenj so kmalu pogasili.

Kropa. V nedeljo, 10. t. m. je začelo goreti v gornjih prostorih g. Klinarja. K sreči je to še o pravem času zapazila domača hči, hitro vrgla na ogenj škof vode ter poklicala ljudi, ki so ogenj takoj zadušili. Vnelo se je iz peči.

Domoljub, 21. 1. 1904

Mlekarska zadruga se snuje v Mošnjah. Predaval je g. Pirc v nedeljo 6. t. m. o pomenu in važnosti mlekarstva zlasti za Mošnje. Udeležilo se je shoda nad 100 oseb.

Hranilnica in posojilnica v Mošnjah ima občni zbor 21. marca v praznik Mar. Oznanjenja.

Domoljub, 17. 3. 1904 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Mrtvega so našli v soboto 5. marca zjutraj Iv. Globočnika v Janežkovem hlevu na Brezjah. Bil je udan pijači. V kratkem je to tukaj že drugi žalostni slučaj nesrečne smrti vsled alkohola.

Domoljub, 17. 3. 1904

Iz Ljubnega. Dne 2. sušca nas je zapustil č. g. župnik Janez Teran ter stopil v stalni pokoj. — Težko nam je bilo slovo od častitljivega, sivolasega in dobrohotnega starčka, ki je prišel še kot čvrst delavec v vinogradu Gospodovem med nas. — V teku dolgih 28 let. ko je pastiroval med nami, je z vso vnemo skrbel za božjo čast ter mirno in neumorno deloval za zveličanje duš. Poisebno in požrtvovalno pa je skrbel za olepšavo nase cerkve »Udarjene Marije Pomagaj«. Ni ga skoro med nami, ki bi mu ne vedel hvaležnosti. — Vsaj je pač tolikim izmed nas podelil sv. krst, vcepljal v srca nauke ter jih slednjič spremil k večnemu počitku. Prešinjeni čutom globoke hvaležnosti, voščimo vsi župljani č. g. župniku po dolgem trudu srečen večer življenja, onstran groba pa večno plačilo!

Domoljub, 17. 3. 1904

Brzjavno postajo dobe v Kropi na Gorenjskem.

Domoljub, 17. 3. 1904

Gasilno društvo v Kropi si bo sezidalo novo poslopje. Bog daj, da bi bila Kropa obvarovana za naprej pred strašnim ognjem!

Domoljub, 7. 4. 1904

Stavka v Kropi in Kamni gorici je končana. Delavci so v vseh točkah dosegli popoln uspeh, ker je bilo njih dosedanje stanje res obupno. Delavec ali delavka, kr se je trudil od 3. zjutraj do 8. ure zvečer, ni mogel pri dosedanjem tarifu zaslužiti čez 1 gl. na dan, delavka pa pri ravno takem delavnem času ne nad 40 krajcarjev. Draginja povsod raste in umljivo je, da tudi v Kropi in Kamni gorici.

Domoljub, 19. 5. 1904

Posestvo naprodaj. Hiša, vrt in njiva. — Več pove lastnik Matija Meglič, Sp. Otok pri Mošnjah, Gor.

Domoljub, 16. 6. 1904 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Vseslovenski mladeniški shod na Brezjah se je obnesel sijajneje, kot smo pričakovali. Udeležba je bila naravnost ogromna. Veliko nad 8000 mladeničev in mož iz vseh krajev naše domovine, med njimi okoli 1400 iz zelene Štajerske, je prihitelo na Brezje k Brezmadežni. Na uvodnem mestu smo začeli s poročilom o celi slavnosti, ki bomo v prihodnji številki nadaljevali. Za danes kličemo samo: hvala vam, mladeniči in možje da ste poslušali naš klic; prepričani smo, da vam ni žal. Hvala pa tudi vsem, ki so pripomogli k sijajnemu uspehu. Marija naj povrne vsem tisočero!

Domoljub, 7. 7. 1904

Električna razsvetljava v Kropi. Iz Kroepe nam pišejo: V Kropi na Gorenjskem dobimo električno razsvetljavo, žal, da samo 70 luči. Ravnateljstvo prve žebeljarske in

železobrtne zadruga si jo je omislilo v svojih prostorih. Vsa za to potrebna dela se že izvršujejo. Pričakovati bi bilo, da bi se ne delalo v nedeljah, kakor se je to zgodilo dne 12. t. m.

Domoljub, 7. 7. 1904

Slovensko katoliško delavsko društvo v Kropi je priredilo v nedeljo, 12. t. m., predstavo z naslednjim vzporedom: 1. „Sokolski moški zbor (A. Foerster). 2. Igra »Doktor Vsezna in njegov sluga Stipko Tiček«. 3. »Slovanski brod«, moški zbor (F. Gerbič). Vse vloge so bile natančno prevdarjene in izvršene. Ljudstvo se je jako pohvalno izražalo nad našimi igralci. Pri tej predstavi se je pa tudi posebno odlikoval moški pevski zbor pod vodstvom g. J. Legata. Torej vsa čast pevcem in igralcem, kateri se ne strašijo truda. Želeti bi bilo, da bi se pri nas večkrat kaj enakega vprizorilo, ker se ljudstvo zelo zanima za predstave; to priča, ker je bila dvorana natlačeno polna občinstva.

Domoljub, 7. 7. 1904

Na Dobravi pri Kropi so se postavili dne 14. in 16. avgusta. Domači mladeniči in dekleta so hoteli po možnosti priskočiti v pomoč revnim pogorelcem, katerih je letos, žal, po Kranjskem jako veliko. In v ta namen so priredili dve gledališki predstavi. Igrali so znano igro „Divji lovec.“ Igra ie za priproste igralce, ki se še nikdar niso sukali na odru, jako težka, vendar so jo pogodili jako dobro. Drugo pot si morda izbero igro, ki bode primernejša v zabavo občinstva, ker mnogi se raje smejejo, nego pretakajo solze. Sicer pa vsa čast jim, ki se iz ljubezni do trpečega sobrata niso zbali velikega truda in dela.

Domoljub, 7. 9. 1904

Sadna razstava v Radovljici. Dne 17. t. m. se je v navzočnosti gg. deželnega predsednika, dež. glavarja in mnogih drugih dostojanstvenikov slovesno otvorila sadna razstava v Radovljici na Gorenjskem. Razstava je prirejena v posebnem v ta namen zgrajenem poslopju in je z zastavami in zelenjem zunaj in znotraj prav krasno in ukusno ozaljšana. Sredi velikanskega prostora je piramida z doprsnim kipom Nj. Vel. cesarja, okoli katerega je razvrščeno najlepše sadje in jako zanimivi pojavi iz sadjarstva. Sadja je iz cele Kranjske na razstavi nad 100 vrst. Obiskovalci se kar ne morejo načuditi prelepi razstavi in tako krasnemu sadju, ki je tu razstavljeno. Razni obiskovalci si zapisujejo imena sadja, da si preskrbijo potem različne izborne sadne vrste za svoj sadovnjak. V splošnem je ta razstava tako lepa, da podobne sadne razstave že dolgo let ni bilo na Kranjskem. Jako odlikujejo se s sadjem Notranjci, posebno Vrhnika, Logatec in Idrija. Tudi izbornih sadnih pijač domačega pridelka je videti prekrasno zbirko. — Naj torej nikdo ne zamudi prilike, da si ogleda to razstavo, katera je ne le v prijetno zabavo marveč tudi v poduk in korist sadjerejcem. Razstava bo odprta še do srede oktobra. Osobito so naprošeni g. duhovniki po deželi, da nagovarjajo ljudstvo ob vsaki priliki za obisk te prekoristne razstave.

Domoljub, 6. 10. 1904

.....

Izobraževalno društvo v Radoljici je imelo 8. t. m. občni zbor. Kljub majhnim prostorom se društvo vendarle giblje. Imelo je tri predavanja; pevski zbor se je že precej izvežbal, tudi knjižnica se pridno rabi. Po občnem zboru je predaval g. dr. Krek.

Domoljub, 19. 1. 1905

Posestvo naprodaj 30 mern. posejanja z gozdi, travniki brez ali z živino, krmo, orodjem, poljsk. pridelki. Polovico kupne cene ostane lahko v posestvu. — Več se poizve pri ondotnemu posestniku Franc Zupanu v Mošnjah št. 37, p. Radovljica.

Domoljub, 19. 1. 1905 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Veselica, ki jo je napravilo Katoliško izobraževalno društvo v Radoljici dne 15 jan. je dobro uspela. Sodeloval je tudi tamburaški zbor Kat. del. društva na Savi. Pri veselici se je nabralo 25 K za stroške vrtca na Savi.

Domoljub, 1. 2. 1905

Najstarejši mož blejskega kota Martin Pangerc je umrl dne 13. februarja v Bodešicah. Pokojnik se je rodil dne 11. novembra 1811, učakal je torej 94. leto. Bil je krščen v tedanji samostojni ribenjski lokaljski cerkvi. Toda lokalija Ribno je kmalu prenehala. Matrike so prenesli v Grad in šele čez 90 let so si Ribnjani ustanovili zopet lastno župnijo.

Domoljub, 2. 3. 1905

Umrl je 16. marca v Kranju prečastiti gospod Friderik Hudovernik, duhovni svetnik in župnik v pokoju. Pokojnik je bil rojen v Radovljici 18. julija 1820 in v mašnika posvečen 27. julija leta 1843. Služboval je pol leta kot kapelan v Kranjski gori, kot pomožni katehet l. 1844. in 1845. v Ljubljani, kot kapelan na Brdu od septembra 1845 do 1. marca 1848 in v Kranju do leta 1857, kot lokalist na Rovih do 15. februarja 1866 ko je bil umeščen za župnika v Lescah. Tu je ostal dolgo vrsto let, do leta 1901, ko je šel v pokoj in se naselil v Kranju. Leta 1891 je postal duhovni svetnik in leta 1903. je obhajal svoje biserno mašo. Svetila mu večna luč!

Domoljub, 6. 4. 1905

Shod v Kamni gorici. Delavsko bralno društvo v Kamnigorici je priredilo dne 26. marca javni shod. Udeležba je bila jako dobra. Prvi govornik g. Moškerc je govoril o blagostanju delavskih stanov v srednjem veku. Pokazal je, kako je katoliška cerkev v srednjem veku varovala vedno ljudstvo pred izkoriščevanjem in kako se sta povsod začeli širiti sebičnost in oderušstvo kjer ni več vladalo načelo krščanske pravičnosti. Govornik je tudi priporočal popolno zdržnost od upijanljivih pijač. Na shod je tudi prišel državni in deželni poslanec g. Pogačnik, ki je nagovoril zborovalce in jih poživljal, naj ostanejo zvesti in navdušeni borilci za katoliško narodna, ljudska in demokratična načela. Po shodu je društveni pevski zbor zapel krasno dr. Krekovo delavsko himno in „Lepa naša domovina.“

Domoljub, 20. 4. 1905

Vlak ga je povozil. Na železniškem mostu med Globoko in Otočani se našli 38 let starega posestnika Šimna Šoberla, po domače Komarja iz Misač mrtvega. Na poti domov si je hotel okrajšat pot in je šel čez železniški mest, kjer ga je povozil vlak. Zapustil je 7 nepreskrbljenih otrok.

Domoljub, 18. 5. 1905

Konec dolgega članka »Spomin na dvestoletnico Marijine Božje poti v Kropi« /
Domoljub, 18. 5. 1905

Nov poštni urad je dobila Sava pri Jesenicah pod imenom Jesenice - Fužine. Otvoril se je 1. junija in se bo pečal s pisemsko in vožno pošto ter obenem služboval kot nabiralnica poštna hranilničnega urada. Zvezo bode imel s poštnim omrežjem po železniških vlakih, ki vozijo med Ljubljano in Trbižem.

Domoljub, 8. 6. 1905

Otvoritev Kadilnikove kočice se bo slovesno vršila dne 18. junija ob 11. uri dopoldne. Na vrhu Golice bo opravil sv. mašo društveni odbornik gosp. Ivan Mlakar, potem pa blagoslovil kočico.

Domoljub, 8. 6. 1905

Učenca za krojaško obrt sprejme takoj Matija Lazar, krojaški mojster v Kropi, Gorenjsko.

Domoljub, 8. 6. 1905

Umrli je 27. maja v Radoljici posestnik in trgovec g. Janez Bulovec v 73. letu starosti. Pokojnik je bil vzgled pravega kristjana v vsakem oziru. Rad je pomagal ubogim in rad posegel v žep, kadar je bilo treba za dobro reč. Krasen Marijin oltar iz belega marmorja v domači firni cerkvi je Bulovčev dar. Daroval je kat. izobraž. društvu nov harmonij, sploh je za vsako napravo v čast božjo rad prispeval. Ob svoji smrti se je spomnil cerkve z večjo vsoto. Svoje otroke je vzgojil vzgledno in jim je priskrbel častno ekzistenco. Ranjki je bil vseskozi miroljuben človek, blaga duša, ki ni storil nikomur kaj žalega, zate pač zasluži, da ga ohrani Radoljica v najlepšem spominu.

Domoljub, 21. 6. 1905

Razstavo vajeniških del priredita obrtni zadrugi Radoljica in Bled skupno z obrtno nadaljevalno šolo v Radoljici v prostorih novega šolskega poslopja v Radoljici. Razstava se otvori dne 29. julija in traja do 6. Avgusta.

Domoljub, 21. 6. 1905

Veselica v Radovljici. Veselica v korist družbi sv. Cirila in Metoda, ki se je vršila v nedeljo, 9. julija, je izpadla v popolno zadovoljnost odbora in občinstva, zadovoljna pa bo najbrže tudi blagajna naše dične šolske družbe. Bila je to narodna slavnost, kakršne Radovljica že dolgo ni videla in je pomenila nov začetek v dobi velikih narodnih slavnosti naše Gorenjske.

Domoljub, 20. 7. 1905

Razstava vajeniških del za radovljiški politični okraj pod pokroviteljstvom preblagorodnega gospoda c. kr. okrajnega glavarja Otona pl. Detela se otvori v nedeljo, dne 30. julija 1905, ob 9. uri dopoldne v poslopju ljudske šole v Radovljici objednem z razstavo izdelkov obrtnih nadaljevalnih šol v Radovljici in na Bledu.— K otvoritvi se vabijo v prvi vrsti obrtni mojstri in njihovi vajenci, ki so svoje izdelke razstavili, nadalje vsi, ki se zanimajo za napredek obrtnosti. — Splošnemu obisku je razstava odprta dne istega dne, takoj po otvoritvi, do 5. ure popoldan, nadalje pa vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2.-6. ure popoldne. — Vstop je brezplačen. — Razstava se zaključi v nedeljo, 6. avgusta t.l. popoldne. — Odbor. — Posebej se še pripomni, naj bi slav. občinstvo razstavo mnogoštevilne obiskalo in s tem pokazalo zanimanje za mladi obrtni naraščaj, ter ga s tem posredno spodbujalo k pridnosti in strokovnemu napredku. Tudi obrtni stan zahteva pridnega in vztrajnega učenja in tisti, ki preživi svoj učni čas — v splošno pri nas, življenskih skrbi še prosti in veseli mladostni čas — le v težkem pričakovanju, da bi skoraj te leta minule, brez

hrepenenja si, tudi spretnost v delu prisvojiti, od tistega ni pričakovati, da bi bil kedaj dober pomočnik, še manj sposobni mojster. Naj bi razstava, ki se namerava, prva te vrste na Gorenjskem, dobro vplivala in rodila obilo sadu.

Domoljub, 20. 7. 1905

Nova maša. Dne 15. malega srpana je daroval na Brezjah novo mašo častiti gospod Ivan Jeglič iz Podbrezjij. Nadležna bolezen je bila vzrok, da je g. novomašnik zaostal eno leto. Daroval je prvo sveto mašo pri Mariji Pomočnici na Brezjah, da bi mu ona izprosila preljubo zdravje. Čč. oo. frančiškani so že itak veličastno cerkev lepo okrasili. Pevski zbor pod vodstvom organista g. Boleta pa kaj vrlo napreduje; pri novi maši je slovesnost zelo povzdignil. Srečna je bila vsa družina, posebno pa oče in mati, ki sta imela včasih veliko skrbi. Pošiljala sta v šolo šestero otrok; izmed teh si videl vojaka, učitelja, frančiškana in učiteljice. Novomašniku pa želimo, da se mu skoraj povrne ljubo zdravje in da bo lahko delal v vinogradu Gospodovem. Na mnoga leta!

Domoljub, 3. 8. 1905

Razstava vajenskih Radovljici se je otvorila slovesno 30. julija v lepo okrašeni risalni dvora ljudske šole. Splošnemu obisku je bila razstava odprta do 6. avgusta. Vsi razstavljeni predmeti so ukusno in solidno izgotovljeni. Razstava je gotovo važnega pomena za povzdig obrti v našem okraju.

Domoljub, 17. 8. 1905

Tržni dnevi so se v Radovljici sobotah obnovili. S tem je županstvo izpolnilo vročo željo občanov. Že dolgo časa so morali naročali oni, kateri nimajo svojega zemljišča, poljske pridelku in druge potrebščine iz Kranja in drugih oddaljenih krajev. Zdaj je temu pomagano, za kar vsa čast podžupanu g. O. Homannu.

Domoljub, 17. 8. 1905

Iz proste roke se proda posestvo obstoječe iz hiše, novega hleva za 6 konj in 7 goved, njiv za 20 mernikov posetve, travrika 4 orale, in gozda pri hiši. Zraven hiše je tekoča voda. Lahko se kupi tudi žaga, ker so v bližini bogati smrekovi gozdi. To posestvo se da event. tudi v najem za 8 let. Več se poizve pri Lovru Mulej, trgovcu. Spodnja Lipnica 27, p. Kamna gorica.

Domoljub, 21. 9. 1905

Čakališče bo postavila železniška uprava na postaji v Otočah. Bilo je to že skrajno potrebno, če pomislimo velikanski osebni promet na tej postaji v poletnem času. Menda ni bilo dosedaj nikjer tako slabo preskrbljeno za potnike kakor ravno v Otočah.

Domoljub, 16. 11. 1905

Naprodaj imam mlin s petero tečaji in stopami, dobro urejen, z novo zidanim pohištvom, zraven hlev in svinjaki, okoli hiše prostoren sadni vrt in gojzda. Cena in podrobnosti se zvedo pri lastniku Janezu Biček v Mošnjah št. 32, pošta Radoljica, Gorenjsko.

Domoljub, 21. 12. 1905 / V mapi Mošnje v starih časopisih

.....

Umrla je v Kropi občespoštovana gospodinja Gašperšič. Bila je pravi vzor dobre katoliške matere.

Domoljub, 5. 1. 1906

Usodna prilika. Imam dvojno posestvo, eno v Mošnjah drugo v Spodnjem Otoku; prodam eno ali drugo, s posetvijo ali brez nje pod prav ugodnimi pogoji. Obširnejša pojasnila daje Matija Meglič, v Spodnjem Otoku st. 6.

Domoljub, 5. 1. 1906 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Mošnje. Občinski odbor je v zadnji seji soglasno sklenil odpraviti vse dvojezične občinske table v srenji ter jih nadomesti s samoslovenskimi. Vrli Gorenjci! Posnemajte ta umestni sklep po vseh občinah, da krasna Gorenjska čem prej tem bolje dobi popolnoma slovensko lice. Le malo narodnega ponosa pa resne volje bo trebalo, in izginila bi vsa nemškutarija na vogalih slovenskih hiš in z njo grde jetikovne spake: Görjach, Vellach, Ratschach, Hrupp, Reffen, Duplachs, Oberfeniz, Zirklach, Naklas, Seebach itd. itd.

Domoljub, 26. 1. 1906 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Zanimiv priroden dogodek na Gorenjskem. Poleg vasi Poljče, Begunške fare, uro od Radovljice pod gorami, so preteklo sredo med 3. in 4. uro popoldne začuli ljudje mi polju, kako je v gori kraj sv. Petra jelo bučati in pokati, kakor bi se lomilo skalovje. Prišlo je od vrha gore in se bližalo podnožju, butalo in treskalo je pod zemljo venomer, pri tem se je drevje v gozdu lomilo kakor med najhujšim potresom. Hkrati pa šine iz zemlje ognjen steber, ki se je špiralasto vil k nebu, na svojem vrtincu pa nesel hosto, ki jo je vrtil v zraku. Za tem pa se v ognjenem stebru začuje grom, kakor bi gora razpočila in bel dim se je zvalil po vzduhu. Vsled hudega zračnega pritiska je nastal tak vihar, da je vrgel nekega starčka, gredočega po cesti, na tla. Na mesto izbruha se je našlo težko čudno po smoli smrdečo črno kamenje. — Poskrbljeno je, da se stvar znanstveno preišče.

Domoljub, 13. 6. 1906

Iz Kamne gorice. Delavsko bralno društvo v Kamni gorici naznanja svojim prijateljem in somišljenikom, da se veselica z igro »Pravica se je izkazala« ni vršila 4. t. m. in tudi ne 10. t. m., kakor je bilo na posebnih povabilih naznanjeno. Društvo zaradi neugodnega vremena ni moglo vprizoriti te igre. Sedaj jo naznanja na dan 24. t. m. Spored bo: Petje moškega in ženskega zbora in igra »Pravica se je izkazala«, burka v dveh dejanjih s petjem. Ker društvo ne bode razpošiljalo posebnih povabil, zatorej vabi na tem mestu k obilni udeležbi odbor.

Domoljub, 21. 6. 1906

Kovaška obrt. Na Brezjah se odda kovačnica takoj v najem z vso opravo; sprejme se tudi izkušen kovač pod raznimi pogoji. Izve se pri posestnici Heleni Kleindienst, Brezje p. Radovljica, Gorenjsko.

Domoljub, 21. 6. 1906

Z nemškimi dopisi nazaj! V radovljiško sodnijo je prišel nek sodnijski adjunkt Lušin po imenu. Na enkrat je postalo vse poslovanje v njegovem oddelku nemško, dasi smo doslej prejeli večinoma slovenske dopise. Čudno je, da si upa mladi nemški uradnik uradovati v popolno slovenskem okraju v nemškem jeziku. Najboljše sredstvo proti takemu postopanju je, da vsi župani, župniki iti drugi pošljejo vse nemške dopise

nazaj in zahtevajo slovenskih. Uradnike plačuje ljudstvo, zato pa sme tudi ljudstvo zahtevati, da se uraduje v tistem jeziki., katerega ondotno prebivalstvo govori. Ip v tem slučaju je jezik samo slovenski.

Domoljub, 5. 7. 1906

Spominska knjiga. Zelo zanimiva in obenem tudi podučna je Spominska knjiga prve gorenjske sadne razstave v Radovljici leta 1904. Obseg njen je: Uvod ter odstavki: Slovesna otvoritev razstave, Razstava, nje zgodovina in uspeh, Notranja uredba razstave, Življenje v razstavi. Sodba obiskovalcev v razstavi, Doba razstave, Odlikovanja, Dobrotniki in Razstavljeno sadje. — Sadje je razstavilo iz Gorenjskega, Notranjskega, Dolenjskega Primorske, Štajerske in Koroške na 24-tih mizah 117 strank. Iz vseh omenjenih dežel razstavilo bilo je sadne pijače 16 strank, sadne konzerve ena stranka; razne stroje in orodje 7, ter nenavadne predmete pa 3 stranke. Nato sledi v knjigi zaključek računov. — Oddelek: »Nekaj praktičnih nasvetov« obsega sledečo vsebino: 1. Prirejamo sadne razstave, 2. Kako se prirejajo sadne razstave? 3. Sadjarstvo naša bodočnost. 4. Pridelujmo sadje v večjih množinah. 5. Snujmo sadne centrale. 6. Kako uporabljati sadje? 7. Ustanavljajmo sadna društva. 8. Sadjarski pouk v šoli. — Oddelek: »Naša priloga« opisuje sledeče jabolčne vrste: 1. Gorenjsko jabolko. 2. Pricovo jabolko. 3. Zimska zlata parmena. 4. Kanadska rajneta. 5. Oranžna rajneta. 6. Muškarna rajneta. 7. Ribstonov Peping. 8. Rineni Bellefleur. 9. Rdeči Bellefleur. 10. Aderslebcrjev kalvil. 11. Velik kaselska rajneta. 12. Montforska rajneta. Za vsako teh vrst je v knjigi po dvoje slik, prva nam kaže krasno naravno slikano sadje vsake vrste, druga nam pa v črnih odtisih predstavlja obliko naravne rasti njenega drevja. Med obema slikama je pa po en prazen list za beležke. Knjiga je za sadjarski napredek zelo važnega pomena. To knjigo naj bi si omislili vsi krajni šolski sveti po slovenskih deželah za šolske knjižnice; nabavil naj bi si jo pa tudi vsak vneti sadjerejec, ker bi mu izvrstno služila, osobito v nabavo žlahtnih cepičev onih vrst, ki so priporočljive, a jih še nima in bi sicer tudi ne vedel, kam se za nje obrniti. — Krasno vezana knjiga stane 8 K, broširana pa 6 K in se naroči pri »Načelniku sadne razstave v Radovljici.« — Krajni šolski sveti in slovenski sadjerejci sezite urno po njej! Naj vam ne bode za male soldke, ki jih bode za njo dali.

Domoljub, 19. 7. 1906

Na Dobravi pri Kropi bo, kakor vsako leto, 16. avgusta, na dan sv. Roka, navaden shod. Letos bodo sv. Roka počastili v krasno Preslikani cerkvi. Sv. maše bodo od 6. ure naprej; ob 10. uri pa bo imel slovesno opravilo znani govornik P. Klement Grampovčan.

Domoljub, 9. 8. 1906

Romarjem na Brezje se naznanja, da Prihaja vlak v Otoče vsako nedeljo in praznik zjutraj ob 6. uri in nekaj minut. Ta vlak le bil živa potreba za toliko tisoč romarjev.

Domoljub, 9. 8. 1906

Iz Kamne gorice. Delavsko bralno društvo vljudno vabi na veselico, katero priredi dne 15. avgusta na vrtu gospoda A. pl. Kappusa s sledečim vsposedom: 1. Zrinski Frankopan, poje moški zbor. 2. Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. 3. Oj dekle, kaj si tak' žalostna; poje moški zbor. 4. Slovan na dan; poje moški zbor. 5. Prosta zabava. Pri igri in pri prosti zabavi sodeluje iz posebne prijaznosti tamburaški zbor iz Radovljice. K obilnemu obisku vabi odbor.

Domoljub, 9. 8. 1906

Iz Ovsiš nam poročajo tamošnji župljani hude pritožbe zoper neko hišo na Brezovci -- ime za zdaj zamolčimo. Tam se zbira moški in ženski »cvet« iz vse okolice in dela veliko pohujšanje. Govori se tudi marsikaj o neki drugi ženski osebi, ki mora že po svojem poklicu skrbeti za svoj dober glas. Čast. župni urad v Ovšišah bi le storil svojo dolžnost, da to pohujšljivo ponočno pijančevanje pristojni oblasti prijavi, če ne, smo primorani, poseči globokeje v to zadevo.

Domoljub, 13. 9. 1906

Električna razsvetjava za Bled in okolico. — Električni tramvaj na Bled. — G. Peternel in tovariši nameravajo napraviti ob savskem mostu na potu iz Lesec na Bled električne naprave, ki bi oddajale elektriko Bledu, Radovljici itd. V načrtu je tudi zgradba električnega tramvaja z Lesec na Bled, kar bi bilo za povzdigo tujskega prometa na Bledu velike važnosti.

Domoljub, 18. 10. 1906 / V mapi Lesce v starih časopisih

Mošnje. Piše se nam: Naša mlekarna je 19. t. m. ustavila svoje poslovanje. Poslopje je zaklenjeno, članom se je pa prepovedalo donašanje mleka. — Glavni vzrok temu je baje netočnost in zavlačevanje mesečnih skupičkov, ki jih zahtevajo člani za prodano mleko. Prvi povod k splošni nejevolji nad tajnikom pa je bilo strankarstvo in samovoljnost, s katero je odklanjal mleko gotovih zadrugarjev, pa nesnažnost združenih posod. — Prihodnjo nedeljo bo izredni občni zbor, kateri bo zahteval od dosedanjega načelnika in tajnika poslovne knjige ter vse potrebno ukrenil. Splošno se govori, da je za ta korak prav skrajni čas.

Domoljub, 25. 10. 1906 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Državni prispevek za vodovod v Radovljici. Ministerstvo je ravnokar dovolilo 40% prispevka k skupnim stroškom vodovodne naprave v Radovljici. Vodovod bo občinsko podjetje. Dotična dela se razpišejo meseca novembra letos.

Domoljub, 31. 10. 1906

Vpokojen je na lastno prošnjo glavni davkar v Kamniku, g. Grundner. Naseli se stalno v Radovljici.

Domoljub, 31. 10. 1906

Na Brezjah je bilo 21. t. m. mnogo romarjev, med njimi lepo število sosednjih Korošcev iz Rožne doline, ki so prišli s cerkveno zastavo priporočiti sebe in svojce varstvu nebeške Pomočnice, A kaj so mislili o Brezjanih ti in drugi romarji, ko se je čula v bližini Marijinega svetišča iz gostilne, katera ima napis: »Gostilna Poličar«, celo noč herščeča harmonika, ker so imeli ondi plesno veselico? In taka gostilna, ki životari večinoma od romarjev, prireja gotovo ne romarjem v spodbudo plesno veselico v nedeljo! Ako nima dotični gostilničar potrebnega tekta in vesti, naj posežejo vmes poklicani faktorji, da Brezje ne pridejo — v slabo ime.

Domoljub, 31. 10. 1906 / V mapi Gostilne na Brezjah

Iz Krope. Smrtna kosa je pobrala v Kropi v ponedeljek 3. t. m. Terezijo Mihelčič roj. Eržen. Bila je mati dvema bogoslovcema, a ni ji bilo dano učakati ni prvega, ki je umrl pred 16. leti, ni družega, ki študira sedal v goriškem semenišču. Naj v miru počiva!

Domoljub, 13. 12. 1906

.....

Gosp. dr. ž. in dež. poslanca Pogačnika je imenovala občina Ovsiše za častnega občana. Čestitamo.

Domoljub, 3. 1. 1907

Vodovod v Radovljico in okolico, ki se še letos prične graditi, bo veljal 169.000 kron. K tej svoti prispeva vlada 67.600 K, državni melioracijski zaklad 42.250 K in kranjski deželni zaklad 59.150 K, na občine pa pride ,12.088 K.

Domoljub, 31. 1. 1907

V jeseni so nam izmerili cesto od radovljiškega mosta skozi Bodešče in Ribno. Bog daj, da bi se tudi delo kmalu pričelo, ker je nujna potrebna, posebno ob dnevnem času.

Domoljub, 14. 3. 1907

Umrli je 11. t. m. v Vrbnah pri Mošnjah Jože Legat v 63. letu starosti, oče 12 otrok, po zelo dolgi in mučni bolezni. Blag mu bodi spomin!

Domoljub, 21. 3. 1907 / V mapi Vrbnje in Gorica

Išče se cerkvenik za podružno cerkev na Češnjici, ki bi hodil ob nedeljah in praznikih tudi orgljat k župni cerkvi na Ovsišah. Plače je v denarju 120 K, stanovanje, 22 mernikov ajde, drva, osem oralov dobrega sveta, lep sadni vrt. dosti paše, stelje itd. Nastop službe o sv. Jurju ali lahko že prej.

Domoljub, 28. 3. 1907

Gospod kipar Vurnik v Radovljici je ravno veliki teden tudi izvršil dva keruba za veliki oltar iz samega najfinejšega marmorja. Podaril ju je bleški cerkvi gospod Jasbitz po rodu Blejec, ki pa živi sedaj v Trstu — v zahvalo za zdravje dobljeno na Bledu. Angela sta izvršena v obliki, kakor jo zahteva gotika, oblečena v levitsko obleko: dalmatike. Vesel je človek teli dveh angelov iz dveh vzrokov: prvič zaradi neizrečeno natančne fine, izvršitve. Nobena guba ni brez vzroka, vsak udarec s kiparskim dletom preišljen, anatomija natančna. Posebno pa se človek veseli teh dveh angelov drugič: zaradi fiziognomije, izraza v obrazu. Kar oddahneš si, ko vendar zopet nakrat ugledaš obraze, ki niso pobrani z ulice in posneti po obrazih mladih gospodičev s sentimentalnim izrazom dvojnega značaja, ampak obrazi mladeničev z izrazom globoke, moške, obenem ne vsakdanje ampak nadzemske pobožnosti, z izrazom, svetega strahu, ljubezni in spoštovanja. Gospod Vurniku moramo posebno čestitati na vrlo uspelem delu!

Domoljub, 11. 4. 1907

Prvi roj. Pri letošnji slabi spomladi imel sem pretečeni teden že prvi roj. Roj je težak čez eno kilo. Mislim, da bode letos še enkrat rojil. — Franc Vok, posetnik in čebelar v Hrašah pri Lescah.

Domoljub, 2. 5. 1907

Podnart. Najdenega je bilo v nedeljo, 2. junija, v gostilni na Otočah pri postaji nekaj denarja. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi v gostilni Otoče.

Domoljub, 6. 6. 1907

Šola za pletarstvo in vrborejo v Radovljici. C. kr. ministrstvo za uk in bogočastje je z odlokom z dne 21. junija 1907, št. 22.935, ustanovilo v Radovljici na Gorenjskem šolo za pletarstvo in vrborejo. Pouk se prične s 1. septembrom t. l. in se bo vršil v prejšnjem poslopju ljudske šole, katere prostori so namenu zelo prikladni. Prostora je za 50 do 70 učencev. — Razpis za obisk tečajev se razglasi v kratkem.

Domoljub, 18. 7. 1907 / V mapi Od obrtne do poklicne šole

Sprejem učencev na novoustanovljeni c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici na Gorenjskem. Na c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici na Gorenjskem se sprejme večje število učencev. Le-ti se delijo v tri vrste: a) pripravnike, b) redne obiskovalce in c) izvanredne obiskovalce. Pripravniki so oni učenci, kateri se še za časa ljudske šole pripravljajo za redni obisk tečajev in se hodijo v določenih prostih urah vaditi v ročnem kretanju pletarstva. — Redni obiskovalci so oni učenci, ki so dovršili vse razrede ljudske šole in ki vstopijo v stalni pouk z namenom, da se tu popolnoma izurijo v pletarstvu in vrboreji ter po dovršenem pouku svoje znanje izkoristijo na tem polju domače industrije. Izvanredni učenci so oni obiskovalci, kateri so v pletarstvu že deloma izurjeni in samo še želijo izpopolniti svoje znanje. Sem spadajo tudi oni pomožni kmetijski delavci, ki se žele naučiti priprostih pletarskih del, da jih kot svoj postranski zaslužek izvršujejo v zimskem času. Tečaj na strokovni pletarski šoli traja tri leta in se vsako leto prične z mesecem septembrom in konča koncem aprila. Pogoji za vsprejem so sledeči: Sprejme se učenca vsaki čas, vendar je potrebno, da se priglasijo pred začetkom učne dobe, t. j. pred 1. septembrom in vsaj do 21. avgusta. Priglasiti se je vodstvu c. kr. pletarske šole ali pa lokalnemu odboru te šole v Radovljici. Doprinesiti je krstni list ter izpričevalo dovršene ljudske šole. Istotako je potrebno izpričevalo županstva o nramnosti in eventuelno tudi zdravniško izpričevalo. Pouk v pletarstvu in vrboreji je brezplačen. Po dokončanem tečaju konec aprila bo vsakemu učencu prosto ali iti na počitnice ali ostati v pletarni ter si ondi tudi čez poletni čas s svojim do tedaj pridobljenim znanjem služiti novce. Strokovna šola v Radovljici je ustanovljena v prvi vrsti za obiskovalce radovljiškega okraja, kateri imajo pri vsprejemu prednost, sprejemajo se pa tudi učenci drugih krajev iz Dolenjske, Notranjske, Primorske, štajerske in Koroške. — Dostavek. Visoka c. kr. naučila uprava je pri ustanovitvi strokovne šole za pletarstvo in vrborejo v Radovljici imela pred očmi zgolj izboljšanje gmotnega položaja domačega prebivalstva. Ker so v radovljiškem okraju dani vsi pogoji za uspešno vrborejo in se tudi po raznih vaseh tega okraja peča ljudstvo s pletarstvom na dosedanji priprosti način, hotela je visoka c. kr. učna uprava z ustanovitvijo pletarske šole dati priliko, da se ta stroka domače industrije privede na višek modernega razvitka in tako postane nov vir domačemu blagostanju. Z oziram na blagohotni namen visoke c. kr. naučne uprave, pozivlje podpisani lokalni odbor stariše in varuhe za ta pouk sposobnih otrok, da porabijo ugodno priliko, ki se nudi mladini v njen prihodnji blagor. Pletarstvo je obrt, ki se danes nahaja v najboljšem razvoju in delavci te stroke spadajo med najboljše plačane delavske moči današnjega časa. Podpisani odbor je pripravljen dati vsa nadalna pojasnila tako glede sprejema učencev v pletarske šole, kakor tudi glede oskrbe istih ter pozivlje stariše in druge poklicane činitelje, da se zaupno obrnejo do njega. V Radovljici, dne 17. julija 1907. Lokalni odbor c. kr. pletarske šole.

Domoljub, 25. 7. 1907 / V mapi Od obrtne do poklicne šole

Šola za pletarstvo in vrborejo v Radovljici. Piše se nam: Učenci za pletarsko šolo v Radovljici so se pričeli pridno oglašati, kar pomeni, da se je zbudila med našim ljudstvom zavest o pomenu pletarstva za naše kraje Najbolj za velik pomen te obrti na Kranjskem priča volja c. kr. učne uprave, podpirati pletarstvo in vrborejo v naših krajih z zelo plemenitim namenom, da se vsaj nekoliko prepreči izseljevanje. C. kr. učni upravi moramo biti le hvaležni, ako nam ustanovi nekaj pletarskih šol v krajih, kjer je to popolnoma na mestu. S tem nam c. kr. učna uprava vsaj nekoliko ustreže, ko upravičeno tarnamo, da nam vlada na domačih tleh ne ustanavlja potrebnih strokovnih šol in se morajo naši mladeniči podajati v tujino, ako se hočejo strokovno izobraziti. C. kr. učna uprava na Dunaju je za strokovno šolo v Radovljici imenovala enega najboljših strokovnih profesorjev v pletarstvu. Poklicani faktorji naj si torej prizadevajo, da pridobe pri c. kr. vladi štipendijev za obisk šole v Radovljici, kjer je prostora za 60 stalnih učencev. Naše ljudstvo pa naj se pobriga za to, da se naša mladina izuri na domačih tleh, za kar se nudi zdaj najugodnejša prilika.

Domoljub, 1. 8. 1907 / V mapi Od obrtne do poklicne šole

Iz Kropce se poroča: Ob priliki 25-letnice domačega župnika gospoda Hönigmana, kanonika Kalana, monsignora Jakliča in Franca Kreka je zopet pokazala Kropca, kako spoštuje svoje duhovnike. Na predvečer slavnosti so goreli kresovi, razsvetljen je bil trg in domači pevski zbor je priredil baklado ter zapel tri mične pesmice gospodom srebrnomašnikom. Na dan 25-letnice same je ljudstvo prenehalo z delom ter se je udeleževalo svetih maš, katere so gospodje jubilentje darovali. Želimo vrlim gospodom, da jim da Bog dočakati še prav mnogo let, želimo pa tudi, da se uresničujejo besede govornika monsignora Jakliča: Naj ostane trg Kropca tako veren in duhovščini tako vdan, kakor je pokazal ob tej priliki.

Domoljub, 1. 8. 1907

Sadjarski shod v Radovljici. Vkljub delavniku se je v ponedeljek, dne 29. julija, popoldne lepo število sadjerejcev in za sadjarstvo zanimajočih se krogov zbralo na sadjarski shod v dvorani restavracije Kunstelj v Radovljici. Prišli so sadjerejci in ljubitelji sadjereje iz raznih krajev, ki so povdarjali potrebo takega društva. Sestavil se je osnovalni odbor, ki bo priredil pravila, na kar se bo vršil občni zbor. Toplo pozdravljamo in priporočamo to nameravano društvo, ki Imi velikega gospodarskega pomena za naše gorenjske kmete.

Domoljub, 8. 8. 1907

C. kr. pletarna v Radovljici. Pouk na c. kr. strokovni šoli za pletarstvo in vrborejo v Radovljici se je pričel. Za voditelja šole je visoko c. kr. naučno ministrstvo imenovalo in doposlalo gospoda Leona Patika iz Dunaja. G. Patik je mojster v pletarstvu in c. kr. naučna uprava je z njegovim imenovanjem spojila posebne blagohotne namene glede te prekornostne obrti za Gorenjsko. Pod vodstvom g. Patika se učenci jako hitro uče, tako, da so posamezni dečki po šele dva-, tridnevem pouku izvršili že vrlo lične košare iz zelenega vrbja. Pri tako urnem napredovanju se je upravičeno nadejati, da bodo učenci v par mesecih si že služili novce. Ne more se zaradi tega dovolj polagati na srce starišem in sploh za blagor mladine zavzetim možem, da dopošljejo šoli odrasle dečke v pletarno. Vpisovanje se vrši v pletarni vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne. — Odbor c. kr. pletarne v Radovljici.

Domoljub, 26. 9. 1907 / V mapi Od obrtne do poklicne šole

Iz Krope. V soboto, dné 28. septembra dopoldan položili smo v prerani grob preč. gospoda Lenarta Zupana. Šele v 34. letu so bili gospod, pa že jim je vodnica vzela mlado življenje. Veličastni pogreb je pričal, kako priljubljeni so bili; 25 gospodov duhovnikov je prihitelo skazat jim zadnjo čast. Službovali so v Planini na Notranjskem, v Polhovem Gradcu, v Šmarjah na Dolenjskem in nazadnje v Tržiču. Bolehni so prišli iskat zdravja v Kropo h kapelici, toda Bog jih je hotel imeti pri sebi. Kjer so bili povsod so si pridobili srca prebivalstva s svojim ljubeznivim obnašanjem in neutrudljivim delom. V bolezni so pa čutili, da je neozdravljiva. Ginljivo ie bilo slišati, kako so že proti koncu življenja zapeli: Miserere mei Deus (usmili se me o Gospod) in večkrat rekli: Sit nomen Domini benedictum (hvaljeno naj bo božje ime). Tudi mi pravimo ob preranem grobu ljubega gospoda Lenarta: Bog jim daj večni mir in pokoj, vsem. ki so se pa udeležili pogreba pa: Bog povrni!

Domoljub, 3. 10. 1907

V nedeljo, 13. t. m. ob pol 4. uri popoldne v Radovljico na občni zbor slov. katoliškega društva za radovljiški okraj. Na dnevnem redu bo poleg letnega društvenega poročila razgovor o ustanovitvi kmečke zveze za radovljiški okraj in protest zoper sklepe jugoslovanske učiteljske zveze. O državnem zboru bo poročal g. državni poslanec Josip Pogačnik. Povabil se bode pa na shod še en državni poslanec. ki bode govoril o kmečki organizaciji. Zborovalo se bode v dvorani hotela »Bastl«. Natančni spored se objavi po lepakih. — Da bode na shodu zastopana vsaka občina našega okraja, naj z živahno agitacijo poskrbe kg. zaupniki. — Za odbor: Janez Vurnik, t. č. predsednik; Matija Mrak, t. č. tajnik in blagajnik.

Domoljub, 10. 10. 1907

Naprodaj je lepo arondirano posestvo na Stočji tik Kropa na Gorenjskem. Posestvo obstoji iz njiv, travnikov in dobro zaraščenih gozdov; redi se lahko 6—7 glav goveje živine. Poslopja so v dobrem stanu. Kupnina 10.000 kron se lahko plača v obrokih. Natančnejša pojasnila daje lastnik Florijan Pretnar, Zg. Dobrava, p. Podnart.

Domoljub, 10. 10. 1907

Izobrazbi. Francoska vlada na Slovenskem. / Kulturne razmere francoske dobe in njen pomen za Slovence. ... Kranjska je bila tačas razdeljena v tri okrožja: Ljubljana, ki je imela 7 kantonov (okrajnih glavarstev) z 48 arrondissementi (arondisma = občina); Novo mesto, 8 kantonov, 58 občin; Postojna 6 kantonov, 26 občin; Vipava in Črni vrh nad Idrijo sta spadala k Goriški.

Leta 1813. je bilo ustanovljeno novo okrožje Kranj s kantoni Kranj, Škofja Loka. Kamnik, Radovljica. ... (dolg članek)

Domoljub, 10. 10. 1907

Iz Mošenj. Sveti misijon smo imeli od 26. pr. mes. do 3. t. m. Vodili so ga očetje misijonarji. Vsa čast župniku v Mošnjah za njegov veliki trud. Lepo je izdelan novi misijonski križ. V prihodnjem letu nameravajo gospod župnik izobraževalno društvo ustanoviti. Mladeniči, pozor! Tega društva se vsi oklenimo!

Domoljub, 14. 11. 1907 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Kamne gorice. Novega gosp. župnika smo z veseljem in slovesno sprejeli. Želimo jim mnogo sreče in blagoslova, da bi zdravi in veseli mnogo let prenašali delo, ki jim je naloženo, da bi kmalu spoznali ljudi v svoji fari, ki so vsake vrste, kakor drugod.

Domoljub, 5. 12. 1907

Iz Begunj na Gorenjskem. Pri nas smo izgubili nam tako priljubljenega in spoštovanega gospoda župnika, ki so šli v pokoj. Celih 23 let so neumorno delovali v blagor župljanov. Prekrasno so okinčali farno cerkev, kakor tudi podružnice, zato se jim vsi župljani srčno zahvaljujemo za ves njihov trud in ljubezen! Bog daj, da bi kmalu dobili njim vrednega naslednika!

Domoljub, 5. 12. 1907

Električna centrala v Mostah pri Žirovnici na Gorenjskem. Po dolgotrajnih pogajanjih in težavnih zaprekah se je približal ta projekt svojemu uresničenju. Različne tehnične in proračunske podrobnosti se bodo v kratkem objavile. Vodna moč potoka Završnice se porabi izključno v svrhu produciranja in oddajanja električne energije mestu Ljubljani in gorenjskim občinam, in sicer naj se izpelje elektrovod do Jesenic in Bleda z okolico ter ob državni cesti v Ljubljano.

Domoljub, 12. 12. 1907

Na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Kakor se sliši bode v božični noči krasno razsvetljeno svetišče pri treh zaporednih svetih masah, katere se bodo darovale ob štirih zjutraj. Tudi cerkveni pevski zbor bode gotovo kaj lepega zapel ta čas.

Domoljub, 19. 12. 1907

Po radovljiškem okraju je zadnji čas prodajal kmetom razne kmetijske stroje neki agent, ki čuje na ime Ludovik Perko in je baje že znana oseba kmetom po Dolenjskem kakor tudi sodniji. Na Dobravi pri Kropi je par kmetov kupilo nekaj slamoreznic in drugih strojev, a dočim bi imeli stroji že davno priti z Dunaja. jih ni še danes, čeprav je agent prejel že nekaj denarja na račun, za ostalo vsoto pa dal podpisati kmetom menice. Svarimo naše kmete pred takim nakupovanjem, da bi se podpisovali na nemške naročilne liste, katerih ne razumejo. Še bolj pa jih svarimo pred podpisovanjem menic. kar je silno nevarno za vsakega, ki ne pozna teh papirjev in strogih meničnih postav.

Domoljub, 24. 12. 1907

.....

Pri občinskih volitvah v Radovljici so zmagali v prvem in drugem razredu liberalci, v tretjem razredu pa pristaši »Slovenske Ljudske Stranke«.

Domoljub, 2. 1. 1908

Na Brezjah je bilo v pretečenem letu darovanih 2491 sv. maš. Obhajancev je bilo okrog 64.000, torej 10.000 več kakor prejšnje leto. Sploh se opaža, da ima ta najiminitnejša božja pot na Slovenskem vedno večje zaupanje do »Marije Pomagaj«. In to mora biti v veselje vsakemu Slovencu; saj kdor Marijo ljubi, ta kaže, da je tudi zvesti otrok matere sv. kat. cerkve. Najiminitnejši dan za to božjo pot je bil v minulem letu gotovo 1. september, angeljska nedelja, ko so prevzvišeni knezoškof ljubljanski Anton Bonaventura Jeglič v imenu sv. očeta slovesno kronali podobo Marije pomočnice. Storilo se je preteklo leto pri cerkvi zopet veliko. Napravila se je krasna acitelinska. razsvetljava. V cerkvi sami je 33 luči, katere krasno razsvetljujejo vso cerkev, tako, da se v najskrivnejšem kotičku lahko bere. Prostor pred cerkvijo se je primerno ozaljšal ter se zasadil z divjimi kostanji, kar bode romarjem zelo ugajalo v poletni vročini. Ves prostor pred cerkvijo se tudi krasno razsvetli pri večjem številu ljudstva. Napravilo se je mnogo nove cerkvene obleke in sedaj so v delu krasni

svečniki, kateri bodo lepoto velike oltarja še mnogo bolj povzdignili. — Pogosto se sliši želja, da bi »Domoljub« večkrat prinašal novice od te, vsem Slovencem znane božje poti. Gotovo bi bilo to ustrezno marsikomu in bi dragi »Domoljubovi« naročniki z zanimanjem brali taka poročila. Pa to ni potrebno. Prvič za to ne, ker itak romarji pripovedujejo doma, kako je bilo na božji poti, koliko romarjev je bilo itd. Drugič naj pa taka poročila izostajajo (kar bravci »Domoljubovi« gotovo ne bodo zamerili), zato, da se nasprotnikom zamaše usta in zavežejo jeziki. Saj, ako bi se mnogo pisalo. bi vpili, da je preveč reklame in da romarjev ne vodi ljubezen do Marije na njeno božjo pot, temuč le radovednost, ker se o tej božji poti toliko piše po časopisih. Vsaka dobra reč se sama hvali in je ni treba še posebej priporočati. Pridi, poglej, in prepričaj se sam! — V povzdigo službe božje gotovo vpliva mnogo lepo cerkveno petje. Vsa čast v tem oziru brežkemu cerkvenemu zboru pod spretnim vodstvom oragnista g. Boleta, kateri zbor res krasno prepeva. Dal Bog, da bi bili pevci in pevke stanovitni, da hi se še vedno bolj krasno prepevalo v čast »Marije Pomagaj«, in v veselje vernih slovenskih romarjev.

Domoljub, 9. 1. 1908

Hranilnica in posojilnica v Kropi urejuje vsako nedeljo in vsaki četrtek dopoldne. Obrestuje vloge po 4 in pol odstotka. Naj bi domači in sosedje prav radi pri njej hranili in pomnili, da se po malem, sčasoma veliko privarčuje. Kjer ni vinarja, tudi kronice ne bo.

Domoljub, 9. 1. 1908

Radovljica. Drugi telovadni odsek v letošnjem letu in v številu odsekov štirinajsti smo ustanovili preteklo nedeljo v Radovljici. Vpisalo se je takoj 15 mladeničev-telovadcev. Novim našim bratom: Na zdar! (del članka o Mladeniški organizaciji – Zveze telovadnih odsekov).

Domoljub, 23. 1. 1908

Vodstvo katol. slovenskega društva za radovljiški okraj je sklicalo dné 13. t. m. v Radovljico odbornike in zaupnike, da se dogovore o bodočih deželnozborskih volitvah. Posvetovanja se je udeležil tudi državni poslanec g. Jos. Pogačnik. Ko je društveni tajnik pojasnil, zakaj se kandidatura g. Pogačnika dosedaj še ni uradno objavila, se je soglasno sklenilo, da je samoobsebi umevno, da katol. politično društvo radovljiško vstraja pri kandidaturi g. Jos. Pogačnika, kakor se je ista že na društvenem občnem zboru meseca oktobra proglasila. — Soglasno se je izrekla g. Pogačniku zaupnica in zahvala za njegovo desetletno vspešno in plodonosno delovanje v prid radovljiškega okraja, tako v državnem, kakor v deželnem zboru. — Volivnega boja tedaj v radovljiškem okraju ne bo, ker je upati, da se je gosp. Cop že vendarle naveličal brezuspešne kandidature.

Domoljub, 23. 1. 1908

Izobraževalno društvo v Radovljici imelo je v nedeljo 26. m. m. svoj VI. letni občni zbor. Iz poročila povzamemo: Koncem leta 1907 je imelo društvo 42 udov; knjižnica je štela 327 števil, med letom pa se je izposodilo 238 knjig 27 izposojevalcem. Sprejemkov je bilo K 240.89, izdatkov K 158.69, prebitka torej K 82.20. Telovadni odsek šteje 16 članov, ki priredijo dne 23. februarja društvenim članom in prijateljem predpustno veselico s petjem, igro in tamburanjem.

Domoljub, 6. 2. 1908

Župani v radovljiškem okraju (klerikalna opcija):
Anton Pogačnik m. p., župan v Podnartu-Ovsiše.
J. Šolar m. p., župan v Kropi.
Adolf pl. Kapus m. p., župan v Kamni Gorici.
Anton Dolžan m. p., župan v Pretrgu.
Valentin Dežman m. p., župan v Lancovem.
Janez Pristavec m. p., župan v Mošnjah.
Jožef Sodja m. p., župan v Begunjah.
Janez Žark m. p. župan v Lescah.
Domoljub, 27. 2. 1908

Redka prilika. Mlin in žaga z zemljiščem tik domačije se daje v najem na željo pa tudi proda. Obojno poslopje je novo. Zemljišče je toliko, da se lahko redi kakih 6 goved In do 15 prašičev. Hiša z mlinom vred je krita z etermitom. Najemščina ali kupna cena po dogovoru. Oglasila in dopise sprejema Ivan Ankerst, Brezje št. 3, p. Radovljica.
Domoljub, 12. 3. 1908

Radovljica. Dne 1. t. m. je priredil naš telovadni odsek drugo svojo veselico v Finžgarjevi gostilni na Brezjah. Veselica se je kllub slabemu vremenu in zaprek od nasprotnikov dobro obnesla. Dobiček prvih dveh veselic nam omogočuje si naročiti drog. Nasprotniki delajo z vsemi silami, da bi razpršili naše vrste. Pa se jim ne bo posrečilo, zato jim garantiramo. Čim hujši bo napor od njihove strani, na tem hujši odpor od naše strani bodo naleteli Na zdar!
Domoljub, 19. 3. 1908

Mošnje. Naša hranilnica in posojilnica je imela minulo nedeljo svoj občni zbor. Število zadrušnikov je naraslo od 125 na 135. Računski zaključek izkazuje prejemkov 74.142 K 61 vinarjev, izdatkov pa 72.313 K 80 vin.; torej skupni promet 146.456 K 41 vin. V tekočem letu se pa obeta še izdatno večji promet, ker smo s 1. dnem sušca 1908. domači mlekarni odprli tekoči račun. Prva mošenjska mlekarna se je jela prav krepko razvijati, kar je pristopila k Mlekarski Zvezi v Ljubljani. Dne 8. sušca je imela občni zbor. Članov ima sedaj 80, prometa pa izkazuje za leto 1907. 34.098 K 72 vin. Zanimanje za zadrugo se kar vidno množi, kar so se polegla neljuba nasprotstva med člani in se je vpeljalo točno izplačevanje in zanesljivo oddajanje mleka. Tudi nabiranje in prodaja jajc se bo vpeljala v mlekarni; čakamo samo nabiralnih zabojev in natančnejšega poduka o tej kupčiji, ki ga nam je gosp. Legvart že obljubil v posebnem predavanju. — Tudi Kmetijsko društvo smo si ustanovili, da si zlasti s stroji olajšamo razna kmetijska dela, kot mlačvo, čiščenje, rezanje slame itd. Za to društvo nas je posebno navduševal v posebnemu predavanju neumorno delavni g. Belec, župan v Št. Vidu nad Ljubljano, ter nam opisal in vsestransko pojasnil prekoristno delovanje pa lepe uspehe take zadruge v Št. Vidu samem. Sedai smo na tem, da si omislimo bencin-motor in najpotrebnejše stroje. — Ob deželnozborskih volitvah je v naši občini 80 volivcev pokazalo svojemu delavnemu poslancu in častnemu občanu g. Pogačniku neomajno zaupanje in hvaležnost. — Naše občinske volitve še niso potrjene; čakamo še na rešitev rekurzov.
Domoljub, 19. 3. 1908

Z Dobrave pri Kropi se nam piše: Srce nam je zadrhtelo, ko je zagrnil grob telesne ostanke dne 9. t. m. v Otočah umrlega učiteljskega pripravnika Ignacija Grobovšek. Solza nam je kanila na grob, kamor je tirala tako mlado žrtev božja dekla, bleđa smrt.

Umrli Grobovšek, ki je ravnokar izpolnil 19. leto, je bil tihega značaja, ponižen in tako ljubeznjiv, da se je vsakemu prikupil, kdor ga je poznal. Vestno se je pripravljajal za težavni učiteljski stan in večkrat je potožil piscu teh vrstic, da bo radi boleznj izgubil leto ... In zdaj je izvršil vse nauke za dolgo večnost in upamo, da prav dobro. Nedolžen, kakor je bil, je tolažil do smrti bolan, svojo žalostno mater: Ne bodite žalostni, mama; kaj bi pa bilo, če bi bil postal hudoben. Tako more govoriti in tolažiti le — angeli. Trdno upamo zato, da so se nebeščani veselili ob njegovem veličastnem pogrebu, katerega so poveljali rajnika sošolci gg. pripravniki, do 30 na številu, s prelepim petjem pred hišo in na pokopališču. Zato proč žalost, kadar se nebesa odpro.

Domoljub, 19. 3. 1908

Iz Kamne Gorice. Tukaj se delavsko bralno društvo prav dobro giblje. Imeli smo pred kratkim dve zelo znameniti predavanji. Prvo je bilo 3. svečana. Predavali so župnik Simon Ažman. Predmet predavanja je bil: »Kako škoduje alkohol človeški družbi«. Drugo predavanje smo imeli dne 16. svečana. Tudi to predavanje je bilo jako poučljivo. Predavatelj g. profesor Luka Arh nam je pokazal, kako se je začejalo slovstvo in kako se je širono krščanstvo med Slovenci od 8. do 16. stoletja. Prišli smo ravno do protestantizma, do Lutra, sedaj pa težko pričakujemo nadaljevanja. Upamo, da se bode blagi gospod prav kmalu zopet oglasil z nadaljevanjem, za sedaj se lepo zahvaljujemo obema gospodoma. — Kakor po navadi, tako smo tudi letos imeli predpustno veselico dne 23. svečana. Ženski oddelek je igral: »Pri gospodi«. Prav dobro so rešile vse igralkje svoje vloge. Nad vse je bil pa všeč občinstvu nastop »Mice«. Želimo jo še večkrat videti na našem odru. Moški oddelek je pa predstavljal igro: »Kmet in fotograf«. tudi ta dva gospoda sta prav dobro pogodila svoji vlogi. — Tudi petje je bilo prav dovršeno pod vodstvom g. organista Antona Kapus. Izborna sta pela oba zbora, moški in mešani. — Ker se letos vse obrača v Lurd na jubilej Matere božje, so sklenila naša vrla dekleta Marijine družbe igrati prelepo predstavo »Lurška pastarica« na drugi glavni praznik v Lurdu, dne 25. t. in. Tako je prav za dekleta. Le v društvo rade pristopite in pa v Marijino družbo, tukaj pod zastavo Matere božje ste bolj varne pred hudobnim svetom, kakor tista dekleta, ki ne marajo ne za društvo, ne za Marijino družbo.

Domoljub, 26. 3. 1908

Iz Mošenj. »Čebelico« za šolsko mladino imamo že pet let. Vseh vlog v tem času je že nad 1000 kron. Želeti bi pa bilo za ta šolarski zavod zlasti pri starših vse večjega zanimanja. Treba le pomisliti, kako lepa prilika se nudi s tem mladini za varčevanje. Otrok se privadi varčnosti, starši si pa olajšajo s tem, da izročajo otrokom male svote za »Čebelico«, skrb za napravo otroške obleke ali obuvala. Kako prijetno je, če moreš ob času potrebe vzeti v roko v »Čebelici« prihranjeni otroški denar! Poglavitno je seve to, da se že otrok nauči paziti na denar, ž njim varčevati in ga prav ceniti. Človek, ki se je v mladosti sprijaznil z varčnostjo, tudi drugih krščanskih čednosti ne bo preziral, marveč bo skušal vsepovsodi biti drugim vzor, svojcem pa v čast in ponos. Varčen mladenič je navadno tudi trezen, značajen; in ravno takih tudi v naši župniji potrebujemo. Na delo torej, starši, da si vzredimo varčen, čednosten in značajen zarod!

Domoljub, 26. 3. 1908

Mošenjska občina je ena največjih v divnem radovljiškem okraju; tri župnije obsega in šteje 20 vasi. Skozi občino vodi sicer državna cesta, pa zanjo ve samo ena vas, za

druge je ista brez posebne vrednosti. Okrajne ceste imamo komaj 2 (reci dva) kilometra; vse druge ceste, ki vežejo posamezne vasi med seboj, so pa občinska pota, ki so za posamne vaške srenje silno občutljivo in kočljivo breme. Občina daje leto za letom nad 2400 kron okrajnega cestnega davka, poleg tega pa mora vzdrževati vsa občinska pota popolnoma s svojimi stroški— Revno ljudstvo ječi pod to težko davčno butaro ter je potom županstva že opetovano prosilo, naj se mu nekoliko zmanjša to breme in se sprejme vsaj nekatere občinske ceste med okrajne. Prosilo se je v tem oziru zlasti za ono na Brezje, za ono v Dvorsko vas in ono na Gorico, pa prosilo se je doslej brezuspešno kljub tako visokemu okrajno-cestnemu davku. Zavračajo se prošnje z opombo: Deželni zbor ne deluje, predno se v tem oziru more kaj ugoditi, se mora nekaj okrajnih cest sprejeti med deželne itd. Kakor kaže, se bo v deželnem zboru slednjič delo ie vendar odprlo; zato bo treba na novo potrkati . Občinski odbor bo zato na straži, pa naj poskusi vse, da se konečno vendar kaj doseže v tem oziru. Najvažnejša skrb bila bi za našo občino pač ta, da se Mošnjje zvežejo z Brezjem; v to svrho se pa oskrbi most in napravi cesta, ki naj postane okrajna cesta iz Mošenj skozi Brezje do Fehtarja! Za premostitev jarka med Mošnjami in Brezjem je sedaj baje prav po ceni na razpolago občini železniški most pri Žirovnici. Treba samo dobre odločne volje pri občinskem odboru pa pravega gospodarskega smisla med občani samimi, in naša občina bo zvezana zgoraj in spodaj s svetom ter postane dežela živahnega tujskega prometa, ki se tako lepo razvija po naši lepi Gorenjski, pa doslej skoro brez vse naše koristi! Upajmo, da nam bo bodočnost v tem pogledu milejša, prijaznejša, kakor je bila preteklost! — Naša župnijska cerkev je dobila ravnokar nov kras: misijonski križ z razpelom ob velikih vratih. Izdelal ga je prav dovršeno kipar-domačin g. Ivan Resman. Isti mojster je postavil že pred letom dni prav lepo strogo gotsko razpelo s klečalnikom ob župnijskem vrtu. ki dela prostor pred župniščem in cerkvijo, posebno prikupljiv in resnoben. Obojno delo hvali mojstra.

Domoljub, 2. 4. 1908 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Mošenj. Misel o mostu črez naš jarek je lepa, umestna, nikakor pa ni nova. Že več desetletij se misli na to, kako bi se mogli ogniti nevarni poti po jarku. Tedaj, ko so obdelovali kamenje za podstavek novi cerkvi na Brezji, se je dotični gramoz dovažal na pot proti jarku in se je resno mislilo na zgradbo lesenega mostu čezenj; pa prišlo je drugače in lepi načrt je padel v »graben«. Sedanja pot po jarku z obeh strani je utrudljiva, nerodna, pozimi pa naravnost smrtno nevarna. Šolska mladina je primorana dan za dnevom hoditi to pot, odrasli pa zlasti ob nedeljah in praznikih. — Ravno zaradi tega jarka je naša vas tako ločena od sveta in občinstvu tuja, dasi ima kaj prikupljivo, romantično lego ter dohod iz Radovljice prav pripraven in senčnat. Novi most bi privabil romarje in turiste k nam, sl. planinskemu društvu pa priporočil, da se ugodno preuredi in ugladi senčnati pešpot skozi gozd od okrajne ceste do Mošenj. Zato Mošnjani misel o mostu veselo pozdravljamo in iskreno želimo, da bi skoro prišlo do zgradbe, zlasti zato, ker se nudi ravno sedaj tako lepa prilika, da pridemo do lepega, veličastnega mostu s primeroma prav majhnimi stroški. Čujemo namreč, da bi železje s škarpami in vsem delom vred stalo kakih 12.000 kron in je tudi upati kakih denarnih podpor v tej za vso občino prevažni zadevi.

Domoljub, 9. 4. 1908 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Bik v podstrešju. Po navadi gospodari le mačka na kmečkih vrhovih. A da 12 centov težki bik prilomasti v podstrešje priproste pritlične kmečke hišice, se menda ne pripeti tako lahko. Pretečeni teden gnala sta dva gonjača debelega težkega bika po cesti

skozi Posavec v Radovljico k mesarju. Težki bik se je zelo utrudil s hojo in menda mu je tudi dišalo, kam ga tirajo gonjači, zato si je izmislil prav lep načrt. Hitro je smuknil skozi ozka Tomanova vrata v vežo, kjer se ga je seveda gospodinja v kuhinji zelo prestrašila in hitro zgrabila za Poleno. Junec pa jo je mahnil kar meni nič tebi nič po ozkih stopnicah na vrh, kjer je zmedel vse štrene in polomastil, kar mu je prišlo pod noge. Pritlična hiša se je seveda vsa tresla in dobro, da se ni udri strop pod tako težo. Tem težavneje je bilo potem okornega begunca spraviti nazaj po stopnicah iz podstrešja. Rad ali nerad moral je nato nadaljevati težavno svojo pot v radovljiško mesnico.

Domoljub, 23. 4. 1908

Mošenjske občinske volitve so potrjene. Samo podžupanovega namestnika za Leše bo treba še izvoliti, ker je pri dotični volitvi imel vse glasove en sam mož. Isti pa bil v prvem razredu izvoljen za odbornika.

Domoljub, 14. 5. 1908

Diplomi častnega občanstva je izročil mošenjski župan v spremstvu treh podžupanov dne 25. aprila gospodu okrajnemu glavarju pl. Deteli in g. poslancu Pogačniku. Obe je umetno izgotovil g. akademik Vurnik iz Radovljice.

Domoljub, 14. 5. 1908

Radovljiški advokat, župan in deželni poslanec dr. Vilfan, se je pred zadnjimi volitvami silno ponašal s svojim narodnjaštvom. Liberalci so ga slavili po listih kot navdušenega narodnjaka, medtem ko so nesramno blatili protikandidata okrajnega glavarja pl. Detelo iz Radoljice. Toda kaj je napravil ta narodnjak Vilfan. Znano je, kako se mora boriti voditelj koroških Slovencev dr. Brejca, da izvojuje pri koroških sodiščih Slovencev njihove pravice, katere jim kratijo oholi Nemci. Že nekaj let vodi hud boj za pravice Slovenstva. Vsa odvetniška zbornica, v kateri ne sede ravno politični somišljeniki dr. Brejca, je odobraval njegov korak in ga prosila, naj vztraja pri započetem nelahkem delu. Sedaj pa pride dr. Vilfan, slovenski odvetnik in vloži proti sklepu odvetniške zbornice kranjske pri celovškem sodišču nemško tožbo. Vsak narodnjak, ki ne nosi narodnjaštva samo na jeziku, je bil ogorčen nad tem Vilfanovim izdajstvom. Zlasti njegovi volivci v gorenjskih mestih, ki so se pehali zanj pri zadnjih volitvah, ogorčeni zahtevajo, da odloži mandat. A sedaj pa pride »Slovenski Narod« in hoče oprati Vilfana tega madeža in hkrati grdo napada za Slovenstvo na Koroškem zaslužnega dr. Brejca ter trdi, da je tudi dr. Brejca za slovenske stranke vlagal pri celovškem sodišču nemške tožbe. Dr. Brejca je takoj brzojavno poslal »Slovincu« na »Narodov« napad ta odgovor: »Glede na ponedeljkovo »Narodovo« poročilo Vas prosim objaviti, da je grda liberalna laž, da za slovenske stranke vlagam nemške tožbe. Protestujem, da bi liberalci dr. Vilfana prali na škodo moje narodne in stanovske časti! »Narodovega« dopisnika imenujem podlega lažnika in ga poživljam, da se imenuje, če ima dokaze in pogum zajedno. Obenem se obračam na slovensko odvetniško zvezo, da uvede preiskavo. Dr. Brejca. - Tako žalostno so liberalci dr. Vilfana prali ! Dr. Vilfan je starosta radovljiškega »Sokola« in so ga liberalci proglašali pri volitvah za najboljšega narodnjaka. Če Je torej Vilfan tak narodnjak, da dela proti sklepom slovenske odvetniške zveze in je tako malomaren, da se ne ozira na pravice slovenščine pri koroških sodiščih, kaki morajo biti šele drugi liberalci? Res lepa družba! — Naj si le radoljiški, kamniški ter tržiški volivci dobro ogledajo svojega »narodnega« poslanca.

Domoljub, 21. 5. 1908

V Mošnjah bo imel prihodnjo nedeljo 31. majnika gosp. Slavko Ravnikar zanimivo predavanje o kmetijstvu in zadružništvu. K predavanju se vljudno vabijo udje in prijatelji mošenjskega izobraževalnega društva, pa vsi člani domače mlekarke zadruge.

Domoljub, 28. 5. 1908 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Mošenjski novi občinski odbor bi bil imel minulo soboto izvoliti župana in starešinstvo, pa so nasprotniki bivšega župana volitev z obstrukcijo onemogočili. Podrobnosti o položaju sporočimo kasneje

Domoljub, 28. 5. 1908 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Izgubljen denar. Pozor. Od Mišač do Zgornje Dobrave pri Kropi je bilo izgubljenih okrog 125 goldinarjev denarja. Kdor je to našel, naj pošlje isto na župni urad Dobrava pri Kropi.

Domoljub, 11. 6. 1908 / V mapi Dobrave

Ustanovni shod čebelarke podružnice v Radovljici se vrši v nedeljo, dne 28. t. m. v ondotnem šolskem poslopju ob 3. uri popoldne. Na shodu bo predaval zastopnik osrednjega čebelarkega društva, gosp. nadučitelj Anton Likozar.

Domoljub, 24. 6. 1908

Mizarskega pomočnika sprejme takoj Jakob Čebavs, mizarski mojster na Brezjah, p. Radoljica.

Domoljub, 24. 6. 1908

Mošenjska občina je dobila novega župana v osebi g. kiparja Ivana Resmana. On in sedmeri svetovalci so vrli pristaši S. L. S.

Domoljub, 9. 7. 1908

Ovšiše pri Podnartu. Tudi pri nas vlada velika suša. Košnja je bila slaba, drugi pridelki bodo tudi pomanjkljivi, ako se nas Bog ne usmili in ne da potrebnega dežja. — Pretekli teden smo praznovali tridnevno presv. Siva Jezusovega. — Dne 26. junija smo imeli dve sv. maši. Popoldan smo spremili k večnemu počitku 19-letno Marijo Fister. Bil je lep pogreb.

Domoljub, 9. 7. 1908

Slovo goldinarjem. Od 1. julija se mora računati po kronah in vinarjih. Od sedaj naprej zadene vsakogar kazen, kdor bi na računih, fakturah, v cenikih, naznanilih, javnih razglasih, v izložnih oknih, pri razstavah, na trgih, v oglasih v časnikih itd. rabil staro goldinarsko vrednost. Pozor torej, da se obvarujete kazni.

Domoljub, 16. 7. 1908

Jubilejna pletarska razstava v Radovljici je naredila zelo dober vtis. Vsi obiskovalci sodijo, da take razstave Slovenci še nismo imeli.

Domoljub, 16. 7. 1908

Učenci, ki se nameravajo iti šolat v pletarsko šolo v Radovljico, naj se priglase vodstvu pletarne nemudoma, da se jih vpiše. Redni poduk se prične 1. septembra.

Domoljub, 16. 7. 1908

... Del učiteljstva se je v Radovljici izrekel za to, da se izloči iz šole verski pouk. Tem širokoustnim ljudem, ki so oznanjali ta framasonski evangelij v Radovljici, je verski pouk v šoli nepotreben balast, ali naša stranka bo takim tendencam stopala z največjo odločnostjo nasproti ... (Shod liberalcev v Mokronogu)

Domoljub, 23. 7. 1908

Učitelj Šemrl v Lescah meni, da je častno za učitelja, če se po »Narodu« proslavljajo njegove čednosti. Baha se, da je že pred petimi leti opustil »Oče naš« v šoli pred poukom. To je junaštvo učitelja Šemrla, ki se mora v »Narodu« proslavljati! Učitelj Šemrl v Lescah je tudi prorok in nam prorokuje, da se bo v petdesetih letih maševalo v praznih cerkvah. Učitelj Šemrl si naj zapomni, da je taka hvala v »Narodu« najslabše spričevalo za učitelje.

Domoljub, 6. 8. 1908

Obletnica kronanja Marijine podobe na Brezjah bo 30. t. m. na angeljsko nedeljo. Kakor čujemo, bo ta dan opravil pontifikajno sv. mašo prevzvišeni gospod dr. Franc Sedej, knezonadškof goriški.

Domoljub, 20. 8. 1908

Z Dobrave pri Kropi. Tu smo ustanovili pretekli teden hranilnico in posojilnico. Zanimanje za njo je bilo takoj v pričetku veliko in ljudstvo je hvaležno, da smo se lotili tega dela. Načelstvo je v dobrih rokah. Gosp. župnik, načelnik, odborniki pa: Franc Merčun, posestnik v Ljubnem, Viktor Muser, posestnik na Ovšišah, Jakob Ješč. posestnik na Spod. Dobravi, Jožef Koselj, mežnar in posestnik, Marko Kejžar, posestnik na Zgor. Dobravi, Martin Mohorič v Mišačah. Uradni dnevi so ob nedeljah popoldne in v četrtek dopoldne.

Domoljub, 20. 8. 1908

Iz Ljubna. V nedeljo, dne 23. t. nt., je bilo predavanje v župnišču. Govoril je gosp. dr. Val. Rožič o delavskem in kmečkem vprašanju. — Po predavanju se je predstavljala igra: »Dve mater«. Vse igralke so prav dobro igrale. Čast jim in gosp. nadučitelju, ki jih je tako dobro naučil!

Domoljub, 27. 8. 1908

Iz Kroepe. Slovensko katoliško delavsko društvo pri nas ima izvrsten pevski zbor. Kjer je nastopil, povsod je žel burno pohvalo. Pevskemu društvu v čast moramo pa povedati, da hoče vrlo še napredovati. Odkar je vodstvo pevskega zbora prevzel g. nadučitelj Josip Plesničar, se ta napredek vidno pozna. Zato moramo pohvaliti gospoda pevovodja in ves pevski zbor. Katoliškemu delavskemu društvu pa moramo le čestitati, da ima tako izborne moči in takega pevovodjo. Upati da smemo, da bo tudi novi g. pevovodja varoval katoliška čustva društva in pevskega zbora, kakoršna je do sedaj vedno imelo in kar je sam tudi svečano obljubil. V tem pričakovanju ta napredek katoliškega delavskega društva toplo pozdravljamo.

Domoljub, 10. 9. 1908

Gorenjske planine in naša živinoreja. Lansko leto je poslanec Pogačnik na svojih shodih po radovljiškem okraju vplival na posestnike-kmete, da se analogno kakor v Bohinju-Studor Starafužina tudi v drugih gorskih krajih zamenjajo servitutne pravice gorskih naših kmetov v gozdih c. kr. erara in montanskega erara s svetom, ki bi

našim kmetom-živinorejcem donašal večjih koristi in boljšega dobička kakor dosedanje servitutne pravice.

Povzdignila bi se naša živinoreja, ki pride pri razdelitvi tega sveta v prvi vrsti v poštev, kajti le radi zboljšanja planinskih pašnikov in našega planšarstva — torej radi boljše, bujnejše živinoreje se je uvedla ta velevažna in za naše planince velekoristna akcija. Gotovo je, da stare servitutne pravice za našega kmeta nimajo v današnjih časih pravega pomena in vrednosti, ker jih ne ščiti gozdni zakon, zakona v obrambo in varstvo planin pa še nimamo, kar je pri nas silno pomanjkljivo in ga bo treba tudi kmalu narediti, kakor ga že imajo na Koroškem.

Zato se bodo, kolikor bo mogoče, te stare servitutne pravice naših kmetov zamenjale s svetom, ki bo za naprej donašal posameznikom kakor tudi celim občinam in vasem več dobička in koristi kakor doslej. — Kajti tisoče in tisoče zakopanih zakladov leži v teh starodavnih »verskih« gozdovih c. kr. erara in verskega zaklada, ki željno čakajo odrešenja iz stoletnega mrtvila in spanja v »suženjskih« pravicah. Te servitutne pravice ravno zadržujejo, da se naše planšarstvo in ž njim vred naša živinoreja in sirarstvo ne morejo povzpeti do bujnega, cvetočega življenja in napredka - v hiši umnega gospodarstva našega vrlega gorenjskega kmeta.

Zato pa proč s starimi »suženjskimi« pravicami in na delo za pametno in res modro, koristno razdelitev pravic in dobrin, tako da bodo tudi naše gorenjske planine deležne dobrot in spomina šestdesetletnega vladanja našega vladarja.

Po dolgih, truda in potov polnih pogajanjih je poslanec Pogačnik dosegel, da je poljedelski minister v sporazumljenju s finančnim in naučnim ministrom dovolil, da se sestavi komisija v ta namen, da se poda na lice mesta, kjer se na lastne oči prepriča ozir. preiskuje, koliko bi se moglo odstopiti eraričnega sveta posestnikom v občinah, ki so najbližje in najbolj interesovane v tem oziru.

Komisija, ki bo to preiskovala, se snide, kakor je pisal sam poljedelski minister poslancu Pogačniku, dne 21. septembra. Komisija sestoji iz sledečih zastopnikov: kot delegat poljedelskega ministrstva bode prisostvoval komisiji gozdarski nadsvetnik gosp. Manzano, nadalje ministerijalni tajnik dr. H. Daxenbichler in kot izvedenec v planinarstvu se tej komisiji prideli od kranjske deželne vlade še g. gozdarski svetnik Viljem Putik iz Ljubljane. Poljedelski minister je razun navedenih še v posebnem pismu prosil poslanca Pogačnika, da naj se udeleži vsega tega pohoda in ogledovanja po bohinjskih planinah. Občine radovljiškega okraja so pa še posebej prosile poljedelskega ministra, da se tej komisiji pritegne še okr. glavar iz Radovljice gospd pi. Detela. Tej želji je minister z veseljem ugodil.

Pri razdelitvi tega sveta je interesovanih 28 občin. Občine s podobčinami vred se raztezajo od Dovjega do Bohinja na eni strani, na drugi strani pa čez celo Jelovico, tako, da so zadnje občine Mošnje, Ovsišje, Radovljica in Predtrg.

Vsem tem (28) občinam je napravil prošnje na poljedelsko ministrstvo poslanec Pogačnik, ki si je s tem podrobnim delom nakopal ogromno dela, potov, stroškov in skrbi. Kolikokrat je moral v visoke, strme hribe in s hribov zopet na Dunaj in obratno. Neštetokrat je moral pritiskati na kljuke vseh ministrskih vrat — obletal je vse ministre do ministrskega prezidenta, da se je dovolila in sestavila omenjena ogledna komisija, ki bo imela nalogo, pametno in modro razdeliti svet med naše kmete — živinorejce.

Sedaj pa še eno resno besedo kot opomin onim posestnikom, ki žele dobiti kaj ponujenega sveta.

Prvič naj bodo naši kmetje previdni in modri in naj ne zahtevajo preveč sveta. Gospodarji živinorejci naj pokažejo, da bi radi imeli in dobili svet-zemljo le za zboljšanje živinoreje, nikakor pa ne smejo špekulirati na to, da bi jim morda dotični kos zemlje dal morda priliko, da bi začeli prodajati les — torej radi lesne trgovine. Ako

vidijo naši kmetje, da jim erar ponuja toliko in takšnega sveta, da si bodo lahko izboljšali živinorejo, jo povzdignili ter tako prišli do stalnega dobička, ki bo vsako leto pomoč, podpora našemu kmetu, le potem naj sprejmejo ponujene parcele.

Pogajanja, ki se vrše, so popolnoma neobvezna in le v slučaju, ki kaže in obeta izboljšanje in povzdigo živinoreje, le tedaj naj sprejmejo kmetje ponujene kose.

Poslancu Pogačniku pa čestitamo na uspehu! / Dr. R.

Domoljub, 24. 9. 1908

Za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitelja je imenoval cesar radovljiškega dekana č. g. Janeza Novaka.

Domoljub, 8. 10. 1908

C. kr. pletarna v Radovljici. »Slovenec« piše o tej: Ženski tečaj na tej v strokovno šolo povzdigujem pletarski šoli se je pričel. Udeleženke zamorejo vstopiti vsaki dan. Za učiteljico na ženskem tečaju je pozvana gospa Franja Patikova. Učenke morajo dopolniti 14. leto in dokončati ljudsko šolo. Doprinesti je spričevalo ljudske šole in spričevalo nramnosti. — Vodstvo pletarske šole v Radovljici je vpeljalo ženski tečaj z namenom, da se priučijo domače ženstvo v pletarskih strokah, kakršne izdelke dobivamo sedaj skoro izključno iz Nemčije, za katere izdelke gre v Nemčijo brez potrebe na stotisoče avstrijskega denarja. — Naj bi naši starši ne zamudili lepe prilike ter dali svoje, v to sposobne hčere učiti se ženskega pletarstva, s katerim si bodo služile dokaj lepih novcev. — Obenem naznanja vodstvo c. kr. pletarne, da se vsi njeni izdelki prodajajo v Radovljici v hiši na glavnem trgu, poleg novega spomenika. Kdor si želi omisliti kakršnih koli pletarskih izdelkov se zamore ondi oglasiti.

Domoljub, 15. 10. 1908

Nov telovadni odsek se je ustanovil dne 25. oktobra na Brezjah. Na ustanovnem zboru je predaval Ivan Podlesnik. Isti dan zvečer je priredil telovadni odsek v Radovljici predavanje, kjer je isti predavatelj govoril o značajih.

Domoljub, 5. 11. 1908

Kropa. V nedeljo, dne 25. oktobra t. 1. obhajal je v Kropi tridesetletnico poročnega dne g. Gregor Prešern in njegova soproga Jera v krogu svojih doraslih otrok. Vrli katoliški in vzgledni rodbini se tudi mi pridružujemo in kličemo: Še mnoga leta!

Domoljub, 5. 11. 1908

Proda se hiša, zraven mali vrt in vodnjak, 20 korakov od hiše lep sadni vrt, 14 mernikov posetve, 3 travnike In dva gozda ter srenjska pravica na pašniku. Skupna cena 8000 kron. Več se izve pri lastniku Simon Justin, vas Studenčice šte. 15, 20 minut od postaje Lesce, fara Breznica (pošta Lesce).

Domoljub, 26. 11. 1908

Z Brezij. Telovadni odsek izobraževalnega društva, pred kratkim ustanovljen, kaj lepo napreduje. Mladeniči poštenih staršev se vsak večer shajajo v določenem jim kraju, da se tam vadijo telovadnih vaj, in kakor se sliši, tudi igre »V zadnjem trenutku«, ki jo mislijo uprizoriti za božične praznike. To je lep napredek. Upati je, da se sčasoma mladina izobrazi; mučno je poslušati poštenemu človeku pri kozarcu vina v gostilni le prazno in večkrat tudi razno klafarsko govorjenje. — Starši so hvaležni č. P. Saleziju. da se toliko žrtvuje in mladeniče lepo vzgaja ter jih pošteno zabava, mesto da bi po gostilnah stikali in se vadili tistega obžalovanja vrednega pijančevanja. Mladeniči so

pa tudi hvaležni uže omenjenu č. g. patru ter mu udani kot dobri sinovi svojemu dobremu očetu. Le tako naprej, da se bode te kmalu pokazali v rdeči obleki! — Na zdar!

Domoljub, 17. 12. 1908

Poizkušena samoumora v Radovljici. V Radovljici se je ustrelila 20 let stara kuharica pri kovaču Antonu Novaku. Ivana Železnik. Krojtijo si je pognala med srce in pljuča. Železnik bo težko okrevala. Prepeljali so jo v deželno bolnico. — V Radovljici se je ustrelil isti dan tajnik posojilnice, Pohlin. Ustrelil se je na levo stran v glavo. Pohlin je umrl in so ga pokopali v Radovljici

Domoljub, 24. 12. 1908

Mošnje. Prihodnjo nedeljo, to je 3. januarja 1909., bo popoludie po litanijah ob tretji uri poučno predavanje, ki ga priredi mošenjsko izobraževalno društvo v šolskem poslopju. Predaval bo g. visokošolec-rojak Ivan Avsenek.

Domoljub, 31. 12. 1908 / V mapi Mošnje v starih časopisih

.....

Ljubno. Na sv. Štefana dan je bilo predavanje za naše izobraževalno društvo, pa tudi za nečlane. Predavala sta naša domačina-rojaka. Prvi je predaval o tisku, o škodljivosti in pogubnosti slabih časopisov in knjig in o koristi ter potrebi dobrih spisov, knjig in časopisov. Izvrstno mu je tekla beseda ter nas je vnemal, naj beremo in podpiramo dobri tisk, oviramo in preprečujemo slab tisk. Opozoril nas je na bodoči tiskovni zakon in ž njim združeno prosto kolportažo, da nas ne prehite naši agilni nasprotniki. Le še večkrat nam povejte lepega in koristnega, g. Vidic. — Drugi je predaval g. Cvenkelj zanimivo tvarino o svojem potovanju v Rim leta 1904. Udeležba je bila zdaj izdatno obilnejša, ko pri prvem predavanju 22. novembra. Oglasilo se je novih udov kakih 25, tako, da nas je zdaj že kakih 50 in še nekaj čez. - Le krepko in vztrajno naprej in navzgor!

Domoljub, 7. 1. 1909

Iz Ljubnega. Dne 5. februarja je umrl Janez Kocijančič, obče spoštovan in priljubljen mož, zvest bravec »Domoljuba« in drugih katoliških časnikov, nad 20 let ud družbe sv. Mohorja. Naj v miru počiva!

Domoljub, 25. 2. 1909

V Begunjah pri Radoljici je umrl pretečeni teden ondotni župan g. Josip Sodja. Mož je bil dober, le liberalcem se je da preveč izrabljati. Pokoj njegov, duši.

Domoljub, 4. 3. 1909

Z Brezij. Dne 21. febr. je tukajšnji telovadni odsek priredil predpustno veselico, ki se je izvršila v splošno zadovoljnost. Burka »Kmet - Herod« in komičen prizor »Kmet in fotograf« sta povzročila mnogo smeha in zdrave zabave. — Pri tej priliki so prvič nastopili naši tamburaši, ki so svojo vlogo prav dobro rešili. Odkrito povemo, da nismo mislili, da bodo v tako kratkem času tako lepo napredovali. Imajo pa tudi vrlega učitelja. Tukajšnji organist, g. I. Bole, deluje v tem oziru s tako vnemo in trudaljubnostjo, da si štejemo v dolžnost izreči mu tem potom javno zahvalo za njegovo požrtvovalnost. Sedaj smo se začeli vaditi za drugo igro. Dne 25. marca

mislimo namreč, ako nas kaj posebnega ne zadrži vprizoriti krasno igro »Don Manuel« ali »Ave Marija«!

Domoljub, 4. 3. 1909

Mošnje. 7. dne sušca smo imeli dva občna zбора. Naša Hranilnica in posojilnica izkazuje za l. 1908 prometa 167.591 K 22 v, rezervni zaklad znaša 3208 K 45 v. — Tudi mlekarna je imela prav lep promet. Prejela je v l. 1908 95.012 litrov mleka od članov, ki so prejeli zanj lepo vsoto 11.401 K 44 v. Pa še vse več bi si občina pridobila z mlekom, ko bi vsak posamezni posestnik pokazal zaupanje ter pristopil med člane. V minulem letu je štela mlekarna 78 zadrušnikov s 122 deleži. Ker je zanimanje za zadrugo vedno živahnejše, upamo, da bomo h koncu leta šteli gotovo 100 članov. — Da si olajšamo delo, smo si ustanovili še tretjo zadrugo: gospodarsko »Kmetijsko društvo«, ki si nabavi z drž. podporo najpotrebnejše stroje: mlatilnico, čistilnik, žago, mlin za šrotanje itd. Prihodnjo jesen nam bodo že služili in lajšali vsakdanje delo. Tudi semena si bomo nabavljali v tem društvu ter razpečavali pridelke kot sadje, fižol itd. Bog daj obilnega blagoslova!

Domoljub, 11. 3. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Mošnje. Letošnji visoki sneg je delal voznikom silne težave. Gorje je bilo živini na cesti! Cestni nadzorovalni ljudje so menda nosili oči zavezane. Nadzornik državne ceste je neki cestarjem naravnost prepovedal najemati delavce in odkidavati cesto. Naše okrajne ceste iz Radovljice se pa Bog usmili, cestni odbor se zanjo ne zmeni. Štiri dni srno bili čisto odtrgani od železnice; niti gazu nam niso napravili. Čez dolgo časa še-le so jeli odkidavati v širokosti za slaba dva metra da se niti vozovi niso mogli srečavati; in vendar ta cesta požre naši občini vsako leto nad 2000 kron. — Menda bi kazalo, da županstvo opozori okrajni cestni odbor na njegove dolžnosti.

Domoljub, 1. 4. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Kroepe. Dne 22. aprila je občinski odbor izvolil gospoda Franca Henigmana, bivšega tukajšnjega župnika, soglasno za častnega občana trga Kroepe. — Omenjeni gospod ima velike zasluge za naš kraj. Ustanovil je žrebljarsko zadrugo, posojilnico, zidal krasno župnišče in olepšal cerkve. Ob času pogorišča bil je najboljši oče revežem. Ustanovil je delavsko društvo in Marijino družbo. Bog mu bodi plačnik!

Domoljub, 6. 5. 1909

Mošnje. Pomilovanja vredni surovi izgredniki v Št. Vidu so dobili vernega posnemovalca tudi pri nas, ki jih pa v hudobiji še daleč prekaša. Na župniškem hlevu je pobil neki surovež nova okna in se je že dvakrat znašal nad župnikovim lepim sadnim drevjem ob cesti; posekal, deloma polomil je namreč deset 11 letnih hruševih debel. Dobromisleči župljani to skrajno surovost odločno obsodijo, nekaterniki se pa temu divjemu početju vendar žalibože še muzajo.

Domoljub, 13. 5. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Vodovod za Mošnje in Brezje. Liberalci v Radovljici in nekaj liberalcev iz sosednih vasi je hotelo na vso silo preprečiti, da bi se iz rezervoarja nad Radovljico napeljala voda tudi v Mošnje in na Brezje, dasi je vode popolnoma dovolj, dasi sta že država in dežela dovolili prispevke in je bilo vse za izvršitev pripravljeno. Deželni odbor se seveda ni oziral na liberalno zavist in je odredil napravo, s katero se je pričelo. »Slov. Narod« pa je prinesel proti deželnemu odboru infamen napad, v katerem se zaganja »v tisto značilno klerikalno velikodušnost, da se bo ložje napajalo tista krdela žrtev

romarjev, ki nosijo svoje pristradane krajcarje zlatemu molohu v brezijskem samostanu«. To je velika lopovščina, in radovljiški liberalci bi dobro storili, če bi v svojem lastnem interesu dotičnemu dopisniku, ki ga bo doletela ob svojem času pravična kazen, usta zamašili. Podporo za vodovod je dalo poljedelsko ministrstvo iz melioracijskega zaklada, deželni odbor bo pa tudi vedel razločevati koristi prebivalstva od advokatskih zaslužkov pri kovanju pritožb na upravno sodišče. — Sramota je, da romarjem, katerih prihaja na tisoče na Brezje, niti vode ne privoščijo. To liberalno »ljubezen« naj si slovensko ljudstvo širom domovine dobro zapomni.

Domoljub, 17. 6. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Krope. Dne 2. julija, na praznik Marijinega obiskovanja je v Kropi pri kapelici prva sv. maša ob 7., druga: s pridigo ob 10. dopoldne, popoldne ob 2. so pete litanije. Romarji pridite k Materi B. usmiljenja!

Domoljub, 24. 6. 1909

Mladeniški shod v Radolici se je vsled slabega vremena preložil na prvo nedeljo v septembru. Takrat se namerava prirediti v Radoljici velika mladeniška slavnost za vso Gorenjsko. Mladeniči, pripravljajte se za svoj dan!

Domoljub, 1. 7. 1909

Shod v Begunjah na Gorenjskem. V nedeljo dne 19. junija se je vršil pri nas prvi ljudski shod S. L. S. Akoravno je bil v naglici napovedan, je bila udeležba nepričakovano velika. Večina begunjskih mož je z največjim zanimanjem poslušala deželnega poslanca g. Pibra, ki je poročal o delovanju S. L. S. v deželnem zboru ter naštel posamezne točke v korist kmeta, n. pr. lovski zakon, ljudsko šolstvo in deželno zavarovalnico, melioracijsko postavo z ozirom na zboljšanje planin in pašnikov, kar je zlasti za nas Begunjce velike važnosti. Malo je občin, ki bi imele tak zaklad v občinskih pašnikih kakor ravno Begunje, toda žalibog je komaj ena tretjina dobra za pašo, vse drugo je zanemarjeno. Veliko se je že potrudil za to predsednik gospodarskega odseka. Iv. Trunk ter oddal že pred letom potom županstva prošnjo za podporo, katera je pa najbrž kje zaostala. Nova potrjena postava za varstvo planin in pašnikov je za nas velevažnega pomena. Gospod poslanec nam je vso postavo natanko pojasnil, dal potrebna navodila in obljubil svojo pomoč. Vse ga je .poslušalo z največjim zanimanjem, tako, da se je sam izrazil, da je imel ta dan res pravi užitek in da kaj tacega ni pričakoval. Domači župnik se mu je z navdušenimi besedami zahvalil za podučne besede ter ga imenoval naravnost gorenjskega planinskega poslanca. Kako se ta trudi in dela za slovenskega kmeta, to je znano. Ti nazori in načrti, katere je razvijal gosp. poslanec, so nazori S. L. S. Vsi smo danes lahko spoznali, da je ta stranka za nas, bodimo tudi mi zanjo. — Omenjal je tudi, da so bili Begunjci dosedaj zato tako zapuščeni, ker niso bili edini in popolnoma nič organizirani. Od danes naprej pa naj delajo skupno, edino na podlagi S. L. S., tako kakor so začeli, to bo vsakemu posamezniku kakor tudi celi občini v veliko korist. Končno se je še g. župan Lengar v imenu cele občine zahvalil gospodu poslancu za njegov velik trud ter ga prosil tudi nadaljne naklonjenosti. Gospodu poslancu izrekamo vsi iskreno zahvalo z .željo, da pride kmalu zopet v našo sredo.

Domoljub, 1. 7. 1909

Radovljičanom — v premislek! Odkar je Sokol razprostrl svoje peruti nad našim mestecem, hoče vpeljati pravo strahovlado. Razmere so postale neznosne, kajti kdor ne trobi v sokolski rog, ga hočejo družabno In gospodarsko bojkotirati. Par dokazov iz

polpretekle in najnovejše dobe! Ustanovili so proti Homanu konkurenčno trgovino Štiglic in Šmid. Podprli so jo s par tisočaki kron, a Štiglic in Ko. sta bila prišla v konkurz in dobrostojniki so šteli kronce. Urar Murovec je padel v nemilost, torej hitro sokola konkurenta v Radovljico! Podprimo ga s par stotaki! A konkurent je izginil neko noč iz Radovljice iti dobrostojnika, župan dr. Vilfan, starosta sokolov in Kunstel, sta gledala za njim z dolgimi nosovi. Tako so dvakrat drugim jamo kopali, pa sami vanjo padli. Na vrsto pride dimnikar M. Zalokar. Ker je njegov sin član telovadnega odseka — bojkot zoper očeta. Jeseniški dimnikar naj ima zaslužek v napredni Radovljici — z domačinom proč. Kaj zato, da ima celo vrsto nepreskrbljenih otročičev? Ako njegov sin k Sokolu ne pristopi, naj bo oče uničen. — Na sv. R. T. dan se je Orel udeležil sprevoda z Najsvetejšim — sokoliči so ga očitno sramotili in so celo med procesijo žvižgali. Če ni to motenje vere, kaj pa je. V naši ljudski šoli pašuje učitelj Š. Šolarja, kateri je šel brez njegovega dovoljenja za procesijo je kaznoval s triurnim zaporom. Stroga kazen, ako se pomisli, da učitelj v takem slučaju učenca nima drugače kaznovati, kakor, da mu zapiše zamujene ure kot neopravičene. Kadar se pa gre za Sokola, takrat g. Šega ni tako strog. Ko si je preteklo zimo brat Sokol pognal kroglo v glavo, tedaj je imela radi pogreba samomorilca vsa šolska mladež prost popoldan, samo zato, da sta sokola, učitelja Šega in Jaklič zamogla se udeležiti pogreba in menda celo nositi. Kaj ne, tako zahteva versko-nravna vzgoja! Otroka v zapor, ako se udeleži cerkvenega sprevoda, kadar naj pa svobodomiselni Sokol nastopi — tedaj šolarjem prosto! — In zadnji boj zoper vodovod Mošnje-Brezje? Čemu tako neopravičeno šikaniranje okoličanov, čemu sramotenje romarjev? Ali romarje podite ven, kadar pridejo v Radovljico v vaše trgovine in gostilne? Ali imate škodo od njih?

Radovljičanom v premislek — tako smo naslovili te vrstice. Pametni Radovljičanje: Proč s strahovlado! Ako tega nizkotnega boja ne bo konec, tedaj naše somišljenike silite na odpor. Ali bo vseč gg. Kunsteljnu, Fiüsagerju in Lectarju, ako bi kdo izdal parolo: Svoji k svojim — ne k naprednjakom. — Kdo iz okolice bo pošiljal svoje otroke v radovljiško petrazrednico, ako bo vedel, da se tu mladino vzgaja v sokolskem duhu, da so učitelji svobodomiselni na način, kakor smo opisali. Če bo Radovljiška posojilnica samo za naprednjake, ali naši Begunjci, Brezničani in pristaši S. L. S. v Radovljici res ne morejo ustanoviti svojih denarnih zavodov? Kdo bo zmagal v takem boju? Radovljica bo v takem boju več izgubila kot dobila.

Domoljub, 15. 7. 1909

V Begunjah na Gorenjskem je bil pretečeni petek izvoljen soglasno županom Janez Trunk, vrli katoliški mož ter odločni pristaš S. L. S., ravno tako so bili soglasno izvoljeni tudi vsi svetovalci. Trdno upamo, da bo novi odbor deloval složno v korist celi občini, kar nam je priporočal tudi visokorodni gospod okrajni glavar. Volitev se je zvršila ravno pred prihodom presvitlega gospoda knezoškofa. Po izvolitvi je šel novoizvoljeni župan in odborniki z gospodom glavarjem na čelu pozdravit gospoda knezoškofa, ki je prišel na birmovanje in katerega so Begunjci lepo sprejeli. Že v Lesce mu je nasproti jahalo osem izvrstnih jahačev; najlepše pa je bilo videti njihovega poveljnika, ki je jahal spredaj na iskrem arabcu, v najhitrejšem trabu. Popoldne je Presvitli napravil izlet k Sv. Petru, kjer je po dolgem času zopet občudoval krasoto njegovega rojstnega kraja. Kdor še ni videl te lepe panorame, katera nudi na vso Gorenjsko pogled raz sv. Petra, ta naj pride semkaj, da se prepriča. Drugi dan je šel Presvitli k Sv. Luciji-Podgoro, nazaj grede je obiskal svoje sorodnike. Pri birmi v nedeljo je bilo 150 otrok, polovico tujcev.

Domoljub, 15. 7. 1909

Vodovod za Mošnje in Brezje. Z Brezij se nam piše: Torej dobimo vendar težko zaželjeni vodovod! Treba je bilo premagati mnogo zaprek, sedaj se je pa vendar pričelo z delom. Na tisoče ljudi se zbira mnogokrat v najhujši vročini na Brezjah, in vsi ti so bridko občutili pomanjkanje dobre pitne vode. Zdaj pa bodo na prostoru pred cerkvijo javni vodnjaki, celo lepo fontano bomo postavili, voda se bo napeljala v samostan in v privatne hiše, poleg tega bo po vasi dovolj javnih izlivk in napajališč, tako da bo vsem ustrezno. Deželni odbornik dr. Lampe in stavbni svetnik Sbrizaj sta s podjetnikom in z zastopniki prebivalstva obhodila vse vasi,, koder pojde vodovod in se je povsod po sporazumu vse potrebno ukrenilo. Da bi le kmalu voda pritekla!

Domoljub, 15. 7. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Občina Mošnje je izvolila za častna občana g. deželnega odbornika dr. Lampeta radi njegovih zaslug za vodovod in domačega župnika g. Ivana Trpina.

Domoljub, 22. 7. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Kropo. Novi liberalni list »Slovenski Dom«, vreden naslednik rajnega »Rodoljuba«, piše, da kroparski mladeniči kar koprne po ustanovitvi Sokola. Uboga reva! Ali ima res Kroparje za tako neumne, da bodo silili v liberalizem sedaj, ko ga že povsod mečejo iz hiš! Svetujemo pa za danes tistim, ki so prišli v Kropo, da jedo kroparski in obenem klerikalni kruh, naj mirujejo in pustijo Kropo pri miru. To je naša prva beseda!

Domoljub, 29. 7. 1909

Shodi S. L. S. V Spodnji Lipnici je na shodu govoril deželni poslanec Piber. G. župan Darnič se je zahvalil g. poslancu in na njegov predlog se je izrekla zaupnica dr. Susteršiču ter vsem državnim in deželnim poslancem S. L. S.

Domoljub, 5. 8. 1909 / V mapi Župani na Lancovem

Župnija Lesce je podeljena č. g. Ivanu Lovšinu, župniku na Rakitni nad Borovnico.

Domoljub, 12. 8. 1909

Posestvo je naprodaj v Spodnjem Otoku pri Brezjah. Hiša v dobrem slatin, polja za 10 mernikov posetve. Z domačim pridelkom se redita 2 kravi in 2 prašiča. Poizve se pri Fr. Zalogarju, organistu v Mošnjah, p. Radovljica.

Domoljub, 9. 9. 1909

Umrla je v Kamnigorici gospa Ljudmila Pleničar, soproga nadučitelja iz Kropo. Bila je izvrstna krščanska učiteljica in dobra žena. Naj počiva v miru!

Domoljub, 23. 9. 1909

Iz Kamne gorice. (Blagoslov nove šole. — Pogreb g. Ljudmile Pleničar.) Z veliko slovesnostjo se je v Kamni gorici dne 14. t. m. blagoslovilo novo šolsko poslopje. Po sv. maši ob 9. uri dopoldne šli so v obilnem številu zbrani verniki in otroci med slovesnim zvonjenjem in glasno moleč sv. rožni venec k novi šoli, ki je bila primerno okrašena. Pred šolo imel je najpoprej domači g. župnik pomenljiv nagovor, v katerem je povdarjal, kako imenitna je naloga ljudske šole, katera ima postaviti temelj verskemu naziranju in duševni naobrazbi, omenil, kako je katoliška cerkev od nekdaj skrbela za omiko in izobrazbo, in da morata cerkev in šola, duhovščina in učiteljstvo složno delovati, da se doseže smoter ljudske šole: verskonravna vzgoja mladine. Po govoru, ki je pričujočim globoko segel v srce, se je blagoslovilo novo šolsko poslopje

v navzočnosti veleblag. g. okrajnega glavarja, g. okrajnega nadzornika, g. župana pl. Kappusa in celega občinskega odbora. — Po primernih nagovorih g. okrajnega glavarja, g. župana in g. Zupana končala se je lepa slavnost. — Tri dni pozneje, dne 17. t. m., vršilo se je pa ravno tu žalostno opravilo, pogreb prezgodaj umrle gospe učiteljice iz Kroke, Ljudmile Pleničar, roj. pl. Kappusove, ki je dne 15. t. m. umrla pri svojih starših v Kamni gorici. Pogreb je bil za Kamno gorico nenavadno slovesen, kajti vodil ga je preč. gosp. dekan in častni kanonik radovljiški Janez Novak ob azistenci osmerih duhovnikov, udeležili so se ga učenci in učenke iz Kroke in Kamne gorice, veleblag. g. okrajni glavar, g. poslanec Pogačnik, g. okrajni nadzornik Janežič ter mnogo gg. učiteljev in učiteljic in obilno ljudstva iz Kroke in Kamne gorice. Pogreb je pričal, kako je bila rajna gospa učiteljica povsod priljubljena, in marsikatera solza je porosila oko, ko smo blago gospo položili k večnemu počitku, želeč ji večni mir in pokoj.

Domoljub, 23. 9. 1909

Iz Kroke. Tukajšne katoliško delavsko društvo se zahvaljuje svojemu priiljubljenemu rojaku preč. gosp. Andreju Ažmanu, katehetu v Postojni, za njegove podučne in zelo zanimive govore, katere nam je dajal ob počitnicah v tukajšnjem katoliškem delavskem društvu. Društvo se priporoča še v nadaljno naklonjenost. Jakob Šolar, predsednik.

Domoljub, 7. 10. 1909

Lesce. Pred kratkim smo izgubili gospoda župnika. Odšel je na svojo novo župnijo v Naklo. Dasi je bival med nami le ,osem let, je vseeno s svojimi poljudnimi in prikupljivimi cerkvenimi govori precej povzdignil versko življenje v župniji Trajen spomenik si je postavil gospod župnik s tem, da je prav lično preuredil župnišče ter prenovil zvonik in notranjščino cerkve. Dve veliki sliki v presbiteriju, prenovljen glavni oltar, okusno predelani stranski oltarji, nove klopi, nov križev pot vse to povzdiguje našo cerkev pred drugimi sosednimi in priča o finem umetniškem okusu gospoda župnika. Leščani mu moramo biti res hvaležni, ker je tako spretno gospodaril s cerkvenim premoženjem, da se je to izvršilo skoro brez vsakih izrednih denarnih žrtev od naše strani. Bog ga ohrani tudi na novi župniji tako podjetnega in vnetega za čast božjo, kot je bil pri nas.

Domoljub, 7. 10. 1909

Tovarna Antona Stroja v Žapužah pri Begunjah, Gorenjsko, priporoča svojo veliko zalogo volne za pletenj 2 po tovarniških cenah. Na zahtevo pošiljam vzorce.

Domoljub, 7. 10. 1909

Izmed dveh posestev se proda eno in sicer ono v Mošnjah. Več se izve pri lastniku Matiji Megliču, Spod. Otok 6, pošta Radovljica.

Domoljub, 25. 11. 1909 / V mapi Mošnje v starih časopisih

O pokojnem gospodu župnika Lovrencija Krištofič. Dne 11. decembra zvečer ob 9. uri je preminul v Škofji Loki po dolgi in mučni bolezni večkrat previden s svetimi zakramenti preč. g. zlatomašnik in vpokojeni župnik kovorski Lovrencij Krištofič, ter je bil dne 12. decembra v spremstvu 11 duhovnikov pokopan. Pogreba se je tudi udeležilo precej veliko ljudi iz Hrastja in nekaj iz Kovorja. Ranjki gospod se je rodil na Lancovem (fara Radovljica) dne 5. avgusta 1831 in je bil v mašnika posvečen dne 30. julija 1857. Imel je brata duhovnika Petra, ki je bil rojen leta 1816., v mašnika

posvečen l. 1841. in je umrl l. 1873. kot župni upravitelj na Vojskem. Ta brat Peter je našega Lovrencija gmotno podpiral, da se je mogel šolati in postati duhovnik. Gospod Lovrencij je na mnogih krajih služboval. Kot kaplan je bil v Št. Vidu nad Cerknico tri leta, v Zagorju ob Savi 4 leta, na Bohinjski Bistrici 3 leta, na Breznici pa 6 let. Župnikoval je v Šent Ožbaltu 8 in pol let in v Kovorju 19 in pol let. V Hrastju je bil kurat 7 in pol let in meseca aprila se je preselil v Škofjo Loko, kjer je bival pol leta. Ranjki gospod je veliko popotoval; še kot dijak je bil na Bavarskem, kot župnik pa je bil v Rimu in v Lurdu. V družbi je bil šaljiv, pa njegova šala ni nikogar žalila; bil je ljubezniv tovariš in dobrotnik revežev. Rekel je včasih: Nikogar brez potrebe žaliti, pač pa, če je mogoče, ga razveseliti in mu dobro storiti. Najboljša hranilnica je ubogajme dajati, zakaj s tem človek Bogu posodi, ki vsakemu obilno povrne. Dasi je pokojni župnik v boleznih velike mulce trpel, bila pa je smrt njegova lahka, brez vsega boja, ravno ko so nune uršulinke molile za njega srečno zadnjo uro. — Zapuščina njegova je bila le neznatna, ter je še v zadnji volji nekaj odločil za dobre namene. Res je, blagor njim, ki v Gospodu umrjejo, ker njihova dela gredo za njimi. Rodi blagi gospod prijateljem in znancem priporočen v pobožno molitev. Počivaj v miru!

Domoljub, 30. 12. 1909 / V mapi Lancovo v starih časopisih

.....

Šestdesetletnica orožništva. Dne 18. januarja je bilo 60 let odkar se je v Avstriji vpeljalo orožništvo.

Domoljub, 26. 1. 1910

Mošnje. Sosedje smo radovedni, če je radovljiškim orožnikom znano, da se v tukajšnji gostilni tik cerkve pogosto čez policijsko uro pije in pleše?

Domoljub, 26. 1. 1910 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Mošnje. Tukajšnji zadrugi »Hranilnica« in »Mlekarna« sta imeli minulo nedeljo dne 13. t. m. vsaka svoj letni občni zbor. Hranilnica in posojilnica izkazuje v proračunskem zaključku lanskega leta prejemkov 93.753 K 57 h, izdatkov pa 91.030 K 55 h; torej skupni promet 184.784 K 12 h. Rezervni zaklad je narasel na 3208 K 45 Ji, čistega dobička v minulem letu je pa 53 K 50 h. — Mlekarska zadruga je prejela v minulem letu od članov 104.759 litrov svežega mleka, za katero so isti prejeli znatno vsoto 12.571 K 08 h. Čistega dobička izkazuje račun 94 K 13 h. Deželni odbor je zadrugi naklonil ob novem letno podporo svoto 500 kron, da se ljudstvo še bolj vname za napredno živinorejo in umno mlekarstvo. — Na praznik sv. Jožefa oskrbi ob priliki občnega zbora mošenjsko izobraževalno društvo predavanje o izobrazbi, gospodarstvu in gospodinjstvu. Predaval bo gospod Slavko Ravnikar iz Ljubljane. Ker bo predavanje brez dvoma kakor vselej podučno in koristno, se pričakuje številne udeležbe. — Ob tej priliki prične delovati tudi novo Gospodarsko društvo v Mošnjah, kateremu je si deželni odbor že zagotovil podporo 500 K, če se zglasi zadostno število udov, in društvo jame intenzivno delovati v blagor občinarjev.

Domoljub, 17. 3. 1910 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Učiteljske vesti. Začasna učiteljica v Kamniku Angela Kenda pride kot suplentinja v Radovljico, Marija Jeglič pa v Mošnje.

Domoljub, 24. 3. 1910 / V mapi Mošnje v starih časopisih

V Begunjah na Gorenjskem so je ustanovilo katoliško slovensko izobraževalno društvo.

Domoljub, 31. 3. 1910

Iz Dobrave pri Kropi se nam piše Navdušenje za izobraževalno društvo? je veliko. Ljudstvo je vedoželjno. K zadnjemu predavanju na cvetno nedeljo je prišlo toliko ljudi, da je bila soba premajhna, ostati so torej morali nekateri med vratmi in v veži. Ves čas so prav marljivo poslušali govornika ler bili s predavanjem prav zadovoljni; Prostorov manjka, prostorov. Vse bi šlo.

Domoljub, 7. 4. 1910

Mošnje. 11. t. m. smo spremili k večnemu počitku J. Mlekuž, p. d. starega Kralja iz Spod. Otoka. Dan preje, pod noč je prišla z drugimi sorodniki tudi njegova najstarejša hči Mina, omožena Milič iz Primorskega k pogrebu. Par korakov pred Kraljevo hišo se je pa sesedla, zadeta od kapi in umrla. Dan po očetovem pogrebu smo jo pokopali poleg očeta. Rajnica zapušča dva otročiča, mož pa živi neznano kje v Ameriki. Bog tolaži sorodnike! — Soproga našega nadučitelja, bivšega vodja Hribarjevega »Paradiža«, je slednjič vendar opustila gostilniško obrt pri »Pernušu«. Govori se, da je storila vsled resnih pritožb mošenjskih mater, zarasli pohujševanja tukajšnje moške mladine. Prizadete rodbine so poslale pritožbe pristojnim oblastem s podrobnimi podatki in prošnjo, naj se napravi vendar enkrat konec dosedanjemu pohujševanju, ki traja že celo vrsto let, a je postalo pol leta sem kar popolnoma javno.

Domoljub, 21. 4. 1910 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Čebelarska podružnica v Radovljici ima svoj občni zbor dne 24. t. m., ob 3. uri popodne na Črničcu pri Kocijančiču. Na shodu bo poleg običajnega dnevnega reda tudi predavanje zastopnika osrednjega društva iz Ljubljane.

Domoljub, 21. 4. 1910

Vas Brda pogorela. Dno 15. t. m. je pogorela gorska vas Brdo, župnija Radovljica. Vas sama leži na griču pod planino Jelovca med Ribnem in Kamnogorico. Vse hiše v vasi so bili zelo ozko skupaj in krite s slamo. Ljudje so bili dopoldne večinoma na polju, v gozdovih in senožetih in doma so ostali le otroci in nekaj starejših žensk. Ogenj je nastal okoli 10. ure v lijaku za seno v hlevu pri posestniku po domače Andrejec. Na pomoč so prihitele vse požarne brambe iz cele okolice. Prva je bila na mestu nesreče domača radovljiška požarna bramba, prihitele so pa tudi polarne brambe iz Kamnegorice, Ribnega, Bleda, Begunj, Mošenj. Njihovemu neumornemu delu in trudu se je zahvaliti, da so rešili par hiš, gospodarskih poslopij in nekaj oprave. Pogorele so šestim posestnikom hiše z vso notranjo opravo in obleko, gospodarsko poslopje, ves živež za ljudi in živino, zgorelo je veliko živine, posebno prašičev. Škoda je velikanska. Ogenj je zahteval tudi človeško žrtev. 55 let stara vdova gospodinja Uršula je bila sama v hiši, ko je nastal požar. Hiti v hlev, da reši živino, jo ven izganja, a živina noče ven. Pri tem pozabi nase in na smrtno nevarnost, ko je bil že ves hlev v ognju, na njo pade kos goreče strehe, vžge se ji obleka na telesu. Beži iz hleva po vasi kakor velik ognjeni steber in kliče na pomoč. Prihitei ljudje ji raztrgajo zgorele ostanke obleke raz telo, katero pa je bilo že popolnoma opečeno. Celo telo je bilo kakor ena sama opeklina. Preneso jo v hišo bližnje sosednje vasi in tam je bila previdena s sv. zakramenti. Ginljiv je bil prizor, ko prihiti njen sin, ki je ob času požara bil v Lescah, na svoj goreči dom, popusti dom in hiti k smrtno nevarno opečeni materi. Ko opečena mati zagleda sina, dvigne se, objema

sina in ga obsipa z zadnjimi materinimi poljubi. Sin pa prevzet žalosti in obupa se zgrudi nezavesten k nogam svoje matere. V soboto zjutraj je blaga nesrečna mati v strašnih bolečinah umrla. Njenega pogreba v nedeljo udeležilo se je silno veliko ljudi iz bližnjih vasi in iz Radovljice. Nesrečni pogorela so večinoma revni posestniki, zadolženi in zato nujno potrebni pomoči. Vsa škoda se ceni nad 80.000 K, zavarovani pa so bili za malenkostne vsote, zato se obračamo do usmiljenih src za podporo, bodisi v denarju, obleki ali živežu župni urad v Radovljici je pripravljen sprejemati darove in jih razdeliti med nesrečne pogorelce.

Domoljub, 28. 4. 1910

Iz Kroepe. Človek, ki že nekaj let m videl našega trga, se ne more načuditi veliki spremembi spodnjega konca Kroepe kjer je stala nekdanja stara fužina. Na mestu starih podrtij stoji sedaj moderno zidana in opremljena tovarna železoobrtne zadruga, kateri bodo prizidali letos novo poslopje za izdelovanje vijakov. Tik ob cesti, ki se pri vhodu v trg spremeni v prijazen drevored pa stoji novo gasilno poslopje katero je prejšnji načelnik, gosp. Luka Hafner, sezidal z velikim trudom m požrtvovalnostjo, tako da se z našo »gasilarno« ne more meriti nobeno gasilno poslopje cele Gorenjske. Slovenska trobojnica, ki ob slovesnih prilikah veselo plapola na ponosnem stolpu, kaže tujcu živo narodno zavest in zanimanje tudi za življenje izven mej domačega kraja. Najbolj živo in očitno pa kažejo vrli Kroparji svoje versko prepričanje in ljubezen do Matere božje milostljivega srca, ki stoluje na strmem hribu nad trgom. Njej v čast so v zadnjem času postavili dve novi znamenji; eno na mestu razpadlega, s tradicijo čudeža ovenčanega znamenja pri »Studenčku«, drugo pa ob cesti, s krasnim kipom lurške Matere božje, katero se je zidalo po prizadevanju prejšnjega g. župnika Hönigmana. V to znamenje je dal vrli načelnik zadruga, gosp. Val. Šolar, napeljati električno razsvetljavo in je preskrbel več raznobarnih steklenih lilij, katerih ena vsako noč razliva čarobnomilo luč na kip Brezmadežne in bližnjo okolico. In tržani v celih gručah občudujejo to krasno napravo in se pri tem res lepem užitku navdušujejo za nov napredek.

Domoljub, 5. 5. 1910

Z Dobrave pri Kropi 24. aprila. Imeli smo drugo predavanje v društvu. To pot je govoril tudi gospod živinozdravnik iz Radovljice. S svojim skrbno sestavljenim govorom o prešičoreji je poslušalce kar privezal. Govoril je o nakupovanju, boleznih, krmljenju, pomivanju korita s kropom po vsakem krmljenju, konečno priporočal cepljenje proti rdečici. Poslušalci so govorniku za njegove nauke zelo hvaležni ter mu izrekli zahvalo po načelniku društva. Mnogobrojen obisk društvenih predavanj kaže, da gremo naprej, da ljudstvo ne mara more liberalnega jerobstva.

Domoljub, 19. 5. 1910

Tečaj za gozdne in lovske čuvaje v Radovljici. Kranjsko primorsko gozdarsko društvo bo priredilo v mesecih julij-avgust 1910 v Radovljici šesttedenski tečaj za gozdne in enotedenski tečaj za lovske čuvaje v slovenskem učnem jeziku. V ta tečaj se bodo sprejemali izključno le na Kranjsko pristojni in v prvi vrsti taki prosilci, ki že služijo kot gozdni ali lovski čuvaji. — Podelilo se bo obiskovalcem šesttedenskega tečaja 8 podpor po 70 kron in obiskovalcem enotedenskega tečaja za lovsko pazništvo 10 podpor po 20 K. Prošnje, ki se morajo vložiti najpozneje do 20. junija 1910 pri kranjsko - primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani, morajo biti lastnoročno pisane od prosilca samega in ima prosilec v njih dokazati: 1.) da je dopolnil 18. leto; 2.) da je dovršil ljudsko šolo in da je večč slovenskega jezika v govoru in pisavi; 3.) ima

doprinesiti nравnostno spričevalo; 4.) od gospodarja (pri katerem je v službi) izdano spričevalo o dosedanji gozdarski ali lovski službi; 5. zdravniško spričevalo o sposobnosti za službovanje v goratih krajih, poslednje pa velja le za one prosilce, ki dosedaj še niso v gozdarski ali lovski službi; 6.) potrjeno ubožno spričevalo v slučaju, da nameravajo prositi za podporo; 7.) od vseh prosilcev brez izjeme se pa zahteva od c. kr. notarja ali od občinskega urada poverjeni reverz, s katerim se zaveže prosilec, da se bo preživljal za dobo tečaja na lastne stroške. Šesttedenski tečaj za gozdne paznike se prične z 18. julijem 1910 in enotedenski tečaj za lovske paznike z 22. avgustom 1910 v Radovljici.

Domoljub, 25. 5. 1910

Kropa. Marijina dekliška družba in katol. delavsko društvo uljudno vabita na veselico, ki se bo vršila v nedeljo, dne 12. junija, ob 4. uri popoldne v prostorih pri Fr. Klinarju. Na sporedu sta igri »Tri sestre« in »Čašica kave«.

Domoljub, 9. 6. 1910

Iz Kroke. Veselica v nedeljo, dne 12. t. m. je nad vse pričakovanje dobro uspela. Dasi je bila na bližnjem Jamniku veselica s tako vablјivim vzporedom, je bila dvorana pri naši veselici nabito polna domačih in zlasti tujih gostov: iz Kamne gorice, Dobrave, Podnarta, Ovsiš itd. Hvala Vam vsem! Igra »Tri sestre« se je igrala prav izvrstno in ne vemo, kateremu igravcu bi dali prednost, ker so vsi igravci res dobro pogodili svoje vloge. Tudi igra »Za Čašico kave« je izpadla izvrstno, posebno izvrstno je umela svojo vlogo gospa pl. Rebula. Pokazalo se je, koliko izvrstnih igravskih talentov je med Kroparji. — V nedeljo, 19. t. m. se je veselica ponovila. - Tudi kat. delavsko društvo se že pripravlja za igro »Slovanska brata«.

Domoljub, 23. 6. 1910

Radovljica. — Kam z denarjem? V Radovljici je začela poslovati nova velika »Kmečka hranilnica in posojilnica«. Svojo pisarno ima v gostilni pri »Basteljnu«, I. nadstropje. Uradne ure so vsak dan dopoldne od 9. do 12. ure, popoldne od 2. do 4. ure. Hranilne vloge obrestuje po 4 ½%, to je od 100 kron daje letnih obresti 4 K 50 vin. Posojila daje na vknjižbo po 5 ¼% na menice po 5 ½%. Ker nima po pravilih omejenega delokroga, zato lahko posojuje po vseh krajih in po vseh slovenskih deželah. Vknjižbo na posestvo bode hranilnica sama oskrbela in s tem dolžnikom veliko stroškov prihranila. Kdor želi dobiti posojilo, ali na vknjižbo ali na menice, oglasiti se mora pravočasno pri načelstvu posojilnice. Po pravilih hranilnice so izključene vsake dividende posameznim osebam, pač pa ima namen koristiti ljudstvu. Zato bode svoj čisti dobiček porabila vsako leto večinoma za občekoristne kmetijske in ljudske naprave. Zato, kmetje in prijatelji ljudskih koristij: voji k svojim! — Odbor nove kmečke hranilnice in posojilnice je sestavljen sledeče: Načelnik: Iva Bulovec, trgovec in posestnik; odborniki: Janez Novak, častni kanonik in dekan; Martin Drolc, kapelan; Leopold Varl, posestnik; Florijan Janc, posestnik in hotelir, vsi v Radovljici; Matija Kalan, posestnik v Predtrgu; Adolf pl. Kappus, posestnik in župan v Kamni gorici; Ivan Resman, posestnik in župan v Mošnjah; Ivan Trunk, posestnik in župan v Begunjah.

Domoljub, 30. 6. 1910 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Z Dobrave pri Kropi. Že večkrat me je počastil kak liberalen listič s svojim dopisom. Odgovarjal nisem še nobenkrat, ker se ne zmenim za tako bevskanje. »Gorenjec« z dne 11. junija pa me opisuje kot sovražnega učiteljstvu. In to nisem. Imam tudi med

učiteljstvom odkrite prijatelje. List omenja šolsko sejo, pri kateri bi bil jaz nastopil zoper nagrado za spisovanje šolske matice. Resnica pa je: Gosp. župan je predlagal 25 K za to spisovanje; jaz pa, naj se da za vsakega otroka, ki na novo vstopi, ena krona. Iz tega je jasno, da nisem bil zoper vsako plačo, kakor bi človek sklepal, ko bere članek; marveč stavljal sem le drugačen predlog. S tem tudi odpadejo druga podtikanja, ki se nahajajo v članku. Da pa je gosp. župan tako radodaren nasproti gospodični učiteljici, tiči vzrok v tem, ker drži gospodična ž njim, ne z menoj, sicer bi jej ne predlagal nobene krone. Dobro vem, kako se jej je godilo, dokler je bila med dvema stoloma. Toda politični somišljeniki, to je nekaj drugega. Članek kot tak je zavil in neresničen, ali nekaj pa gleda iz njega, namreč to, da je naš liberalizem, ki je stopil v javnost v onem članku. — Jožef Vrankar, župnik.

Domoljub, 7. 7. 1910

V Kropi se bo dne 24. t. m. ob štirih popoldne ponavljala igra »Slovanska brata«, ki je prvokrat zelo dobro izpadla. Vabljeni so vsi, tudi sosedi. Na sv. Ane dan, 26. t. m., namerava pa Katol. delavsko društvo prirediti izlet k sv. Joštu.

Domoljub, 21. 7. 1910

Župan in deželni poslanec Vilfan v Radovljici je podpisal nemško pisan proračun za obrtno-nadaljevalno šolo.

Domoljub, 4. 8. 1910

Z Dobrave pri Kropi. Že dalje časa ni bilo nič poročil od našega izobraževalnega društva, dasi smo imeli že več predavanja V nedeljo, 21. avgusta, pa je društvo priredilo veselico v proslavo 80-letnice presvitlega vladarja. Igralci kakor pevci so svoje točke izborno rešili. Mnogobrojno občinstvo je bilo prav zadovoljno s prireditvijo. Igra se ponavlja v nedeljo, dne 28. avgusta. — Pretekli teden je trosil nek človek protestantske biblije po naši fari. Ker je knjigo dajal zelo poceni; spečal jih je mnogo. Ljudstvo svarimo pred nakupom takih knjig.

Domoljub, 1. 9. 1910

Dobrava pri Kropi. Naši sosednji Dobravci so se zadnja leta pričeli pošteno gibati in kdo bi mislil, celo napredovati. Tega šteti jim v zlo danes pač ne moremo, ker je čas napredka, a to, da napredujejo samo za toliko, kolikor hočeta znana bratca, to je pa skoro sramotno za naše vrle sosede. Dobravci so bili nekdanj znani kot pošteni, samozavestni kmetje, ki niso poslušali vsakega svetovalca, tem manj pa takih, kot sta imenovana dva bratca. A sedaj? Eden zbira svoje udane bratce pri vinu v gostilni in jih tam »pilda«, kako naj sovražijo župnika, kako naj mu pišejo anonimna pisma itd. Drugi pa pomaga prvemu po najboljših močeh. Sedaj pa pridemo na zadnje dejanje teh dveh bratcev, ki še po svežem diši, t. j. predstavo in veselico, ki sta jo 17. t. m. priredila na Dobravi. Namen veselice je bil prvotno ples s srečolovom po temni noči..., drugič nagajati župniku s priredbo plesa ravno na žegnanje, tretjič pokazati, da se ne samo klerikalne, ampak tudi napredne priredbo dobro obnesejo. Čisti dobiček je bil namenjen za kmet. podružnico in popravo poti na Otoče, da bi si trudni in »trezni« plesalci ob poznih urah ne pobili nosov. Do tu je vse pravilno, kaj ne, in celo hvalevredno, saj nameni so bili zelo plemeniti. A to kar hočemo danes pribiti, je, da so gg. prireditelji agitirali okrog naših za priredbo, češ, saj veselico je preskrbel gosp. župnik, ki misli zidati kmečki dom. To slepenje se je širilo daleč naokrog in celo v Ribnem je širila to laž neka oseba. Veliko bi se za moglo še navesti takih in hujših dejanj o naših bratcih, ki terorizirajo vrle naše sosede in jih ščujejo, naj se nikar ne

udeležujejo verskih dolžnosti, naj se izbrišejo iz Marijine družbe ter izstopijo iz izobraževalnega društva. Žalostno je to, da dva učita misliti vse Dobravce in da vsi niso zmožni povedati jima odkrito, da iz te moke ne bo dobre pogače. S ponosom smo gledali do sedaj na trdne in značajne Dobravce sosedni farani in upamo, da bomo in še kmalu zopet rekli: »Spoznali so jih, zato so jih zapustili.«

Domoljub, 6. 10. 1910

V Begunjah se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. popoldne po nauku na prostem za cerkvijo zelo dobro obiskan občni zbor našega Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Za govornika smo naprosili g. F. Terseglava iz Ljubljane, ki nas je navdušil za nadalnje marljivo delo v društvu, kojega namen je v prvi vrsti vzgojiti poštene može, vnete matere, bogoljubna dekleta in čedne fante. To bodi pravi gorenjski ponos: biti ponosen na svoje katoliško mišljenje in lepo, tudi na zunaj spodobno življenje. Obljubili smo si, da se bomo po teh naukih tudi ravnali in za naše izobraževalno društvo vse svoje moči zastavili. Občni zbor je pokazal, da se naše društvo nahaja v tako ugodnem položaju, kakor ne kmalu kakšno. Blagajničar je poročal o ugodnem denarnem stanju društva, ki nima malodane nič stroškov, ko ima lepo in bogato knjižnico, ki nam jo je prevz. knezoškof, naš rojak, podaril. Begunjski silno radi bero. Izvedeli smo, da dobimo najbrže že prihodnje leto svoj Dom, za katerega se zelo prizadeva naš g. župnik Kleindienst. Izvolili smo prejšnji odbor, za predsednika pa je kakor do zdaj naš vrli župan. Pristopili so zopet novi udje — 120 jih je do zdaj. Tako smemo Begunjski na svoje društvo biti ponosni.

Domoljub, 20. 10. 1910

Kamnagorica. Delavsko bralno društvo priredi dne 6. listopada žaloigro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. Igra se ponavlja dne 13. t. m. v istih prostorih. Že sedaj opozarjamo slavno občinstvo, da se obakrat udeleži te lepe umetne igre v obilnem številu. Obenem naznanjamo tudi, da se je društvena »Čebelica« prenesla iz društvene sobe na dom predsednika št. 6. Vloge se sprejemajo vsaki dan in vsako uro; le pridno nosite vanjo. Starši, pazite na svoje otroke, kam nosijo svoje krajcarje. Ako jim daste kaj denarja, pošljite jih v »Čebelico; tam ga ne bodo zapravili, obenem se bodo pa privadili prepotrebne varčevanja. Pošiljajte jih pa tudi v društvo tiste fante in dekleta, ki so dopolnili 16. leto. Saj vidite, da je dandanes izobrazba prepotrebna, zlasti mladini. Saj imate v bralnem društvu marsikaj, kar drugod ne dobite. Imamo veliko lepih in dobrih časopisov, knjižnico tako bogato, da se smemo kosati s kakim mestom na Gorenjskem. Le poslužiti se je treba in plačati malenkostno udnino 20 vin. na mesec, pa imaš do vsega pravico. Imamo pa tudi razne odseke. Prvi je čvrsti Orel, dasiravno se ne množi tako, kakor bi bilo želeti, vendar pa je popolnoma zdrav. Imamo tudi odsek za družbo treznosti; ta ima nekoliko slabše korenine, ali vendar ne obupamo. Član tega odseka je lahko vsak moškega ali ženskega spola. Pristopnina je popolnoma prosta. Član se lahko vpiše vsako nedeljo pri gospodu župniku, vsak dan pa lahko pri predsedniku. Zadnji odsek je »Slovenska Straža«; tudi na tega nikar ne pozabite. To je apostolsko delo. — Le za predavanja smo nekoliko v zadregi. Sedaj nam je že nekaj obljubljenih za zimsko sezono in sicer se v adventu prične predavanje o potovanju v Sveto deželo, kar bo gotovo zanimivo. Predaval bo domači jeruzalemski romar. O Božiču ali pozneje bomo dobili iz Radovljice kakega g. visokošolca, da nam bo kaj poučnega povedal. Društvo si jo nabavilo tudi tamburice. Podpirajte torej naše društvo vsi pošteni možje, da bomo mogli izvesti svoje načrte za napredek in izobrazbo naše mladine. Veselo na delo, plačilo ne izostane. Kar bomo sejali, to bomo želi.

Domoljub, 3. 11. 1910

Kaj je z novo Kmečko hranilnica in posojilnica v Radovljici? Nova Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici, ki ima svojo začasno pisarno v gostilni pri »Bastelnu«, nepričakovano dobro uspeva in napreduje. Obstoji komaj štiri mesece in ima že 400.000 kron denarnega prometa, torej povprečno vsak mesec po 100.000 kron. Ta uspeh je tem pomenljivejši, ker bivata v mestu samem še dva druga denarna zavoda, ki obstojita že veliko let in kojih vodstvo je v liberalnih rokah. Nova Kmečka hranilnica sprejema denar, enako pa tudi hranilne knjižice drugih denarnih zavodov in sama preskrbi, da se drugod denar dvigne in vpiše v novo hranilnico, ne da bi se pri tem obresti količkaj pretrgale. Vse vloge se obrestujejo po 4 ½ %. Varnost vloženega denarja je največja, ker za ves vložen denar jamčijo vsi člani posojilnice z vsem svojim premoženjem in pa ker se denar posojuje silno previdno večinoma le na kmetijska zemljišča, ki imajo stalno vrednost. Posojila na osebno poroštvo se obrestujejo po 5 ½%, na vknjižbo po 5 ¼%; vknjižbo hranilnica večinoma sama izvrši in s tem strankam prihrani mnogo stroškov. Uradne ure so vsak dan razen nedelj in praznikov. V načelstvu hranilnice so posestnik v Radovljici; Janez Novak, častni kanonik in dekan; Martin Drolc, kaplan; Leopold Varl, posestnik v Radovljici; Florijan Janc, gostilničar; Matija Kalan, posestnik, Predtrg; Adolf pl. Kappus, župan, Kamnagorica; Ivan Resman, župan, Mošnje; Ivan Trunk, župan, Begunje. — V nadzorstvo so izvoljeni: načelnik Josip Stegu, c. kr. okr. živinozdravnik; Vinko Resman, posestnik in usnjar v Radovljici; Josip Laurič, župnik, Breznica; Anton Cvenkelj, posestnik, Ljubno; Josip Žemlja, gostilničar, Vrba. — Nova hranilnica ni raiffajznovega sistema, ampak ima neomejen delokrog. Čisti letni dobiček se bode porabil večinoma za ljudske, kmečke potrebe. — Nova Kmečka hranilnica je čisto ljudski denarni zavod, vreden ljudskega zaupanja!

Domoljub, 10. 11. 1910 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Iz Radovljice, 13. novembra. Samoumor. V četrtek, dne 10. t. m., popoldne ob pol 4. uri si je z nožem prerezal vrat Josip Teran, zidarski mojster in hišni posestnik v Predtrgu. Ko je okrog 3. ure popoldne žena odšla iz sobe in seboj vzela svojega petletnega otroka, zaklene mož za njo vrata in kmalu nato izvrši samoumor. Deček hoče iti v sobo po klobuk, najde vrata zaprta in pokliče mater. Na klic žene mož še sam odpre vrata in ko ga vidi s prerezanim vratom vsega okrvavljenega, na njeno obupno vprašanje, kaj si je storil, odgovori sam: »nič«, se nasloni na posteljo in nato v nekaj minutah umre vsled izkrvavljenja. Vzrok nesrečne smrti je bila gotovo neozdravljiva vratna bolezen, na kateri je dolgo časa bolehal in ga je posebno zadnje dni zelo mučila in dušila. Iskal je zdravja v bolnišnici v Kandiji in v Ljubljani, od koder se je pred kratkim vrnil domov. Truplo njegovo so prenesli v mrtvašnico, kjer se je vršila obdukcija, ki je dokazala omračenje duha. V soboto popoldne je bil cerkveno pokopan. — Star je bil okrog 40 let, doma iz Bele pri Križu. Bil je pred boleznijo vesten in marljiv zidarski mojster in splošno priljubljen in spoštovan. Zapušča ženo in dva mladoletna otroka. Bog mu bodi milostljiv!

Domoljub, 17. 11. 1910

Iz Kroke. V ponedeljek, dne 21. t. m., obhajala se je v Kropi 25-letnica posebne vrste. Minulo je ravno v ponedeljek 25 let, ko smo dobili od rajnega gospoda ljubljanskega prošta Jožefa Zupana, kroparskega rojaka in velikega dobrotnika, velik zvon, ki tehta 32 centov. V spomin na to je bila ob osmih pridiga, peta sveta maša za rajnega gospoda prošta. Priprosta, a najboljša slovesnost!

Domoljub, 24. 11. 1910

Ljubno. Pretečeno nedeljo, dne 20. novembra, smo začeli po presledku treh mesecev zopet se gibati v našem društvu s predavanjem. Predaval je društveni tajnik. Glavna vsebina govora je bila: inkvizicija, osobito španska inkvizicija. — Začelo se bo tudi vaditi v petju, da nam bodo lepe pesmice vedrile in kratkočasile naše bivanje v društvenem domu. Le pogum in veselje, ljuba mladina! Vztrajna volja in vaja dovede polagoma do popolnosti.. — Kar je še govornik predlagal in nasvetoval, upam, ne bo brez uspeha. Ako se bo kaj storilo, sporočim prihodnjič, Z Bogom — za našo mladino!

Domoljub, 1. 12. 1910

Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici. Nova Kmečka hranilnica v Radovljici, ki ima svojo pisarno v hotelu Bastl, I. nadstropje, in se je ustanovila pred petimi meseci, je imela v tem kratkem času denarnega prometa čez milijon kron. Vzrok temu nepričakovanemu njenemu razvoju je v prvi vrsti njen namen, svoj letni dobiček večinoma obrniti v obče koristne ljudske potrebščine onih krajev, kateri bodo hranilnico podpirali. Ljudje iz okolice vzdigujejo svoj denar iz raznih liberalnih posojilnic, pri katerih posamezne osebe dobivajo visoke nagrade in letne dividende, ter ga nalagajo v novo kmečko hranilnico. Vodstvo in nadzorstvo nove hranilnice je v rokah mož, ki čisto brezplačno delujejo pri nji in vsled svojega osebnega ugleda uživajo največje zaupanje v celem okraju. Načelnik hranilnice je Ivan Bulovec, trgovec in posestnik v Radovljici, in načelnik nadzorstva g. Josip Stegu, c. kr. okr. živinozdravnik. Poleg tega je v načelstvu tudi g. Janez Novak, častni kanonik dekan, več uglednih meščanov in trije župani posestniki iz okolice. Poleg denarja hranilnica sprejema tudi hranilne knjižice drugih posojilnic in sama poskrbi, da se drugod denar vzdigne in tu naloži. Kdor hranilnici med mesecem izroči svojo knjižico, ta pusti denar v tujem zavodu do 1. prihodnjega meseca, ta 1. vzdigne kapital z naraslimi obrestmi in celo svoto od 1. dalje obrestuje po 4 1/2 odstotka, torej se obresti prav nič ne pretrgajo. Hranilne knjižice pošljejo se lahko tudi po pošti in hranilnica, ko prejme vložno knjižico, takoj pismeno potrdi sprejem in sama trpi tudi poštno stroške. Kmetije in prijatelji ljudstva: Svoji k svojim!

Domoljub, 22. 12. 1910 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Z Brezij. Z dnem 8. grudna je naše izobraževalno društvo četrto sezono svojih prireditev nastopilo. Že daljo časa se je s parom delalo v društvenih prostorih. Prenovil se je ves oder. Lepe, z oljnatimi barvami, četverospremembne kulise, so delo domačega p. Blaža. Društvo je s pomočjo blagih dobrotnikov nabavilo tudi nekaj gledališke obleke. Tako se je mogla imenovani dan igrati »Sv. Neža«. In kako se je igrala? Igralke- pevke so rešile svoje, nekatero dokaj težke vloge, v zadovoljnost vseli. Številno občinstvo jih je spremljalo z očividnim zanimanjem. Za prvokrat so žele naša dekleta obilno pohvalo. Dne 11. decembra se je ista igra ob povoljni udeležbi, dasiravno je celi dan lilo, ponovila. Za novo leto se pripravlja za fante »Pastirci in kralji«. Teden kasneje bo občni zbor izobraževalnega društva ter telovadnega odseka.

Domoljub, 22. 12. 1910

.....

Malo posestvo se takoj iz proste roke proda v Rovtjih pri Podnartu hiš. št. 7. — Posestvo obstoji iz hiše in gospodarskega poslopja, treh njiv na 9 mernikov posejanja, 2 lepih sadnih vrtov, lepo zaraščenega gozda, ki meri 2,5 orala. Poslopji sla v najboljšem stanju in kriti s skalicami. Tu bi bilo najbolj prikladno za kuhanje žganja, ker je mnogo sadja. Oddaljenost je od postaje Podnart 30 minut, od farne cerkve in šole Ovsiše 20 min. Skupna cena znaša 6000 kron, dasiravno so sama na sebi že gospodarska poslopja toliko vredna. Nakupna cena znaša samo polovico cene.

Domoljub, 5. 1. 1911

Lepo posestvo na Gorenjskem se takoj po ceni proda; in sicer na Bregu pri Žirovnici št. 12. Poslopja so v najboljšem stanu, hiša enonadstropna, z opeko krito, hlev obokan, in zelo prostoren. Skupno zemlje je 19 oralov, med temi 5 1/2 oralov gozda, lepo zastavljenega, 7 oralov travnikov, za 50 mernikov posejve njiv, in konja, 3 krave, 3 veliki in 9 mladih prašičev. Proda so tudi vse poljedelsko orodje, kar ga spada k obdelovanju kmetije, in potrebna mrva. — Rodi se lahko 2 konja, 5 krav, 9 prašičev. — Cena celemu posestvu z vso premočino, je okrog 16.000 K.

Domoljub, 19. 1. 1911 / V mapi Hiše in ljudje na Bregu

»Občinska Uprava« je edini slovenski strokovni list, ki je namenjen pouku naših županov in drugih občinskih zastopnikov. Letos je stopil v VI. leto svojega obstoja; pridobil si je v tem času lepo število naročnikov, še več pa čitateljev. »Občinska Uprava« ni važna le za županstva in druge javne korporacije, ampak za vsakega posameznika posebej, zlasti pa za čitalnice in izobraževalna društva. Vsled tega jo toplo priporočamo v obilo naročanje. Opozarjamo le na stalno rubriko »Vprašanja in odgovori«, kjer dobi lahko vsak plačujoči naročnik temeljito pojasnilo v raznih zadevah javne uprave.

Domoljub, 26. 1. 1911

Kmečka hranilnica v Radovljici sprejema kot gotov denar hranilne knjižice drugih denarnih zavodov, sama preskrbi, da se denar drugod dvigne in pri njej varno naloži, ne da bi se obresti količkaj pretrgale. Vloge obrestuje po 4 in pol odstotka, to je: daje od 100 K letno čistih obresti 4 K 50 v. Denar pri Kmečki hranilnici je najbolj varno naložen, ker svoj denar posojuje na kmečka posestva, ki imajo gotovo trajno stalno vrednost. Poleg tega vsi njeni člani z vsem svojim premoženjem jamčijo za varnost naloženega denarja. Torej je izguba denarja čisto nemogoča. V načelstvu in nadzorstvu Kmečke hranilnice so odlični, razumni in ugledni možje iz mesta in okolice. Načelnik je gospod Ivan Bulovec, posestnik in trgovec v Radovljici; njegov namestnik častni kanonik in dekan Janez Novak; Josip Stegu, c. kr. okraj, živinozdravnik, g. Vinko Resman, posestnik in usnjar Podmestom, trije župani iz okolice in več drugih mož. Zato pa gorenjski kmetje s polnim zaupanjem tu vlagajo svoj denar, sem prinašajo hranilne knjižice raznih posojilnic, ki so v zadnjem času v veliki denarni stiski, se poslužujejo odpovednega roka, kar je za kmete silno težavno, ker imajo mnogo potov in skrbi, ker ne dobijo denarja ven, ko ga potrebujejo. Nasproti pa Kmečka hranilnica takoj izplača vsako vlogo, ne da bi bilo treba kaj odpovedati ali čakati na denar, ker ima vedno dovolj denarja v zalogi. Zato pa zavedni možje: z denarjem v Kmečko hranilnico! Svoji k svojim!

Domoljub, 26. 1. 1911 V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Ljubno. 29. t. m. bo II. občni zbor tukajšnjega izobraževalnega društva z običajnim sporedom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Domoljub, 26. 1. 1911

Iz okolice Dobrave pri Kropi. Lansko leto poleti enkrat je imela kmetijska podružnica na Dobravi veselico, katere del čistega dobička je bil namenjen za popravo pota iz Dobrave v Kropo. Tako je stalo tiskano na vabilu. Vprašamo prav vljudno dotični odbor, zakaj ni še do sedaj poskrbel za popravo onega pota? Ali ni sramotno obljubiti in obljube ne izpolniti, ali ni sramotno ne ostati mož beseda? Ali je resnica, da je preostanek čistega dobička prav trdno zadrignila neka oseba v ženskem krilu, ki sicer ne biva na Dobravi, a ima vendar na Dobravi prav mogočno besedo, in ga nikakor ne dovoli za popravo omenjenega pota? Poživljamo županstvo občine Ovsiše, naj pot popravi ali pa zapre; če se zgodi tam kaka nesreča, bo ono krivo!

Domoljub, 26. 1. 1911

Kamnoseška obrt. Podpisana naznanjam p. n. častitim naročnikom, da prevzamem po smrti svojega soproga Franceta Kocijančiča na Črnicu pri Radovljici kamnoseško obrt v nadaljevanje pod vodstvom veččega delovodja in se tem potom vsem priporočam v nadaljna naročila. Z velespoštovanjem vdova Marija Kocijančič.

Domoljub, 26. 1. 1911

Iz Kropo. Ljudsko gibanje v preteklem letu je bilo: 5 parov porok, 28 rojstev, med temi 2 mrtvo rojena, in 23 mrličev; med temi jih je bilo, 11 odraslih in med temi 11 jih je umrlo 9 za jetiko razen enega vsi v najboljših letih. To da misliti! Kaj je temu vzrok? Pešanje rodu, ki prihaja od napornega dela, slabega zraka, lahkomišljenega življenja in — pijače. Pri ljudskem štetju smo našli 703 ljudi; 30 rnanj kot pred desetimi leti in malo več kot še enkrat manj kot pred 40 leti. Obrt gre letos še dosti dobro, dela je dovolj, zaloge ni skoro nič; to je dobro znamenje. Draginjo občutimo tudi pri nas zelo hudo, ko je treba prav vse kupiti, dasi je zaslužek še enkrat tolik, kakor ie bil pred 15 leti. — Hranilnica dobro deluje. Lansko leto je bilo prometa blizu 200.000 K, letos ga je nekoliko manj, to je okoli 170.000 K. Mnogo je domačih hranilnih vlog, a vendar veliko pregnalo, ker varčevati ne znamo in ne znamo in se na to ne moremo privaditi, dasi se dobi tudi nekaj častnih izjem celo med mladino. Vabimo pa tudi Kamnogoričane, naj se bolj oprimejo naše hranilnice, ker sedaj so ji popolno tuji, in naj vsaj ne nosijo svojih denarjev v liberalne zavode. Svoji k svojim!

Domoljub, 2. 2. 1911

Z Dobrave. Neka duševna reva je v zadnjem »Gorenjcu« hotel grajati nšega župnika, pa ga le hvali, češ, da tako lepo pripoveduje pri izpraševanju mladim fantom in ženam, da ga kar strme poslušajo. Nazadnje pa milo vabi na naročitev »Gorenjca«. Kdo bo naročal »Gorenjca«, če ima tako neumne dopisnike, kakor je »Iz Dobrave pri Kropi«, pač pa se naročite v še bolj obilnem številu na »Domoljuba« in ga tudi pridno berite in se oklenite z vso gorečnostjo našega izobraževalnega društva.

Domoljub, 2. 2. 1911

Dobrava pri Kropi. V zadnji številki »Domoljuba« nekdo poživlja županstvo občine Ovsiše, da naj pot, oziroma stezo držečo iz Dobrave proti Kropi popravi ali pa zapre, kajti če se zgodi tamkaj kaka nesreča, je krivo županstvo. Dopisniku v pojasnilo bodi povedano, kolikor je nam znano, da občina ni nikakor obvezana steze popravljati na

občinske stroške. Vsled tega je kmetijska podružnica priredila veselico, katere del čistega dobička se je odločil za popravo steze iz Otoč-Dobrave-Kropo. V jeseni se je oddalo delo tesarskemu mojstru Jakobu Ješetu iz Spodnje Dobrave št. 7, da napravi držaje in oskrbi popravo poti. Držaje iz Otoč na Dobravo je deloma popravil, kar naj se dopisnik prepriča sam. Ker pa je padel sneg, so zamrznila tla in tako se držaji na Kropo niso mogli postaviti. Kakor hitro pa se bo moglo delati, se popravijo tudi držaji ob stezi na Kropo; in da je to resnica, naj se dopisnik blagovoli prepričati pri Jakobu Ješetu. — Podružnica c. kr. kmetijske družbe Dobrava pri Kropi. — Filip Pogačnik, predsednik, m. p. Pet. Sitar, podpredsednik, m. p.

Domoljub, 9. 2. 1911

Na prodaj je hišica enim stanovanjem na Brezjah, pet minut od cerkve, tik romarske poti, pripravna za kakega zasebnika, rokodelca ali šiviljo. Cena primerna, po dogovoru. Kupec naj se oglasio pri posredovalcu Andreju Globočniku v Mošnjah št. 17, pošta Radovljica.

Domoljub, 9. 2. 1911

Iz Krope. Ta predpust smo se kaj dobro in vsestransko razvijali. Dne 12. februarja je priredil pevski krožek slovenskega delavskega društva pod vodstvom gospoda nadučitelja koncert, ki se je dobro obnesel. Dno 19. februarja je priredilo slovensko katoliško delavsko društvo zopet pod vodstvom gospoda nadučitelja gledališko predstavo, na vzporedu je bilo petje in veseloigra »Repoštev«. Petje in igra sta se obnesla kar najboljše. Vsa čast našim fantom in našemu pevskeму društvu! — Pustne dni smo pa imeli navadno pustno pobožnost, ob kateri so skoro vsi Kroparji prejeli po stari navadi svete zakramente.

Domoljub, 2. 3. 1911

V Krškem je 16. marca umrla gospa Josipina Hočevnar. To ime je znano ne samo po domači deželi, ampak tudi izven nje in to zaradi obilnih dobrot, katere je delila na vse strani. Imela je veliko premoženje, katero je v obilnem obsegu porabila v dobrodelne namene. Zlasti je Krško bogato obdarovala, in kar je sedaj Krško, to je njena zasluga in zasluga njenega pokojnega moža. Cerkev, šole, razne zavode, vodovode po mnogih krajih je sama zidala, ustanovila ali bogato podpirala. Tudi v oporoki je veliko svote določila v dobrodelne namene. Svojemu rojstnemu mestu Radovljica je volila 200.000 kron, da se tam ustanovi zavod za gorenjska dekleta, kateri zavod bo pod vodstvom kakega ženskega reda. Samo Bogu je znano, koliko dobrega je pokojna storila. Bodi Bog tudi njen plačnik! Počiva na krškem pokopališču v lastni rakvi poleg svojega moža. Svetila ji večna luč!

Domoljub, 30. 3. 1911

Hraše pri Lescah. V nedeljo, dne 23. t. m., to je na belo nedeljo popoldne ob pol 4. uri priredimo v Hrašah pri Lescah dve igri, »Čevljar« in »Kmet in fotograf«. Obenem odpremo knjižnico »Slovenske dijaške zveze«. Nekaj novega za našo faro. Ljudje radi berejo. Na zimo kar izprašujejo po knjigah. Vidi se, da so željni izobrazbe. Tej želji ustreže »Slov. dijaška zveza« s tem, da ustanovi knjižnico. Vsak bo torej vedel, kje lahko knjige dobi, če hoče čitati. Pred predstavo se še natančneje pogovorimo. Čisti dobiček je namenjen v napredek knjižnice. Udeležba obeta biti velika, ker je zanimanje za to prireditev veliko. — Ljudje so tudi radovedni, kako bodo igrali domači fantje.

Domoljub, 20. 4. 1911

Naznanilo. Ker se v radovljiškem okraju ne vrše radi živinske bolezni običajni semnji, opozarjam tem potom sl. občinstvo na svojo veliko izbiro vsakovrstnih trpežnih čevljev na domu v Ljubnem ter jamčim za dobro blago in nizko ceno. Omenjam, da je moja tvrdka najstarejša ne samo v vasi, ampak znana kot solidna daleč naokrog, kajti izvršujem čevljarsko obrt že 35 let. Obenem svarim — ker mi je znano mnogo slučajev — pred nakupom blaga, ki ga drugi prodajalci in pohišne prodajalke prodajajo pod mojim imenom, kajti razen slav. kmetijskega društva v Srednji vasi (Bohinj), nima nihče mojih izdelkov na prodaj. — Radi točne postrežbe se svojim cenj. odjemalcem še nadalje vljudno priporočam in beležim z odličnim spoštovanjem Ivan Vidic, čevljarski mojster in trgovec, Ljubno pri Podnartu.

Domoljub, 20. 4. 1911

Kovaškega vajenca krepkega, zdravega, sprejme takoj Jan. Kralj, kovač, Kamna gorica.

Domoljub, 20. 4. 1911

Odbor Knjižnice slov. dij. zveze v Hrašah se tem potom najvljudneje zahvaljuje onim gospodom, ki so šli naši prireditvi na Belo nedeljo tako blagohotno na roko, zlasti prečast. kanoniku, potem vsem, ki so pomagali priti do tako lepe in bogate knjižnice in denarno isto podprli, kakor g. Bulovec, g. kaplan, g. Janc in gospa Bogataj iz Radovljice; dalje zlasti g. Muhovcu, ki nam je dal brezplačno prostor za predstavo in g. Kunsteljnu iz Hraš, ki nam je z navdušenjem šel na roko s svetom in dejanjem in ki sta oba pokazala, da imata smisla za narodovo probujo. Zahvaljujemo se še vsem, ki so nam s knjigami šli na roko. Posebno veselje in zahvalo pa izraža odbor pevskemu zboru, ki je z veseljem in navdušenostjo povzdignil celo prireditev in rešil čast sebi in knjižnici. Knjižnica je bogata. Vsak, kdor hoče čitati in želi razvedrila, naj marljivo sega po knjigah. Oglasi naj se pri knjižničarju v Hrašah št. 26.

Uradne ure: vsak dan po šesti uri zvečer, v nedeljah in praznikih pa od 7. do 9. ure dopoldne in od pol 1. do pol 2. ure popoldne. — Odbor.

Domoljub, 4. 5. 1911

Hraše. Knjižnica slovenske dijaške zveze v Hrašah (p. Lesce) priredi v nedeljo dne 28. t. m. zopet po kratkem času svojega obstoja igro. In to pa na prostem. Zadnjič je bil prostor premajhen. Sedaj ga ne bode manjkalo. Gospod Jernejc nam je šel tako na roko, da nam je prepustil svoj kar nalašč za igro pripraven vrt. Čast mu! On ve, da je izobrazba ljudstva potrebna. Še več takih mož! Odbor mu bode za to vedel zahvalo. Igrala bodo domača dekleta. Pokazati hočejo, da ne ostanejo za moškimi v organizaciji. Kdor hoče videti, kaj bodo naredile in kdor hoče kaj poštene zabave, naj pride pogledat. V slučaju slabega vremena se igra preloži na prihodnjo nedeljo. Začetek ob 4. uri popoldne. Prostor lepo senčnat. Odbor.

Domoljub, 25. 5. 1911

Posestvo obstoječe iz 50 mernikov posetve, več oralov gozda in travnikov z vso pritiklino, dalje živina, orodje, se proda iz proste roke skupno ali posamezno. Na željo kupca se proda, kakor želi. Več se izve pri Mariji Pristavc, Mišače, pošta Podnart, Gorenjsko.

Domoljub, 25. 5. 1911

Hrašče pri Lescah. Po kratki dobi svojega obstoja je priredila knjižnica S. D. Z. v Hrašah že drugo prireditev. Dekleta so igrale svojo igro in fantje svojo. Obema gre čast. Priredili so vse sami brez tujega režiserja. Na roko jim je šel zlasti g. Kunstelj (Jernec). On si je pridobil toliko zaslug: za knjižnico in za našo stvar, da ga pisarjenje nasprotnih listov niti oddaleč ne more očrniti. On se kaj malo briga za nasprotnike in gre svojo pot. Tudi odbor knjižnice izpolnjuje vestno svojo nalogo in se ne briga za govorjenje in pisarjenje majhnih, preziranja vrednih ljudi. Moško nastopanje, samozavest, da se gre za dobro stvar, to je, kar mu daje ugled. Le še se postavite. Le ven na delo, za ljudsko izobrazbo. Ljudstvo vam bo hvaležno! Vsem, ki podpirajo dobro stvar pa: Bog Vas živi!

Domoljub, 15. 6. 1911

Iz Begunj na Gorenjskem. Našim nasprotnikom trda prede za občinske volitve, zato so napeli vse sile. Zahotelo se jim je namreč po časih strankarstva. Sedanji župan pa je, dasi je pristaš S. L. S., v uradu nepristranski. Da bi torej dobili v pest vodstvo v občini, kakor je bilo nedavno, da bi občino zopet spravili v nove dolgove, kakor se je že zgodilo, so začeli farbati ljudi z nesramnimi lažmi. Trdijo 1. Da bodo ljudje morali plačevati kupljeno Primčkovovo hišo — novo kaplanijo. To je grda laž! Niti vinarja ne bo nihče plačal. Denar za to je že pripravljen. Okoli 5500 K je v posojilnici od prejšnje kaplanije, drugo bo dala cerkev; če bi pa ta ne plačala, plačajo presvitli gospod knezoškof, kar so obljubili. 2. Trdijo, da bo župnik zidal nov hlev, baje takega, kakor ga ima baron Born. Smešno! Ali ne vedo ti ljudje, da gospod župnik nima ničesar odločevali, ampak komisija. Če ta izprevidi, da je treba kaj popraviti ali prezidati, se potem izvrši, drugače ne, ravno tako tudi komisija določi, kako se to napravi. Sploh je pa hlev v tako slabem stanu, da se mora popraviti, naj bo župan Peter ali Pavel. 3. Skrbi jih tudi naša igralna dvorana. Tu moramo zopet povdariti, da se ne bo nikomur delala sila; če bo kdo prostovoljno kaj prispeval, bo prav, če pa ne, pa tudi dobro. In take laži trosijo ljudje, ki so do skrajnosti brezvestni; kar nameravajo sami storiti, to podtikajo nam. Vprašamo samo, ali niso kupili pri »Gasilnem domu« mnogo sveta zato, da bodo delali veliko dvorano in novo shrambo za gasilno orodje, kljub temu, da »Gasilni dom« popolnoma zadostuje za gasilno orodje, kolikor ga je, in kljub temu, da imajo že 7000 K dolga, za katere občina dobro stoji in od katerega leži 2000 K popolnoma na občini. In sedaj hočejo na ime občine zopet vzeti več tisoč, da bodo zidali; seveda če dobe v roke občinski zastop. Občani, ali so ti stroški potrebni? Ali ne veste, da je v pravilih, da, če se gasilno društvo razpusti, mora občina prevzeti ves dolg! Ti ljudje so zmožni kaj takega storiti. Napravili bodo cel kup dolga, potem pa, halo! občina plačuj!! Gasilno društvo naj torej rajši prej poplača stari dolg, potem naj novega dela. Neka vodilna oseba pri gasilnem društvu se je izrazila, naj se varuje občino pred škodo. Torej delajte tako in plačujte dolg z denarjem, ki vam ga prinesejo ljudje pri igrah, mesto, da po vsaki igri zapijete eno četrtino, rajši še več, onega denarja, ki ga dobite za potrebe gasilnega društva in ne za potrebe »gašenja žeje«, že veste kje. Občani, ali bode to trpeli?! Pa še več. Tisti, ki se tako bojo občinskega dolga od naše strani, nameravajo tudi zidati novo šolo, kljub temu, da vedo, da so vasi pod goro prosile za svojo šolo in da ta prošnja še ni rešena. In koliko bi to stalo?! Gotovo okoli 10.000 K. Sedaj pa sodite sami in se zgražajte nad tako brezobzirnostjo. V vaših rokah, občani, je sreča in blagostanje občine ali pa nesreča. Izberite vi sami, kakor vam drago; toda zapomnite si, da bodo poznejše tožbe prepozne. Sploh bomo pa o tem še natančneje govorili. Kar se pa tiče laži od nasprotne strani, bodo te laži gotovo »fentale« nasprotnike same, kakor zaslužijo.

Domoljub, 6. 7. 1911

Iz Begunj na Gorenjskem. Taki so naši nasprotniki! Sami smejo zabavljati in se lagali po svojih umazanih listih, kar hočejo. Če jih pa mi malo potipljemo, pa nastane tako javkanje in bevskanje in divjanje, da se že nam smilijo. O, le tako naprej, vi junaki »Jutra«; ljudstvo vas bo že spoznalo in se s studom obrnilo od vas.

Domoljub, 13. 7. 1911

Deželna elektrarna na Gorenjskem, Deželni odbor je vložil prošnjo za koncesijo za elektrarno na Završnici, iz katere bi dobivalo električno luč in silo deset občin v radovljiškem okraju. Prošnjo za tako koncesijo je vložila tudi neka zunanja zasebna družba, a jo je morala umakniti, ker si je dežela že prej zagotovila ves potreben svet.

Domoljub, 13. 7. 1911

Kropa. V nedeljo, dne 16. t. mes., dopoldne ob 9. uri je po daljšem bolehanju umrl »kroparski Rotšild« g. Jurij Magušar. Od navadnega kovača se je povzpел do trgovca in s tem do velikanskega premoženja. Pogreb se je vršil v torek, 18. julija, popoldne ob 5. uri ob veliki udeležbi ljudstva od blizu in daleč. V svoji oporoki se je spomnil tudi kapelice. Naj mu plača Marija! Naj v miru počiva!

Domoljub, 20. 7. 1911

Hraše. Odbor knjižnice S. D. Z. je sklenil, da se za nekaj časa o tem, za poljedelca najhujšem času uprizarjanje iger počaka. Vemo in cenimo pomen iger. Igravci in gledavci se izobražujejo in duševno pridobivajo pri uprizarjanju iger. Sirovost v našem kraju tudi nima več pripravnega prostora; tjeinsem se še pojavi kaj surovega, ampak tudi to bode in mora izginiti. Odhaja pa ravno sedaj ena izmed najbolj zasluženih oseb, odbornica knjižnice gdč. Pepca Temica. Škoda je bode. Odide iz našega lepega kraja. Pridobila si je mnogo zaslug za knjižnico, to ve dobro odbor. Gospodična je obenem pisateljica. Spisala je že precej slovenskih stvari, izmed katerih nam knjiga »Slovensko dekle« jako ugaja. Bog daj, da bi drugod tudi tako blagonosno delovala kot pri nas. Odbor si jo bode ohranil v toplem spominu. Za knjižnico je napravil gospod Avguštin Šparovic iz Vrbe krasen okvir k sliki zadnje igre, delo je ročno in mojstersko. Blesti se napis na njem z zlatimi črkami K. S. D. Z. v II. in letnica 1911. Knjižnica mu izreka s tem svojo najiskrenejšo zahvalo. Okoličani, ko preneha ta doba najhujšega dela na polju in pozneje pozimi, po knjige! Dobimo zopet celo množino novih, izobrazba in zabava, to Vam nudi naša knjižnica. Odbor.

Domoljub, 27. 7. 1911

Na Gorenjskem pri Podnartu, vas Mišače, se proda prostovoljno vsled preselitve lepo posestvo, gozd, travniki za 50 mernikov žetve, mrve za 12 glav živine, zemljišče v ravnini. Pri hiši je tudi voda. Kupci naj se oglase pri M. Pristavcu, Mišače 4, p. Podnart.

Domoljub, 3. 8. 1911

Iz Kroke. Žalostne novice preteklega tedna Vam imam sporočiti. V ponedeljek 7. t. m. je utonil v Blejskem jezeru naš mesar in ravnokar izvoljeni občinski odbornik Janez Varl. Na Bled je peljal meso, že je napregel konja, da se vrne domov, pa ga pregovorita dva tovariša, da so se šli kopat. Tovariša odplavata od kraja, ta pa nevešč plavanja je šel predaleč v jezero in utonil. Našli so ga šele drugo jutro. Truplo so pripeljali v Kropo, kjer je bil 9. t. m. pokopan ob splošni žalosti. Bil je priden, varčen in pošten mladenič, star šele 28 let. Ravno se je hotel oženiti, pa je moral

umreti. — Na dan sv. Lovrenca je pa umrl na Jelovci nenadoma pri svojem delu drug fant iz Krope 35 letni Franc Eržen zastrupljen od svojega zmešanega prijatelja Vincenca Smrekar. Slednji mu je namešal strup med vodo, ki jo je oni pil. V poldrugi uri je umrl v silnih bolečinah v naročju svojega očeta. Na saneh so pripeljali mrtvega v Kropo. Ljudstvo je bilo vsled teh dveh nenadnih, ne prej vidnih smrti vse razburjeno. — Kar se v petek 11. t. m. zjutraj raznese glas po Kropi, da je že tretji fant v Kropi nenadoma umrl t. j. zmešani 42 let stari Vincenc Smrekar. Nad župno cerkvijo v gozdu se je zastrupil in ustrelil 2krat v srce. Bil je na mestu mrtev. Po smrti svojega prijatelja Franceta Eržen ni imel več miru, in je govoril, da si bo sedaj še sam končal življenje. Hoteli so mu ljudje to preprečiti, skušali so mu vzeti samokres in ga lovili, a nihče se ni upal blizu, ker je vsakega hotel ustreliti. Ubrani so mu vsaj to, da se ni ustrelil na grobu matere. — Umrli je bil zmešan okoli pol leta. Ljudstvo govori, da ga je zmešalo branje slabih listov in časnikov. Umrli se je tudi rad norčeval iz vere, ni bil dober kristjan. Ljudstvo pravi: Kakršno življenje — taka smrt. Nagle in neprevidene smrti reši nas, o Gospod. — So slučaji, ki niso slučaji. Ali ne? — Bog jim bodi mi- losti jiv!

Domoljub, 17. 8. 1911

Ovsiše. 19. t. m. bodo občinske volitve za občino Ovsiše. Prvič nastopi S. L. S. Dobrava in Ovsiše, pokažita v katerem taboru sta.

Domoljub, 17. 8. 1911

Občinske volitve v občini Ovsiše so minule. Liberalci so zmagali z majhno večino. Če bi bilo 35 volilcev drugače volilo, pa bi bila S. L. S. zmagala v I. in II. razredu. Če pomislimo, da je to prvi nastop naše stranke v tej občini in da smo se morali boriti proti združenim birtom, žlahti in bivšemu županu, ki je za svojo stranko uporabil vso moč, smo lahko zadovoljni z izidom. Liberalci so zopet izvolili kar osem odbornikov najbližje žlahte. Ker jim je tako huda predla, so bili strašno nakačeni. Ker se tako radi ponašajo s surovostjo in delajo kot liberalci celega sveta najrajši z lažmi, moramo popraviti sledečo laž, ki jo razširjajo. Pravijo namreč in se hvalijo, da so gosp. Mohoriča, cand. iur., iz volišča vun vrgli. Resnica je pa, fa so nekateri, katerih neolikanost so pošteni možje splošno obsojali, zahtevali od tega gospoda, ki na volišču sploh bil ni, ampak samo na cesti pred gostilno, kjer ima vsak pravico biti. Ko je potem poklical gosp. Mohorič orožnika, mu je tudi ta pritrdil, da to ni volilni prostor, da tu sme biti, samo svetoval mu je, naj gre, kar bi bil pa g. Mohorič itak sam storil, ker mu je znan latinski pregovor, da kdor se zoper blato vojskuje, pa naj zмага ali ne, umaže se gotovo. Kdor govori drugače, govori neresnico, kdor so s tem ponaša, naj ga liberalci spoštujejo, pošteni možje ga ne morejo. Posebno strupenega in za-grizenega se je v tem volilnem boju pokazal tudi birt Jože Potočnik, p. d. Turk iz Rovt. Sicer je to že večkrat storil, pravzaprav skoraj pri vsakih volitvah. Ker pa rad pripoveduje, da ni nobene stranke in ker je sam tudi te misli, da je treba pokritce razkriti, moramo to povedati tudi tistim, ki ga še ne poznajo. O farških podrepnikih naj pa on govori, kadar bo hodil okoli gosp. župnika Grašiča v Istri, doma pa ni treba, tu ga tako poznamo.

Domoljub, 31. 8. 1911 / V mapi Župani občine Podnart/Ovsiše

Uboj v gostilni. Na Lancovem je neki Janez Dežman v prepiru napadel 19 let starega tovarniškega delavca Janeza Cegleja iz Ribnega s sekiro in ga udaril po glavi. Zadal mu je smrtnonevarno rano. Cegleja so prepeljali v deželno bolnico v Ljubljano, kjer je dan na to umrl.

Domoljub, 7. 9. 1911 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Hiša pred 2 leti čisto prenovljena, zraven vrt, vodovod v veži. Je pri farni cerkvi v Mošnjah, t. j. 10 minut od Brezja, se proda za 4400 K. Jakob Šuštaršič! Mošnje št. 7, p, Radovljica.

Domoljub, 14. 9. 1911 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Predtrga pri Radovljici. Razpis nagrade 200 kron za občinske reveže. Dne 10. septembra smo imeli v Predtrgu volitev novega občinskega odbora. Za časa te volitve so se združili domači liberalci in socialni demokratje in so nesramno hujskali in lagali proti kandidatom Slovensko Ljudske Stranke in s tem več volivcev in volivk preslepili, da so volili ž njimi. Med možmi, ki sta posebno Predtržane z neresnicami begala, sta bila Tomaž Vogelник, po domače Oparnik, in pa Klobčar. Ta dva sla govorila, da če zmaga katoliška stranka, potem bodo morali Predtržani plačevati za novo gospodinjstvo šolo silno veliko doklade in g. Oparnik je naravnost trdil, da bode prišlo na vsak goldinar 75 kraje, doklade. Zato pa sedaj v imenu svojih somišljenikov s polnim imenom pozivljam oba imenovana posestnika, da to svojo trditev tudi javno v časopisju dokažeta. Če dokažeta to kot resnično, dobita nagrade 200 kron, da jih novo izvoljeni občinski zastop razdeli med domače občinske reveže. Denar sem položil za sedaj v roke bivšega naprednega župana g. Kristana. Če pa ne bodeta tega dokazala in se nič javno oglasila, potem pa naj Predtržani vedo, kakšna sta ta dva moža in koliko je verjeti njunim obrekljivim in hujskajočim besedam. — Sedaj pa na dan z dokazi! Reveži čakajo nagrade! — Predtrg, dne 14. septembra 1911. — Josip Tepina, novoizvoljeni občinski zastopnik S. L. S. v Predtrgu!

Domoljub, 21. 9. 1911 / V mapi župani v Predtrgu

Prva deželna elektrarna bo zgrajena ob Završnici. Pripravljalna dela so že toliko napredovala, da se je začelo s predorom nad Mostami, ki bo vodil Završnico na vrh visokega skalnatega roba, odkoder bo padala voda po železnih ceveh globoko na turbine. Ta centrala bo preskrbela Bled, Jesenice in radovljiško okolico z elektriko.

Domoljub, 28. 9. 1911

Iz občine Ovsiše pri Podnartu. Nismo imeli namena se še kedaj oglasiti v »Domoljubu« o letošnjih občinskih volitvah, toda »Gorenjc« z dne 16. kimovca, nam je zopot potisnil pero v roke. Liberalni dopisun ozir. kmetski naprednjak kakor se ti ljudje imenujejo, se je obregnil ob nekatere može »Slovenske Ljudske Stranke«, osobito ob dobravskega g. župnika. Pravi, da župnik Vrankar vodi klerikalno stranko. Smešno. Ali naj mar liberalno? Kar pa piše o pooblastilih in vdovah, naj pa kar lepo molči. Znano je, da so ravno nekateri liberalni agitatorji presedeli po hišah cele noči in pritiskali zlasti na vdove z raznimi obljubami. Dokazov imamo. Prvak teh neresnicoljubnih »apostolov« je bil znani Komaričkov Peter. Nadalje piše »Gorenjec«, da je župnik naročil pri davkariji volilni imenik in je mislil, da ga bo občina plačala. Tudi to je laž. Župnik ni nikjer naročil imenika in ga torej tudi plačati ni bilo treba. Kje je dobil imena volivcev, pa nikomur nič mar, najmanj pa Tomažovcu. Svetujemo tem možem, da naj so poprej dobro informirajo o stvari sami predno poročajo, da ne bodo laži spravljali med svet. Sploh je pa najbolje, ako molče, ker se itak z vsakim dopisom le blamirajo.

Domoljub, 5. 10. 1911

Iz Predtrga pri Radovljici. Kaj je z razpisano nagrado? Na mnoga vprašanja od raznih strani, kaj je z nagrado, katero sem javno razpisal za reveže v Predtrgu dne 14. septembra, odgovarjam, da sem cele tri tedne zastonj čakal kakega odgovora in kakih dokazov, nihče se ni oglasil. Gospodje naprednjaki, ki so za časa občinskih volitev toliko govorili o novih davkih in visokih nakladah radi nameravane gospodinske šole v Radovljici in so s tem več volilcev zbegali, so sedaj naenkrat postali za vse dokaze gluhi in mutasti. Napredno županstvo pa mi je vrnilo razpisano nagrado. Predtržani pa sedaj po končanih volitvah lahko sami spoznajo, kje je resnica in kje so krivi preroki. — Predtrg, dne 14. oktobra 1911. — Josip Tepina, občinski odbornik S. L. S. v Predtrgu.

Domoljub, 19. 10. 1911

Iz Radovljice. Nesreča s puško. V nedeljo dne 8. oktobra popoldne jo šel na lov Ludovik Hrovat, pisarniški uradnik pri dr. Vilfanu. Med potoma pride do lepih zrelih jabolk, zljubi se mu jih, seže po nabito puško, jo prime za cev in s kopitom klati jabolka. Pri tem se mu puška sproži in celi strel dobi v stran na spodnjem telesu. Težko ranjenega so takoj odposlali v bolnišnico v Ljubljano. Bil je telovadec in načelnik Sokolov.

Domoljub, 19. 10. 1911

Iz Lancovega pri Radovljici. Ko bi bili usmiljenja vredni, pa bi se nam bili kmalu smilili zadnjo nedeljo radovljiški liberalci, tako jih je zdelal g. dekan radi zadnjega lažnjivega dopisa, ki so ga skuhal v znani domači liberalni kuhinji in ga poslali v svet. Tiste liberalce, ki večinoma nikoli v cerkev ne pridejo, za cerkev ničesar ne darujejo, skrbi cerkveno premoženje, da ga ne bi gospod dekan zapravil in z njim sezidal nov »Kalol. dom«. Vsi kmetje vemo dobro, da g. dekan še za mnoga cerkvena popravila ni nikoli vzel vinarja od pravega cerkvenega premoženja, ampak vse napravil s prostovoljnimi prispevki, in sedaj naj vse premoženje utakne v nov »Katol. dom«? Poleg tega pa pri nas na Lancovem, vsak drvar prav dobro ve, da je cerkveno premoženje pod državno kuratelo, da ga nihče zapraviti ne more, čudno, da tega ne vedo učeni gospodje v Radovljici, ali so res v cerkvenih zadevah tako zabiti in neumni! Gospod dekan je obljubil neznanemu naprednemu pisatelju, če dokaže to, kar je trdil kot resnično, da mu plača on ali pa njegov cerkveni ključar veliko nagrado, menda 2000 K — vsled hudega kašlja nekega naprednjaka, ki je poleg mene stal, nisem dobro slišal ali je obljubljeno 1000 ali 2000 kron. Radovedni smo na Lancovem ali bo g. dekan kaj bolj srečen pri oddaji nagrade, kakor je g. Tepina iz Pred trga, ki tudi že več tednov liberalcem denar ponuja, pa ga nočejo. Sedaj pa le radovljiški naprednjaki na noge in hitro peresa v roke — denar vas čaka! — Kmet iz Lancovega.

Domoljub, 19. 10. 1911 / V mapah Ljudski dom + Lancovo v starih časopisih

Občinske volitve v Mošnjah so se vršile dne 10. oktobra celi dan. Izmed 700 volivcev se je udeležilo 500. Občina je velika; obsega tri cele župnije: Mošnje, Ljubno in Leše. Prideljen ji je še velik del Begunjske župnije, namreč velika Dvorska vas. V komisiji so sedeli pristaši S. L. S. Prisostvovala sta pa kot zaupnika ljubenska naprednjaka Ambrožič in Čebavs, ki sta kaj vestno vršila svoj posel. Po končani volitvi je štela komisija dva dni in eno noč. Zaupnika sta želela, da bi naštela 24 čistih kmetov, ko sta pa v listo spravila skoro same gostilničarje in njih najozje prijatelje. Eden takih volivcev jo rekel: »Zdaj pa res ne vem, ali smo šnopsarska ali gostilničarska stranka. Pa naj že bo prvo ali drugo, mi jo imenujemo kar protinakladarsko. Občinski odbor mošenjski je namreč na predlog naprednega Mačka iz Brezij sklenil davek na žganje

in pivo. Tako bi se laže plačal vodovod. Pa bližal se je čas volitev. Naprednjaki bi bili radi prišli do moči v občini. Pa nobeden bi ne bil prišel v odbor, ko bi ne bili otroci tega sveta modrejši kakor otroci luči. Zbrali so vse, ki jim podraženje šprita ne diši ter jih do skrajnosti nahujskali zoper župana Resmana in S. L. S. Vse noči so vpili, da so županovi pristaši krivi, da je žganje dražje. Napravili so volilni oklic ter so ga nesli tiskati v »čisto kmetsko« »Narodno tiskamo«. »Čisti kmetje« tu na pijanske duše pihajo ter sklenejo: »Ako niste zadovoljni s tem davkom, se vam ni treba nič pritoževati, da drago plačujete pijačo, to lahko odpravite sami s tem, da volite može, ki jih vam tu nasvetujemo.« Potem so natisnjena imena, nekatera celo prav. Tako za primero. Izmed štirih lešanskih so nekega Ignacija prekrstili za Jaka, da ne bo preveč po začetniku jezuitov dišal. Drugega, ki je bil do svojega 47. leta Anton, so naredili za Janeza; vrhu tega so mu še posest prenesli prav po ameriškansko iz Pirašice v Leše. Ume se, da Janez, ki kot tak še en teden ni bil star, ni zmagal. Natančni radovljiški c. kr. okrajni komisar je terjal postavno 24. leto. Torej bo Janez čakal še dobrih 23 let, če bo hotel biti naš odbornik. Ume se, da sta zdaj »Janez« in »Jaka« silno jezna na liberalce. Do smrti jim ne bosta dopustila, t. j. ne šla več na limanice. Nočem krasti dragocenega prostora »Domoljubovega«, da bi naštel vseh 24 odbornikov in vseh 12 namestnikov. Resnici na ljubo pristavim, da na listi niso sami gostilničarji. Izmed romarskih gostilničarjev na Brezjah so na listi samo »Reš«, Frelih in Finžgar. Njim v korist bodi pribito, da so se že pred volitvijo pisмено odrekli izvolitvi. Finžgar je bil res izvoljen, pa ker od liberalcev ne sprejme te časti, je prišel v odbor naš vrli kandidat Gabrijelčič, kateremu se zdravje boljša. Iz Posavca so kandidirali romarskega pogoščevavca restavraterja Pezdicha, ki je propal. Srečnejši je bil njegov prijatelj prijazni gostilničar Ambrožič iz Ljubnega, ki bo pa menda odstopil Pezdichu na ljubo, kakor je Finžgar na korist Gabrielčiču. Romarski zalogatelj gostilničar Murnik iz Brezij pa ni maral priti na listo, rajši je na tistem deloval za čisto gostilničarsko stranko. Skoro dovolj otesani gostilničar Gogala iz Dvorske vasi in oba gostilničarja iz Mošenj (Otok) sta tudi postala čista kmetska odbornika. Napredna stranka ima skup 11 odbornikov in 1 namestnika; naša pa 13 odbornikov in 8 namestnikov. Nasprotna čista in samostojna, nič z alkoholom omadeževana kmetska stranka je koj brzojavila svojemu kmetskemu glasilu »Narodu«, da je zmagala na celi črti za vse odbornike in namestnike. Mi pa resnice prej ne poročamo, da jo vemo. V telegramu pravijo, da je našemu vrlemu županu odklenkalo! Ljubi posavski Anton, komu je odklenkalo? Špirit je naši pošteni stranki zadal pač hudo rano - pa ne neozdravljivo. Vam pa tudi ta zadnja arcnija ni mogla več pomagati. Če porazdelimo odbornike po župnijah, imajo Mošnje z Brezjem 14 (8 naših), Ljubno 5 (1 naš), Leše 4 (vsi naši) in Dvorska vas 1 (nasproten). Iz Dvorske vasi je prišlo vse volit — še štiri ženske smo videli na volišču; po kaj so prišle, bo že kak Dvorjan pojasnil; mi smo pozabili vprašati. Ta vas je bila nahujskana, da bo plačevala kakor mošenjski župljani prispevke za pokrilje mošenjske cerkve in stolpa. Mi nismo mislili, da more biti kak tak Pepe, ki bi to verjel. Pa so bili menda skoro vsi — in še 4 Pepice. Pomilujemo! škoda, da je cela vas tako brez napačnega namena zašla v špiritovo stranko. Za Lešane smo se zelo čudili, da jih je dobra četrtina rekla pri volitvah: »Župnika ljubimo, špirit imamo pa še rajši!« To pot moramo pohvaliti namesto prejšnjih Ljubencane. Ti zase so najboljše organizirani. Da nimajo samo naših odbornikov pri sedajni volitvi, je krivo samo nekaj neljubih pomot. Prestavili so se nekateri kandidati (dva ljubenska in dva breška) brez zadostnega sporazuma z ostalimi podobčinami v nepravi razred. Tako so odpadli v Ljubnem naši neomahljivi pristaši Vidic, Skorčič in Marčun. — Na Brezijah pa naš najboljši zaveznik kamnosek (ne gostilničar) Anton Frelih, samo zato ni sijajno prodril, ker ga je neka oddaljena vas volila pomoloma v drugem namesto v tretjem razredu.

No, saj ljubenskemu Marčunu je manjkalo samo enega glasu, mošenjskemu posebno značajnemu Andreju Globočniku pa tudi čisto malo v istem tretjem razredu. Ponižno priznamo: Ne samo navdušenje nasprotnih špiritovih prijateljev, marveč tudi naša malomarnost, premalo do pičice natančen volilen program nas je ponižalo. Če bi bile občine že ločene — to je zdaj pač v najboljšem tiru — potem bi bila volitev v Lešah zase čisto mirna. Vseh tistih 12, ki bi bili radi odborniki, bi dobilo prostor; vsi izkušeni stari so naveličani; doma bi se jim tudi ne bilo treba več vmešavati. V Ljubnem bi imela v takem slučaju naša stranka prav sigurno precejšnjo večino 20 glasov. V Mošnjah pa tudi že vedno bolj spoznavajo vsi trezni veliko ljubezen in koristnost svojih gostilničarjev. Posebno iz časov, ko jim je zagostilničarila in natakarila »ljubeznjiva« soproga našega veleučenega bivšega paradiškega ravnatelja Josipa Korošec. Ta je vpeljala pod zavetništvom slepo udanega soproga v župnijo brezversko časopisje, zlasti umazano »Jutro«. Ta s svojo obče znano zapeljivo vsiljivostjo kar ubija v moški mladini prepotrebno spoštovanje do vzglednih preprostih starišev in do pri nas prej udomačene stanovske čistosti. Tej kot natakarici v Pernuševi gostilni še posebno na volilni večer ni žilica dopustila, da bi osebno do jutra ne navduševala šnopsarjev za svoje vzvišene ideale. Pač se je tu veselila uspehov, za katere se je trudila že nad mesec dni po raznih gostilnah s soprogom vred.

Domoljub, 19. 10. 1911 / V mapi Župani občine Mošnje

Stenski koledar za leto 1912. je izšel v leti izpeljavi v tiskarn. J. Kranjec nasl. v Novem mestu. Cena 40 h, s poštnino 10 h več. Za Ljubljano in okolico ima zalogo prodajalna »Katol. tisk. društva« (prej Ničman) v Ljubljani.

Domoljub, 2. 11. 1911

Na prodaj je malo posestvo v lepem kraju na Gorenjskem. Poslopja so v najboljšem stanju, oddaljena od cerkve in šole 4 minute, od postaje Otoče 20 minut. Več pove lastnik J. Rakovec, Zg. Dobrava 7, p. Podnart.

Domoljub, 2. 11. 1911

Gospodinjski tečaj v Radovljici. Kal..politično društvo za radovljiški okraj priredi letos v soglasju z deželnim odborom osemtedenski tečaj za odrasla dekleta radovljiškega okraja v Radovljici. Tečaj se bode začel 28. decembra in trajal do 27. februarja. Pouk se vrši v velikih in zelo prikladnih prostorih radovljiško graščine.

Domoljub, 23. 11. 1911

Iz Radovljice. Kam z denarjem? Nova Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici prav dobro napreduje. Obstoji komaj poldrugo leto in ima že v tem času nad 2 milijona letnega denarnega prometa. Prijatelji in nasprotniki, vsi brez izjeme priznavajo, da je v tej hranilnici denar najbolj varno naložen. Zato pa tudi ljudje iz vseh krajev tu vlagajo svoj denar, kjer dobe od vsakih 100 kron čistih letnih obresti štiri in pol krone. Denar, se posojuje silno previdno in skoraj izključno le na kmetska zemljišča, ki imajo pravo trajno vrednost. Poleg tega pa vsi, ki so člani hranilnice, z vsem svojim premoženjem jamčijo za varnost sprejetega denarja. Po svojih pravilih nova Kmečka hranilnica ni rajfajznovka, ampak jo zasnovana na najširši podlagi. Vodstvo hranilnice je v rokah razumnih in uglednih mož. Zato brez skrbi naloži svoj denar pri Kmečki hranilnici v Radovljici, ki ima svojo pisarno v gostilni pri Basteljnu, I. nadstropje.

Domoljub, 30. 11. 1911 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Gospodinjski tečaj v Radovljici. Razglas. Deželni odbor kranjski priredi od 28. decembra 1911 do 24. decembra 1912 gospodinjski tečaj v Radovljici. V tečaj se sprejme 24 kmetskih deklet iz radovljiškega okraja. Pouk je brezplačen, le za hrano se gojenkant zaračuna ona svota, ki odpade pri skupnem kosilu na vsako gojenko (okrog 50 vinarjev na dan). Gojenke se bodo poučevale v kuhanju, šivanju, pranju, živinoreji, perutninarstvu, mlekarstvu, sadjarstvu, vrtnarstvu, vzgojeslovju, zdravstvu, sploh v vsem, kar potrebuje dobra gospodinja. Prošnje s spričevalom župnega urada so vložiti do 6. decembra t. l. pri kat. političnem društvu v Radovljici.

Domoljub, 30. 11. 1911

Mošnje. Naš narodno napredni učitelj v boju za svojo čast. Izobraževalno delo mošenjskega nadučitelja pretežni večini občanov nič kaj ne ugaja. Ker so sadovi njegovega večletnega delovanja v šoli naravnost nezadostni kar se tiče discipline in napredka v najpotrebnejših predmetih, zlasti v branju in pisavi, se je eden izmed občanov celo predrznil tozadevno nezadovoljnost izraziti pismeno višji šolski oblasti. Na to resno in utemeljeno ovadbo pa so je čutil naš nadučitelj in bivši »paradiški vodja« tako silno užaljenega na časti, da je sklenil jo oprati sodnijskim potom. Novembra se je vršila obravnava, pri kateri je bil tožitelj prisiljen odstopiti od tožbe, ker je sodišče izjavilo, da toženec s svojo stvarno ovadbo ni prav nič razžalil tožitelja na časti ter je bil na podlagi tega oproščen. — Mošnjan.

Domoljub, 30. 11. 1911 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Lipnice pri Radovljici. V znamenju alkohola. To so se dajali v nedeljo ponoči pri Troharju v gostilni domači in kamniški fanti. Deset Kamničanov je hotelo nabiti Rožmanovega iz Lipnice. Ko to vidi J. Lukan, 22-letni fant iz Hribov, hoče Kamničane pomiriti in rešiti jetnika. Tu pa se napadalci obrnejo vanj in ga pošteno naklestijo. Štiri steklenice so mu stolkli na glavi, prebili črepinjo in ga nevarno poškodovali. Zadevo so orožniki sporočili sodišču v Radovljici in tam prejmejo bojeviti fantje primerno plačilo. Da tudi napadeni Lukan ni mirno držal težke udarce in jih po možnosti vračal, je razumljivo. Kaznovani bodo vsi in vsi bodo sedaj trpeli. Glavni krivec pa bode ostal brez kazni in to je gospod alkohol. Ko bi še tega mogli enkrat c. kr. sodniki zapreti in mu vzeti njegovo neomejeno oblast. Koliko fantov bi rešili pobojev in nesreč! Ali ti pogostni napadi in poboji na Gorenjskem ne kličejo prijateljev ljudstva in mladino k delu za prepotrebno abstinenco?

Domoljub, 30. 11. 1911

Umrl je v nedeljo, dne 17. t. mes., popoldne na Brezji pri Mariji Pomagaj znani gostilničar Anton Gabrijelčič, pristaš S. L. S., predsednik odseka Orlov, odbornik katol. slov. izobraževalnega društva v 31. letu starosti. Pogreba pokojnega Antona se je udeležila obilna množica: šolska mladina z zabavo in učitelji, ognjegasci iz Mošenj, dolga vrsta mož iz domače in sosednih vasi, nadalje Orli v kroju iz domače občine, Kamne gorice, Radovljice in Jesenic. Tudi več duhovnikov je prihitelo skazat pokojnemu zadnjo čast. Med spremstvom smo opazili tudi gospoda kanonika Novaka, gospo poslanca Pogačnika in druge odlične gospode in gospe. Za krsto, pred katero so šli duhovniki in asistenca, je sledil polnoštevilen odbor vseh združenih občin z g. županom. Mlado gospo vdovo in zapuščene otročiče naj ob tej bridki izgubi bi tolaži zavest, da je g. Gabrijelčič zapustil blag spomin v srcu vseh, ki to ga poznali. Svetila mu večna luč!

Domoljub, 28. 12. 1911

Občinske volitve v Lescah. Dne 13. t. m. smo imeli občinske volitve. Novi občinski odbor šteje nad polovico pristašev Slovenske Ljudske Stranke. Premoč je torej na naši strani. Zlagano je tedaj poročilo v »Slov. Narodu«, češ, da so zmagali liberalci na celi črti in da je v odboru samo eden klerikalec. S. L. S. dviga zmagonosno svoj prapor tudi v Lescah! Živeli zavedni naši volilci!

Domoljub, 28. 12. 1911 / V mapi Župani v Lescah

.....

Mošnje, Leše in Ljubno. Krajna občina Mošnje se razdruži v tri samostojne krajne občine z imeni Leše, Ljubno in Mošnje, od katerih bode občina Leše obsegala davčno občino Leše in nova občina Ljubno davčno občino istega imena, občina Mošnje pa davčne občine Brezje, Mošnje in Otok. Se soglasno sprejme.

Domoljub, 1. 2. 1912 / V mapi občina Mošnje

Iz Begunj. Drugod ženitvujejo vedno bolj skromno, pri nas pa vedno bolj razkošno. Vsaj. priprave za eno letošnjih ženitnin so bile tolike, da je še gg. orožnike domače postaje jelo skrbeti, če bodo mogli sami skrbeti za rod ter so po posvetovanju z okrajnim glavarstvom preskrbeli pomoč od nekaterih sosednjih postaj. Sicer so je hrupna svatba vršila v treh domovanjih (v Poljčah), vendar je ostala orožniška pomoč nepotrebna. Lažje bi bil pomagal radovljiški gospod lekarnar, ki zna mačke preganjati — in teh je bilo tisto jutro po ženitnini kar na stove po naši občini.

Domoljub, 8. 2. 1912

Nesreča na gorenjski železnici. V noči od 16. na 17. februarja je sprevodnik Frank Franc pripenjal v Podnartu železniške vozove in prišel med odbijače, ki so ga prijeli in strahovito poškodovali. Naložili so ga na vlak, v katerem je pa že med vožnjo do Kranja umrl. Nesrečna žrtev poklica zapušča vdovo in devet nepreskrbljenih otrok. Pokopali so ga v nedeljo, 18. t. m. na kranjskem pokopališču.

Domoljub, 22. 2. 1912

Za pet let se na v najem leno posestvo na katerem se redi 4 živine, in 6 prešičev. Leži vse ob državni cesti v Sp. Otoku. Več pri Franc Zalogar, organist v Mošnjah, pošta Radovljica.

Domoljub, 7. 3. 1912 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Iz Radovljice. Kam z denarjem? Letni računski zaključek novo, komaj pred dobrim letom ustanovljene Kmečke hranilnice in posojilnice v Radovljici, izkazuje samo za pretečeno leto denarnega prometa: en milijon sedemstotrinajsttisočkron. Ta milijonski promet pač dovolj jasno spričuje, koliko zaupanje uživa nova Kmečka hranilnica pri ljudstvu. Ljudje s polnim zaupanjem tu vlagajo svoj denar, ker se jim zelo dobro obrestuje po 4 in pol od 100 kron, poleg visokih obresti imajo pa tudi zagotovilo, da je tu njihov denar popolnoma varno naložen. Denar se posojuje na kmetska posestva, na zemljišča in pa vestnim, dobrim dolžnikom. Vsega denarja jo izposojenega pol milijona. Pri tej veliki vsoti izposojenega denarja izkazuje letni račun samo 486 K zaostalih obresti, med tem ko pri drugih denarnih zavodih znašajo zaostale obresti po več tisočakov. Obrestna mera na vknjižbo znaša 5%%, na menice po 6%. Dolžnik vrne lahko izposojeni denar v vsakem času, na račun sprejemajo se tudi najmanjši zneski, kar je v zelo veliko korist dolžnikom. Hranilnica ima svojo pisarno v hotelu »Bastel«, I. nadstropje. Uraduje se vsak dan dopoldne in popoldne. Kljub temu, da

ima Kmečka hranilnica že sedaj v začetku toliko prometa, vendar nikakor ne misli zidati lastne hiše. Skušnja uči, da denar, katerega posamezni denarni zavodi porabijo za lastne hiše, se nikoli popolnoma ne obrestuje. Zato pa načelstvo Kmečke hranilnice upošteva to skušnjo in je odločno proti zidanju lastne hiše.

Domoljub, 21. 3. 1912 / V mapi denarni zavodi v Radovljici

Kamnagorica. Dne 18. t. m., ob 8. uri zvečer je šla Franciška Režek na bližnji potok po vodo. Ker ni bilo žene takoj nazaj, je šel njen sin Lovro Režek z lučjo gledat, kam so šli mati. Na veliko grozo zapazi sin pri omenjenem potoku, da mati leže z glavo v vodi. Ves obupan zgrabi sin svojo mater ter jo potegne iz vode, pa bilo je že prepozno. Vse se je storilo, da bi ženo poklicali nazaj v življenje, pa ni bilo mogoče. Ta dogodek je vso vas prestrašil, najbolj pa domače. Ginljivo je bilo slišati, kako so na dan pogreba obupno jokali otroci po svoji stari materi. Ker je bila žena v svoji starosti 65 let zvesta bravka »Domoljuba« in je tudi rada drugim pripovedovala, kar »Domoljub« piše, se priporoča vsem ženskam v posnemanje, vsem naročnikom »Domoljuba« pa v pobožno molitev.

Domoljub, 28. 3. 1912

Iz Kroke. Na velikonočno soboto je umrla tu občeznana žebjarica Helena Šmitek. Bila je v našem kraju najstarejša žena, stara 84 let. Pokojnica je bila znana daleč na okoli vsled žrebljarske trgovine, katero je mnogo let uspešno vodila. Bila je strogo krščanska žena, ki je vzgojila svoje hčere v najboljšem smislu. Pokoj blagi ženi!

Domoljub, 11. 4. 1912

Na Zgoši blizu Lesec na Gorenjskem prodaja Katarina Avsenek, po domače Kraljiška, prijazno hišo z vrtom, števil 18. Cena po dogovoru.

Domoljub, 25. 4. 1912

Iz proste roke se proda lepa, nova hiša z veliko njivo. V hiši se nahaja trgovina. Pripravna je za gostilno in za vsako obrt, kakor tudi za letovišče. Več se izve pri lastniku Ivanu Sokliču, Breg p. Žirovnici, Gorenjsko.

Domoljub, 2. 5. 1912 / V mapi Hiše in ljudje na Bregu

Iz Dobreve pri Kropi. (Naša žlahta II.) Zvedeli smo, da je Podnartskega župana Tončka dopis v lanskem »Slovincu« pod naslovom »Naša žlahta« tako razburil, da se je šel vsled tega hudovat nad dobravskega gosp. župnika, češ, zakaj da jagnje volku vodo kali. Oh, ta ljuba predrznost našega dičnega Tončka! Da, naša žlahta je predrzna in zato mogočna. Komandirati hoče vse na Ovšišah in Dobravi. Kdor se ji ne pokori, pa bridko občuti pest te žlahte. To vedo dobro bivši in sedanji duhovniki na Ovšišah in Dobravi; to skuša tudi učiteljstvo in mnogi drugi. Zanimivo bi znala pripovedovati o človekoljubnih (?) činih te žlahte bivša dobravska učiteljica in kakor se obeta, bo isto mogel povedati tudi naš sedanji gospod učitelj. — Zato primerno spoštovanje taki žlahti! — Pa kljub temu se ji vseeno ne posreči vse. Zadnje Kamnogoriške obč. volitve se jim niso kar nič posrečile. Vse sile je napela ta žlahta in njih podrepniki, da bi vrgli občespoštovanega g. pl. Kappusa in našo stranko. Delali in podpisovali so rekurze; lagali čez naše može drž. pravdnictvu; a vse zastonj — a ne — zastonj — plačati so morali precej, da so se ognili zaporu; sicer so pa prejeli — dolge nosove! — Prav jim je! — Te dni je pa dobil naš Tonček še poseben - nos - od c. kr. okr. glavarstva, ker ni vedel do sedaj, kdo plačuje in nastavlja organista in cerkvene pevce.

Treba mu bo še enkrat povedati občutno, da bo vedel, naj ne uči župnika očitno, kdaj sme računati štolnino ali ne, posebno če sam nič ne ve. Kdor ne ve, naj bo tiho, da se ne osmeši! Sicer ga zna kaj hujšega doleteli. — Ker vodi ta naša žlahta kmetijsko podružnico, se zelo dobro razume na napredno kmetijstvo, zlasti na gnojenje z gnojnico, kar pa naš dobravski gospod župnik ne razume prav nič. Zato je napeljal zadnjič enkrat eden izmed te žlahte gnojnico v župnikov vodnjak, češ, da bo imel župnik dovolj gnojnice za travo na vrtu. A, glej spaka! — Oblastvo je bilo pa drugačnih misli: namreč Filip naj gnojnico zase obdrži in naj plača za to napeljavo 50 kron in vse delavce, ki so vodnjak zopet očistili. Toda mož je pa še vedno mnenja, da župnik premalo na vrtu gnoji; in zato je sedaj brez vsakega vprašanja iz svojega svejta po vrhu napeljal kanale na župnikov vrt. A najbrž se bo zopet opekel. Tako dela naša žlahta. Nekateri pravijo, da vodi vse to delo gdč. Francka. A mi tega ne verjamemo. Sicer bomo morali v prihodnje natančneje opazovati njeno delovanje. Drznemo se ji pa svetovati, naj pazi na svoje rahlo zdravje!

Domoljub, 16. 5. 1912

Ljubno. Dne 19. t. m. bo pri gosp. Cvenkelnu predavanje o čebelarstvu. Predaval bode odposlanec glavnega odbora s posebnim ozirom na Albertijeve panje. Čebelarji iz okolice, pozor!

Domoljub, 16. 5. 1912

70 letnico rojstva je obhajal dne 13. maja veleč. gosp. častni kanonik in dekan Jan. Novak v Radovljici. Velečastitega gospoda kanonika ohrani dobri bog še dolgo vrsto let Cerkvi in našemu narodu!

Domoljub, 23. 5. 1912

Iz proste roke se proda posestvo, hiša, hlev (krit s ploščami) vse v dobrem stanju, posetve 9 mern., 2 lepa vrta, zarašč. gozd, od župne cerkve 20m, od postaje pol ure. Redi se lahko 2 govedi in 3 prašiče. Cena in vse drugo se izve pri lastniku Anton Orehek, Rovte 7, pošta Podnart, Gorenj.

Domoljub, 13. 6. 1912

Iz Krope. Sprejem prevzviš. knezoškofa ob birmovanju v našem trgu je bil tako veličasten kakor malokje na Gorenjskem in to tem bolj, ker so se sprejema udeležili vsi uradi, društva in stanovi brez izjeme! Pokazali smo tudi tukaj popolno edinost, in to je nekaj, kar se mora pohvalno poudarjati. Sprejem je bil v resnici iskren, brez vsake hinavščine! Številne zastave, slavoloki in napisi, mogočno gromenje topičev, zvečer pa razsvetljava vsega trga in petje pevskega društva pod vodstvom našega g. nadučitelja, vse to je poveličevalo prihod našega knezoškofa. Izredno lep in izviren je bil slavolok in napis na njem, ki so ga naredili naši delavci verigarji iz samih verig in verižic. Bilo ga je vredno pogledati. Nekaj posebnega je pa v Kropi 20 m dolga trobojnica, ki je visela pred trgom na 70 kg težki žici, ki je bila napeljana iz zvonika kapelice na nasproten hrib. Sprejem g. knezoškofa je prišel pogledat tudi podnartski župan nadžlahtnik Tonček z žlahtnikom in malim spremstvom. Skozi okno so opazovali sprejem. Videli so ob sprejemu — tako pišejo — tudi kmetiče, dasi v našem obrtnem trgu ni nobenega kmeta; posebno jih je pa zbodel dostojni sprejem od našega krščanskega izobraženega učiteljstva. Zato je najbolj hinavski ud te družbe takoj poslal v »Dan« naše učiteljstvo sramotečo notico. Na to pa ta-le odgovor: Revež, pojdi se učit olike, da boš vedel, ali je sramotnejše poljubiti maziljeno roko (prstan) svojega višjega pastirja ali kake — natakariče!

Domoljub, 20. 6. 1912

Kupci pozor! Naprodaj Je 20 minut od postaje Otoče, manjše posestvo v lepem in rodovitnem kraju, v vasi blizu farne cerkve. Novo zidana hiša z več sobami, novi svinjaki, nova drvarnica, vodnjak, kozolec, hlev za tri govedi, vse v najboljšem stanju. Pri hiši je velik sadni vrt. Nadalje je travnik, njive in gozd. Cena vsemu posestvu je 10.500 K. Prodajo se pa tudi na željo kupca vse premičnine, živina, mrva, oprava in vse orodje ter poljski pridelki. Proda se zaradi odpotovanja. Več pove lastnik Jožef Rakovec, Zg. Dobrava št 7, pošta Podnart, Gorenjsko.

Domoljub, 1. 8. 1912

Smrtonosen padec. Dne 22. t. ni., ponoči ob 1. uri je Ivan Pretnar, zasebnik v Radovljici, po domače »Šivčev Johan«, tako nesrečno padel raz hodnik domače hišo štiri metre visoko na kameniti tlak dvorišča, da je z razbito glavo takoj mrtev na mestu obležal.

Domoljub, 29. 8. 1912

Nov most čez Savo pri Podnartu. Mostnina na savskem mostu pri Podnartu se je odpravila s 1. oktobrom t. l. Most je od sedanjega posestnika Pogačnika odkupljen in stavbni oddelek c. kr. deželne vlade že izdeluje načrt za nov, velik most iz železnega betona. Ta most bo vezal državno cesto pri Podbrezju z veliko novo cesto, ki jo bo država gradila iz savske doline pri Podnartu čez Jelovec v Selca. Ta cesta je proračunana na več kot en milijon kron in bo velike važnosti za slučaj vojske.

Domoljub, 3. 10. 1912

Iz Krope. Dne 21. septembra je imela I. žrebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici svoj občni zbor. Na občni zbor sta prišla tudi gospod deželni komisar dr. Pogačnik v imenu deželnega odbora in ravnatelj Obrtnega pospeševalnega urada g. Remic. Obema prisrčna zahvala za udeležitev in njiju besede. — Iz računskega zaključka posnamemo, da je imela zadruga prometa 2,155.634 K 41 vin., to so številke, ki veliko povedo. Delavcem se je izplačalo na zaslužku pretečeno leto 146.598 K 33 vin. Delavcev zadružnikov ima zadruga 1%, drugih, ki še niso stari 24 let, da bi mogli postati zadružniki, pa nekaj čez 80, tako da je vseh okoli 300, z bilance posnamemo: Deležev ima zadruga 45.539 K 97 vin., premičnega premoženja ima 32,465 K, od katerega se vsako leto odpiše 10% od prvotne vrednosti; nepremičnega premoženja ima 62.005 kron 70 vin., od katerega se odpiše vsako leto 5% od prvotne vrednosti; čistega dobička je bilo letos 8613 K 25 vin., tako da je rezervni zaklad narastel na 44,075 K 72 vin. — To je nekaj številčk, ki povedo, da je naša zadruga že zelo močna, vredna vsega zaupanja, ter da je za Kropo in Kamno gorico nepojmljive vrednosti in dobrote! Da bi le vsi udje to spoznali, delali vestno in pošteno ter imeli več zadružnega duha! V zadrugi je bodočnost Krope in Kamne gorice. — Gospod katehet Andrej Ažman je zopet odšel nazaj v Postojno. Imel je vsako nedeljo in zapovedan praznik drugo božjo službo. Prav pogrešalo ga bo naše delavsko društvo, v katerem je tudi zadnje počitnice večkrat predaval o Cerkvi in njenem karitativnem delu. Hvala mu! — Predzadnje nedeljo je bilo predavanje o Dunaju in evharističnem kongresu.

Domoljub, 3. 10. 1912

Ugodna prilika! Proda, ozir. v najem se da a) Posestvo na Brezjah [...] b) lepo arondirano posestvo na Zgornji Dobravi pri Podnartu, obstoječe iz hiše s hlevom in drugimi gospodarskimi poslopji, dobro zaraščenih gozdnih parcel, travnikov in njiv za 30 mernikov posetve, vse v najboljšem stanu. - Na račun kupnine bi bilo šteti le 8.000 K, ostanek bi se vknjižil. Več pri lastniku Florijanu Pretnarju na Zgor. Dobravi 1, pošta Podnart.

Domoljub, 3. 10. 1912 / V mapi Dobrave

Županom v Kropi je bil po odstopu g. župana Ignacija Ažmana izvoljen g. Matija Lazar in g. Franc Šolar za njegovega namestnika.

Domoljub, 17. 10. 1912 / V mapi Župani v Kropi

Srebrna poroka. Dne 21. oktobra sta obhajala g. Luka Hafner, trgovec v Kropi, in njegova žena Marija rojena Šolar srebrno poroko. Poročal je njiju sin g. Jernej Hafner, kaplan v Velikih Laščah. Še na mnoga leta!

Domoljub, 7. 11. 1912

Mošnje. Kmalu bo minulo poldrugo leto, kar je tukajšnja mlekarna ustavila delo. Škoda za stroje in stavbo! In vendar ne kaže drugače, dokler bo ljudstvo tako lahkomišljeno obračalo hrbet lastni zadrugi, pa poslušalo njene nasprotnike. Na zahtevo večine se ponuja mlekarna v najem ali v prodajo; toda tisti, ki so kdaj imeli pri zadrugi največ koristi in dobička, odganjajo najemnike in kupce. Zato ne ostane drugega zadržnikom kakor na novo se prav resno okleniti mlekarne! Čez mesec dni bo zadruga zopet v lepem tiru in nihče ne bo mislil več na prodajo. Če se pa to ne zgodi, pa naj bodo člani le pripravljeni na gotova doplačila in izgube! — Zadržnik.

Domoljub, 21. 11. 1912 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Vrbovo protje kupuje Oton Homan za c. kr. pletarsko šolo v Radovljici in prodaja nje izdelke. — Ceniki so na razpolago.

Domoljub, 28. 11. 1912 / V mapi od obrtne do poklicne šole

Mošnje. Bivši nadučitelj Korošec je tu veliko let politično slepomišil s svojo »narodnostjo« ter izkoriščal za liberalizem mošenjsko mlekarno. Sedaj, ko je že davno pobral šila in kopita in odšel na Bohinjsko Belo prodajat svojo gospodarsko modrost, nam pa pošilja svojo boljšo polovico dol begat naše zadržnike, ki mlekarni oddajajo mleko, in vabit mladi svet na zabave in plese. Naj se vendar ženska izpametuje in naj opusti to, če ne jo bo treba enkrat jasneje poučiti, da je občina že do grla sita te vsiljivosti. Občina ne more trpeti nočnega vasovanja po gostilnah, kjer se brez dovoljenja prirejajo plesi. (»Gorenjec.«)

Domoljub, 5. 12. 1912 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Vdova Metka Dobovišek se priporoča kot izdelovateljica na pletilni stroj. Izvršuje, površne in spodnje jopice, modelčke in telovnike, čepice, nogavice, nove in stare so ceno podpletujejo. — Radovljica št. 10.

Domoljub, 12. 12. 1912

Razstava pletarskih izdelkov v prostorih Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem na vogalu Dunajske ceste in Sodnijske ulice priredi I. gorenjska industrija za pletarstvo v Radovljici. Razstava ima predvsem namen podati sliko o domačih izdelkih, izvršenih v državnem pletarskem tečaju v Radovljici. Vsi razstavljeni izdelki

bodo na prodaj in se bodo jemala tudi naročila na pletarske izdelke. Želeti je, da bi se občinstvo zanimalo za izdelke naše obrti in obilno posetilo to razstavo. Otvorila se bo že v sredo 11. t. m. tako, da bo imel vsakdo dovolj prilike oddati še božična naročila. Vstop je brezplačen.

Domoljub, 12. 12. 1912

Odvetniška vest. Umrl je v nedeljo, dne 8. decembra, nanagloma odvetnik v Radovljici, dr. Janko Vilfan. Pokojni je bil deželni poslanec za gorenjska mesta — Naselil se je v Radovljico odvetnik dr. Janc.

Domoljub, 19. 12. 1912

.....

Mošnje. »Slovenski Dom« prinaša v 50. številki dopis z naslovom »Klerikalna mlekarna v Mošnjah jalova«. Dopisnik, ki smrdi po ovčji volni, je pa precej površno poučen o tukajšnjih razmerah. Vprašam ga, kaj je že pozabil, da je mlekarna ustavila obrat na zahtevo vseh na občnem zboru pričujočih članov pred poldrugim letom z namenom, da počaka ugodnejših časov. Te krize v mlekarni pa ni nihče drug zakrivil kot bivši nadučitelj Korošec, ki je kot načelnik mlekarne onemogočil s svojo pogodbo z ljubljanskim Hribarjem občno podraženje mleka na Kranjskem. Kakšno vlogo je sploh mož igral kot mlekarski načelnik in kako tudi kot mladinski odgojitelj, spričuje jasno dejstvo, da je bil prisiljen, se zahvaliti za načelniško čast ter sprejel tudi ponudeno priliko, izbrati si nov delokrog kot odgojitelj. Torej »šomaširčina« mlekarna vam je pri srcu in jo boste z vedno večjo množino mleka podpirali, če pa združno začne delovati, jo boste pa takoj opustili. Prav, si je treba zapomniti! — Dopisnik proslavlja tudi gospo ustanoviteljico, ki tako redno hodi mleko plačevat; nje ne vleče v Mošnje skromni dobiček kupčijski, marveč vse kaj drugega. Saj pač nismo slepi, pa prav dobro vemo, kam pes taco moli. Saj tem potom se je provzročilo pri nas že mnogo, mnogo razprtij med družinami: dopisnik namreč omenja, da je nekega očeta iz Grabna njegov sin posadil na klop tako da je kar obsedel. Zakaj, dopisnik mora že vedeti! Dopisniku gotovo m znano, da je tudi gramofon podvržen postavi v godbeni in plesni licenci po gostilnah. Kvantarskih pesmi pa redno v dopisnikovi družbi v gostilni ne manjka. Kakor spričuje ves smešni dopis, ga je narekovala znana oseba z dolgimi lasmi, pa kratko pametjo. Tako, gospod dopisnik, ako vas je volja, primite še enkrat za pero, jaz imam še nekaj gradiva za vas. Dostavim še, da ima vaš priljubljeni list tako vsebino, da ga po pravici nazivljejo »Svinjski Dom«. Sreča, da je v naši vasi ena sama hiša, katere gospodar je njegov naročnik. Slučajno je dobilo ta list v roke neko dekle, ki ga je pa takoj zmečkalo in neslo v peč. Tako naj bi storili vsi in drugače bi bilo med slovenskim ljudstvom. Skoraj poniževalno se nam zdi, spuščati se v polemiko s takimi ljudmi. Ker pa nad vse predrzno rovanje gotovih oseb v občini le še noče ponehati, končam z željo, naj pričujoče — sicer površno pojasnilo — prispe tudi do ušes predstojnih oblasti.

Domoljub, 2. 1. 1913 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Razstava izdelkov c. kr. pletarske šole. Iz Radovljice nam poročajo: C. kr. pletarska šola v Radovljici je priredila v času od 11. do 21. t. m. v prostorih Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani nasproti kavarne Evropa božično razstavo, kjer je razstavila svoje izdelke. S to razstavo je c. kr. pletarska šola v Radovljici pokazala v kako kratkem času — to je do leta 1907. odkar se je ustanovil ta zavod v Radovljici — je c. kr. pletarska šola dosegla one prekrasne uspehe, ki se

lahko spoznajo na prvi hip pri vseh razstavljenih predmetih, kajti ti predmeti lahko tekmujejo z vsakim tujim pletarskim izdelkom, bodisi glede dela ali kakovosti protja. Povdarjati pa moramo, da izdelujejo te predmete edinole domači vajenci oziroma vajenke, ki jih je sedaj 22 v zavodu. Tudi material, to je protje teh izdelkov je zrastel na domačih tleh in sicer je vse protje pridelano v vrhovih nasadih okrog Radovljice. Domačini v Radovljici, kakor tudi v okolici so se z veseljem poprijeli vrboreje, ki jim prinaša prav lepe dohodke. Na mnogih prej pustih in zapuščenih krajih vspeva sedaj krepko mladi, pred dobrim letom zasajeni vrbovi rod, ki obeta vsako leto več dobička svojemu gospodarju. — In koliko krajev je še po Kranjskem, kjer bi se prav vspešno gojila vrboreja. V tem oziru dajo vodja c. kr. pletarske šole v Radovljici prav rad potrebna navodila v vsakem oziru, tako glede zasajanja kakor tudi glede nadaljnje gojitve. — Razstavljeni predmeti so na prodaj.

Domoljub, 2. 1. 1913

Iz Mošenj se nam poroča: žabe v »Slovenskem Domu« kar ne morejo nehati reglati slave Korošču in njegovi ženi ter smešiti njunih »zaslug« za mošenjsko mlekarno. Zadnji »Domoljub« je sicer skusil osvetliti te izredne »zasluge«, pa le površno. Zato sprejmite v konečno pojasnitev Še tele vrstice, ki naj pribijejo enkrat za vselej, da so vsa hvalisanja Koroščevega delovanja v Mošnjah gole neresnice, nov dokaz, da liberalec v svojem delu išče ledino le sebe in lastno korist, bližnjemu pa hote ali nehote škoduje. — »Domoljub« piše, da je Korošec prvi dal povod, da je mlekarna slednjič ustavila obrat. To je pribito! Evo zato natančnejšega pojasnila: Največje zapreke pri naši mlekarni je povzročilo prevažanje mleka na oddaljeno železnično postajo, kar je zahtevalo tudi primeroma največje stroške. Zadrugi so vedno pritiskali na zadrugo, naj mleku cene poviša; a stroški tega niso pripuščali. Kar izbruhne v ljubljanski Okolici štrajk kmetov, ki so sklenili mleko podražiti vsaj za štiri vinarje. Ljubljana je bila kar čez noč brez mleka, ker so se meščani ustavili podraženju. — Tedanji župan Hribar je poskusil podraženje onemogočiti in vzel preskrbovanje z mlekom sam v roke. Pel se je pogajat s posameznimi mlekarnami. Poznal je našega brihtnega načelnika Korošca. Poslal je k njemu svojega tajnika, ki naj ga pregovori, naj sklene z mestom pogodbo za pošiljanje mleka. Korošču se je ponudila kaj lepa prilika, prikupiti se mogočnemu Hribarju in jel je pošiljati na svojo roko mleko v Ljubljano, par dni kasneje pa tudi sklenil pogodbo; dasi se mu je to vsestransko odsvetovalo ter ga je pred tem korakom najresneje svaril pismeno tudi tedanji mlekarski Inštruktor gospod R. Legvart. — Naša mlekarna je tako prva šla Hribarju na lim, za njo pa še brezoviška, in primerno podraženje mleka v ljubljanski okolici in sploh po vsi kranjski kronovini je splavalo za nedogledni čas po vodi. Poleg tega je prišla še slaba letina za krmo; ljudstvo je jelo prodajati molžno živino in usoda mošenjske mlekarne je bila zapečaten. Med posledicami, ki jih navaja zgodovina naše mlekarne, je pa bila tudi ta, da je šel Korošec kot mlekarski načelnik v »zasluženi« pokoj. Zakaj edini on ima na vesti tisoče in tisoče kronic, ki bi se stekale v naše zadruge, če bi on ne bil ustrelil kozla s pogodbo v »prid« županu Hribarju, ki je Korošca za to uslugo nagradil z dostojanstvom vodje slovitega zavoda v Paradižu pri Cerkljah. To je poglobitna zasluga Koroščevega za mošenjsko mlekarsko zadrugo, osvetljena tako, da jo lahko spozna vsak še tako priprost mošenjski zadrugar in naj bi bil tudi s kurjo slepoto udarjen. — Vsa drugačna izvajanja o tukajšnjih zadružnih zadevah so ali škodoželjno zavita ali kar naravnost lažniva. O Korošču pa naj zadostuje izjava nekega prav resnega poznavalca naših občinskih razmer v besedah: »Korošec je bil precej težka coklja za pravi napredek v mošenjski občini.«

Domoljub, 9. 1. 1913 / V mapi Mošnje v starih časopisih

Nov odvetnik v Radovljici. Gospod Fran Kobler, odvetnik v Ljubljani, se v treh mesecih s svojo pisarno preseli v Radovljico.

Domoljub, 16. 1. 1913

Kolodvor v Radovljici v kratkem razširijo tudi za blagovni promet. Stroški so proračunjeni na 200.000 K. K stroškom prispevata železniško in poljedelsko ministrstvo ter deželni odbor. Največ zaslug za to važno pridobitev za radovljiško mesto imata poslanca vitez Pogačnik in Ivan Piber.

Domoljub, 30. 1. 1913 / V mapi žel. postaja Radovljica

Brzovlak na gorenjski progi. Na gorenjski železnici bodo s 1. majnikom začeli voziti brzovlaki, ki se bodo ustavljali v Kranju, Podnartu in na Jesenicah. V to svrhu se je zgradila na kolodvoru v Kranju vodna postaja.

Domoljub, 6. 2. 1913 / V mapi žel. postaja Radovljica

Ogenj. V Mošnjah pri Radovljici je dne 13. t. m. zvečer pogorelo gospodarsko poslopje posest. Valentinu Remicu. Ogenj je vpepelil poslopje z vsem v njem se nahajajočim senom in gospodarskim orodjem. Škodo cenijo na 1500 K, zavarovan pa je bil za 800 K.

Domoljub, 27. 2. 1913 / V mapi Mošnje v starih časopisih

V Radovljici se je naselil v hiši »Posojilnice« odvetnik dr. Igo Janc, ki jo bil doslej v Postojni in jo prevzel pisarno pok. dr. Vilfana.

Domoljub, 13. 3. 1913

Nesreča na žagi. 33 let starega ž garskega pomočnika Antona Šorla v Zapužah je pri delu zagrabil valjar na žagi in ga zavrtel s tako silo, da mu je zdrobil prsni koš.

Domoljub, 20. 3. 1913

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici je imenoval krajnim šolskim nadzornikom za našo šolo g. hotelirja Ivana Markeža, ki pride kot pravi član v krajni šolski svet.

Domoljub, 29. 5. 1913

Kropa. (Naš mlaj 1. maja — Za čast kroparskih mladeničev. — Naši sramežljivi socialni demokrati) Da se resnica prav spozna, treba »Slov. Narod« številka 108. t. I. notico »Mlaj v Kropi« nekoliko popraviti in stvar pojasniti. Lansko leto v jeseni je tožil kroparski župnik Antona Ažmana pred tukajšnjim posredovalnim uradom, da se neka sporna gozdna zadeva mirnim potom poravna. Anton Ažman je namreč trdil, da je posekal župnik v njegovem gozdu nekaj smrek, župnik je pa pri dotični obravnavi dokazal po soglasnem pričevanju prič, da to ni resnica, pač pa da je delal Anton Ažman župniku oziroma cerkvi krivico, ker je one smreke zaznamoval kot svoje in ker je kupil od kroparskih fantov brez župnikove vednosti posekani mlaj. Zato sta pa brata Anton in Janez Ažman iz maščevanja takrat zapretila, da bo stal drugo leto 1. maja v Kropi mlaj. To je resnično ozadje in povod mlaja 1. majnika v Kropi. Vse drugo, kar poroča »Slov. Narod«, je zavito in neresnično. Neresnično je torej, da je »fajmošter toplo priporočal lansko leto svojim katoliškim mladeničem, naj postavijo (en) mlaj škofu v čast. Neresnično je, da je hotel on celo vrsto mladeničev spraviti v zapor, ker jih niti tožil ni, kar je priča sam Anton Ažman, ki se je čudil, zakaj župnik ne toži fantov, ampak njega. Ali ni res tako? Neresnično je, da so ti mladeniči zato

obljubili »fajmoštru«, da mu postavijo mlaj drugo ieto 1. maja; zapretila sta to le brata Ažman. Izmed mladeničev, ki so letos 1. maja mlaj postavljali, ni nihče vedel, za kaj se gre. To je gola resnica! V ta namen, kakor piše »Narod«, ne bi bil noben katoliški mladenič v Kropi postavljaj mlaja, kajti naši mladeniči so pošteni in nobeni socialni demokrati. To v čast našim mladeničem! Voditelja postavljalcev mlaja sta pa izrabila mlaj za to, da sta pokazala svoje socialnodemokratično srce: pod vrh mlaja sta dala malo rdečo zastavico, na mlaj spodaj sta pa dala nabiti socialnodemokratičen list »Zarja«, ter dala s tem mlaju pravi pomen: Kropa jo socialnodemokratična, kar se je tudi takoj sporočilo »Zarji« v Ljubljano. Ali je to prav? Zoper to javno žaljenje Kroke, zoper socialnodemokratični duh, ki se s tem zanaša v Kropo, je bil menda župnik kot tak opravičen, da je na leči 4. maja govoril, ni pa niti z besedico omenil liberalcev, ki jih v Kropi ni! Tuji dopisnik je »Narodu« poročal neresnico! Naj se še pove, da je brat Antona in Janeza Ažman izjavil župniku osebno, da se mlaj ni postavil zato, da bi se žalil župnik, torej ni bila to njegova osebna zadeva, kakor je dal to nekdo po najetem tujem dopisniku tudi v »Narodu« razglasiti, seveda da bi opral sebe. Ker se je z mlajem, ki je bil ovit v »Zarjo«, demonstriralo za socialno demokracijo in se je isti postavil na občinskem svetu, je zoper to nastopilo tudi županstvo. Če ga pri tem delu ni podpiralo orožništvo, županstvo ne more za to. To je vsa gola resnica o kroparskem mlaju. Če je zaradi tega v Kropi nekoliko razburjenja in je naše socialne demokrate precej sram, ker so storili tako neumnost, kaže to, da v Kropi še niso in še dolgo ne bodo ugodna tla za socialno demokracijo, če bi to nekateri še bolj želeli. Dokler bo v Kropi železnoobratna zadruga, katero podpira država, dežela in Zadružna zveza, toliko časa je v Kropi zastoj misliti na kak uspeh socialnih demokratov; pač pa moramo biti previdni, da jih ne podpiramo nikjer, zlasti ne pri zadrugi. Da so ljudje, ki so dobili vse premoženje po dobroti duhovnikov in še povrh, ko so pogoreli, iz taistih rok velike podpore, socialni demokrati, je malo čudno. Ali ne? Pa na svetu je vse mogoče!

Domoljub, 29. 5. 1913

Lov na Gorenjskem. Lov krajevnih občin Jesenice, Kropa, Lesce, Leše, Ljubno, Mošnje, Ovšišje, Radovljica, Bled, Begunje, Predtrg in Bela peč se bo 2. junija ob 9. dop. oddal po vrsti, kakor so zgoraj občine imenovane, v uradu c. kr. okr. glav. v Radovljici potom javne dražbe v petletni zakup, in sicer za čas od 1. julija 1913 pa do 30. junija 1918. — Pogoje vsak lahko v uradnih urah pregleda pri c. kr. okr. glavarstvu v Radovljici.

Domoljub, 29. 5. 1913

Nenadoma je umrl v Radovljici nadpoštar g. Franc Pavlošič.

Domoljub, 5. 6. 1913

Kamna gorica. Gasilno in delavsko bralno društvo priredita dne 3. avgusta pri gosp. županu veselico. Spored: 1. Tamburanje, 2. petje, 3. srečkanje, 4. šaljiva pošta, 5. prosta zabava, 6. razdelitev dobitkov na kegljanje. Prvi dobitok 10 K, drugi 7 K, tretji 5 K in četrti 2 K. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vstopnina prosta.

Domoljub, 31. 7. 1913

Kamna gorica. Kat. politično društvo za radovljiški okraj napravi prihodnjo nedeljo, 10. avgusta, shod v Kamni gorici ob 3, uri popoldne. Na shodu bosta poročala g. poslanec Piber in deželni tajnik g. dr. Lovro Pogačnik.

Domoljub, 7. 8. 1913

Kamna gorica, Shod, katerega je priredilo katoliško politično društvo za radovljiški okraj pretečeno nedeljo, dne 10. avgusta, se je prav dobro obnesel. Udeležilo se je tega zanimivega shoda nad 200 mož iz Kamne gorice in Kroke ter iz Lipnice, Lancovega in Dobrave. Na shodu so govorili gg.: vitez Pogačnik, državni in deželni poslanec ter podpredsednik državne zbornice in deželni poslanec župnik Iv. Piber ter tukajšnji rojak dr. Lovro Pogačnik. — G. vitez Pogačnik je govoril o razmerah v državnem zboru, obsojal našo zagrešeno zunanjo politiko, posebno glede Balkana, pojasnjeval je nekatere postave, katere je državni zbor že sklenil, oziroma jih namerava še skleniti, kakor postavo o starostnem zavarovanju, za katero se poganjajo vsi naši poslanci. On pravi, da je za to, da bi se za starost zavarovali vsi sloji, ne samo delavci in posli, ampak tudi gospodarji, katerim se, ko prepišejo posestvo na sina, na starost mnogokrat prav slabo godi. Nadalje govori o postavi za zvišanje davka na špirit, katerega je bilo doslej od litra 90 vinarjev, a po novi postavi ga bo 1 K 40 vin., in od katerega davka bo imela dežela lep dohodek, nad 1 milijon kron. Glede postave o zvišanju osebne dohodnine pravi, da nižje sloje ne bo zadela, kajti povišala se bo samo onim, ki imajo nad 10 tisoč kron dohodkov. — Gosp. poslanec Piber pravi v začetku svojega govora, da bi moral govoriti za delavce in kmete, ker je od vseh izvoljen, a ker bo o delavskih razmerah govoril naslednji govornik, g. dr. Lovro Pogačnik, bo on govoril samo kmetovalcem. Govoril je med drugim posebno o planinah, kako velikega pomena da so za kmetovalce, oziroma za njihovo živino, ki je na planinah veliko bolj zdrava, kakor ona, ki je vedno v hlevu, in katere se kaj rada prime jetika, katera se po mleku čestokrat prenese tudi na ljudi, poudarja, da za izboljšanje planin dajeta podpore država in dežela in da nikakor ne kaže razdeljevati planin. — G. dr. Lovro Pogačnik govori o delavskih razmerah v Kropi in Kamni gorici, poudarja edinost med Kropo in Kamno gorico, pojasnjuje veliko korist žrebljarske zadruge, katero tako izdatno podpira Zadružna zveza v Ljubljani in dežela sama, in pravi, da sta dežela in Zadružna zveza pripravljene tudi še nadalje podpirati žrebljarsko zadrugo in torej delavcu ni potreba hoditi iskat si zaslužka na Jesenice ali kam drugam, kjer je pač boljša plača, a so draga stanovanja in je tudi hrana veliko dražja. — Z velikim zanimanjem so možje sledili izvajanjem gospodov govornikov, jim glasno pritrdjevali in se jim slednjič toplo zahvaljevali. — Naj bo izrečena tudi na tem mestu najpristrčnejša zahvala gg. poslancema in g. deželnemu tajniku za njih trud in jih prosimo, da se z vso vnemo zavzamejo za naš kraj, oziroma za tukajšnjo obrt, da ne propade.

Domoljub, 14. 8. 1913

Kropa. Dne 17. t. m. smo pokopali v Kropi Blaža Kralj v 81. letu njegovo starosti. Bil je 67 let čevljar, 50 let je nosil ob sv. Rešujem Telesu cerkveno nebo, 37 let je bil cerkveni ključar, bil je mož poštenjak, kakor jih ni mnogo več. Naj počiva v miru blaga duša!

Domoljub, 21. 8. 1913

Kropa. (Društveno.) Nekaj veselega! V petek, na Vel. Šmaren, je otvorilo katol. delavsko društvo novi ljudski oder. Prostor za oder je dalo tukajšnje gasilno društvo, kulise je kaj dobro naslikal cerkveni slikar Trpin za prav nizko ceno. Ga prav toplo priporočamo vsem društvom. Dvorana za občinstvo je skladišče tukajšnje žrebljarske zadruge, ki je tako pripravna za vse večje društvene prireditve. Oder in dvorana je razsvetljena od električnih žarnic. Takih prostorov ni veliko daleč na okoli. — Veselica na Vel. Šmaren se je obnesla kar najboljšo. Spored: godba na pihala, petje in igra je

bilo prav srečno izbrano in vse prav dobro izpeljano. Pokazalo se je zopet, kaj se zmore v Kropi z združenimi močmi. Igra: »Strah v grajskem stolpu« je sicer zelo težka, a so jo igralci prav dobro igrali. Potrdilo se je, da so Kroparji rojeni igralci. - Mnogobrojno občinstvo iz Kroke, Kamne gorice, Dobrave itd je bilo z veselico prav zadovoljno. Hvala vsem, ki so k veselici kaj pripomogli. Le še kmalu kaj podobnega!

Domoljub, 21. 8. 1913

Iz seje deželnega odbora (dne 13. septembra 1913). Deželne elektrarne. Delo za deželno elektrarno na Završnici redno napreduje. Razpisana so tudi že dela za mašine. Izvršeno jo tudi že trasiranje daljnovodov v jeseniškem, blejskem in radovljiškem okrožju. Daljnovodi so dolgi do 50 km, približno istotako tudi krajevna omrežja. Sklenilo se jo s posestniki zemljišč okoli 1500 pogodb in izvršila tudi komisionelna obravnava od c. kr. okrajnega glavarstva v Radovljici s popolnoma ugodnim uspehom. Delo se bodo hitro nadaljevalo, ker je nujno potrebno, da dobi Bled električno luč že prihodnjo sezono.

Izdalo se jo do sedaj za Završnico vsega vkup okroglo 500.000 kron. V tej vsoti so zapopadeni vsi izdatki, za nakup vodnih sil in zemljišč in za do sedaj izvršena gradbena dela. Dela se izvršujejo v lastni režiji, vsled česar so znatno cenejša, nego je bilo pri projekti prvotno proračunano. Dosegel se bo znaten prihranek pod proračunom.

Domoljub, 18. 9. 1913

Dobrava pri Kropi. Dne 7. septembra, t. j. v nedeljo pred Mal. Šmarnom, je imela naša liberalna kmetijska podružnica svojo letno veselico nekoliko v svojo korist, največ pa v korist liberalnemu gostilničarju. Z odmevi te veselice se že nekaj čas sem peča c. kr. okrajno sodišče v Radoljici. Da, s plesom, popivanjem skozi celo noč in prepovedanimi igrami — kakor se je na tej veselici godilo in se godi vsako leto — tako rešujejo naši liberalci kmečko vprašanje. A s tem se kmečko vprašanje ne bo rešilo! — Čudno, da se nekateri sicer pametni ljudje v svoji nerazsodnosti vsedajo na liberalni lim!

Domoljub, 16. 10. 1913

Kropa. V nedeljo, dne 19. t. m., na kapeliški sejm, se vrši v Kropi popoldne ob 3. uri Konštantinova slavnost z jako bogatim sporedom. Igrala se bo tudi dr. Krekova igra »Turški križ«, vmes bo pa svirala gasilska godba.

Domoljub, 16. 10. 1913

Konštantinova slavnost v Kropi. Konštantinova slavnost, ki se je vršila v nedeljo teden, t. j. 19. t. m., na našem ljudskem odru, se je kaj dobro obnesla. S celo prireditvijo smo v vseh ozirih prav zadovoljni. Da so nas obiskali naši sosede Česenjčani, Jamničani, Dobravci itd. itd., se razume, a prišlo jih je precej celo iz Radovljice. Cela prireditev je bila dobra, a posebno lepa in res ganljiva je bila živa slika, ko so se otroci poklanjali svetemu križu. Spored cele veselice je bil pa nekoliko predolg, ker je veselica trajala od litanij notri do trde noči (četrt na sedem). Posebna zahvala za vso prireditev gre našemu učiteljstvu, ki je imelo zanjo toliko truda in dela, posebno se še zahvaljujemo gosp. nadučitelju Josipu Pleničarju, ki je duša našega društvenega gibanja.

Domoljub, 30. 10. 1913

Volilni shod v Kropi. Iz Kroke. Na praznik Vseh svetnikov smo imeli političen shod. Poročat sta prišla vitez Pogačnik in župnik Piber. Oba govornika sta podala jasno sliko o delovanju Slovenske Ljudske Stranke tako v državnem kakor v deželnem zboru ter se posebno ozirala na krajevne razmere. Z zanimanjem so ju poslušali v obilnem številu zbrani zborovalci ter jima hvaležno ploskali, ko sta poudarjala, koliko se je storilo za domačo obrt. In res, kje bi bila danes Kropa, ko bi ji ne bila Slovenska Ljudska Stranka s svojimi denarnimi zavodi priskočila na pomoč! Zato bodo Kroparji z veseljem sledili klicu domačega gospoda župnika, ki jih je ob sklepu shoda pozival, naj 7. glasovnicami pokažejo zvestobo do Slovenske Ljudske Stranke ter volijo oba dosedanja poslanca.

Domoljub, 6. 11. 1913

Nov kolodvor v Radoljici. Železniško ministrstvo je dovolilo za zgradbo novega kolodvora v Radoljici 133.000 kron. Zgradba mora biti gotova že prihodnjo pomlad, oziroma poletje. Največ zaslug za novi kolodvor sta si pridobila poslanca vitez Pogačnik in dr. Gregorič.

Domoljub, 6. 11. 1913 / V mapi žel. postaja Radovljica

Katoliško politično društvo za radovljiški okraj ima svoj letni občni zbor prihodnjo nedeljo, dne 9. novembra, v hotelu Bastl v Radoljici, Poročali bodo poslanci gg. dr. Gregorič, Ivan Piber in Josip vitez Pogačnik.

Domoljub, 6. 11. 1913 / V mapi hotel Bastl

Katoliško politično društvo za radoljški okraj je na svojem 19. občnem zboru, ki se je vršil dne 9. t. m. pri Basteljnu v Radovljici, sklenilo, pomnožiti število društvenih odbornikov od 10 na 14, da je tako ves veliki okraj zastopan v odboru. Odbornikom za novo poslovno dobo so bili izvoljeni sledeči gg.: J. Arh, župan v Bohinjski Bistrici, dr. Iv. Benedik, okrožni zdravnik na Bledu, J. Burja, župan na Bohinjski Beli, A. Cvenkelj, župan v Ljubnem, K. Čerin, župnik na Bohinjski Beli, Iv. Finžgar, župan na Breznici, J. Jakel, župan na Dovjem, J. Jan, župan v Gorjah, A. pl. Kapus, župan v Kamni gorici, J. Krivc, delavec na Jesenicah, J. Lavtižar, posestnik v Kranjski gori, kanonik J. Novak, dekan v Radovljici, Iv. Piber, župnik v Gorjah, vit. Jos. Pogačnik, državni poslanec v Podnartu; — namestnikom sta bila izvoljena Iv. Markeš, hotelir v Bohinjski Bistrici, in V. Resman, posestnik v Radovljici.

Domoljub, 27. 11. 1913 / V mapi hotel Bastl

Kamna gorica. Gasilno društvo in delavsko bralno društvo v Kamni gorici priredita v petek dne 5. decembra ob pol 8. uri zvečer svoj običajni Miklavžev večer v šoli. Otroci pod devetim letom so prosti vstopnine, vsi drugi pa plačajo po 10 h. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Domoljub, 4. 12. 1913

.....

Lično spovednico iz macesnovega lesa za romarsko cerkev je naredil g. Jožef Pavlin iz Radovljice.

Domoljub, 19. 2. 1914

Iz seje deželnega šolskega sveta dne 23. februarja 1914. Imenovani so bili: v Radovljici Zupanc Apolonija, učiteljica ...

Domoljub, 26. 2. 1914

Lepo posestvo se proda po zmerni ceni zaradi družinskih razmer, na Mišačih hišna številka 9, od postaje Otoče 20 minut, od Marije pomagaj 10 minut in od farne cerkve 10 minut. Posestvo ima vse orodje in živino. Hiša zidana in hlev obokan, vodovod v kuhinji in v hlevu, okrog Hiše velik sadni vrtni. Kupcu je na razpolago kupiti več ali manj posestva. Ponudbe na Ivan Šlibar, posestnik št. 3 in 9. Mišače, p. Podnart.

Domoljub, 26. 2. 1914

Iz ovsiške občine pri Podnartu. Pravijo, da se bo sedaj naš župan Tonček posvetil politiki, ker so se liberalci ponorčevali z njim ter mu, za hrbtnost se smejoč, ponudili kandidaturo. Da bo mogel v zboru mož učeno nastopiti, zato pravijo, da se je lotil tudi pisateljstva, saj iz Dana se razširja prava birtovska modrost. S kolom žuga obema župnikoma na Ovsišah in na Dobravi, ker nočeta Tončku držati ostrog pri prihodnjih občinskih volitvah. Naravnost nesramno pa je, da vihtijo naši liberalci sedaj kadilnico bivšemu župniku Križaju, za katerega niso imeli preje druge besede, kakor »far«. Vsak otrok ve, kako sta o njeni govorila znana dva juda« tam doli, ga tožila, sramotila in preganjala. Fej takim možem! Mi smo spoštovali duhovne pastirje in spoštujemo tudi sedanje, ker vemo, da so nam mnogo dobrega storili, in kolikor bolj jih bodeta znana dva hujskača psovala, tem tesneje se jih bomo oklenili mi, zlasti pri volitvah. Kaj pa je Tonček že storil dobrega za občino? Razen sebe in svoje žlahta ne pozna nikogar in dokler bode on županil, se nam občanom ni treba nadevati bog ve kaj, zlasti če se napada še poslanec vitez Pogačnik. Može volilci! Pri prihodnjih občinskih volitvah naj velja geslo: Proč s Tončkom in proč z njegovo žlahto in blagostanje v občini se bode takoj poznalo in ljubi mir bode zavladal nad lepo našo občino. Tonček pa naj poje od jutra do večera in milostljiva gospa naj spremi a pomenljivo pesmico: »Hlače se tresejo, stol se maje: Tonček, oj Tonček, to bo gore!«.

Domoljub, 26. 3. 1914

Obrtna razstava v Radovljici. Meseca avgusta t. l. se priredi obrtna razstava v Radovljici. Razstavni odbor je že poslal pretekli mesec oglasnice vsem obrtnikom rad. okraja. Razstava obeta biti nekaj posebnega, kajti oglasilo se je že lepo število obrtnikov k razstavi. Poleg obrtnikov pa kažejo tudi naša županstva mnogo zanimanja. Dokaz temu je, da sta se takoj, ko je lokalni odbor, kateremu načeluje radovljiški župan g. A. Roblek, poslal na vse občine radovljiškega okraja prošnjo za podporo, odzvali takoj že dve županstvi, in sicer Belapeč z zneskom 50 K, mestno županstvo v Radovljici pa z zneskom 200 K. Upamo, da bodo tudi druga županstva sledila tema dvema in tako pripomogla do lepega uspeha razstave. Razstava bodo v tukajšnjem šolskem poslopiju. Obrtniki rad. okraja dobijo razstavni prostor brezplačno, drugi pa proti primerni odškodnini. Razstavni odbor v Radovljici poživlja tem potom vso obrtnike rad. okraja, ki se še niso priglasili, da to čim prej store. Ako kdo izmed obrtnikov pomotoma ni prejel oglaševalnih pol, naj se javi pismeno na razstavni odbor v Radovljici.

Domoljub, 2. 4. 1914

Iz deželnega odbora. Za obrtno razstavo v Radovljici se dovoli 500 K, za pletarski tečaj v De v. Marije Polju 500 kron, za dijaško kuhinjo v Novem mestu 500 kron.

Domoljub, 2. 4. 1914

Iz Radovljice. Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici je imela meseca marca svoj redni občni zbor, ki je potrdil letni račun. Številke letnega računa kažejo, da Kmečka hranilnica uživa splošno zaupanje na Gorenjskem. Imela je samo preteklo leto prometa za 1,885.369 K 3 vin. in se je kljub pomanjkanju denarja čez stotisoč kron več vložilo kakor pa dvignilo. Denarja je vložena v Kmečko hranilnico in posojilnico v Radovljici okrog enega milijona, ki se obrestuje po 4 tri četrt odstotka. Čisti dobiček se je razdelil s dobrodelne namene med posamezna županstva, deloma vložil v rezervni fond. Denar se posojuje samo na kmetska posestva, ki imajo stalno vrednost. Vsega izposojenega denarja je sedaj na posestvih 619.595 K. Dolžniki zelo redno plačujejo svoje obresti, ker je pri več kakor pol milijona izposojenega denarja zaostalih obresti samo 308 K. V tem oziru je Kmečka hranilnica in posojilnica v Radovljici prvi denarni zavod na Gorenjskem in je vsega zaupanja vredna.

Domoljub, 9. 4. 1914 / V mapi Denarni zavodi v Radovljici

Iz Radovljice. Deželni odbor je priredil v Radovljici dne 15. in 16. aprila šolsko - vrtnarski tečaj za učitelje radovljiškega in kranjskega okraja. Tečaja se je udeležilo 22 učiteljev in učiteljic. Tečaj je vodil deželni sadjarski nadzornik g. Martin Humek. Predavanje je imel deloma v šoli, deloma na šolskem vrtu. Vsi udeleženci so hvalili njegovo veliko strokovno znanje in njegova praktična navodila, kako napraviti iz šolskih vrtov vzorne vrtove. Znano je, da kažejo v nekaterih krajih šolski vrtove zelo žalostno podobo, deloma vsled nezanimanja nekaterih učiteljev samih za vrtove, deloma ker tu in tam krajevni šolski sveti šolskim vodstvom ne dajo na razpolago primernih prostorov, niti v to potrebnih gmotnih sredstev. V prihodnje bo treba vsekako ravno šolskim vrtovom posvečati večjo skrb. Namerava se na deželi preosnovati nadaljevalna ponavljavna šola v nadaljevalno - kmetijsko šolo, kjer se bo ponavljalcem podajalo več strokovnega kmetijskega pouka. Podlaga temu pouku in prevažen nazorni pomoček bodo ravno lepo urejeni šolski vrtove. Tu bodo učenci gledali, kakšni morajo biti vrtove in tu se bodo tudi praktično poučevali posebno o sadjereji, katera je v naši deželi kljub ugodnim razmeram le na zelo nizki stopnji in premalo koristi kmetovalcem donaša. Zato pa morajo biti naši kmetovalci posebno hvaležni deželnemu odboru, da se tudi za to zanima in vse stori, da kmetom pomaga do boljše prihodnosti.

Domoljub, 23. 4. 1914

Iz Radovljice. Imeli smo vojaški nabor za fante-nabornike iz vseh občin radovljiškega glavarstva. K naboru je prišlo čez 500 fantov in potrjenih je bilo iz celega glavarstva 128 fantov. Izgredov in pretepev ni bilo, večina fantov se je dostojno obnašala. Tudi toliko pijanih fantov ni bilo kakor pretečena leta, gotovo dobro znamenje za abstinenco. Pijan fant je res prava sramota za župana in za celo občino in škoduje njenemu ugledu. Da bi te vrste fanti le kmalu izginili iz lepe Gorenjske! Vsa čast pa treznim in olikanim fantom, ki nikoli, tudi ob času nabora, z pijanostjo in surovostjo ne omadežujejo svojega imena!

Domoljub, 30. 4. 1914

Na Zaplazu je tretjo nedeljo po Veliki noči, ko se obhaja praznik varstva sv. Jožefa, ob 10. slovesna služba božja. Letos bo v tej božjepotni cerkvi postavljen veliki altar, katerega izdeluje podobar Pavlin v Radovljici.

Domoljub, 30. 4. 1914

Brezje. Prihodnjo nedeljo dne 3. majnika, bo naš presv. gospod knezoškof blagoslovil nove orgle v romarski cerkvi Marije Pomočnice na Brezjah. Ob 10. uri bo pridiga, nato blagoslov orgel in pontifikalna sveta maša.

Domoljub, 30. 4. 1914

Izpod Jelovce pri Kropi. V občini Ovsiše pri Kropi se pripravljajo na nove občinske volitve. Boj bo za županski stolec. Politične harmoniko vlečejo v tej občini sedanjí župan s Podnarta, Portarjev Janez iz Ovsiš in Tine z Dobrave. Županovi prijatelji pravijo, da so i »neodvisna« stranka in da ne potrebujejo tudi nobenih podpor od deželnega odbora. Nobenih podpor ne potrebujejo! Pri deželnem odboru pa leže njihove prošnje za vodovod na Poljšici in za cesto iz Rovt na Češnjico. Res je, da hodi naš župan redno k sv. maši, saj je celo g. knezoškofa pozdravil zadnjič pri birmi na Ovsišah. Res je pa tudi, da vidijo ljudje pri njem »Narod« in »Dan«. Ali je to mož? Mi že poznamo te »neodvisne« ljudi, ki so odvisni od liberalcev. Vzemimo n. pr. Trebušnika, za katerega je lansko leto agitiral naš župan. Ta ima tako rad duhovščino, da je dejal: »Ako bi bil jaz general, bi dal speljati vse farje na en travnik in bi jih dal postreljati.« Slišal ga je tako govoriti besniški župnik na gorenjskem vlaku. »Neodvisno« stranko vodijo liberalci, agitirajo zanjo liberalci in volijo liberalci. Njena neodvisnost je samo posebna suknja, katero oblečejo, kadar gredo med naše kmete, da jih lažje premotijo, ker so liberalci že ves kredit izgubili. Naš župan Portar z Ovsiš in Tine na Dobravi pa tudi sicer niso neodvisni, ampak so odvisni od svojih pivcev. Samo da bi ti enkrat oči odprli in se zavedli svoje moči, bodo kmalu vsi trije pod klop zlezli in peli tisto pesem, ki jo volilci hočejo.

Domoljub, 14. 5. 1914

Kamna gorica. Pretečeni teden smo pokopali bivšega dolgoletnega župana in predsednika krajnega šolskega sveta, g. Frančiška Žvan, očeta gospoda župnika na Boh. Bistrici. Občinski odbornik je bil nepretrgoma nad petdeset let. Pri vseh volitvah je stal vedno na naši strani, ter si kot župan pridobil veliko zaslug, zlasti pri prezidavi župnišča. Pogreb je pričal, kako je bil priljubljen in spoštovan od cele okolice. Mir blagi duši!

Domoljub, 25. 6. 1914 / V mapi Župani v Kamni gorici

Iz Krope. Dne 2. julija se obhaja v Kropi vsako leto slovesno praznik »kovaški šmaren«. Zjutraj je božja služba ob 7., dopoldne ob 10, popoldne pa ob 3. uri. — Častivci Matere božje, pridite ta dan v Kropo!

Domoljub, 25. 6. 1914

Begunje pri Lescah. Na praznik sv. Petra in Pavla je priredil č. g. poslanec župnik Piber pri nas političen shod. Begunjci hodijo radi v cerkev in v gostilno, na shode pa ne. Vendar je bil ta shod izvanredno dobro obiskan. Najprej je domači č. g. župnik omenil napad in umor našega ljubljenelega prestolonaslednika in njegove soproge v Sarajevu. Potem pa je razlagal g. poslanec Piber v svojem skoraj dve uri trajajočem govoru postave zadnjih let, posebno one, ki so kmetu in malemu posestniku ter rokodelcu in obrtniku v korist. Pojasnil je postavo o pašnikih, o ograjah, cestno postavo itd. Zelo obširno se je pečal na podlagi števil s finančnim stanjem na Kranjskem ter dokazal, da se je pri novih davkih vedno oziralo na kmeta ter ga varovalo, pritegnilo pa k večjemu bremenom mesta in veliko industrijo po principu: »Če ima kmet denar, se vsem dobro godi!« Zborovalci so spoznali, da njihovi poslanci res delujejo v njihovo korist, zato pa tudi ni bilo na shodu nobenega ugovora, čeravno se

je shoda udeležilo tudi nekaj Begunjcev in drugih nasprotnega mišljenja. Zahvalil se je g. poslancu domači g. župnik ter ga povabil, naj nas še večkrat obišče.

Domoljub, 9. 7. 1914

Otvoritev prve gorenjske razstave v Radovljici. Pod pokroviteljstvom njega ekscolonce gospoda deželnega predsednika barona Schwarza stoječa prva gorenjska obrtna razstava se je dne 1. avgusta brez posebne slavnosti otvorila, ker se je na dan 26. določena slavnostna otvoritev, katere bi se bila ekscolenca deželni predsednik in visokorodni gospod Chorinsky udeležila, radi mobilizacije morala preložiti. Razstava je izredno zanimiva in kaže velik napredek obrti na Gorenjskem.

Domoljub, 6. 8. 1914

Medved na Jelovci. Zadnja leta se je v časopisju večkrat bralo o medvedu na Jelovci. Razni lovci so večkrat opazovali njegove sledove in povzročali s svojimi poročili precej strahu med okoličani. Ker pa medveda le ni bilo, ampak samo lovski sledovi, zato se je v zadnjem času izgubil strah pred medvedom in lovci in okoličani so brez vsakega strahu hodili po planini. Prelečeno soboto zjutraj je šel g. Černe, vulgo hotelir Petran z Bleda na srnjaka na Jelovco. V revirju, ki spada v občino Lancovo, v bližini svoje lovske koč, tam za Starimi hlevi kar naenkrat zapazi prihajati proti koči pravega medveda. Ko mu pride na strel v bližino 30 korakov, pomeri, krogla zadene medveda v glavo in medved se na mestu zgrudi mrtev. Medved je rumenkaste barve, srednje velik in tehta okrog 100 kg. Ali je bil stalni nasejenec na Jelovci zadnja leta, ali ga je mobilizacija pregnala iz bosenskih hribov, da je bival tu kot dezertar, o tem so med lovci razširjena razna mnenja.

Domoljub, 20. 8. 1914

Obrtna razstava v Radovljici. Obrtna razstava, v Radovljici, ki je pod pokroviteljstvom deželnega predsednika gospoda barona Schwarza pl. Karstenaua, ostane otvorjena do 20. septembra t. l. Zanimiva razstava nudi točen in jasen pregled o napredku gorenjskega obrtništva, ima vedno dovolj obiskovalcev kljub sedanjemu omejenemu železniškemu prometu Kdor se hoče poučiti o napredku našega obrta, naj ne zamudi redke prilike in naj si ogleda to razstavo.

Domoljub, 3. 9. 1914

Pogreša se. Anton Ovsenek, posestnik na Gorici na Gorenjskem. Služil je pri inf. pešpolku št. 4. komp. št. 6. voda pošta št. 48. Zadmič je pisal 10. avgusta iz Budimpešte, potem pa ni bilo nobenega glasu več o niem. Kdor bi kaj vedel, naj blagovolji naznaniti njegovi ženi Frančiški Ovsenek, vas Gorica, pošta Radovljica, Gorenjsko.

Domoljub, 3. 12. 1914

Ivan Mohorč, uradnik pri pošti v Ljubljani, doma iz Zgoš pri Radovljici, je padel na bojišču junaške smrti.

Domoljub, 24. 12. 1914

Poroča se nam: Oglasil se je že od začetka vojske pogrešani Anton Ovsenek iz Gorice pri Radovljici na Gorenjskem, ki je služil pri c. kr. domobranskem pešpolku št. 4. Povpraševali smo že na vse strani, kar nam je sam pred par dnevi pisal iz ruskega ujetništva, da so težko ranjenega odpeljali v notranjost Rusije. - To naj bo v tolažbo mnogim svojcem, ki so v enakem položaju kot so bili svojci A. Ovseneka.

Domoljub, 24. 12. 1914

.....

Že 4 mesece se pogreša Ivan Dežman, pešpolka št. 27., 1. stotnija, vojna pošta št. 48. Pojasnila se prosijo na naslov: Janez Dežman, Lancovo št. 3., pošta Radovljica.

Domoljub, 18. 2. 1915 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Iz Krope. V vojsko jih je odšlo iz našega kraja dosedaj ravno 60, dovolj za tako majhen kraj kot je Kropa. Izmed teh je do sedaj umrl za ranami en sam, namreč Jakob Pogačnik. Pri Grodelu mu je šrapnel hudo ranil nogo v stegnu, čez dva meseca so mu jo odžagali v bolnišnici na Ogrskem v Satozalja Ujhely in je na tem v 14 dneh nato umrl. Drugi so še vsi živi: nekateri so prišli domov za stalno, nekaj jih je pa še v vojski, nekaj jih pa še čaka na njo. Da so vsi razen enega živi, oziroma, le lahko ranjeni — pravijo soglasno vsi, se imajo zahvaliti Materi božji pri Kapeli, ki jih tako čudovito varuje. Najbolj med vsemi Kroparji se pa odlikuje Gregor Šolar, ki se bojuje še vedno zdrav na severnem bojišču. Dobil je za svojo hrabrost srebrno svetinjo II. razreda, ki je združena z mesečno nagrado 7 K. Hvali se, da mu gre res dobro in da je to resnica, kaže to, da je poslal te dni iz vojske 60 kron v tukajšnjo hranilnico. To je imenitno, ali ne! Ujet je eden na Srbskem, eden pa najbrž pa Ruskem, ker ni od njega nobenega glasu. Drugi pa vsi pridno pišejo ali nas pa obiskujejo. — Dne 11. t. m. je bilo zopet vseh pet na naboru v Radovljici potrjenih. To imamo fante! — Begunko imamo eno samo, a ie ta je rojakinja, ki je bila nad 30 let v Bosni v okraju Rogatica, v vasi Romanja. Ob novem letu je prišla v Kropo. Veliko ve povedati, kako so grdo ravnali Črnogorci ob početku vojske v onem kraju, dokler jih niso naši zapodili nazaj. Po noči so pridrli v vas, pri njihovih nasprotnikih so prav vse uničili ali pobrali, nji sami, 70-letni ženi, so celo čevlje iz nog potegnili in tudi vse pokradli. — Železno obratna zadruga ima dela dovolj, največ naročil ima za vojake in za vojsko, vsled tega je tudi nekaj delavcev prostih vojaščine. Iz te strani vojske ne čutimo skoro nič, če bi bil le promet malo bolj reden. A strašno čutimo draginjo, ko moramo prav vse kupiti, in tudi že hudo čutimo pomanjkanje živil, ko pri nas nimamo navade, da bi se preskrbeli z živili niti za en teden dni naprej. Ne verno, kaj bo z nami, če bo to še dolgo trajalo. Nekaj smo to šibo od Boga zaslužili, ker smo bili že preveč razvajeni in premalo skrbni. Da bi le kmalu minulo in da bi si iz tega kaj naučili za bodočnost!

Domoljub, 18. 2. 1915

Odlikovani Slovenci. Redek slučaj — oče in sin odlikovana z vojaško zaslužno svetinjo z vojno dekoracijo. Decembra meseca smo poročali, da je bil radi hrabrega zadržanja pred sovražnikom na severnem bojišču sin gospoda drž. in dež. poslanca viteza Pogačnika Branko vitez Pogačnik odlikovan z vojaško zaslužno svetinjo z vojno dekoracijo, sedaj se pa poroča, da je za hrabrost pred sovražnikom na južnem bojišču prejel drž. poslanec stotnik Josip vitez Pogačnik vojaško zaslužno svetinjo z vojno dekoracijo (signum laudis).

Domoljub, 11. 3. 1915

Padli junaki. Janez Markelj, čevljarski mojster v Ljubnem na Gorenjskem, je padel dne 28. oktobra t. l. na bojnem polju v Galiciji.

Domoljub, 11. 3. 1915

Na bojišču je padel Ivan Zamperle, bivši poštar v Radovljici.

Domoljub, 6. 5. 1915 / V mapi Zgodovina pošte v Radovljici

Na seji občinskega odbora Bohinjska Bistrica je bil soglasno izvoljen častnim občanom za občino vele zaslužni, nam tako naklonjeni bi, g. Francišek Župnek, c. kr. okrajni glavar v Radovljici.

Domoljub, 30. 9. 1915

Deželna elektrarna na Završnici. Doslej je električni tok napeljan v sledeče kraje: Bled okoli jezera, Radovljica, Brezje, Mošnje, Zgornji in Spodnji Otok, Vrbnje, Gorica, Predlog, Lesce, Hlebce, Zapuže, Breznica, Smokuč, Dosloviče, Selo, Žirovnica, Vrba, Zgornje in Spodnje Gorje, Podhom in Zasip. - Povpraševanje po električnem toku je jako veliko; žal, da se zaradi pomanjkanja bakra in motorjev občinstvu ne more ustreči. Vsled tega se tudi napeljava na Jesenice še ni mogla izvršiti. Podaljšanje se pa bo izvršilo po možnosti in si bo elektrarna izkušala pomagati z železnimi žicami, dokler ne bo zopet bakra na razpolago.

Domoljub, 21. 10. 1915 / V mapi Električna v mestu Radovljica

Župnija Mošnje na Gorenjskem je podeljena č. g. Francišku Bleiweis-u,

Domoljub, 9. 12. 1915 / V mapi Mošnje v starih časopisih

.....

Že podpisujejo. Udeležbo pri IV. vojnem posojilu so že priglasili zavodi: Mestna hranilnica v Radovljici 150.000 K, posojilnica v Ribnici 100.000 K, posojilnica v Cerknici 10.000 K.

Domoljub, 13. 4. 1916

V tolažbo dvema družinama. Iz Rusije sta došli dve dopisnici v Mošnje pri Radovljici (Gorenjsko). Naznanja se, da se nahajata vojak Andrej Zupan (ujet 19. maja 1915) in Ignacij Valjavec (ujet 5. novembra 1915) v ruskem ujetništvu, in sicer prvi v kurški guberniji, drugi v azijski Rusiji. V Mošnjah pa teh vojakov ne poznajo. Sorodniki imenovanih naj se torej zglase pri posestniku g. Andreju Globočniku, Mošnje, p. Radovljica, da se jim izroče natančni naslovi in podatki.

Domoljub, 29. 6. 1916

Nesreča v gorah. Tudi v vojnem letu ni brez nesreč na hribih, dasi je hriboplezavstvo skorajda ustavljeno. Dne 18. jul. se je ponesrečil predstojnik davčnega urada v Radovljici g. Ivan Korbar. Pri nabiranju cvetic na Begunjščici mu je spodrsnilo, da se je prevrnil. Našli so mrtvega.

Domoljub, 27. 7. 1916

50 letni mašniški jubilej. Zlato mašo je opravil dne 31. julija v cerkvi presvetega Srca Jezusovega v Ljubljani častni kanonik in dekan radovljiški g. Janez Novak. Bog ohrani vrlega novomašnika še mnoga leta!

Domoljub, 3. 8. 1916

Za častnega meščana radovljiškega je bil imenovan č. g. J. Novak, dekan in častni kanonik v Radovljici, o priliki zlate maše.

Domoljub, 10. 8. 1916

Deželni predsednik grof Attems je obiskal 23. avgusta Radovljico, Bled in Jesenice. Posebno sijajen sprejem so mu priredili, v Radovljici.

Domoljub, 31. 8. 1916

Odlikovanje po smrti. Kakor nam potrjim srcem sporoča mati Marija Mandeljc, posestnica v Radovljici, je bil njen sin korporal Josip Mandeljc odlikovan s hrabrostno svetinjo II. razreda. Služil je pri c. in kr. pp. št. 17 ter bil dodeljen strojno-puškinem oddelku. Padel je kot junak v bitki na Rombonu pri Bovcu dne 16. septembra 1916. Težko prizadeta mati ga tem bolj objokuje, ker je to že drugi sin, ki je žrtvoval svoje mlado nadebudno življenje za dom in cesarja, dočim je njen tretji sin v ruskem ujetništvu. Priporoča se rajni mladenič v pobožen spomin pri molitvi.

Domoljub, 23. 11. 1916

.....

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja! C. kr. okrajna sodnija v Radovljici, odd. III. je razsodila o obtožbi opravitelja državnega pravdnništva zoper Katarino Iskra rojena Jalen v Hlebcah, pristojno v Lesce, 50 let staro, k. v, omoženo, posestnika ženo, Lesce 49 vo. Mihovko, nekaznovano zaradi prestopka § 18|1 cesarske naredbe od 21. avgusta 1916 št. 261 državnega zak. v navzočnosti opravitelja državnega pravdnništva Alojza Woschnig kakor javnega obtožitelja, obtoženke Katarine Iskra, zagovornika Franceta Kobler, odvetnika v Radovljici, po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje, tako:

Obtoženka Katarina Iskra je kriva, da jo dne 29. januarja 1917 zahtevala na svojem domu v Lescah od Ane Hodnik iz Lesec za liter mleka 50 h, torej za neobhodno potrebne reči očitno pretirane cene izkoriščajoč vsled vojnega stanja nastale izredne razmere, in s tem zakrivila prestopek navijanja cen po § 18|1 cesarske naredbe od 21. avgusta 1916 št. 261 državnega zakona in se obsoja po § 18|1 citirano naredbo z uporabo § 266 in 261 k. z. na 50 K denarne globe, v slučaju neizterljivosti pa na pet dni zapora in po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni ter s sodbo c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani z dne 20. marca 1917 BL XII 146! 17-1 v objavo sodbe v tedniku „Domoljub“ in na občinski deski v Lescah. Radovljica, dne 6. marca 1917.

Dr. ženko, 1. r.

Domoljub, 5. 4. 1917

Ljubno na Gorenjskem. Dasi v tako resnih in težkih časih smo imeti letos tako lepo procesijo sv. Telesa dan, kakor še nikoli. Tu pri nas nastanjeni vojaki so se udeležili procesije in so se obnašali jako izpodbudno; pri blagoslovih se je pravili špalir in tudi oddali častni strel. Vsa čast tako vrlim častnikom in vojakom! Bog jih čuvaj in spremljaj! — Tukajšnji poveljnik skrbi povsod z vzoren red, za kar se mu iskreno zahvaljujemo. Sploh se z vojaštvom naše ljudstvo prav dobre razume; pomagamo drug drugemu, kar le moremo. — Suša tudi pri nas gospodari; krme bo malo. Tudi slana nam dne 23. m. m. v jutro ni prizanesla. Pokvarila je dokaj fižola. Bog nam daj kmalu lepše, boljše čase!

Domoljub, 14. 6. 1917

Na Zaplazu bodo presvetli knezoškof prihodnjo nedeljo, dne 14. oktobra, posvetili cerkev. Nekaj posebnega je novi veliki oltar. Načrt je vzet po tabernaklju starega oltarja. Zasnoval ga je po nasvetu g. župnika Franceta Avseca rajni podobar Pavlin iz Radovljice, ki je pa že avgusta l. 1914. padel junaške smrti v Galiciji. Kamenita dela je za njim nadaljeval kamnosek Alojzij Vodnik, lesena dela pa podobarja Götzl & Lebar v Ljubljani. Pod velikim baldahinom, ki sloni na šesterih stebrih, je podoba nebeške Kraljice na oblakih; obdana je od angelov, v naročju drži božje Dete, v desnici žezlo. Tabernakelj je iz belega marmorja. Vrata za njim je izdelal pasar J. Kregar iz alpake. Vse delo se je prav posrečilo in splošno ugaja.

Domoljub, 11. 10. 1917

Izjave naših občin, ki se pridružujejo deklaraciji Jugoslovanskega kluba z dne 30. maja, ter oklicu vseh zastopnikov političnih strank — se množe. Zadnji čas so se oglasile občine: Sodražica, Radovljica, Lancovo, Predtrg, Mošnje, Leše, Lesce, Breznica, Ovsišje-Podnart, Rateče, Boh. Bistrica, Koroška Bela, vse občine vipavskega sodnega okraja, občina Predosel.

Domoljub, 8. 11. 1917

Radovljica. Tukajšnja »Kmečka hranilnica in posojilnica« sprejema prijave na 7. vojno posojilo. Doslej so med drugimi podpisali: Ažman Marjeta 2000 kron; Mikelj Matija 2000 kron; Samostan Brezje 1000 kron; Dežman Valentin 6000 kron; župnija Radovljica od zvonov 10.000 kron; župnija Mošnje od zvonov 10.000 kron; Dežman Marija 1000 kron, Mulej Valentin 1000 kron; Dežman Janez 5000 kron; zavod za svoj račun 10.000 kron. Za vsakih 1000 kron velja 40 letna obligacija 915,40 kron, 9letna pa 940 kron. Zavod se priporoča za nadaljne priglasitve. Uradne ure so vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne.

Domoljub, 13. 12. 1917 / V mapi Denarni zavodi

.....

Kdo izmed vračajočih se ujetnikov more kaj povedati o pogrešanem Andreja Globočnik, domobranski polk 4., 16. stotnija. Pogreša se od leta 1914. Nazadnje je bil v Karpatih. Pojasnila proti odškodnini prosi Andr. Globočnik, Mošnje, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 6. 6. 1918

Radovljica. Dne 15. in 16. junija je bilo naše mesto in okolica slavnostno oblečena. Dekleta so tekmovala, katera bo lepša okrasila slavoloke in cerkev za sprejem svojega nadvse ljubljenega nad pastirja knezoškofa dr. Jegliča. Presvetli je bil res slavnostno sprejet po polnoštevilno zbranem uradništvu z blagorodnim g. c. kr, okrajnim glavarjem na čelu, po vseh treh občinskih zastopih v župniji in drugih korporacijah. Krasno podoknico mu io zapel odličen moški zbor pod vodstvom vrlega g. sodnika Zemljiča. Vse tri občine, mesto Radovljica, Predtrg in Lancovo so ga ob tej priliki izvolile za svojega častnega občana; občinski odbor radovljiški mu je obenem poklonil še 500 K za zavode v Št. Vidu. Med najprisrčnejšimi ovacijami se je Presvetli poslovil iz našega mesta, ki ga iskreno ljubi, pač najbolj zato, ker nam s križem v roki kaže pot v svobodno Jugoslavijo.

Vir: Domoljub, 27. 6. 1918

Radovljica. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 21. julija, ob 6. uri zvečer v društvenem domu gledališko predstavo z nagovorom in petjem. Prijatelji poučne zabave se uljudno vabite k udeležbi.

Vir: Domoljub, 18. 7. 1918

Iz Spodnjega Otoka pri Radovljici. Dne 6. julija je prišel na dopust za pet dni Ivan Pristavec, da pomaga sestri pri košnji; dne 8. julija je pridno delal; 11. julija mu že zvoni. Pokoj njegovi duši!

Vir: Domoljub, 18. 7. 1918

Poročil se je na Brezjah c. kr. polkovni zdravnik dr. Matej Justin, doma iz Hraš pri Lescah, z gdč. Amalijo Bulovec iz Radovljice.

Vir: Domoljub, 12. 9. 1918

Umrla je v Radovljici g. Malka Justin, roj. Bulovec, sožalje cenjeni rodbini.

Vir: Domoljub, 7. 11. 1918

Rdečo listnico z večjo vsoto denarja je zgubil dne 9. decembra brane Zupan iz Črničva 17 od Črničva do Radovljice. Pošteni najditelj naj jo vrne proti nagradi.

Vir: Domoljub, 19. 12. 1918

V mošenjski župniji se je narodni praznik ujedinenja prav slovesno vršil na Brezjah in v Mošnjah. Deklet v narodnih nošah je bilo toliko, da so odposlale še v Radovljico zastopništvo v ovenčanem vozu z najlepšim parom konj. Popoldansko slavnost je v Mošnjah povišal govornik dr. Šiler iz Ljubljane, kateremu so po krasnem govoru pevke v narodnih nošah za odhodnico zapele prav navdušeno: Lepa naša domovina. Na predlog krajevnega tajnika se ie izrekla navdušena pohvalna resolucija za pravočasno ujedinenje in ogorčen protest zoper invazijo Italijanov. Na Brezjah so ustanovili ta dan Orla.

Vir: Domoljub, 26. 12. 1918

.....

Za kmetijska dela sprejemem takoj v službo deklo v starosti 18 do 60 let ter fanta 12-18 letnega. Pri kmetiji je vodovod in stroji za mlatev. Priglasijo naj se pošiljajo pod „Lahka služba“, poštno ležeče, Radovljica. — Istotam naprodaj statve za tkanje platna.

Vir: Domoljub, 9. 1. 1919

Dva vola kupim za pleme, dve do štiri in pol let stara in mladega bika za spuščanja, in kravo-mlekarico, ter 1500 metrov žice za plot. Ponudbo jo poslati poštno iežeče Radovljica pod šifro S. M.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1919

Radovljica. Dne 23. marca je bil v tukajšnjem Ljudskem Domu ožji sestanek kmetovalcev iz okoliških občin. Poročal je v imenu Slov, Ljudske Stranke dr. Kulovec iz Ljubljane o potrebi organizacije kmetov v Kmetijskih Zvezah, ki se bodo osnovale po celi Jugoslaviji, Vse se združuje, delavec, obrtnik, uradnik, tudi kmet ne sme sam korakati, ako hoče kaj doseči, ampak le združen v močnih kmetijskih zvezah bo lahko uspešno stavil svoje zahteve pri državni upravi. Kmet ne zameta drugih stanov, vsi

so potrebni, en stan je navezan pa drugega, toda za svoj kmeti stan zahteva največ državne obrambe, ker je kmet steber države, ki vse vzdržuje. Iz tega stališča zameta socialne demokrate, ki oznanjujejo stanovski boj in ki imajo v svojem načrtu poddržaviti vso zasebno posest in iz samostojnih kmetov napraviti državne najemnike. Naš kmet je pa tudi kristjan, zalo hoče po svojih poslancih v državni politiki braniti krščanski zakon in krščansko šolo ter svobodo verskega prepričanja. Na sestanku se je razvnel živahen razgovor o potrebi ustanovitve gospodarske zadruge, ki bo prevzela nakup in prodajo kmetijskih pridelkov. Sprejete so bile resolucije za vpeljavo živinskih sejmov, za zamenjavo sedanjih žigosanih bankovcev z novim začasnim državnim denarjem ter proti morebitni nameri vpeljati »poletni čas«. Sad zadevnega shoda je bila ustanovitev Kmetijske Zveze za vse občine radovljiškega sodnega okraja razen Bohinja, ki je enako Zvezo že osnoval. Novi člani k Kmetijski Zvezi naj se priglašajo pri načelnikih krajevnih odborov Slov. Ljudske Stranke.

Vir: Domoljub, 3. 4. 1919 / v mapi Ljudski dom

Shod Kmetijske Zveze v Radovljici je preteklo nedeljo prav dobro uspel. Prvi govornik, državni poslanec Ivan Brodar iz Kranja, je v poljudni besedi poročal o razmerah kmetov - tovarišev v bratski Hrvaški in Srbiji po vtisih, ki jih je dobil ob svojem bivanju kot odposlanec v kraljevem Belgradu; poročal je dalje o delu v parlamentu, zlasti o agrarni reformi in valuti; naposled je govoril o nujni potrebi, da se kmetje organizirajo v svojih Kmečkih Zvezah, ki naj pospešujejo za kmeta toli potrebno združništvo. Končal je svoj govor s pozivom, naj se vse kmečke vrste strnejo pod praporom S. L. S.: »Odločno stojmo v tem taboru! Samo od S. L. S. moremo pričakovati povoljne rešitve naših teženj; zakaj le v tej stranki imamo svoje lastne zastopnike; in le kdor skuša stan, ga zna tudi zastopati.« — Poslanec Brodar govori mirno in poljudno; kar izreke, drži, kakor da bi pribil; njegova beseda razodeva zlasti veliko skrb in srce za kmeta. Ni čuda tedaj, da so zborovalci - kmetje sledili njegovemu govoru z zgledno pozornostjo ter da je državni poslanec kmet Brodar žel za svoje stvarno poročilo zaslužen zahvalo. Želimo ga še večkrat slišati na naših shodih!

Kot drugi govornik je nastopil uradnik pri deželni vladi, gospod Avsenik iz Vrbenj. Ta je osvetlil pomen Kmetijskih zvez s stališča visoke diplomatske politike. Govor, vseskozi dobro premišljen in primeren za čas in kraj, smo s pravim užitek poslušali. Naj razberemo iz njegovega govora nekaj misli: Nova država še ni gotova, sestavlja se počasi, ves aparat gre počasi naprej. Moč vlade je v dobri volji ljudstva; ne z bajonetom, z vplivom zagovarja naša vlada red v državi, na katerega smo ponosni in ki ga neravnost občudujejo inozemci; avstrijska vlada je imela oblast, dokler je segel nos avstrijskega žandarja; naši vladi se noče bajonetov; svojo moč in silo črpa iz zaslonbe v ljudstvu in ljubezni do skupne domovine, mlade Jugoslavije. — Pri nas vlada red in svoboda; svoboda v toliki meri, da se že zlorablja. Ta zloraba pa spravlja v nevarnost red. Na Laškem vre; na Ogrskem gori; mi smo v sredi med vrelo vodo in ognjem; tu je le majhen prostorček in nevaren, da se ne vžge! Svita se tu in tam, pod pepelom se kuha: tihe agitacije za boljše vize . . . Pravijo: zaradi prehrane. Ne pomislijo: težko je graditi novo državo, če se pri nas prekucne, pojde dalje in vsa Evropa bo v plamenu. Zato pa spoštujmo narodne vlade! Ne revolucije za 1 kg sladkorja, da si sami ne pogubimo svobode! Naše oblasti pomirjujejo le z dobro besedo; te prekucniti, se pravi, pretrgati vezi ljudstva z vlado; a takrat pade vsak, ne samo oblast. — Pri nas nima nobenega pomena boljše vize; pri vladi ne sede milijonarji, ampak ljudje z življenjsko izkušnjo in ljubeznijo do ljudstva in skupne domovine; vendar je umestno, da smo oprezni. Na Ruskem so boljše vize zasedli najprej vetja mesta (Petrograd...), na deželo se niso upali, kmetje trezni, so se upirali;

a kmetje niso bili organizirani, boljševiki so jih naposled brez težkoč premagali in zagospodarili nad njimi. In če so se še upirali, so jih rdeči vojaki postrelili. Organiziran kmet pa bi zatrl boljševizem in ne prišlo bi na ubogo Rusijo gorje, kakršnega ne pozna zgodovina.

Naše Kmetске Zveze so nekaka protisila, odpor proti vsakemu nerednemu gibanju v naši državi. Delo Kmetских Zvez je, da zabavljače okrca: ne razumejo. Reveži so po celem svetu: Anglež, Francoz ... prav tako čaka, da nastanejo že redne razmere, kakor mi. Vladaj le pravica! Krivica (revolucija) enemu škoduje, drugemu pa nič ne koristi. — Pri socializaciji razločujemo 3 momente: stran vzeti, deliti, začeli delati. Boljševiki na Ruskem so dobre volje odvzemali n. pr. veleposestva, pri delitvi so se že stekli, delati pa še niso pričeli, da jim ne odvzamejo pridelkov pri morebitni zopetni delitvi.

Govorili so še: župnik iz Ovsiš, poštar Svetina z Breznice, Cvenkelj iz Ljubnega in Iskra iz Hlebc. Vsi so navdušeno poudarjali potrebo kmečkih organizacij.

Shod je nato sprejel enoglasno in z živio-klici nastopne resolucije: 1. Protestiramo proti okupaciji jugoslovanskega ozemlja; 2. poživljamo vlado, da razpiše nove volitve; 3. da pride v višji šolski svet en zastopnik kmetov iti en zastopnik krščanskega učiteljstva; 4. zahtevamo izpremembo dohodninskega davka, ureditev valute, da padejo obenem z denarjem tudi cene, da vlada ščiti vrednost vojnega posojila nepremožnih; 5. zahtevamo starostno zavarovanje, poddržavljenje dolenjskih toplic, vseh velikih obratov in 6. da se število vojaštva kar najbolje omeji in preide pravica o odločevanju vojne in miru na poslance; 7. vse planine in gozdove, ki preidejo v last državi, naj se v prvi vrsti razdele med potrebne sloje kmetškega stanu.

Vir: Domoljub, 24. 4. 1919

Radovljica. Shod čebelarске podružnice se vrši na belo nedeljo, dne 27. aprila, ob treh popoldne v šoli v Radovljici s predavanjem o čebelarenju na med. Sprejemali se bodo tudi oglasi na čebelarски sladkor. Čebelarji — vsi na shod!

Vir: Domoljub, 24. 4. 1919

Radovljica. Izobraževalno društvu priredi dne 11. maja ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu podučno predavanje o alkoholizmu s skioptičnimi slikami. Vstop vsakemu prost. Pridite v obilnem številu!

Vir: Domoljub, 8. 5. 1919 / v mapi Ljudski dom

Preki sod je proglašen v okrajnih glavarstvih Radovljica, Maribor, Celje in Slovenji Gradec. Vsak večji zločin se kaznuje s smrtjo, kakor punt, požig, rop itd.

Vir: Domoljub, 15. 5. 1919

Iz Radovljice. Preteklo nedeljo ja imel pri nas g. Puhar iz Ljubljane zares imenitno protialkoholno predavanje s skioptičnimi slikami v »Ljudskem domu«, Dvorana je bila natlačeno polna radovednih in ukaželjnih poslušalcev. Vsem je iz srca govoril. Kmetje in gospoda so pazno sledili eno in pol urnemu predavanju. Žele ga še večkrat slišati. Puharjeve prepričevalne besede so vse očarale. Upamo, da bodo obrodile obilo sadu. Naj bi »Sveta vojska« sistematično uredila taka predavanja po vsej Sloveniji. G. Puhar je rojen za »Sveto vojsko«; želimo, da dobi tako mesto, da bo mogel vse svoje moči posvetiti le tako potrebnemu delu. — Predavanju sta sledili dve igrici: »Skrb in smrt« ter »Snegulčica«. Igrali so šolski otroci v veliko zadovoljnost občinstva. Tudi deklamacija »Naša zastava« je bila najskrbneje naučena. Čast malim

igralcem! Čistega dobička je nad 500 K, ki se porabi za samoučila revnim učencem. Blaga gospa Festova je darovala 100 K. Bog plačaj!

Vir: Domoljub, 5. 6. 1919 / v mapi Ljudski dom

Občni zbor gorenjske podružnice SDZ se je vršil 26. t. m. prvič po petih letih v Radovljici v Ljudskem domu. Udeležba le bila polnoštevna, tem potom se odbor mora zahvaliti g. župniku Faturju, ki dijakom šel posebno na roko. Navzoče so pozdravili g. župnik Fatur, g. kaplan Tome in v imenu Slomškove zveze g. nadučitelj Slapšak. Za tekoče poslovno leto je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Bitenc Mirko, stud. phil.; podpredsednik: Žibert Jakob, bogoslovec; tajnik: Špendal Josip, stud. phil.; blagajnik: Sodja Valentin, med.; knjižničar: Pleša Franc, bogoslovec; 1. revizor; Ambrožič Franc, bogoslovec; 2. revizor: Slivnik Anton, med.

Vir: Domoljub, 31. 7. 1919 / v mapi Ljudski dom

Na Ovsišah pri Podnartu je bil v nedeljo, 3. avgusta 1919., ustanovni občni zbor podružnice Kmetске zveze za občino Ovsiše.

Dr. Josip Lovrenčič je stvarno poročal o delovanju poslancev Vseslovenske ljudske stranke v narodnem predstavištvu v Belgradu. Omenjal je, kako je neumorno delavni minister dr. Korošec uredil prehrano v celi Jugoslaviji v splošno zadovoljnost. Tudi pri agrarni reformi, je rekel, se trudijo poslanci S. L. S. za ureditev v korist potrebnih kmetских slojev. Pojasnil nam je, da je sol, petrolej, sladkor zato tako drag, ker jih dobivamo iz tujih dežel ter moramo zanje plačevati visoko carino. Ko je vojno ministrstvo izdalo poziv k orožnim vajam, je zopet naš poslanec Štrein, posredoval pri omenjenem ministrstvu, naj se za vojake kmetskega stanu ob nujnih poljskih delih, orožne vaje prelože na poznejši čas. Pri tako imenovanem dohodninskem davku so zahtevali naši poslanci, naj se šele pri letnih dohodkih 10.000 K ali višjih dohodkih predpisuje omenjeni davek, ne pa že od 1606 K letnih dohodkov. Dobili so zagotovilo, da se bo za njih zahteva upoštevala.

Možje in fantje, združeni v podružnici Kmetška zveze za občino Ovsiše, kličemo g. dr. Josipi Lovrenčiču za njegovo zanimivo poročilo: »Bog plačaj!«

Nato je bila volitev odbora podružnice Kmetске zveze za občino Ovsiše. Župnija Dobrava je dobila 5 odbornikov uprav toliko župnija Ovsiše. Za načelnika naše podružnice smo izvolili obče spoštovanega posestnika na Mišačah, Petra Sittar, ki zastopa našo občino tudi pri okrajni Kmetски zvezi za radovljiški okraj h kateri spadajo občine Radovljica, Predtrg, Lancovo, Lesce, Breznica, Begunje, Mošnjje, Leše, Ljubno ter Ovsiše. Podnačelnik je Janez Vovk, posestnik na Češnjici, tajnik pa Jožef Ocepek, župnik na Ovsišah, Udnino, 1 K za vsako leto, bomo plačevali blagajniku Francu Špendalu, posestniku s Spodnje Dobreve.

Nazadnje so bile soglasno sprejete sledeče resolucije:

1: Možje in fantje, zbrani na ustanovnem občnem zboru podružnice Kmetске zveze za občino Ovsiše dne 3. avgusta 1919., izrekamo vsem poslancem S. L. S., zlasti načelniku S. L. S., ministru dr. Korošču, za njegov trud v narodnem predstavištvu najtoplejšo zahvalo ter jim izražamo neomajno zaupanje.

2: Protestiramo najodločnejše proti temu, da bi se pri preuredbi šolskega pouka s 4. razredom na srednjih šolah prekinilo s krščanskim naukom, katerega potrebujejo naši sinovi in hčere posebno dandanes.

3. Zahtevamo, da se državni pašniki na gorovju Jelovca razdele med upravičene sloje kmetskega stanu občine Ovsiše.

4. Zahtevamo, da se zajec prišteva med škodljivce, da ga smemo torej ustreliti vsak čas.

5. Prosimo poslance S. L. S., naj posredujejo, da se zniža cena vožnje 3. razreda po gorenjski železnici.

6. Uredništvo »Domoljuba« prosimo, naj prinaša »Domoljub« v vsaki številki, če mogoče, tudi dnevno ceno oglja ter tržno ceno kmetijskih pridelkov.

7. Odklanjamo odločno novo tako imenovano »kmetijsko stranko«, v kateri so trgovci, gostilničarji ter drugi naši »prijatelji«. Vsak kdor ustanavlja novo stranko, na kmetih, je naš škodljivec, ker nas hoče razcepiti. Ne maramo nobenega novega kmetijskega lista, naše strokovno glasilo je edino »Kmetovalec«, politično pa »Domoljub«.

Podružnica »Kmetске zveze« na Ovsišah šteje že okoli 80 udov, in še vedno se priglašajo novi udje: vsi možje, fantje, žene ter dekleta, ki ste dovršili 21, v »kmetске zveze« za naše pravice.

Vir: Domoljub, 14. 8. 1919

Za pogorelce v Zagradcu je poslalo tajništvu Katol. izobraževalno društvo v Radovljici znesek 244 K.

Vir: Domoljub, 28. 8. 1919

Radovljica. Toča je v petek proti večeru obiskala radovljiško okolico. Iz Brezniške in Begunjske občine je nadaljevala svoje neusmiljeno delo po Mošenjski srenji, kjer je nepopisno škodovala vrtovom in polju. Ob steni Otoške podružnice je bilo še v soboto zjutraj ob 6. uri za en gnojni koš. Kmet je zelo poparjen. Ajda zelo lepo kazala. Čebelica in poljedelec sta zastonj upala vanjo.

Vir: Domoljub, 28. 8. 1919

Kmetska zveza za Radovljico in okraj (v seji z dne 28. sept.). Sklene se soglasen protest proti načrtu šolskega zakona, ki ga je izdelal Prosvetni odbor« v Belgradu. Zahtevamo, da imej v šolskih svetih odločilno besedo zastopniki staršev in Cerkve.

Vir: Domoljub, 2. 10. 1919

Pod liberalno komando. (Župnika, nadučitelja, župana in tajnika zaprli.) V komisijo za kolkovanje v Kropi so bili imenovani gg. župnik Oblak, nadučitelj Pleničar, župan ter tajnik zadruge. Vsi štirje gospodje so vestno izvrševali svojo službo. Ker je bil velik naval, se je delalo hitro. Neka stranka je prinesla tudi nemškoavstrijski desetak, ki je bil nejasno žigosan in se radi umazanosti in nalepljenega papirčka, ki je menda bankovec skupaj držal, ni videlo, da je tujega izvora. Bankovec je komisija nevede, v najboljši veri kolekovala. Pozneje pa dobi bankovec v roke neki znani kroparski liberallec in gre takoj naznanit v Radovljico. Obenem se je poročalo tudi oblasti, da skriva kroparski konsum 23 tujih tisočakov, kar je bilo seveda popolnoma izmišljeno.

In In kaj se zgodi? Zvečer ob desetih so žendarji vse štiri gospode aretirala, iskali povsod brez uspeha izmišljene tisočake ter naposled ob 3. uri zjutraj odvedli gospode v Radovljico v zapor. Sedaj so gospode že izpustili. Naša stranka pa je že podvzela korake, da se stvar ne bo tako mirno iztekla. Ugotavljamo: 1. Vse štiri gospode, ki uživajo v Kropi največje zaupanje, so ponoči odvedli brez vsake preiskave v zapor, ne da bi se prepričali o istinitosti ovadbe. 2. To se je zgodilo pod vlado liberalno socialistične stranke.

Vir: Domoljub, 11. 12. 1919

Veliko grmenja — pa nič dežja. Strašen krik je zagnalo pred par tedni vse, kar liberalno leze in gre, celo uradni dopisni urad je krepko pomagal, kakšne velikanske

goljufije so se vršile v Kropi, ko so »klerikalci« župnik Oblak, nadučitelj Pleničar in drugi, kolekovali bankovce. Sredi noči so jih z nasajenimi bajoneti odvedli v radovljiške zapore, in kroparski liberalci so celo zažigali kresove, ker se je oblasti posrečilo razkriti velike državne škodljivce. »Jugoslavija« je kroparsko afero s strganim deset-kronskim bankovcem celo primerjala osješkemu škandalu, kjer je liberalna banka s goljufivim žigovanjem uvoženih bankovcev ogoljufala državo za več milijonov.

In preiskava se je z veliko vestnostjo nadaljevala. Sedaj pa konec. Sodišče je preiskavo popolnoma ustavilo ter izdalo naslednje uradno potrdilo:

»Uradno potrdilo. Podpisano sodišče potrjuje s tem, da se je kazensko postopanje zoper Val. Oblaka, Jos. Pleničarja, Mat. Lazarja, Jož. Gašperšiča, Ladislava Sadarja, Ignaca Ažmana ter Ant. Žmitka radi hudodelstva po § 106. kaz. zak., oziroma po § 101. kaz. zak., sklepom deželne sodnije 22. decembra 1919 ustavilo, v smislu § 90. kaz. pr. reda, ker za nadaljno preganjanje ni najti vzroka. — Kr. okr, sod. Radovljica, III., 24. decembra 1919. — Dr. Štular.«

S tem pa zadeva ni še končana. Po kakšni pravici smejo sredi noči gnati nedolžne ljudi z nasajenimi bajoneti v zapore, preden je bila kaka preiskava?

Mi dobro vemo, da so bili zgoraj omenjeni samo zato preganjani, ker so pristaši Ljudske stranke. Niti oblasti ne poznajo več pravice temveč strankarska pripadnost jim je že zločin. To je svoboda liberalcev in soc. demokratov. Zadeva pa bo imela za liberalce še dolg rep.

Vir: Domoljub, 11. 12. 1919

.....

Velik požar v Radovljici. 7. t. m. dopoldne je Predtrgom pri Radovljici izbruhnil velik požar, ki je upepelil 8 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji. Gasit so prihitele požarne brambe od blizu in daleč, iz Tržiča, Kranja in drugod. Tudi ljudstvo z vseh krajev Gorenjske je hitelo v Radovljico pomagat. Kako je ogenj nastal, ni še znano.

Vir: Domoljub, 10. 3. 1920

Prošnja. Dne 7. marca t. l. je uničil silni požar v Predtrgu pri Radovljici osmim posestnikom vsa stanovanjska in gospodarska poslopja. Pogorela je tudi vsa krma, orodje, vozovi, stroji, obleka, žito in drugo. Škoda se ceni na milijon kron — zavarovalnina pa znaša komaj 30.000 K! Pri sedanji draginji je nemogoče, da bi se prizadeti vsaj deloma izkopalili iz svoje nesreče, ako se jih naša javnost ne usmili! Obračamo se torej na visoko deželno vlado, na svoje plemenite sorojake, na župne in občinske urade, na gospodarske organizacije s prošnjo, da priskočijo pogorelcem na pomoč z milodari. Darove v denarju in blagu hvaležno sprejema županstvo v Predtrgu in župni urad v Radovljici. Pomožni odbor v Predtrgu pri Radovljici.

Opomba tajništva Jugoslov. Kmetske zveze: Poživljamo vse naše pristaše, da priskočijo pogorelcem na pomoč in da vsak žrtvuje, kolikor more. V stiski je vsak, še tako majhen dar dobrodošel. Odbori Kmetskih zvez naj pobirajo darove in naj jih pošljejo Pomožnemu odboru.

Vir: Domoljub, 17. 3. 1920

Poziv. Dne 7. t. m. je požar vpepelil v Predtrgu pri Radovljici osmero posestnikom hiše, gospodarska poslopja, hleve, skoro vso hišno in gospodarsko opravo, poljedelske stroje, skoro vso obleko, perilo in obuvala, nekaj živine in prašičev. Škoda znaša okoli 750.000 K, zavarovalnina je le malenkostna. Vsled požara je

prizadetih 9 rodbin z 51 rodbinskimi člani. Vsi ti so v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim je pomoči od drugod. Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje malih darov po vsej Sloveniji. Darovi se sprejemajo v Ljubljani, poverjeništvu za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okr. glavarstvih, pri mestnih magistratih v Ceu, Mariboru in Ptujju in pri načelniku pomožnega odbora, županu Ivanu Valant v Predtrgu. Darovi se bodo razglasili v »Ur. listu« in odkazali svojemu namenu. — Poverjenik za notranje zadeve: Remec s. r.

Vir: Domoljub, 31. 3. 1920

Nepotrebna jeza. Liberalni listi se silno pohujšujejo, da je vlada prestavila znanega radovljiškega glavarja Mencingerja. Liberalci naj se le potolažijo. Naše ljudstvo ne bo nikdar dopustilo, da bi okrajni glavar tako ravnal z njim kot je Mencinger. Kroparska zgodba ni pozabljena. Uradniki so zato tu, da ljudstvu strežejo, ne pa narobe. To velja tudi za liberalne uradnike, čeprav se bodo tega težko navadili.

Vir: Domoljub, 26. 5. 1920

Radovljica. Dne 5. septembra 1920 ob pol 10. uri bomo blagoslovili novo odsekovo zastavo. Popoldne ob 3. uri javna telovadba. Vsi prijatelji naše mladine pridite in pokažite, da ste zavedni prijatelji naših Orlov. Po maši in obredu blagoslovljenja bo javno zborovanje.

Vir: Domoljub, 1. 9. 1920 / V mapi Orli Radovljica

Iz Radovljice. Že zopet straši par dni po Radovljici demokratskega spomina vreden možakar, trinog Iz nedavnih časov; človek, ki je razprostiral pokroviteljstvo, da se ie lažje divjalo proti našim ljudem. Naši zavedni naprednjaki so mu ob povratku v naše mesto naredili kar špalir na kolodvoru in dva vneta gospoda sta prišla celo v Podnart nasproti. Vladi pa kličemo: Predno se odloči za kak korak — naj premisli! — Ljudstvo šepeta, pripovedujejo se zgodbe o nastavljanju poverjenikov — o bohinjski burji etc..., Ljudstvo, kmet — čujte, da vas ne teptajo.

Vir: Domoljub, 1. 9. 1920

Radovljica. Dne 5. septembra t. l. smo blagoslovili novo odsekovo zastavo, dar naklonjenosti p. n. lesne dražbe: Resman, Hudovernik, Mulej in Janc. Zastava je ročno delo č. šolskih sester v Maribora, ki so izvršile umetniško delo po načrta g. Helene Vurnikove. Nastavek je izdelal g. Tratnik. — Po sprejemu na kolodvoru in v Ljudskem domu se le razvil sprevod: Orli-konjeniki, kumica v narodni noši na okrašenem vozu, jeseniška godba, slikovite narodne noše gorenjskih fantov in deklet iz Lancovega iz Selc, šest belooblečenih gojenk dekl. naraščaja je neslo na belih trakovih še nerazvito zastavo: nato predsedstvo, dolga vrsta čilih in vrljih Orlic, gojenk in deškega naraščaja. Sprevod so zaključili drugi udeleženci In narodne noše na konjih. — Mnogoštevilna množica je prihitela in prisostvovala sv. maši na prostem pred župno cerkvijo, katero je daroval č. g. dr. Snoj, ki je v svojem govoru zelo lepo razložil vse simbole na novi zastavi. Po sv. maši se je blagoslovila nova zastava, katero je izročila čislana g. kumica Mulejeva orlovskemu telovadnemu odseku v last in varstvo z geslom: Z Bogom za narod! — Med živijo-klici in sviranjem orlovske himne se je razvil in dvignil novi prapor. Po obredu je otvoril predsednik odseka br. Srečko Kristan javno zborovanje. Govorni so: domači g. župnik Fatur, predsednik O. Z. br. Pirc in v imenu S. K. S. Z. br. Puntar in v imenu kat. dijaštva visokošolec. Zborovanje je lepo uspelo in se je zaključilo s himno »Lepa naša domovina«.

Ljudstvo, sto in sto-glava množica je z zanimanjem napeto sledila in glasno pritrdjevala govornikom. Popoldan se je vršila javna telovadba Orlov, Orlic, deškega in dekliškega naraščaja. Zelo srečno izbran spored, dokaj precizno izvajanje težkih vaj, prostih kakor onih na orodju, posebno na krogih je zadovoljilo gledalce v polni meri. Po telovadbi se je razvila zelo živahna prosta zabava. Omenim naj še okrašeno Radovljico s slavoloki in številnimi zastavami; tako je naše mesto dostojno sprejelo bratske goste. Pripomnili moramo, da so se topot obnašali nasprotniki dekaj častno, razen par vinjenih kričačev sokolske prireditve.

Vir: Domoljub, 22. 9. 1920 / V mapi Orli Radovljica

Shod zaupnikov za radovljiški okraj. V nedeljo popoldne je bil v Ljudskem domu v Radovljici izvrstno obiskan shod zaupnikov SLS za radovljiški okraj. V Imenu načelstva SLS je poročal prof. Remec. Zaupniki so storili vse potrebne sklepe glede volivnega gibanja. Zaupniki so v celoti odobrili program SLS glede avtonomije.

Vir: Domoljub, 6. 10. 1920 / V mapi Ljudski dom

Učenca išče Friderik Homann v Radovljici, trgovina z mešanim blagom.

Vir: Domoljub, 20. 10. 1920

Radovljica. V nedeljo 21. t. m. po deseti maši se je vršil v Radovljici pred »Lectarjem« že dolgo napovedovani shod Samostojne kmet. stranke. Zbobnali so svoje pristaše od vseh vetrov, domačinov je bilo kaj malo videti. Pa to ni bil shod, bilo je podobno živinskemu sejmu. Govorniki so kričali kakor živinski mešetarji, da so bili vsi penasti, zmerjali so dr. Korošca, dolžili SLS najgorostrašnejših krivic, ki so bile že stokrat ovržene kot laž. Govorniki so hoteli celo vero braniti pred duhovniki, pa se jim je zareklo in so pokazali, da ne vedo, kaj je vera. V isti sapi, ko so vero branili, so pa na ostuden način oblatili Marijo, sv. Jožefa in sv. obhajilo. Svojega programa niso nič povedali, ker ga nimajo. Trdili so, da so za krnela, o svojih kandidatih so pa previdno moičali, ker so vse drugo preje kot kmetje. Pristaši S. L. S., ki so grede od sv. maše slučajno prišli mimo, so izvajanjem govornikov burno ugovarjali, posebno ko je nastopil znani milijonar Kenda z Bleda. Zaletaval se je v namišljene milijone dr. Korošca, o svojih je pa seveda previdno molčal. K besedi se je oglasil tudi č. g. župnik Fatur in dokazal, da je izmed vseh strank za kmeta največ storila S. L. S., kar tudi vsi količkaj pošteni nasprotniki priznavajo in kar so priznali že liberalci sami. Tudi je dokazal, da samostojna stranka ni samostojna, ampak le repek dr. Žerjava, s katrim hoče po deželi pomesti S. L. S. Pa bo menda ta repek prekratek in se bo preje obrabil. Koncem koncev je pa nastopil še zastopnik narodnih socialistov, ki pa ni vedel drugega povedati kot to, da vsa obrekovanja in hinavščino samostojnežev tudi on potrjuje. Kmetje, ali sle videli sedaj ohcet liberalnega ženina in samostojne neveste? Vsi pametni ljudje, tudi nasprotniki, so se smejali tej komediji samostojnežev in narodnih socialistov v Radovljici. Če bodo še prišli, bodo dobili groš.

Vir: Domoljub, 8. 12. 1920

.....

Zadruga »Združene gorenjske zadruge« se je ustanovila v Radovljici. Nakupuje in prodaja les ter lesne izdelke. Člani prvega načelstva so Ivan Čop, Moste; Al. Stroj, Zapuže; Al. Langus, Radovljica; Iv, Plemelj, Bled; Mat. Gogala, Bled.

Vir: Domoljub, 16. 3. 1921 / V mapi Kmetijska zadruga

Begunje pri Radovljici. Našo občino bo še dalje vodil naš dosedanji župan g. Jožef Resman, »Puc«, zvest pristaš SLS, kateri pripadata tudi oba podžupana v Begunjah iz Podgore, 3 svetovalci so samostojni. Dasi so odborniki razdeljeni v 3 stranke: SLS, SKS, JSDS, ja vendar upanje, da bodo delovali složno v prosep občine. Vsaj začetek je ugoden: Predlog naj se zahteva avtonomija Slovenije, je bil sprejet soglasno, brez kakega ugovora. Ravnotako jo ves odbor sklenil, da se vsakemu gostilničarju naloži taksa za prireditev plesa, določila so je tudi za tujca zdraviliška taksa. Sprožila se je misel, prirediti kako veselico, da bi se z njenim donosom pokrili vsaj del občinskega dolga.

Vir: Domoljub, 15. 6. 1921 / V mapi Župani v Begunjah

Ovsiše. Na Ovsišah pri Podnartu je bila dne 20. julija 1921 volitev občinskega starešinstva. Vkljub raznim intrigam naših »ljubeznivih« slabostojnih »kmetov« je SLS sijajno zmagala na celi črti: dobila je župana Antona Špendova, posestnika in organista s Sp. Dobrave; tudi vsi 4 svetovalci so odločni pristaši SLS. Slabostojni so silno poparjeni, kakih 26 let je vodil našo občino samostojni Anton Pogačnik, zdaj ga pa »nehvaležni« volivci niso volili niti v občinsko starešinstvo. Tako je padla nekdanja nepremagljiva, liberalna trdnjava v Podnartu.

Vir: Domoljub, 27. 7. 1921 / V mapi Župani na Ovsišah/Podnartu.

Novo pogrebno uniformo so iznašli Sokoli v Radovljici. Pri pogrebu sodnega kanclista Jožefa Brovč dne 25. julija je neslo krsto šest Sokolov — med njimi domač učitelj — v telovadnih oblekah! Očividci so se splošno zgražali nad neopravičljivo netaktnostjo Sokolov! Telovadna obleka je za telovadišče, ne pa za pokopališče! In ti ljudje se spotikajo, ker gosp. župnik ni dovolil Sokolom v zadnjem hipu prijavljenega nagrobnega govora! Juristi so, pa ne poznajo onega preprostega paragrafa: »Pri cerkvenem pogrebu se je treba pokoriti cerkvenim predpisom!« Zdravo.

Vir: Domoljub, 3. 8. 1921

Odkritje spominske plošče dr. Lovro Pogačniku. V Kamni gorici so na rojstni hiši dr. Lovra Pogačnika na Veliki Šmaren dne 15. avgusta t. l. odkrije skromna spominska plošča v hvaležen spomin njegovemu delu za probujanje krščanskega ljudstva. Po sv. maši na prostem bodo ob priliki odkritja govorili zastopniki organizacij, popoldne po litanijah se vrši javna telovadba. Pri slavnosti sodeluje jeseniška godba. Izkaznice za polovično vožnjo in kosilo (po 20 K) se naročajo do 10. avgusta pri Orlovski zvezi. Prijatelji, ki posetite Brezje, napravite še prijetni izprehod v Kamno gorico. Društva z zastavami in narodne noše dobrodošle! Na postaji Otoče čakajo odposlanci, ki povedejo udeležence v Kamno gorica. Pokažimo, da znamo ceniti delo velikih mož! Iskreno vabljeni! – Pripravljalni odbor.

Vir: Domoljub, 3. 8. 1921

Nabor v Radovljici. Pri rekrutovanju letnika 1901 je bilo iz radovljiškega glavarstva od 297 fantov 117 sposobnih, 39 omejeno sposobnih, 117 začasno nesposobnih in 24 stalno nesposobnih.

Vir: Domoljub, 3. 8. 1921

Zgleden Sokol je odvetnik dr. Mirko Triller v Radovljici. V ponedeljek dne 29. avgusta ob pol 1. uri ponoči je spustil tako zmerjanje in kvantanje po radovljiškem trgu, da so

se okna odpirala in so ljudje čudom občudovali sokolskega duha, ki se je s tako izbranimi besedami vadil v govorništvu.

Vir: Domoljub, 7. 9. 1921

Ovsiše. Odgovor dopisniku »Jutra« z dne 28. avgusta 1921. — V omenjeni številki mi, g. dopisnik, očitate neverjetno predrznost, ker sem rekel na dan pogreba kralja Petra I.: »Kar lahko odidete; molitve, ki so mi jih predpisali škol, sem že zmolil.« — V nedeljo, 21. avgusta 1921., sem oznanil: »Jutri bo povodom pogreba Njegovega Veličanstva kralja Petra I., zvonilo pol ure, od pol 7. do 7. ure zjutraj. Ob 7. uri po zvonenju bo cerkveni obred, h kateremu sto povabljeni vsi uradi in vse oblasti.« — V ponedeljek nato naročim cerkveniku: »Zvonite torej pol ure, od pol 7. do 7. ure.« Zvesti cerkvenik je res zvonil. Ko je končal, sem začel ukazani cerkveni obred, nisem pa pogledal na uro, je-li res že sedem, in tako sem morda začel nekoliko pred 7. uro. Po dokončanem obredu sem opazil v cerkvi razne povabljenke, ki so pričakovali ukazane obreda; zato sem jim pojasnil rekoč: »Kar je bilo ukazano, sem že opravil.« — To je tista moja neverjetna predrznost.

»Ni dosti, da so vse župnikove nedeljske pridige samo hujskanje zoper nasprotne časopise, župnik leta neprestano po hišah in seje sovraštvo do vsega, kar se ne ukloni njemu...«, s temi besedami se pritožujete. Morda hodite premalo k mojim pridigam o raznih predmetih. V nedeljo, 31. avgusta t. l. sem govoril tudi zoper slabe časopise ter priporočal dobre, uprav na višji ukaz. Ko je torej »cerkven predpostavljen poučil duhovščino o dolžnosti« bojevanja zoper slabo časopisje, se je zgodilo po Vaši želji. Prihajajte pogosto ter v obilnem številu k sv. spovedi k sv. Nikolaju, da bo neljubi Vam župnik »preobložen« z dušnim pastirstvom ter tako moral opustiti »neprestano letanje po hišah.«

Sicer pa Vas, bivši g. župan, vprašam: »Ali Vi niste agitirali, in sicer sami zase, četudi ste se preje že enkrat ali dvakrat odpovedali županskemu stolcu? Ste že pozabili, da ste prišli malo pred volitvijo občinskega starešinstva agitirati k odločnemu našemu občinskemu odborniku. Seveda ste kljub temu padli. Vprašam Vas prijazno: »Je-li r. g. Alijančič tudi »sejal sovraštvo«, ko je agitiral za Vas pred kakimi 23 leti?« Odgovorite mi: »Sem mari jaz »sejal sovraštvo« tudi takrat, ko sem brusil pete za kompromisno listo, na kateri se je svetilo tudi Vaše cenjeno ime?« Takrat sem se uveril: »V španoviji še pes cerkne!« — »... Seveda so ga ljudje siti,« tako nadaljujete, g. dopisnik. — Koga so ljudje »do grla siti«, so pokazale volitve dne 29. julija 1921. — Jožef Ocepek, župnik.

Vir: Domoljub, 14. 9. 1921

Sokoli v Radovljici so imeli v nedeljo otvoritev novega doma. Ker Sokolom pretepaška narava ne da miru, je neki Sokol iz Lesec z odprtim nožem grozil našim somišljenikom, ki so se mimo zadržali. Naši seveda takih barabstev ne trpe. Sokolu so izvili nož iz roke ter ga poučili, kako se je treba človeku obnašati

Vir: Domoljub, 5. 10. 1921

Znamenja naše sužnosti. Dne 2. okt. je proglasil najbrž kolovodja radovljiškega Sokola neki Špicer, da so križi in kapelice na križpotih znamenja našega hlapčevstva. Pred križem in kapelico se veren katoličan odkrije in spoštljivo pokloni, sokoli se nočejo več! Odslej bodo oni častili le spominjska znamenja sokolskih, ne pa krščanskih mučenikov! Kadar bodo šli mimo svojih sokolskih znamenj, takrat bodo vedno znova obnovili prisego, da uničijo katoliškega duhovnika in vse, ki z njim drže. (Doslovni govor beri v »Jugoslaviji« z dne 9. oktobra). Stariši, premišlujte malo to

pogansko pridigo in dobro sprašajte svojo vest, ali smete svoje otroke dati v sokolsko vzgojo!

Vir: Domoljub, 12. 10. 1921

Samostojnež Ažman je ob otvoritvi sokolskega dana v Radovljici pozdravil Sokole v dolgem govoru, katerega vsebina je bilo običajno zabavljanje zoper klerikalce. Samostojnež Ažman je s tem pokazal, da se strinja z brezverstvom Sokola. Kmetijski list bo še nadalje trdil, da se samostojneži bore za vero.

Vir: Domoljub, 12. 10. 1921

Tovarna orožja v Radovljici. V trgovski register je vpisana bivša svetovno znana tovarna orožja P. Wernig iz Borovelj, sedaj »Slovenska tovarna orožja, preje P. Wernig iz Borovelj« v Radovljici.

Vir: Domoljub, 30. 11. 1921 / V mapi Obrtniki v Radovljici

Sokolski duh je obsedel 23. avgusta t. l. radovljiškega advokata, sokolskega starosto dr. Mirka Trillerja. Ponoči se jo ustavil pred hišo posestnika Bogataja ter tako grdo preklinjal, zmerjal, kvantni in kričal, da je Jožef Bogataj izjavil pred sodiščem: »Tako grdo je govoril, da me jo sram, ker jo pred mojo hišo tako govoril in Pepica Bogataj je izjavila, da je govorjenje tega vrlega Sokola pohujšalo otroke, ki so se zbudili in tako prestrašili, da se eno dekletce še sedaj trese. Razne grde kvante so bile med pogostim čukanjem tako kosmate, da si jih pero ne upa zapisati. Pred sodiščem je sokolski advokat dobil 3000 K globe oz. en teden zapora.

Vir: Domoljub, 14. 12. 1921

Iz Radovljice. Samostojneži v objemu s Sokoli se bodo videli na Štefandan v radovljiškem sokolskem domu. Gospod Ažman iz Hraš bo namreč v imenu stranke SKS napravil tam in takrat bal, pekli bodo tudi janca, zalivali ga z izvrstno pijačo, tudi pristnim domačim šnopsom, pisali šaljivo pošto, plesali in vlekli srečke brez trošarine. Dobro, da ni rečeno, da bo to vse v dober namen, morda za popravo gasilnega orodja ali stradajoče Ruse, ker sicer bi še kdo mislil, da mora zraven iti. Pa ne bo mus, razen če g. Ažman osebno povabi. Videlo pa se bo da Ažman ni tak medved ali lev, kakor vpije po shodih, mi kmetje bomo gospodo sicer ne požrli ampak ji porcijančke delili. Ta dan se bi zopet videlo, kakor na dan otvoritve sokolskega doma, da ie Ažman vpricho gospode krotko jagnje, ki sol liže in cukrčke jemlje iz rok — Sokolic.

Vir: Domoljub, 14. 12. 1921

.....

Shod zaupnikov SLS za radovljiški okraj. V sredo, 4. jan., se je vršil v Ljudskem domu v Radovljici sijajen shod zaupnikov SLS za radovljiški okraj. Na shodu sta poročala o političnem položaju in organizacijskih stvareh posl. Brodar in dr. Kulovec. Po živahni debati, v katero je poseglo mnogo zaupnikov, je predlagal g. Ant. Cvenkelj zaupnico Jugoslovanskemu klubu, ki je bila s velikim odobravanjem soglasno sprejeta. Na shodu je podal z ozirom na hujskanje samostojnežev obširno poročilo o elektrarni na Završnici g. ing. Serneč. Iz poročila so udeleženci razvideli vso podlo gonjo, ki so jo samostojneži vprizorili v to veliko gospodarsko napravo. Po shodu se je vršil občni zbor okrajne Kmetijske Zveze za Radovljico. Za načelnika je bil izvoljen bivši poverjenik za kmetijstvo g. Jakob Jan.

Vir: Domoljub, 11. 1. 1922 / V mapi Ljudski dom

Orlovski odsek v Radovljici priredi dne 12. februarja ob pol 18 uri notranjo telovadbo v dvorani Ljudskega doma. Po telovadbi veselica, pri kateri sodeluje pevsko in godbeno društvo »Sloga«. Vse prijatelje poštene zabave vabi najujudneje odbor.

Vir: Domoljub, 8. 2. 1922 / V mapi Ljudski dom + v mapi Orli v Radovljici

Pri ponovnih volitvah v krajni šolski svet dne 19. februarja je zopet zmagala SLS s svežimi kandidati za vse štiri všolane občine. Vsa agitacija in vsi knifi radovljiških jedesarjev in leških samostojnežev, ni nič pomagala, čeprav jim je šel na roko sam g. okrajni glavar. Gosp. Medved zgublja svojo armado! Zadnji čas je bil že za to! Našim možem pa čast, ki že toliko ljubijo svoje otroke, da jih ne dajo v roke kakemu sokolskemu šolskemu odboru.

Vir: Domoljub, 1. 3. 1922

Iz Lesc. Lanske maškare smo koj poznali: so imeli samo reklce narobe oblečene, pa smo koj vedeli katera le Joža in katera Janez. Letos so ble pa bolj fest. Tod pri nas napredujemo. Najbolj smo uglbali, kaj je tista debela gospa, ki je je bil poln voz in ki je tulila na tisti velikanski rog, ki bi bil dober za gnojnico jorit, če bi se mu dno naredilo: — In pa kdo sta bila tista dva zadaj privezana, ki sta se na kolesu vrtela. Da nista pošteno poročena, je vsak vedel. Eni so rekli: hlapec in dekla plešeta, drugi so rekli: gospodar deklo vrti. Pa obadvoje ni res. Jest pa vem, ki sem bil zraven. On je bil JeDeS, pa je »samostojno« sukali. Debela gospa na fedrah je bila gospa banka, ki trobi na »napredne« časopise in za seboj privezane in za nos vleče vse tepce. — V Radolco pa letos leške maškare nismo šle, ker nam lani nič pijače niso dali. Pa nas letos Radolčani niste videli, šika se vam! Pa tud zato nismo šli, ker nam letos v Radolci ne rata. Pozdravljeni! — Joža.

Vir: Domoljub, 15. 3. 1922 / V mapi Lesce v starih časopisih

Iz Lesc. Saj sem svaril: ne hodimo razbijat Korošcev shod, in še prej dejal, da nam v Radolci ne rata. Zdaj pa imamo po bučah. Pa Medved se mi ne smili toliko, saj je celo vojsko invalida špilal, ampak gospod Kenda se lili smilijo, ki še klobuka nimajo, da bi bunko pokrili.

Vir: Domoljub, 8. 4. 1922 / V mapi Lesce v starih časopisih

Samostojni fašisti so v Radovljici skupili, kar so iskali. Dognano je, da je župan iz Lesec pisal županu v Kranju, naj pošlje v Radovljico nekaj liberalcev iz Kranja, da bodo z združenimi močmi dr. Korošču razbili shod in se tako maščujejo radi ponesrečenih samostojnih shodov v Dobre poljah, št. Lenartu in Apačah. Ker pa so ljudje tega mnenja, da jih je slovenski kmet od samostojne stranke tekem dobrega leta že dosti dobil po glavi, so kratko-malo postavili samostojne in liberalne fašiste na cesto, kjer so lahko premišljevali minljivost vsega posvetnega, tudi samostojne stranke.

Vir: Domoljub, 12. 4. 1922 / V mapi Lesce v starih časopisih

Samostojneža Ažman in Kenda, ki sta bila na shodu v Radovljici tepena, sta imela v nedeljo skriven shod v Srednji vasi, kjer sta agitirala za udeležbo samostojnega shoda, ki se bo vršil v krogu žandarjev in vseh mogočih paragrafov v Radovljici.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

G. radovljiški Mencinger boža. G. okrajni glavar iz Radovljice ima izredno mehkočutno srce, ko so na zadnjem shodu v Radovljici nekemu Ažmanu radi porednosti malo ušesa navili, je šlo to našemu usmiljenemu glavarju tako k srcu, da je ginjen do solz pristopil k njemu in ga začel milovati in božati nežno in ginljivo, kakor boža mati lice svojemu otroku edincu. Brez dvoma spada tudi to v delokrog okrajnega glavarja, da tolaži politične razgrajače in pretepače posebno tedaj, če se jim niso posrečili njihovi nameni. Saj vidimo, da belgrajska vlada naravnost plačuje politične pretepače, zakaj ne bi bil g. Mencinger vsaj majhen zaščitnik malih političnih pretepačev.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

Čudne navade vpeljujejo na sodnijo. Pred par tedni je priredila Kmetiska zveza veliko zborovanje v Radovljici. Na shod je prišlo tudi nekaj nasprotnikov, ki so hoteli shod motiti in razbiti. Tajnik samostojnežev je sam priznal, da samo radi tega ti pretepači niso ničesar napravili, ker se niso ravnali po njegovih navodilih. Jasno je, da naši niso pustili motiti svojega shoda. Rahlo so prijeli nekaj samostojnežev pod pazduho in so jih postavili na cesto. Sedaj so pa vse oblasti po koncu, ne morda zato, da bi dognale, kdo je motil naš shod, ampak da bi izsledile one, ki so branili ustavno zajamčeno zborovalno svobodo. Najžalostneje je pa to, da igra tukaj naša sodnija tako čudno vlogo. Radovljiška sodnija je namreč naročila razgrajača Ažmana in Kendo v sodnijo. Pred ta dva stebra samostojnežev pa kliče naše ljudi, ki so se zborovanja udeležili, in jih izprašuje, če so morda poklicani grešili nad vzvišenima osebama imenovanih dveh motilcev našega shoda. Mi se le čudimo, kdo je dal radovljiški sodniji oblast, da vlačí naše ljudi pred ta dva človeka. Kje imate kak zakon za to postopanje? Ni ga! Opozarjamo naše poslance, da primejo na primernem mestu veleučene sodnike radovljiškega okrajnega sodišča.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

V senci bajonetov. Gospod Pucelj bo zboroval v Radovljici v senci bajonetov, — Vsa politična moč mu mora biti na razpolago, da ne bi ljudstvo na javnem shodu izvolilo svojega predsednika. Svoje grešne politike ne more več drugače zavarovati kakor z bajoneti, pred ljudstvom mora bežati v naročje g. okrajnega glavarja.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

Samostojneži pri koncu. Na Pucljev radovljiški shod so bobnali samostojneži po celi Gorenjski in si zaupno pripovedovali, da bo do 6000 ljudi. In res so jih pripeljali iz Kranja, Škofjeloke, Poljan, Bohinja in iz vseh drugih gorenjskih župnij na shod 150, ki so obkročili Pucljevo mizo in čakali, da je ljudstvo prišlo iz cerkve, tako, da se je nabralo do 600 oseb. Večina je bila naših. Orožniki so stražili vse dohode, tajni policisti, ki jih je vodil tajni orožnik Stepišnik, so prisluškovali, kaj govore naši ljudje. Pucelj je - napravljen kot najelegantnejši angleški lord - zabavljaj. Končno so bile stavljene resolucije, za katere se je dvignilo kakih 100 rok. — Huda je smrt krivičnih.

Vir: Domoljub, 3. 5. 1922

»Vsi so prihajali, le njega ni bilo.« Posojilniški tajnik g. Špicar v Radovljici je spisal neko igro z naslovom »Osvobodenci«. Igrala naj bi se kot proslava prvega bivanja kralja na Bledu dne 25. junija. Povabili so kralja in ga z gotovostjo pričakovali. Tepihi, rože, govori in prsa za medajle — vse je bilo pripravljeno za dostojen sprejem. Toda — vsi so prišli, le kralja ni bilo. — Sokolska nadutost presega že vse meje

Vir: Domoljub, 5. 7. 1922

Imenovanje. Ministrstvo je imenovalo g. J. Cundriča za strokovnega učitelja na državni pletarski šoli v Radovljici.

Vir: Domoljub, 12. 7. 1922 / V mapi od obrtne do poklicne šole

Radovljica. V nedeljo, 20. t. m. ob 8. uri zvečer gostuje Ljudski oder iz Ljubljane v Ljudskem domu v Radovljici. Uprizorila se bo Gogoljeva veseloigra »Ženitev«, docela neverjeten dogodljaj v treh dejanjih, Vse prijatelje lepe dramatične umetnosti vabimo na ta večer, ki bo nudil lep užitek in prijetno zabavo. Predprodaja vstopnic v Kmetijski zadrugi.

Vir: Domoljub, 16. 8. 1922 / V mapi Ljudski dom

Prikrojevalni tečaj za krojačice v Mošnjah ari Radovljici, Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani otvori 16. oktobra ženski prikrojevalni tečaj v Mošnjah pri Radovljici. Še neprijavljene interesentinje naj svojo udeležbo takoj prijavijo pri Uradu Ljubljana, dne 2. oktobra 1922.

Vir: Domoljub, 4. 10. 1922

Blamirani samostojneži in osramočeni sodnik. Radovljiški gospodje, gorenj. samostojneži in prijatelji v Radovljici so v silnem sovraštvu, ki ga je zmožen samo človek, ki redno bere Kmetijski list, spravili radovljiškega župana pred sodnijo, kjer so mu hoteli dokazati goljufijo, dasi je bilo vsakomur jasno, da o goljufiji niti govora ni bilo. A moral je biti obsojen, zato, da so ga takoj odstavili od županstva in tako maščevali nad zvestim bojevnikom za načela SLS. Ljubljansko sodišče ga je obsodilo, stol sedmorice v Zagrebu, kamor se je Resman upravičeno pritožil, pa je sodbo razveljavil in izjavil, da o goljufiji ni govora. To so bili dolgi obrazi pri Ažmanu v Hrašah, Mencingerju v Radovljici, pri dr. stullerju in vseh radovljiških liberalcih. Pa bodo postali še daljši!

Vir: Domoljub, 20. 12. 1922

.....

Hiša v Mošnjah na prodaj v kateri je že več let dobro idoča gostilna Pripravna je tudi za vsako drugo obrt. Cena nizka. Pojasnila daje Val. Remic, Mošnje šte. 33, p. Radovljica, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 21. 2. 1923

Pohišstvo iz trdega lesa fine oblike, mahagoni barve, za več sob in kuhinjske oprave po nizki ceni proda posamezno ali vse, skupaj privatnikom ali trgovcem Anton DERNIČ, Radovljica, Lancovo šte. 33.

Vir: Domoljub, 21. 2. 1923 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Volilni shod Slovensko Ljudske stranke bo v nedelje dne 4. III. ob treh popoldne v Ljudskem domu v Radovljici. Govorila bosta kandidata Jožef Gostinčar in Jakob Jan. Vsi somišljenik iz Radovljice in okolico pridite gotovo!

Vir: Domoljub, 28. 2. 1923 / V mapi Ljudski dom

Samostojni kandidat Ažman avstrijski vohun. Kandidat SKS Ivan Ažman iz Hraš, toži, kakor poroča »Kmetijski list«, dr. Kulovca, ker je na svojem shodu v Novem

mestu izdal skrivnost, da se ime kandidata Ivana Ažmana nahaja med avstrijskimi konfidenti. Glede na to poročilo »Kmetijskega lista«, ugotavljamo, sledeče:

Ivan Ažman, rojen l. 1889., oženjen, posestnik iz Hraš št. 20 se nahaja na uradni listi konfidentov, odposlani od okrajnega orožniškega poveljstva v Radovljici dne 20. 9. 1915 pod rezervatnim poročilom na c. kr. deželno orožniško poveljstvo 12. v Ljubljano. V posesti smo izvirnika zadevnega seznama, na katerem se nahaja glede Ivana Ažmana tudi še sledeči telesni popis: gross, mit verheiliter Quatschung des reehten Fussballens infolge Oberfahreus, sonst stark. — Konstatiramo tudi še, da v Hrašah št. 20 ni nobenega drugega oženjenega posestnika Ivana Ažmana, rojenega l. 1889. Tudi osebni popis se slučajno ujema s kandidatom SKS Ivanom Ažmanom.

Za sedaj bo to naše pojasnilo morda gospodom okrog »Kmetijskega lista« zadoščalo; če pa gospodje okrog »Kmetijskega lista« žele, jim lahko objavimo tudi še več drugih imen, ki se nahajajo na isti listi konfidentov in ki so vsi znani pristasi SKS.

(Op. ur.: Konfidenti so bili od avstrijske vojaške oblasti najeti vohuni, ki naj bi vse, ki bi govorili zoper vojaštvo ali državo, naznanjali vojaški oblasti.)

Vir: Domoljub, 7. 3. 1923

Samostojni kandidat Ažman v seznamu konfidentov. Radovljica, 10. marec. - Sodnik dr. Prešeren je danes pričel razpravljati o tožbi, ki so jo vložili proti Mihaelu Iskri, posestniku v Hlebcah pri Lescah, kandidat SKS Ivan Ažman iz Hraš, lovec Alojzij Langus is Lese in posestnik Ivan Cvar is Lesc. Tožba navaja, da je Iskra 16. februarja letos Valentinu Resmanu v njegovi hiši rekel, da ima v rokah akt, da so bili tožniki med vojno avstrijski konfidenti.

Tožnike, kateri so bili navzoči pri razpravi, zastopa dr. Dobravec, g. Iskro pa zagovarja dr. Natlačen.

Izpoved gospoda Iskre. Gospod Iskra je izvajal: Dne 16. februarja 1923 sem bil res pri posestniku Valentinu Resman, ker sem imel kupčijske opravke pri njem. Med drugimi razgovori sem tudi povedal, da imam v rokah akt, v katerem je vpisan Ažman kot avstrijski konfident. Resman se je zanimal, če je še kdo drugi med konfidenti vpisan. Povedal sem mu, da sta na listi konfidentov tudi Langus in Cvar navedena.

Kaj sta pričala g. Resman in njegova žena. Priča g. Valentin Resman je pričal: Dne 16. februarja je prišel Iskra k meni na moj dom v Zapužah. V družinski sobi sva govorila najprej o zasebnih zadevah, nato mi je pripovedoval o Ažmanu, rekoč, da ima akt v rokah, da je bil med vojno konfident. Cela stvar me je zanimala in sem ga vprašal, če so tudi drugi konfidenti navedeni v aktu. Bolj tiho mi je nato povedal, da sta tudi Langus in Cvar in še nekaj drugih. Vprašal sem ga nato, če smem o tem naprej povedati. Iskra mi je izjavil, da to lahko vsakemu naprej povem In da se lahko sklicujem na njega. Na moje vprašanje, če bo stvar objavil, je rekel, da zaenkrat ne, ker namerava poslati akt tajništvu SLS na razpolago. Sodnik priči: »Ali Vam je znan pojem konfidenta?« — Priča: »Pod besedo konfident razumem osebo, katera je bila tajno najeta, da je vladnim organom poročala o rečeh in o pogovorih, ki so takratni režim zanimali« — Resmanova gospa je povedala, da jo slišala, da je rekel g. Iskra njenemu možu, da je bil Ažman konfident.

Zastopnik g. Iskre nastopi dokaz resnice. Zastopnik g. Iskre, dr. Natlačen je na to izvajal: »Nastopam dokaz resnice. Ivan Ažman je vpisan res na listi konfidentov. Lista se glasi: »Verzeicfnis über die nach neuerlicher Musterung für die Durchführung von Sabotageakten geeignet befundenen Konfidenton.

Predlagam, da se prlbavi od V. orožniške brigade v Ljubljani dopis orožniškega okrajnega poveljstva v Radovljici z dne 20. septembra 1915, ki nosi naslov: Res. M.

— Aktivon Krain, Konfidenten. Ta dopis vsebuje rešitev povelja deželnega orožniškega poveljstva v Ljubljani, št. 250 Res. M. od 11. septembra 1915. Ta dopis je bil odposlan od okrajnega orožniškega poveljstva v Radovljici v priporočenem pismu orožniškemu poveljstvu v Ljubljani dne 21. sept. 1915. Dopisu pa je bila prkljopljena konsignacija konfidentov. Pod zaporedno številko 5 te konsignacije se nahaja leta 1889. rojeni samski posestniški sin in lovec iz Lesec št. 9 Alojzij Langus, pod zaporedno številko 6 leta 1852. rojeni oženjeni posestnik iz Lesec št. 47. Johann Zwar, pod zaporedno številko 7 pa leta 1889. rojeni, oženjeni posestnik iz Hraš št. 20 Johann Ažman. Izvirnik tega poročila in liste konfidentov se nahaja v arhivu V. orožniške brigade v Ljubljani.

Nadalje naj se prlbavi od V orožniške brigade v Ljubljani spis Di Nro 284 Res. M., prezentiran 28. dec. 1915, zahteva naj se tudi dološiljatev konsignacijo konfidentov, ki je bila tema spisu priklopljena, na katerih se nahajajo tudi imena vseh treh zasebnih obtožiteljev.

Predlagam nadalje zaslišanje bivšega orožnika g. Franca Mešiča, kateri je dotične konfidentske liste pisal, dalje zaslišanje prič Josipa Jurčiča, Martina Nedoga in Ivana Remca, bivših orožnikov v Radovljici o tem, da so bili zasebni obtožitelji vpisani v listo konfidentov z njihovo vednostjo, potem ko se jim je razložilo, kakšnim namenom ima njihova služba služiti.

Predlagam nadalje, da se pri pristojni, nadrejeni oblasti izposluje, da se imenovane priče, kolikor bi morale izpovedovati o svojih službenih zadevah, odvežejo uradne molčečnosti.

Izvirnik poročila od 20. sept 1915 ter zadevne konsignacije konfidentov bom predložil, ako bi se imenovano poročilo in poročilu priložena lista konfidentov od orožniškega poveljstva ne dobila.

Dr. Dobravec se protivi izvedbi teh dokazov. Predlaga pa, da se zaslišita kot prič orožniški podporočnik Alojz Rovšek in bivši blejski stražmojster Rakušček o tem, da zasebni obtožitelji niso ničesar vedeli, da se nahajajo na listi konfidentov in da tudi niso opravljali nikake take službe, ki se pod konfidentstvom umeva.

Kaj pripovedujeta o konfidentstvu orožnika. G. Alojzij Rovšek je bil ves čas vojne okrajni stražmojster v Radovljici. Zdaj je orožniški podporočnik v Trbovljah. Kot priča pravi, da mu je znano, da je bil Ivan Ažman na listi konfidentov. Pravi pa, da se je lista konfidentov sestavila po nalogu kornega poveljstva v sabotažne namene za slučaj sovražnega vpada. Na posebno vprašanje priča pove, da je o teh stvareh z Ažmanom sam večkrat govoril in da je Ažman bil izrecno pripravljen orožništvu pri njegovem poslovanju pomagati. (Ivan Ažman nervozno ugovarja. Priča pa se proti njemu obrne in mu svojo izpoved ponovi v obraz.) Dalje izpoveduje priča, da je ves čas vojne z Ažmanom zelo mnogo in zaupno občeval; zaupal mu je tudi kako je hodil okrog gotovih oseb v Ljubljani, da se je »mazal«, da mu ni bilo treba v vojake.

Priča Rakušček izpoveduje, da je bil med vojno stražmojster na Bledu. Dobil je od orožniške komande povelje, da zbere v svojem okolišu primerno število konfidentov in da predloži listo konfidentov. Sestavil je zahtevano listo, a ni nikogar vprašal, če je s tem zadovoljen. Listo je poslal v Ljubljano.

Na to razglasi sodnik dr. Prešeren sklep, da se razprava preloži, da se bodo izvedli predlagani dokazi.

* Sabotažo izvršuje tisti, ki na katerikoli način (z rezanjem telefonskih žic, požigi itd.) ovira delovanje sovražnikov.

Vir: Domoljub, 13. 3. 1923

Calderonova igra »Stanovitni kraljevič« v Radovljici. Ljubljansko katoliško mladeniško društvo bo v nedeljo dne 22. julija 1923 v Ljudskem domu v Radovljici ob 3. popoldne uprizorilo znamenito igro »Stanovitni kraljevič. — Vstopnina: Sedeži po 5, 4 in 3 Din, stojišča po 2 Din. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Kmetijski zadrugi v Radovljici. Upamo, da bo Calderonova drama privabila mnogo občinstva v Radovljico. Nemški filozof Goethe je pisal l. 1804 o tej drami Schillerju: »Ko bi vsa poezija izginila s sveta, upam si jo iz te drame zopet zbrati in jo pokazati svetu.«

Vir: Domoljub, 18. 7. 1923 / V mapi Ljudski dom

Skladišče kmetijske družbe v Lescah. Da ugotovi želji podružnic in udov radovljiškega okraja, je Kmetijska družba otvorila svoje skladišče v Lescah št. 7 pri g. Rudolfu Medvenu. Iz te zaloge se bodo oddajale vse kmetijske potrebščine, ki jih ima družba v zalogi. Za enkrat je vskladiščila družba vagon rudninskega superfoslata in poziva vse podružnice in ude tega okoliša, da pravočasno pošljejo po to važno gnojilo v omenjeno skladišče. Cene so iste kakor v Ljubljani, udje si torej prihranijo vso železniško voznino.

Vir: Domoljub, 25. 7. 1923 / V mapi Lesce v starih časopisih

Orlovski tabor v Radovljici. Triglavsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 12. avgusta tabor v Radovljici. Že lanski tabor na Bledu je sijajno dokazal, kako razširjena in udomačena je orlovska misel na Gorenjskem. Letošnja okrožna prireditelj v Radovljici naj pokaže smotrnost duševne in telesne vzgoje v telovadnici, ki je po svojem krasnem uspehu v Parizu pridobila mednarodni sloves. Dokaže naj, da se jo naša organizacija med tem časom še razširila in poglobila in da je ni na Gorenjskem vasi, koje prebivalci bi ne bili prežeti z močjo orlovskih idej in ki se ne bi zavedali velikega pomena, ki ga ima orlovstvo za kulturni razvoj slovanskega naroda. — Ob 10. bo krenil sprevod, pri katerem bosta sodelovali dve godbi, od Ljudskega doma na Glavni trg, kjer bo na prostem sv. maša, na kar zlasti opozarjamo goste iz drugih župnij. Med mašo bo sviral godba kat. delav. društva z Jesenic, po maši pa bo istotam orlovski tabor, nakar krene sprevod na telovadišče, kjer se razide. Popoldne ob 4. bo javna telovadba, po telovadbi pa prosta zabava pod hladnimi kostanji Kleindienstovega vrta s sodelovanjem jeseniškega orkestra in radovljiškega pevskega društva »Sloga«. — Gorenjci, pokažite dne 12. avgusta, da vam je razvoj Orla pri srcu in posetite tabor v častnem številu. Zlasti, kdor ima narodno nošo, naj ne ostane doma. Fantje na konjih so posebno dobrodošli. — Radovljica se pripravlja, da vas dostojno in gostoljubno sprejme.

Vir: Domoljub, 8. 8. 1923 / V mapi Orli v Radovljici

Blejska podružnica S. D. Z. ima 12. avgusta 1923 v Radovljici (Ljudski dom) ob pol devetih izredni občni zbor. Na dnevnem redu so važne in nujne stvari, zato prosim polnoštevilne udeležbe. Ker je pa ta dan tudi orlovski tabor, prosim, da se vsak član podružnice pismeno prijavi (če že ni po kakem odseku prijavljen), da pripravimo kosila. Prijave na Mrak Fr. fil. Radovljica 28. do 10. t. m. Predsednik.

Vir: Domoljub, 8. 8. 1923 / V mapi Ljudski dom

Smrtna nesreča. Na odprti cesti med Radovljico in Brezjem je 8 letni fantek skočil pred avto št. Sl. 209 in se smrtno ponesrečil. Šofer je takoj pripeljal na lice mesta sodno komisijo iz Radovljice, ki je ugotovila gornji dejanski stan. Zopet žalosten dokaz, da so otroci premalo poučeni, kako se imajo vesti pred vozovi na cesti.

Vir: Domoljub, 29. 8. 1923

Blejska dijaška podružnica SDZ priredi s sodelovanjem jeseniškega dram. odseka dne 8. septembra v Ljudskem domu v Radovljici ob 5. uri popoldne Gogoljevo komedijo »Revizor«. Igra se ponovi v nedeljo, dne 9. septembra ob 8. zvečer v Delavskem domu na Jesenicah. Ker je igra že sama na sebi zelo zanimiva in je čisti dobiček namenjen za naše visokošolce, vabi k obilni udeležbi odbor blejske podružnice Slov. dijaške zveze.

Vir: Domoljub, 5. 9. 1923 / V mapi Ljudski dom

Lepo posestvo v Mošnjah naprodaj: 2 hiši z elektr. lučjo in gospodarskim poslopjem, v dobrem stanju, velika njiva, najlepša lega, več gozdov, travnik i. t. d. Več pove lastnik V. Remic, Mošnje, p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 5. 9. 1923

Skladišče kmet. družbe v Lescah. Kmet. družba je meseca julija t. l. otvorila svoje skladišče pri g. Medvenu v Lescah. Iz tega skladišča se vsem podružnicam in udom radovljiškega okraja oddajajo vse kmetijske potrebščine, katere ima kmet. družba v zalogi. V skladišču je lepa ozimna pšenica in rž, dalje umetna gnojila: Tomaževa žlindra, kalijeva sol, apnenl dušik, surova kostna moka in rud. supertosfat; od tečnih krmil: lanene in orehove tropine, razen tega: posnemalniki, emajlirana posoda itd. Cene so iste kakor v Ljubljani, udje si torej prihranijo vso železniško voznino. Podružnice in vsi udje iz tega okoliša se poživljajo, da že sedaj naroče blago iz tega skladišča, ker le na ta način si zamore skladišče pravočasno izpolniti svojo zalogo. Skladišče kmet. družbe v Lescah.

Vir: Domoljub, 3. 10. 1923 / V mapi Lesce v starih časopisih

Dobro so zapirajte. Dne 4. septembra sta dva roparja ponoči vdrla v hišo vdove Artelj na Gorici pri Radovljici, davila vdovo, pretaknila vse podstrešje ter naposled vsled vdovinega kričanja zbežala.

Vir: Domoljub, 3. 10. 1923

Kmetijska družba za Slovenijo ima na ozemlju bivše Kranjske 210 podružnic s 7608 člani. Največje število članov imajo podružnice v ljubljanskem in radovljiškem okraju, kjer imajo 1010, oziroma 1120 članov. L. 1921. je štela Kmetijska družba na ozemlju bivše Kranjske 15 tisoč 951 članov.

Vir: Domoljub, 10. 10. 1923

Dne 26. novembra ob 7 zvečer in 8. decembra ob 3 popoldne priredi radovljiški pevski in godbeni zbor »Sloga« v Ljudskem domu društveni koncert pod vodstvom dirigentov gg. Fabjan in Šejnov. Moški zbor zapoje sledeče skladbe: Ipavic: »Savska«, Prelovec: »Oj, Doberdob«, Švikaršlč: »Nman čez Izaro, nman čez gmajnico«, Vilhar: »Zaroka«, Hajdrich: »Cerkvica«, Švikaršlč: »Pojdem v rute«, Svetek: »Pod noč«. Mešani zbor: Premrl: »V Korotan«, Adamil: »Če ti ne boš moja«, Adamić: »Ples kralja Matjaža« in »Ne maram nade«. Salonski orkester pa proizvaja: Parma: »Triglavske rože«, Ujvari: »Beneške noči«, Metra: »La serenada«. Šejnost: »Orient paradis«, Petrač: »Potpouri, od odra do odra«. Vstopnice so po 10, 8, 6, 4, 2 Din. Ker je pričakovati obrakrat številno udeležbo, se priporoča nabava vstopnic že med tednom v predprodaji pri Zadrugi trgovini; na željo se pošljejo tudi po pošti. Za okusen prigrizek bo med pavzami tudi preskrbljeno! Prijatelji glasbe in plemenite zabave iskreno vabljeni!

Vir: Domoljub, 21. 11. 1923 / V mapi Ljudski dom

V Radovljici bo 4. decembra, v torek, ob 8. uri v Društvenem domu zadružno-gospodarski tečaj. Ker bo več zanimivih predavanj o kmetiskem gospodarstvu in zadružništvu, ste vsi okoličani vljudno vabljeni.

Vir: Domoljub, 28. 11. 1923 / V mapi Kmetijska zadruga

Koncert pevskega in godbenega odseka izobraževalnega društva v Radovljici dne 23. novembra je izborno uspel. Na okusno okrašenem odru Ljudskega doma je nastopilo 13 pevcev moškega in 26 mešanega zbora ter 8 članov orkestra (2 prvi violini, 1 druga, flavta, pozavna, čelo, planino, harmonij). Posebno mogočno in gibčno je nastopal v 6 skladbah mešani zbor. Najbolj je pač ugajala dramatična »Zlata kanglica« in poredno-nagajiva »Ne maram za te, ker nimaš hiše svoje«; mlademu svetu seveda tudi »Ples kralja Matjaža«. Skladbe jo moral zbor ponoviti. Moški zbor jo z izrazitimi glasovi, prijetnim in mehkim zvokom zapel zlasti Ipavčevo »Savsko«; Prelovčev: »Oj, Doberdob, slovenskih fantov grob« pa tako nežno in občuteno, da je privabil marsikomu solzo v oko, spominjajoč na žalostno soško bitko 1916—17. Tudi še mladi salonski orkester je svojo nalogo pri prvem koncertnem nastopu vrio dobro rešil. V splošnem je bila zelo srečna misel, med petje vstaviti orkestralne točke, ki so na potek koncerta tako mikavno vplivalo. Dvorana jo bila kljub neugodnemu vremenu polno zasedena in občinstvo jo velik trud in delo pevovodij in zborovih članov z glasnim ploskom priznavalo. S svojim obiskom sta naš ljudski koncert počastila podpolkovnik g. Vodopivec in major g. Lampič s soprogo.

Vir: Domoljub, 28. 11. 1923 / V mapi Ljudski dom

Učenca v zdravega, nadarjenega, poštenih staršev, sprejme takoj Friderik Homan v Radovljici.

Vir: Domoljub, 28. 11. 1923

.....

Radovljica. Ljudski oder uprizori v nedeljo, 13. jan, ob 7. uri zvečer krasno dramo »Dom«, katero je spisal g. Jalen iz Rodinj. Vstopnico se dobe v predprodaji pri Kmetijski zadruzi.

Vir: Domoljub, 9. 1. 1924 / V mapi Ljudski dom

Rabim dobrega žagarja na novo žago vencijanarco. — Franc Ankerst, Brezje štev. 64 pri Radovljici.

Vir: Domoljub, 30. 1. 1924

Radovljica. Naše prosvetno društvo je priredilo dne 9. marca javno zdravniško predavanje v Ljudskem domu. Govoril je g. dr. Brecelj iz Ljubljane o pravilnem dihanju in jedenju. Številni poslušalci so temu praktičnemu in aktualnemu predavanju z največjim zanimanjem sledili. Gospodu doktorju, ki zna tako vsakdanji predmet podati v prijetno-zabavni obliki, bodi izrečena iskrena zahvala in prošnja: pridite še med nas! Ljudstvo bo znalo ceniti Vašo požrtvovalnost.

Vir: Domoljub, 26. 3. 1924 / V mapi Ljudski dom

Mala kmetija z mlinom, vsa poslopja v dobrem stanju, ceno naprodaj. Pojasnila dale Konsumno društvo v Radovljici.

Vir: Domoljub, 26. 3. 1924

Radovljica. Na belo nedeljo, dne 27. aprila in naslednjo, dne 4. maja uprizori naše prosvetno društvo v Ljudskem domu po dvakrat, ob pol 4. popoldne in ob 8 zvečer izredno lepo zgodovinsko igro »Quo vadis«, iz prvih časov krščanstva, ko je vladal v Rimu grozoviti cesar Neron in še živel apostol sv. Peter. Igra je dramatisirana po znamenitem romanu največjega poljskega katoliškega pisatelja Sienkiewiczza. Ime igre je povzeto iz ustnega izročila, ki nam pripoveduje, da je ob Neronovem preganjanju kristjanov hotel sv. Peter ubežati iz Rima, pa se mu je na begu prikazal Jezus s križem na rami. Peter ga vpraša: »Domine, quo vadis, Gospod, kam greš? Jezus mu odvrne: »Grem v Rim, da bom zopet križan. Ta odgovor osramoti Petra, ki hoče ubežati pred križem, dočirn je njegov Gospod pripravljen že drugič iti v smrt, in vrnil se je v Rim, kjer je osrčeval in tolažil preganjane kristjane, dokler ni prišla tudi vrsta na njega, da je moral dati življenje za Kristusa, Dne 29. junija leta 67, ko je bil križan z glavo navzdol. Ta dogodek se v igri le mimogrede omenja; glavno dejanje se suče okrog plemenite mladenke Ligije, hčerke premaganega ligijskega kralja, ki je prišla kol talnica v Rim in bila izročena v oskrbo odlični, tudi krščanski družini Plavcija in Pomponije.

Drama je razdeljena v devet slik. Prva slika nam predstavlja Ligijo kot rejenko pri Plavciju, kjer s svojim ljubeznivim značajem osrečuje vso družino. Tam se vanjo zagleda plemeniti rimski mladenič Vinicij, a Ligija ga za vrne, ker je pogan.

Druga slika: Ligija na dvoru cesarja Nerona, kamor jo je skrivaj spravil stric Vinicijev, senator Petronij, da bi omogočil stričniku pregovoriti Ligijo, da mu postane soproga in jo odpeljati.

Tretja slika: obednica pri Neronu. Pri neki razuzdani veselici bi imel Vinicij priliko odpeljati Ligijo, a v obednici nenadoma nastopi duhovnik Krispus, očitajoč Neronu njegove grozovitosti in prešuštvo s Popejo; v nastlem vrišču odnese Ligijo njen zvesti sluga Ursus na varno h kristjanom.

Četrta slika: grobišče. Vinicij ne obupa; s pomočjo zvitega Kilona najde Ligijo ob grobišču katakomb, kjer so se kristjani skrivaj shajali. Deviški, značaj Ligije, življenje kristjanov, pridiga sv. Petra, vse vpliva na Vinicija tako, da se spreobrne in prvak apostolov sam ga nato zaroči z Ligijo.

Peta slika: Komaj se zaroka izvrši, ugrabi Ligijo cesarska straža, poslana od razkačenega Nerona in jo kot kristjano odpelje v ječo; obsojena je v areno med zveri.

Šesta slika: Ligija v ječi, kamor pride po slovo zvesti Vinicij. Iz ječe je odpeljana v areno in privezana divjemu biku med rogove. Gotove smrti jo je rešil zvesti Ursus in odnesel iz arene.

Sedma slika predstavlja mesto Rim v ognju. Zažgal je blazni Neron, da bi gledal požar in ga mogel opevati. Ljudstvo ga sumi kot krivca, v mestu nastanejo upori. Da se otrese suma, obdolži Neron kristjane la jih začne še bolj preganjati in moriti.

Osma slika: Ligija drugič v ječi. Sedaj jo reši iz ječe Vinicijev stric Petronij in oskrbi, da preoblečena srečno pobegne z zaročencem v Sicilijo.

Deveta slika. Neron izve, da je Ligija ubežala, zato ukaže ugrabiti Petronija — toda ta se zastrupi skupno s svojo soprogo Evniko na svojem stanovanju, da ne pride v roke tirana.

To je vsebina drame »Quo vadis«. Prosvetno društvo je dalo napraviti za igro nove kulise in ozadja; oboje je slikal g. Matija Bradaška iz Kranja tako dovršeno, da mu moremo le čestitati na krasno uspelem delu! Obe popoldanski predstavi so namenjene okoličanom, večerne pa domačinom. Ker bo naval k predstavam gotovo velik, opozarjamo udeležence, da si vstopnice naroče že med tednom, oziroma si jih

nabavijo v predprodaji pri Kmetijski zadrugi. Cene vstopnic so po 12, 10, 8, 5 Din. Začne se točno ob napovedani uri, med predstavo bo vstop nemogoč, ker moti potek igre. Kdor hoče videti res lepo dramo, naj ne zamudi dane prilike.

Vir: Domoljub, 16. 4. 1924 / V mapi Ljudski dom

Birma v dekaniji Radovljica. Kropa v nedeljo, dne 1. Junija, Kamna gorica v ponedeljek, dne 2. Junija, Ovsišje v torek, dne 3. Junija, Dobrava pri Kropi v sredo, dne 4. Junija, Ribno v četrtek, dne 5. Junija, Bohinjska Bistrica v nedeljo, dne 15. Junija, Srednja vas v ponedeljek, dne 16. junija. Koprivnik v torek, dne 17. Junija, Bled v nedeljo, dne 22. Junija, Bohinjska Bela v ponedeljek, dne 23. Junija, Gorje v sredo, dne 25. Junija, Dobrava (blejska) v četrtek, dne 26. junija.

Vir: Domoljub, 7. 5. 1924

Quo Vadis. Zadnji dve nedelji na Ljudskem odru uprizorjen »Quo vadis« je popolnoma uspel. Nastopilo je 50 igralcev s tako sigurnostjo, kot jo zahteva res dobra igra. Posebno glavno vloge so bilo izredno pogodne. Tudi skupinski nastopi so bili v splošnem neoporečni; pomanjkljivosti v kretanju skupili je vzrok le pretesen oder. K lepim točkam spada ubrano petje, ki vsikdar tako blažilno vpliva. Rimski kostimi in zlasti nove Bradaškovo kulise so vzbudilo vsesplošno pozornost in imajo važen delež pri uspehu. V vsakem oziru gre pa v prvi vrsti priznanje g. režiserju za vsestranski trud in vzgojno delo, ki ga vrši v našem društvu! V splošnem bi bilo opozoriti še na kočljivo zadevo o ljubezenskih prizorih v predstavah. Isti naj bodo vedno in popolnoma nespotakljivi; vse kar ni neobhodno potrebno za razumevanje vsebine, naj se brezpogojno črta in izpusti! Katoliški odri naj rahločutno varujejo moralno kot najvažnejši činitelj za obstoj in čednost napredek naroda. V tej točki se morajo tako režiser, kakor igralci docela zavedati, da je smoter in namen orlovskega gledišča dvigati ljudstvo ne le v izobrazbi duha, ampak tudi v vzgoji srca! — Drama »Quo vadis« se na splošno željo ponovi dne 11. in 18. maja ob pol 4. uri popoldne.

Vir: Domoljub, 7. 5. 1924 / v mapi Ljudski dom

To vam je poštenjak! Samostojni general Ažman-Medved iz Lesec ne uživa bas sijajnega ugleda. Te dni pa se je vršila pred ljubljanskim sodiščem obravnava, ki je pokazala g. Ažmana v dokaj žalostni, za samostojnega voditelja ne preveč častni luči. Stvar pa je ta-le: Ažman je napisal in priobčil s svojim polnim podpisom v »Narodnem dnevniku« članek, v katerem sramoti župana Resmana iz Radovljice. Ko pa je župan Resman radi tega poklical Ažmana pred sodišče, je resnicoljubni Ažman kratkomalo utajil, da bi bil on sestavil in napisal ali celo podpisal oni članek, češ: naj jaz, ki imam komaj dva razreda ljudske šole, niti sposoben nisem, da bi kaj takega skupaj spravil. Glede na ta Ažmanov zagovor pa je Resmanov zastopnik dvignil obtožbo tudi zoper odgovornega urednika »Narodnega dnevnika«. Ta pa je že z ozirom na ugled svojega lista moral priznati, da je Ažmanov zagovor zlagan, da je namreč Ažman članek sam sestavil in napisal in tudi podpisal ter ga prinesel že za tisk pripravljenega v uredništvo. Glede na to je Ažman moral pri naslednji razpravi priznati, da je pri svojem prvem zaslišanju lagal. — Na predsednikovo vprašanje, jeli bil že kdaj kaznovan, pa je Ažman vnovič pokazal svojo resnicoljubnost in se odrezal, da še ni bil nikoli kaznovan. Prepričati pa se je moral zopet, da je resničen ljudski pregovor, ki pravi, da ima laž kratke noge. Oglasil se je Resmanov zastopnik dr. Natlaččen, ki je opozoril senat na kazenski list in glej jo smolo, v kazenskem listu je bilo res tako zapisano, da je bil Ažman le enkrat kaznovan radi tepeža. Ker Ažmanu

drugega ni preostajalo, je nato brez vsake daljne debate priznal, da je že bil predkaznovan. — Potem se pa samostojneži čudijo, da nimajo nobenega ugleda med ljudmi. Kako pa naj ga imajo, če trpe take ljudi na vodilnih mestih.

Vir: Domoljub, 14. 5. 1924

Lepo posestvo z mlinom, njiva 8 mernikov posetve, gozd, vrt, vsa gospodarska poslopja v dobrem stanju, redi se lahko dve govedi in štiri prašiče, blizu Radovljice, se ceno proda. Pojasnila daje Anton Dolinar, Mošnje 32, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 14. 5. 1924

Begunje pri Radovljici. Demokrati se hvalijo, da so dobili pri občinskih volitvah 5 odbornikov, mod tem ko so SLS pripadli le 3. Pa je stvar drugačna, ako vpoštevamo razmere. Par kandidatov SLS so se hoteli nekateri iznebiti, zato so šli volit delavsko stranko, katero kandidatje so jim bili bolj všeč. Tu ni šlo torej za načela, ampak za osebnosti. Nasprotniki so agitirali, da se človeku gabi. Odstavljeni graščinski oskrbnik se je trudil za delavsko stranko od začetka volitev do sklepa. Stregel volivce tik pred volivno sobo, jih napajal pri Tavčarju in tako potrjene vodil na volišče. Saj se ni zastonj pehal. Med naprednimi agitatorji je bil tudi sodnik dr. Prešeren. Spravili so na volišče vse svoje baže. Brez usmiljenja so pripeljali volit tudi hotelirja iz Poljč Val. Sturma, ki je na pol telesa hrom in ne more enega koraka storili brez tuje pomoči in ki ni zapustil svojega doma že 7 let. Vodil ga je in podpiral njegov zet do skrinjice, da je vrgel kroglico. Med volitvijo je pa sedel dr. Žerjav v Sturmovi gostilni in obetal obilno plačilo naprednim volivcem.

Vir: Domoljub, 9. 7. 1924

V občini Ovšiše (okraj Radovljica) je bil izvoljen 10. t. m. za župana odličen pristaš SLS Anton Špendov. Tudi vsi štirje svetovalci so odločni naši možje.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924 / V mapi župani Podnart

Lancovo. Pri nas smo ponovno izvolili za župana prejšnjega župana Valentina Dežman, ki je odločen pristaš SLS. Tudi vsi svetovalci so naši.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924 / V mapi župani Lancovo

Radovljica. Za župana našega mesta je izvoljen g. Vinko Resman, za svetovalce gg. Ivan Bulovec in Vinko Hudovernik, vsi trije odločni pristaši SLS. Pri občinskih volitvah l. 1921 smo dobili župana in svetovalce po žrebu, sedaj pa so bili izvoljeni z absolutno večino.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924 / V mapi župani Radovljica

V Ljubnem je bil izvoljen za župana g. Alojzij Cvenkelj. Tudi oba svetovalca sta SLS.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924 / V mapi župani Podnart

Mala kmetija, na kateri se lahko redita 2 glavi živine, je na prodaj v Mošnjah št. 33. Cene pove Ivan Remic, Mošnje št. 34, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924

V najem se odda ali proda mala kmetija z vsem inventarjem ter sad. vrtom in gozdom v Sidražu 8 nad Kamnikom. Ceno pove Iv. Remic v Mošnjah št. 34, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924

Tiskovna pomota. V Statistični razpredelnici radovljiškega volivnega okraja, katero smo priobčili v zadnji Domoljubovi številki, je tiskarski škrt zagrešil malo pomoto. Pri občini Ovsiše mora biti v rubriki »število odbornikov, ki pripadajo SLS«: 11 ne pa 10 kot je pomotoma tiskano. — Čitatelji naj blagovolijo to neljubo pomoto sami popraviti.

Vir: Domoljub, 30. 7. 1924

Iz Mošenj. Od tukaj dojde »Domoljubu« malokdaj kako poročilo; pa če ima biti žalostno kakor tole, naj ga raje ni! V nedeljo večer, ko so ljudje ravno pospali, jo razsvetlil plamen lesenega, s slamo kritega, s senom napoljnega Kupčevega poda vas in vso okolico. Kmalu sta mu pomagali še slamnati strehi Kupčeva in Nečemrova. Na Brezjah so mislili da gore cele Mošnje. Od vseh strani so drveli gasilci skup. Najbolj smo so čudili hitrosti spretnih Radovljičanov. Kar je gorelo, to se ni dalo več pogasiti. Po par metrov proč so bilo tri hiše. Tonejovo, kakor pravi gospodar sam, je rešil g. Broščar. Pernušova je ostala po zaslugi tistih, ki so stokrat pogasili ogenj na Pustotnikovi hiši. Če bi bila ta zgorela, potem bi bil brž ogenj pri Pernušu, Nastranu, cerkvi in na drugi strani pri Nacu, Čevljarju, v župnijskem podu. Dobro, da ni bilo vetra in da nam je dr. Lampe oskrbel vodovod. Škode ima Kupka 600.000, Nečemmer 400.000 dinarjev. Pa tudi Pustotnik veliko. Zavarovana sta bila oba pogorelca skup za 5.000 dinarjev. Pogorelo jim jo vse. Nečemrovim celo ves denar, ki so ga z dninami prislužili. Lopo bo, če se jih kak dobrotnik spomni.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924

Iz Posavca pri Otočah se nam poroča, da je 10. julija neki dijak z kolesom iz Dobropoljskega klanca v obupnem teku s vso silo zadel ob ograjo Peraškega zidu, padel čezenj v grapo, se močno poškodoval in umrl čez nekaj dni v bolnici.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1924

Za dekana radovljiške dekanije je imenovan č. g. Jakob Fatur, župnik v Radovljici.

Vir: Domoljub, 13. 8. 1924

Radovljica. (Nova dvorana.) Težko zaželjeni trenutek povečini dovršene prezidave Ljudskega doma je prišel! V nedeljo, dne 21. decembra ob 11. po dopoldanski službi božji bo svečana blagoslovitev novih okusno prirejenih društvenih prostorov. Poleg nagovora in blagoslovljivega obreda nastopi naš priljubljeni pevski in godbeni zbor »Sloga«. K tej otvoritveni prireditvi je vstop vsakomur prost! Isti dan popoldne ob pol 4. in zvečer ob 8. uprizori dramatičen odsek na novem najmodernejši urejenem, obsežnem odru krasno zgodovinsko igro iz prvih časov krščanstva »Dekle z biscerl« v 6 slikovitih dejanjih z vmesnim petjem. Domačini in okoličani, pokažite s svojo udeležbo, da vam je pri srcu prosvetna organizacija naše mladine po večno veljavnih načelih krščanstva! Vstopnice za stojišča, parter, balkon in loža go na razpolago v predprodaji pri Kmetški zadrugi.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1924 / v mapi Ljudski dom

Bogokletstva so na dnevnem redu pri liberalni mladini. Te dni so radovljiški orjunci ponoči tako rjaveli po Predtrgu, da so vsi ljudje planili iz spanja. Med rjojenjem so pridno izrekli razna bogokletstva. Ni čuda, če je njihova vsakdanja hrana bogokletni »Slov. narod« in bogoskrunsko »Jutro«.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1924

.....

Velika orlovska prireditev radovljiškega okraja so vrši 14. junija na Jesenicah ob priliki 15-letnice triglavskega orlovskega okrožja. Ta dan bo manifestirala verna katoliška mladina in ne smemo biti nikogar izmed naših ljudi, ki bi manjkal. Komur je v spominu lanska prireditev ob priliki blagoslovitve treh praporov, tisti ne bo zamudil i letošnje. 14. junija se zberemo ob 9. pri katoliškem delavskem domu na Savi. Ob pol 10. odkorakamo k sv. maši na Jesenice. Po sv. maši bo zborovanje na telovadišču. Popoldne bo ob pol 4. velika javna telovadba na orlovskem telovadišču. Po telovadbi pevski in godbeni koncert. Prijatelji, somišljeniki, pridite polnoštevilno, pomagajte proslaviti praznik naše mladine.

Vir: Domoljub, 10. 6. 1925

Naraščajski dan na Brezjah. Dne 5. julija priredi Radovljiška orlovska srenja naraščajsko telovadbo. Ob 3 popoldne so litanije, potem javna telovadba obojnega naraščaja celokupne srenje. — Prijatelji orlovsiva, pridite pogledat naše male. Bog živi!

Vir: Domoljub, 1. 7. 1925

Katoliško prosvetno društvo v Kamni gorici proslavi 25 letnico obstoja s proslavo v soboto 18. in nedeljo 19. julija. Spored: V soboto, na predvečer proslave, bo v zadružnem skladišču skioptično predavanje »Rim in preganjanje kristjanov v prvih stoletjih«, predava g. prof. dr. J. Debevec; po predavanju razsvetljava vasi in petje. V nedeljo: Ob 10 sv. maša v župni cerkvi, daruje g. prof. L. Arh, društveni soustanovitelj. Popoldne ob pol treh zborovanje prosvetnih okrajev Radovljica in Kropa, po zborovanju veselica na vrtu g. Kappusa s petjem, godbo (igra »Zvezda« iz Kroke), Igro »Pogodba«, šaljivo pošto in prosto zabavo. Vsi prijatelji prosvete vabljeni! — Odbor.

Vir: Domoljub, 16. 7. 1925

III. gorenjski orlovski tabor v Radovljici. Dne 9. avgusta se bo vršil v Radovljici III. gorenjski orlovski tabor, ki bo kot prireditev za celo Gorenjsko največja in najlepša letošnja orlovska prireditev. Za tabor v Radovljici vlada po celi Gorenjski veliko zanimanje ter je pričakovati iz vseh krajev obilne udeležbe. Po vseh krajih se organizirajo posebne skupine gorenjskih narodnih noš, ki bodo tvorile po svoji slikovitosti eno izmed najlepših točk slavnostnega sprevoda. Polovična vožnja je zaprosena za 8., 9. in 10. avgusta 1925.

Z ozirom na to opravijo lahko udeleženci tabora tudi božjo pot na Brezje, in sicer v soboto pred taborom ali v ponedeljek po taboru, saj je iz Radovljice na Brezje samo eno uro peš hoda. Izkaznice za polovično vožnjo se bodo dobile 9. avgusta na taboru v Radovljici.

Spored tabora je v glavnem sledeči: Po prihodu jutranjih vlakov bodo na telovadišču skušnje za popoldanski nastop. Ob pol 11 sprevod s telovadišča na glavni trg, kjer bo sv. maša. Po sv. maši orlovski tabor. Popoldne ob pol 3 bo na travniku g. župana Vinka Resmana v Predtrgu telovadni nastop (posebno zanimive bodo točke iz lahke atletike — tekma za prvenstvo Gorenjske). Po telovadbi bo na senčnatem vrtu g. Kleindinsta v Predtrgu prosta zabava s koncertom jeseniške godbe.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1925 / V mapi Orli v Radovljici

Vsem srenjam in soseskam radovljiškega okraja. Planinski odbor za radovljiški okraj je v svoji seji z dne 13. junija 1925 sklenil, da obdaruje v tem letu vse pridne in vestne pastirje, kateri se nalikujejo v pastirski službi bodisi z dobro pašo, opravljanjemboljševalnih del na planinskih in dolinskih pašnikih, z izsekavanjem grmovja, pobiranjem kamenja, sploh čiščenjem paši škodljivega dračja. V to svrhu ima podpisani odbor za to leto sledeče vsote denarja na razpolago: za kranjskogorski sodni okraj se razdeli 2300 Din, za radovljiški 4700 Din. Vsled tega se naprošajo gospodarji, da priglasijo svoje pastirje, ki hočejo tekmovati za te nagrade, Planinskemu odboru za politični okraj radovljiški v Hrašah pri Lescah z dobro podprto prošnjo, kjer naj se navede, koliko časa je že pastir pasel v isti srenji in kakšna koristna dela v izboljšanju planšarstva je vršil. Vse te prošnje morajo imeti potrdilo pristojne občine, da je vse to resnično, kar se navaja. Vse prošnje mora imeti podpisani Planinski odbor do 15. septembra zbrane. Tekmovalci se bodo razglasili v časopisih, nagrade se bodo slovesno razdelile.

Vir: Domoljub, 23. 7. 1925

Za III. gorenjski orlovski tabor v Radovljici dne 9. avgusta 1925 se je prijavilo že veliko število gorenjskih narodnih noš, ki bodo nastopile v sprevedu. Pripravljajo se posebno skupine iz Bohinja, Gorij, Bleda, Dovlj, Mojstrane, iz škofjeloške okolice in drugih krajev. Iz tega posnemamo, do toliko tako pestrih in krasnih narodnih noš že dolgo nismo videli, kakor jih bomo 9. avgusta v Radovljici. Da bo la največja letošnja gorenjska orlovska prireditev čim slikovitejša in veličastnejša, vabimo tudi ostalo kraje in prijatelje, da se čim preje odločijo in se s posebnimi skupinami udeležijo III. gorenjskega orlovskega tabora. Vsaka župnija, vsaka občina naj postavi lastno skupino. Zato 9. avgusta vsi v Radovljico na III. gorenjski orlovski tabor.

Vir: Domoljub, 30. 7. 1925 / V mapi Orli v Radovljici

Polovična vožnja za III. gorenjski orlovski tabor v Radovljici. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani je dovolilo za tabor v Radovljici polovično vožnje za vse proge v Sloveniji in sicer za 8., 9. in 10. avgusta 1925. Vsak udeleženec kupi na odhodni postaji cel vozni listek do Radovljice, ki ga pusti žigosati na obratni strani z mokrim postajnim žigom. Listek se v Radovljici ne odda, ker velja ta listek v zvezi s potrdilom o udeležbi na taboru tudi za vožnjo nazaj. Potrdilo o udeležbi prejme vsak dne 9. avgusta 1925 na taboru v Radovljici.

Vir: Domoljub, 6. 8. 1925 / V mapi Orli v Radovljici

Na III. gorenjskem orlovskem taboru v Radovljici se bodo prodajale vstopnice k telovadbi (stojišča) po 3 din in ne po 5 din, kakor je pomotoma tiskano na plakatih.

Vir: Domoljub, 6. 8. 1925 / V mapi Orli v Radovljici

Romanje na Brezje. O priliki III. gorenjskega orlovskega tabora, ki bo 9. avgusta 1925 v Radovljici, gredo udeleženci tabora lahko tudi na Brezje in Bled, in sicer v soboto pred taborom ali v ponedeljek po taboru, ker je polovična vožnja dovoljena za 8., 9. in 10. avgusta 1925. Na Brezje je samo eno uro peš hoda, na Bled pa poldrugo uro. Ne zamudite ugodne prilike!

Vir: Domoljub, 6. 8. 1925

Novi župan. Občina Mošnje je po dolgem času zopet prešla v tabor SLS. Izvoljen je za župana g. Silvester Pangerc, posestnik s Spodnjega Otoka. Svetovalci so vsi pristaši SLS.

Vir: Domoljub, 6. 8. 1925 / V mapi župani Mošnje

Brezje. Sestanek in občni zbor Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne na Brezjah dne 30 avgusta t. l. Nekaj dni samo nas loči od sestanka na Brezjah, katerega smo lansko leto sklenili. Obenem s sestankom se bo odkrila spominska plošča v cerkvi in se bo vršil tudi občni zbor Z. S. V. iz svetovne vojne. Pravila Zveze so potrjena od ljubljanskega in mariborskega velikega župana in obsega delokrog Zveze obe oblasti. Slavnost se bo vršila po sledečem sporedu:

Ob pol 10. zapoje tovariši pevci v cerkvi »Ti o Marija«. Nato odkrije in blagoslovi superior vojne mornarice v p. Monsig. Karol Kokalj spominsko ploščo. Zbor zapoje »Blagor mu«.

Ob 10 pred cerkvijo začetek cerkvene slovesnosti. Govori Fr. Bonač, tajnik Zveze. Za govorom sledi sv. maša, pri kateri bo igrala godba. Po maši zapoje pevci žalostinko »Vigred se povrne«, na kar intonirajo bivši vojni kurati »Libera« za padle vojake. Po končanih molitvah zapoje pevci »Oj Doberdob«, in Maroltovo harmon. nar. pes. »Oj ta soldaški boben«. Nato otvori predsednik Zveze major v. p. Martin Colarič občni zbor, na katerem podajajo funkcionarji svoja poročila. Slede pozdravi in govori. Vsi govorniki naj pred občnim zborom predlože osnutek govora. Nihče ne sme govoriti več kot 5 minut. Po pozdravih in govorih se bo volil poslovni odbor in dva revizorja za leto 1925/26 ter se bo določil kraj občnega zbora in sestanka za prihodnje leto. Slučajnosti. Godba zaigra »Bože pravde«.

Ob 2. popoldne poseben sestanek vseh zaupnikov Zveze v samostanski dvorani. Pevci, pripravite dobro objavljene pesmi. Zbirališče pevcev pred vhodom v samostan. Kratka izkušnja ob 9 v samostanski dvorani.

Polovična vožnja je dovoljena. Shranite in ne oddajte nikjer voznih listkov (kot nekateri lani); za vožnjo nazaj velja isti listek in pa izkaznica, ki jo dobite na Brezjah. Tam bodo dobili udeleženci tudi pravila zveze in sliko spominske plošče.

Tovariši, vsi na Brezje in ob vsakem vremenu! Vajeni discipline držite jo tudi brezpogojno na Brezjah in pokorite se v vsakem oziru rediteljem, ki bodo imeli trobojne znake na levem rokavu.

Sestanek je namenjen vsem tovarišem | brez razlike mišljenja in strank, ki so služili v svetovni vojni pri kateremkoli vojnem odredu ali polku.

Tov. zaupnike prosimo, naj nam javijo, če le mogoče, število udeležencev iz posameznih krajev, da bomo mogli obvestiti železnico glede potrebnega števila voz, oziroma posebnih vlakov. Iz Ljubljane bo vozil takoj po rednem gorenjskem vlaku v nedeljo ob pol 8 iz Ljubljane proti Otočam posebni vlak, ki se bo vračal iz Otoč ob po 5 tako, da bo imel v Ljubljani zvezo z vsemi drugimi vlaki.

Godba, obstoječa iz 50 mož, se opoldne razdeli na dve skupini. Na veselo svidenje 30. avgusta! / Odbor Z. S. V.

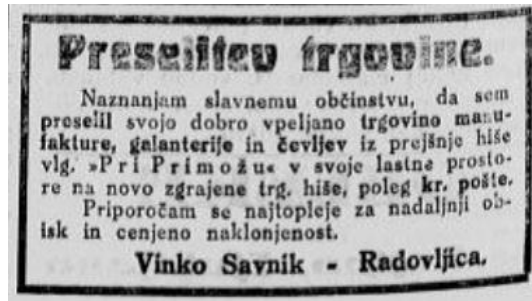
Vir: Domoljub, 13. 8. 1925

Zahvala. Dne 9. avgusta t. l. se je vršil v Radovljici III. gorenjski orlovski tabor. Za dobri uspeh se je treba zahvaliti v prvi vrsti agilnemu pripravljalnemu odboru pod vodstvom predsednika g. Florjana Janca, požrtvovalnemu župana mestne občine g. Vinku Resmanu, ki nam je šel v vsakem oziru blagohotno na roko in je dal za telovadišče na razpolago svoj travnik, g. dekanu Jakobu Faturju, vsem neutrudljivim damam v paviljonih in g. Kleindinstu. ki je odstopil svoj senčnat vrt za veselico. Obenem se zahvaljujemo vsem meščanom za gostoljuben sprejem ter vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je prireditev tako lepo uspela. Bog živil — O. P. ekspozitura Kranj.

Vir: Domoljub, 20. 8. 1925 / V mapi Orli v Radovljici

Prodajam posestvo na katerem se rodi dvoje govedi. Gospodarsko poslopje v dobrem stanju. Zraven hišo obširen sadonosni vrt, dve njivi in gozd. Cena nizka. Kje, pove Ivan Pintar, Mošnje št. 33, p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 20. 8. 1925

Vir: Domoljub, 30. 8. 1925

Toča. Nekaj lepih dni smo imeli, pridno smo spravljali otavo, kar se dne 2. septembra zvečer napravi k hudi uri; ob osmih se osuje ploha s točo. Toča je pobila pas od Poljč do Dvorske vasi. Trpele so tudi Begunje. Letina je sklonjena, zlomljena; največ škode je poznati na ajdi in prosu.

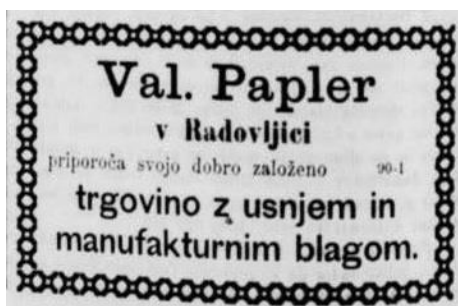
Vir: Domoljub, 10. 9. 1925

Ljudski oder v Radovljici. V nedeljo 11. oktobra ob 8 zvečer, ter v nedeljo 18. in 25. oktobra ob pol 4 popoldne priredi Ljudski oder v Radovljici zgodovinsko igro: »Amas«.- Igra predstavlja preganjanje kristjanov za časa cesarja Avreliana. Polna je pretresljivih, pa tudi smešnih prizorov. Vstopnina je znižana. Vstopnice se prodajajo v Kmetijski zadruzi. Preskrbite si jih že prej, da ne bo pred igro pri blagajni prevelikega navala. Igra se konča ob 7, pravočasno za odhod na vlake.

Vir: Domoljub, 8. 10. 1925 / V mapi Ljudski dom

Vir: Domoljub, 15. 10. 1925

Vir: Domoljub, 19. 10. 1925

Županski tečaj v Radovljici. V soboto dne 24. oktobra 1925 priredi županska zveza v Radovljici - v salonu g. Avgušтина županski tečaj, na katerem predavajo trije uradniki velikega župana iz Ljubljane o raznih poslih občinske uprave, zlasti o občinskem gospodarstvu in o raznih drugih nalogah občine, o domovinstvu, o pravicah in dolžnostih župana ter občinskega odbora itd. Vabimo vse občine in njihove župane ter opornike, da se udeleže prepotrebne pouka v obilnem številu. —

Pričetek ob 9. uri dopoldne. Po končanih predavanjih razgovori in odgovarjanje na razna vprašanja; nato ustanovni občni zbor podružnice županov za radovljiški okraj. — Županska zveza.

Vir: Domoljub, 22. 10. 1925 / V mapi Gostilna Avguštin

Nov zdravnik. V Radovljici se je naselil zdravnik dr. Anton Slivnik in sicer v hiši gospe Homanove.

Vir: Domoljub, 12. 11. 1925 / V mapi Radovljiški zdravniki in dentisti

Radovljica. V nedeljo, dne 13. decembra t. l. je naš ljudski oder priredil igro: »Gostilničarka«, ki jo je za naš oder priredil J. Šolar. Igra, ki je bila prvič igrana na slovenskem odru, je imela popolen uspeh. Ljudje so se od srca nasmejali duhovitostim v igri, ki pa najmanj ne žalijo še tako občutljivega ušesa. Igro ponovi Ljudski oder v nedeljo, dne 20. dec. ob pol 4 popoldne. Za okoličane je zveza z vlaki kar najbolj ugodna. Tudi vstopnina je znižana, da si vsakdo lahko privošči malo oddiha.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1925 / V mapi Ljudski dom

Begunje, Gorenjsko. (Liberalno društvo.) Mi smo dozdej spali v temi. A novo društvo — Prosveta — je prineslo svetlo luč k nam. V ljudski šoli ima knjižnico in v nji mnogo nečednih knjig. n. pr. ponatisnjeni podlistki v »Jutru«. Zdaj si je postavilo pri Jožovcu še oder za igre. Društvo se vodi v liberalnem duhu. Za zavednega katoličana torej ni prostora v tem društvu ali pri njegovih prireditvah.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1925

Požar. Dne 9. decembra je gorelo v Kropi. Vnelo se je v podstrešju hiše št. 79, last delavca Matije Praprotnika (rojstna hiša ljubljanskega trgovca I. Fabjana). Ker je bilo vse podstrešje polno hoste in drv, je bil ogenj zelo velik. Hvala Bogu, da je izbruhnil ogenj ob pol 1 popoldne in da so bile vse strehe polne snega. Če bi se zgodilo to ponoči ali poleti, bi bil velik del Kroke rop požara, ker so v tem delu hiše blizu vkup. Dasi so ogenj v dveh urah udušili, vendar ima lastnik hiše in drugi, ki so notri stanovali, veliko škodo.

Vir: Domoljub, 17. 12. 1925

.....

Veliki zvon je počil na sveti večer v Radovljici. Stari zvonovi niso bili tako krhki.

Vir: Domoljub, 7. 1. 1926

Obrtni tečaj. Obrtna zveza v Radovljici priredi v nedeljo 10. t. m. celodnevni obrtni tečaj v prostorih Kmetijske zadruge v Radovljici.

Na programu so sledeča predavanja: 1. obrtno-pravno vprašanje; 2. Davčno vprašanje (napoved dohodnine, pridobnine, davka na poslovni promet in davek na ročno delo; 3. Obrtna organizacija; 4. občni zbor O. Z. za radovljiški okraj. Predavanja se vrše zjutraj od 9 do 12 in popoldan od 1 naprej.

Ker so ta predavanja za vsakega obrtnika zelo važna, zato opozarjamo naše obrtnike, da se tečaja udeleže. Priglas za skupno kosilo prijavi lahko vsak ob prihodu v zadrugo. / Obrtna zveza.

Vir: Domoljub, 7. 1. 1926 / V mapi Kmetijska zadruga

Ljudski oder v Radovljici priredi v nedeljo dne 24. t m ponovno Nušičevo komedijo v petih dejanjih; Protekcija. Začetek točno ob pot štirih popoldne. Vstopnice se dobe v predprodaji v Kmetijski zadruzi, pred igro pa pri blagajni. Za okoličane je zveza z vlaki kar najbolj ugodna.

Vir: Domoljub, 21. 1. 1926 / V mapi Ljudski dom

Umri je v Radovljici bivši župan, lekarnar in posestnik g. Aleksij Roblek v 84. letu starosti. Mož je bil širom Gorenjske znan po svojem veselem značaju. Županoval je Radovljici 34 let.

Vir: Domoljub, 21. 1. 1926 / V mapi župani Radovljice

Pokojni g. Aleksij Roblek, lekarnar, župan in častni meščan radovljiški, ki je umrl 22. jan. t. l. v visoki starosti 84 let, je Bill rojen pri »Hodniku« v Bašlju, župnija Preddvor, kjer so ga krstili za Aleksija ali Aleša. Oče mu je bil Mihael, mati pa Marija roj. Zaplotnik, iz Gozda nad sv. Križem pri Tržiču. Starejši Aleksijev brat je bil Jožef Roblek, duhovnik, ki je pa umrl že pred 50 leti, doma. Mlajši brat Primož je gospodaril na domu. Oče Miha je bil godec, je piskal in godel na klarinet ter bil zelo šaljiv. Mož je bil tudi večkrat v denarnih zadregah, ker je dal dva sina študirat. Zato je vozil večkrat drva v Kranj, in med potjo menda na Spodnji Beli, ga je nekoč vprašal nekdo, češ, oče, ali vam jih ne bo zmanjkalo? On pa se je odrezal: Drva rastejo podnevi in ponoči. Jaz jih pa vozim same podnevi.

Drugič so se zopet posvetovali vaščani, kako bi stolp pri cerkvi sv. Lovrenca povišali, ko je imel samo kapo, odkar je pogorel, ker je vanj udarila večkrat strela. Tedaj pa se je oglasil »ta stari Hladnik«. Kaj hočemo, saj je tako višji kot pa Kranjski turen.

Imeli so pri hiši tedaj tudi veliko ovčjerejo, pasel je ovce po gori Andrejče, brat očetov. Pokojni mnogo zaslužni Aleksij se je še zadnja leta zelo zanimal za svoj domači kraj, za Storžič in njega planine. — Zato mu ohranimo blag spomin!

Vir: Domoljub, 4. 2. 1926 / V mapi župani Radovljice

Skupina strokovne zveze tovarniškega delavstva v Lescah, priredi v nedeljo 21 t. m. ob pol štirih popoldne v Ljudskem domu; v Radovljici Dimež, strah kranjske dežele; igro s petjem v šestih slikah. — Spisal A. C. Danilo.

Vir: Domoljub, 4. 2. 1926 / V mapi Ljudski dom

V dekaniji Radovljica se župnije, kar se tiče Mohorjanov, takole odlikujejo in v tej vrsti sledijo: Mošnje in Brezje (štejemo skupaj, ker nimamo podatkov o številu prebivalcev Brezij samih) 107, Leše 100, Sv. Križ n. Jesenicami 103, Kamna gorica 93, Rateče 90, Koprivnik 89, Bohinjska Bela 85, Kropa 84, Ljubno 83, Radovljica (zdaj seveda kot župnija!) 67, Gorje 64, Breznica 60, Dobrava 58, Begunje 57, Kranjska gora 56, Bled 55, Lesce 54, Dovje 50, Boh. Bistrica 45, Koroška Bela 44, Ovsišče 40, (Jesenic, tega velikega industrijskega kraja, letos ni v koledarju.)

Vir: Domoljub, 18. 2. 1926

Ljudski oder v Radovljici priredi tudi letos Pasijonske predelave. Občinstvo je bilo že lani s temi predstavami nad vse zadovoljno. Letos pa bodo posamezne slike še izboljšane, enako tudi kostumi in oder. Predstave se vrše v nedeljo dne 28. februarja ob pol 8 zvečer, nadaljne nedelje in praznike pa ob po 4 popoldne. Popoldanske predstave se končajo ob pol 7 zvečer. Zveza z vlaki je zelo ugodna. Vstopnina je taka kot lani: sedeži v ložah po 15 Din, na balkonu I. red po 12 Din, II. red po 10 Din; parter I. red po 10 Din, II. red pa 8 Din, III. red po 6 Din. Stojišča po 3 Din. Da ne bo pri predstavah prevelikega navala, naj si p. n. občinstvo vstopnice preskrbi že preje z vplačanim zneskom. Vstopnice se dobe v predprodaji v Kmetijski zadrugi v Radovljici ali pa pri Ljudskem odru, ki se naročajo tudi pismenim potom. V slučaju razprodanih vstopnic bomo občinstvo opozarjali potom časopisov.

Vir: Domoljub, 25. 2. 1926 / V mapi Ljudski dom

Begunje pri Lescah. Umrl je eden najboljših fantov naše fare, Anton Kunčič, ki so ga vsi spoštovali in ljubili. Naj pri Boga uživa večno plačilo..

Vir: Domoljub, 4. 3. 1926

Pasijonske igre. Ljudski oder v Radovljici je v nedeljo, dne 28. februarja priredil pasijonske Igre, ki so tudi letos občinstvu zelo ugajate. Poleg navadnih slik je bila letos uprizorjena slika »Peter zataji Jezusa«, ki je bila igrana obenem s sliko: »Jezus pred velikim zborom«. Prihodnje nedelje in praznike bo »pasijon« uprizorjen ob 4 popoldne. Igra bo trajala do tričetrt na 7. Občinstvo ima najugodnejšo zvezo z vlaki. Vstopnice se v predprodaji dobijo v »Kmetijski zadrugi«. Vstopnice naj se kupijo v predprodaji. V slučaju razprodanih vstopnic bo občinstvo opozorjeno potom časopisov, naročnike vstopnic pa bomo še pisмено obvestili.

Vir: Domoljub, 11. 3. 1926 / V mapi Ljudski dom

Pasijon na Ljudskem odru. V Radovljici bil v nedeljo 7. marca igran v splošno zadovoljstvo občinstva. Napake, ki so se opazile prvi predstavi, so bile popolnoma odpravljene. Poleg dobrega, res poglobljenega igranja, pa ponazori siike še lepa scenarija velikega odra, na katerem igralci lahko svobodno razmaknejo. Nadalnje nedelje in praznike se igra ponavlja ob pol štirih popoldne in se konča ob tri četrt na sedem. Okoličani imajo zvezo z vlaki najugodnejšo. Vstopnice se dobe v Kmetijski zadrugi v Radovljici. V slučaju razprodanih vstopnic bomo nove naročnike vstopnic obvestili pisмено in potom časopisja.

Vir: Domoljub, 18. 3. 1926 / V mapi Ljudski dom

Umrl je v Radovljici bivši mornariški kurat g. Iv. Ambrož, rojen l. 1860. Naj počiva v miru!

Vir: Domoljub, 8. 4. 1926

Nujno potrebna in neodložljiva je regulacija Save med Radovljico in Podnartom, potem pri Podnartu, kjer je Sava pred dvema leti porušila železniško progo.

Vir: Domoljub, 15. 4. 1926

Umrli je 12. maja v Radovljici Matija Urevc, p. d. .mežnarjev oče, v visoki starosti 85 let. Opravljal je še vkljub starosti službo cerkvenika ter je bil še do zadnjega trden; tako na primer je še prejšnji dan zjutraj vse opravil v cerkvi. Zadnji dve leti te je udeleževal obreda umivanja nog v ljubljanski stolnici; bil je med vsemi starčki najstarejši. Naj v miru počiva!

Vir: Domoljub, 20. 5. 1926

Brezje - Leše. Binkoštni četrtek, 27. maja, smo izročili na brežkem pokopališču materi zemlji truplo binkoštni terek smrtno ponesrečenega, nepozabnega in nenadomestljivega g. Rudolfa Kleindiensta, posestnika, občinskega svetovalca, načelnika Kmetске podružnice in člana nadzorstva Hranilnice in posojilnice v Lešah, odbornika Kmetске zadruga v Radovljici. Velikanski pogreb, kakršnega Brezje menda še niso videli, je pričal, kako priljubljen je bil in kolik ugled je imel rajniki daleč naokrog kot neumoren delavec na gospodarskem, prosvetnem in političnem polju, kot kremenit značaj, zlasti pa kot zaveden, praktičen katoličan, kakor so vse to po vsej pravici poudarjali ob odprtem grobu pokopovalec lešanski gospod župnik Ahačič, gospod ravnatelj Resman iz Radovljice in pa gospod Anton Cvenkelj iz Ljubnega.

Vir: Domoljub, 4. 6. 1926

Most med Radovljico in Lancovim je Sava odnesla. Istotako most v Globokem. Pri Podnartu je Sava odplavila veliko rodovitnega lesa ter napravila ogromno škodo trgovcem, katerim je odnesla veliko lesa.

Vir: Domoljub, 4. 11. 1926 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Most na Otočah je narasla Sava deloma odnesla. Prehod nemogoč. Kdor hoče na Brezje, naj se pelje na Radovljico, ker je most pri Podnartu tudi močno poškodovan.

Vir: Domoljub, 11. 11. 1926

Brezje. (Mostovi — romarji.) Komarji, ki dohajajo z vlakom na Brezje, izstopajo vsi v Radovljici. Odtod imajo najlepšo cesto. Iz postaj Otoče in Podnart ni mostov.

Vir: Domoljub, 18. 11. 1926

Pri Radovljici je Sava odnesla zasilni most. Iz Lancovega morajo hoditi v Radovljico čez — Otoče.

Vir: Domoljub, 2. 12. 1926 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Mošnje. V nedeljo smo uprizorili igro Domen. Na Miklavžev večer so povabljeni otroci v prosvetno dvorano. Da ne bodo otroci na Brezjah prikrajšani, pride Miklavž tudi tja. Imamo novega šolskega upravitelja Nik. Prestor, ki je vnet sadjar. Prejšnji je odšel za upravitelja v župnijo sv. Petra v Ljubljani. Tu je zapustil trajen spominek: Vpeljal in urejal je okrajno drevesnico. Zdaj se okrožje Kranjska gora odcepi. Za dosedanjo se pomoč se naša drevesnica odkupi z lepim številom sadik. Sava je odnesla še en del otoškega mostu. Med Kranjem in Žirovnico (Moste) ima Sava samo železniški most pri Globokem v naši župniji. Brezje ima zdaj postajo Radovljica.

Vir: Domoljub, 2. 12. 1926

.....

Dne 24. jan. t. l. je umrl po kratki bolezni v Kropi zlatomašnik kaplan v pok. g. Tomaž Varl. Bil je najstarejši kaplan v ljubljanski škofiji. Kaplanoval je v aktivni službi 49 let in še 7 in pol v svojem rojstnem kraju, kjer je živel v pokoju. Kajti še vedro je rad spovedoval, kadar so ga klicali in je vsako nedeljo in praznik je opravljal v Kropi drugo božjo službo. Zadnje je še opravil na praznik Sv. Treh kraljev. Bolehal je več časa, v grob ga je spravila pljučnica.

Pokop se je vršil 26. jan. K grobu ga je spremilo deset sobratov, vsa kroparska društva, šolska mladina in obilo ljudstva, tudi iz okolice. Pogreb je vodil g. radovljiški dekan J. Fatur, od pokojnega se je prav lepo poslovil na prižnici njegov dolgoletni prijatelj g. župnik zlatomašnik J. Borštnar, kroparski pevci so mu pa zapeli krasno tri žalostinke. Počivaj v miru, blagi gospod!

Vir: Domoljub, 3. 2. 1927

Brezje. V gostilni št. 70 na Brezjah je tekom četrto stoletja, odkar stoji, krčmarilo približno 10 gostilničarjev. Zdaj je gostilna zaprta. Prišla jo v nove roke. Sedanji gospodar bo vele prostorni salon na javni dražbi prodal. Kupec ga bo podrl in material odpeljal. Glavna vrednost je v strešni in zidni opeki, v šipah in strešnem lesu.

Vir: Domoljub, 24. 3. 1927

Begunje na Gorenjskem. G. dopisniku predzadnje »Domovine« je kakor videti zelo napoti dvorana Izobraževalnega društva, ki se bo zidala. Tako besno udriha, kakor da bi res klerikalci vse do golega slekli, dasi so bili prostovoljni prispevki in jo dal vsak, kar je sam hotel. Nadalje opisuje, da dela naš tamburaški zbor konkurenco gasilskemu zboru. Ali pa veste, g. dopisnik-, zakaj je bil gasilski tamburaški zbor ustanovljen. Zato, da bi društvo s tem poživilo. Koliko se je poživilo, so pa pokaže udeležba pri pogostih gasilskih vajah.

Vir: Domoljub, 24. 3. 1927

Begunje (Gorenjsko). Tukajšnji stalni dopisnik »Domovine« se zaletava v naše ljudi, ki iz svoje volje prispevajo za »Društveni dom«. Nič se ne bojte, bomo že brez vas postavili dvorano. Saj vam preveč ne zamerimo, če človeku ne gre vse po sreči, opleta na vse strani.

Vir: Domoljub, 24. 3. 1927

Globoko pri Radovljici. Sava odnaša in prinaša. Odnese nam je pol mosta. Prinesla je pa tekom dobrega leta v hišico pri mostu trem materam tri mlade vojake. To je nekaj izrednega za št. 3 v Globokem.

Vir: Domoljub, 19. 5. 1927

Brezje. Zadnji teden smo pokopali 70 letnega Antona Knaflja, brata rajnega p. Avrelija, očeta živečega p. frančiškana Ignacija.

Vir: Domoljub, 19. 5. 1927

Begunje pri Lescah. V ponedeljek 16. t. m. so poselili naš lep kraj čč. gg. bogoslovci ljubljanskega semenišča, mudeč se tu na majniškem izletu. Občudovaje prekrasni razgled, ki ga nudi morda najlepše ležeča cesta v Sloveniji med Tržičem in Begunjami, so prispeli okrog poldneva v Begunje. Srkanje svežega gorskega zraka

jim je tudi očitno dobro delo. Tu so ogledali razvaline gradu Kamen, kamor je bilo prenešeno po mnenju nekaterih iz stare ljubljanske stolnice truplo prvega ljubljanskega škofa Žiga pl. Lamberga. Živo so se tudi zanimali za »Pogorelčkovo hišo«, rojstni dom svojega šefa, presv. g. knezoškofa. Popoldne jih je povabilo ubrano pritrkovanje v ozaljšano župno cerkev sv. Vrha, kjer so opravili majniško pobožnost. Potem so bili obdarovani s planinskim cvetjem in so se šli še poklonit prvemu papežu v cerkvi sv. Petra nad Begunjami. Objemši še z očmi celo gorenjsko ravan od Ljubljane gori so se poslovili, obžalujoč, da jim ni dano dalj časa uživati krasno pokrajino. Počaščena begunjska fara kliče častitim gospodom: Povrni Bogi Še pridite!

Vir: Domoljub, 26. 5. 1927

Begunje na Gorenjskem. Občinske volitve bomo imeli kmalu. Mi bomo volili kandidate SLS. Kajpada bodo tudi demokrati mamili volivce. Hvalili bodo demokratsko stranko. Morda bodo priporočali dosedanjega župana. Ta mož je bil res na svojem mestu, kedar je bil gozdu. Za županovo službo se pa dobe že sposobnejši možje. Kako čudno je delalo županstvo n. pr. ko je Joževac začel delati kegljišče poleg pokopališča. Najprej sploh niso povabili k ogledu zastopnika pokopališča, češ, vsako tako javno last kot cerkev zastopamo mi občinski odborniki. Župnik pa se je pritožil in moral se je vršiti nov ogled, h kateremu je bil na odredbo okrajnega glavarstva povabljeni tudi on. Župan je razlagal odredbo tako, da po drugem ogledu ne bo nadaljnje pritožbe, čeprav je g. župnik ugovarjal zoper ponovno dovoljenje, češ, da ni primerno graditi tukaj kegljišče. Joževac je opiraje se na besede župnikove hitro nadaljeval zgradbo in jo skoro dovršil. Kar pride od okr. plavrstva odlok, da je županstvo kršilo zakon, ko je dovolilo Joževcu graditi; da zgradba morala stati 2 metra proč od javne poti. Tako se ne smejo voditi županski posli. Ali zahtevamo preveč, ako hočemo, da župan razume dopise okrajnega glavarstva, ki so slovenski. Čedno znajo agitirati naši demokratje. En zgled. Neki demokrat je prišel k našemu kandidatu, naj ne gre s SLS. Če pa vseeno greš na listo, se pa odpovej par dni pred volitvami. Ali demokrati tako razumete poštenost, da ljudi zapeljujete k prelomu dane besede?

Vir: Domoljub, 23. 6. 1927

Lesce. Dne 17. julija bomo tudi v naši občini imeli občinske volitve. Vložene so štiri kandidatno listo. Prva skrinjica bo Žerjavovih demokratov, druga socialistična, tretja bo samostojnih kmetov, četrta, zadnja skrinjica pa je naša »Slovenske ljudske stranke«. Da bodo nasprotniki agitirali na razne načine proti našim možem, to vemo, upamo pa, da so naši možje in fantje toliko zavedni, da ne bodo nasedli lažem nasprotnikom in bodo na dan volitev šli vsi na volišče in oddali svoje kroglice v skrinjico »Slovenske ljudske stranke«, ki je zadnja.

Vir: Domoljub, 14. 7. 1927 / V mapi Lesce v starih časopisih

Begunje, Gorenjsko. Kako bomo volili 17. julija? Katera stranka nam je dala vodovod? Ali ne SLS? Čigavo delo je Završnica-elektrarna? Ali je ni brihtni in neustrašeni † dr. Evgen Lampe dovršil? Med tem, ko so mu liberalci nasprotovali, češ to je klerikalna naprava. Še med vojno so hoteli ta obrat ustaviti. Katera stranka je toraj napredna? Ni pa dosti priznati najboljšo stranko, treba ji je pomagati do zmage. Torej: vsak naš volivec naj gre volit. Kdor ostane doma, služi nasprotnikom. Nikar se ne izgovarjaj, češ moj glas ne bo odločil. Zadnje občinske volitve v Begunjah so tako govorjenje pobile. Manjkalo nam je namreč 1 glasu do 4 odbornikov. Ravno

zato so demokrati prišli do 5 odbornikov in do župana, nam pa so ostali le 8 odborniki. Krivi so bili oni naši pristaši, ki niso šli volit. Sedaj postavljeni kandidati SLS pa tudi zaslužijo zaupanje. Naša skrinjica je druga. — Gosp. Valentin Perko ki ima sedaj trgovino pri Joževcu, si je kupil ondi blizu stavbišče, kjer namerava sezidati lastno trgovsko hišo. Gosp. Ignacij Bulovec pa je dal svoje trgovske prostore v najem gosp. Gašperinu iz Smokuča.

Vir: Domoljub, 14. 7. 1927

Zapuže pri Begunjah. Umril je Anton Košir, p. d. Matejevc. Bilo mu je 83 let in je bil najstarejši človek v župniji. Vzorni mož naj ostane v dobrem spominu vsem, ki so ga poznali. Na eni strani neumorno delaven, na drugi strani pa globokoveren in pobožen. Ko mu je vid opešal in ni mogel več delati, je vedno prebiral paternoštrove jagode in molil po cele dni. Svoje otroke je vzgojil v odločne kristjane, ki se nikdar ne sramujejo očitno pokazati, kaj da so. Častitljivi mož je prejel plačilo za vzgojo otrok deloma že tukaj s tem, da sta mu hči in sin v dolgotrajni bolezni ljubeznivo in neutrudljivo stregla do zadnjega zdihljaja. Vnema za Boga in cerkev pa mu je bila že nekoliko tukaj povrnjena, ker je bil pol ure pred smrtjo zopet obhajan. Vrl mož počivaj v miru!

Vir: Domoljub, 21. 7. 1927

Bivšim vojakom v Radovljici 1914. do 1916. leta. V nedeljo, dne 21. avgusta t. l. se sestanejo v Radovljici tovariši iz svetovne vojne, ki so službovali na tem lepem kraju v omenjenih letih, da obnove ob 10 letnici stare spomine in stara prijateljstva. Dopoldne smo lahko na Brezjah, opoldne pa peš ali z avto v Radovljico. Tovariši iz kamniškega okraja in od drugod - to nedeljo vsi - pa tudi vaše cenjene žene, v Radovljico! Na veselo svidenje! Za odbor: F. Škerjanc, predsednik, K. Iglič, tajnik.

Vir: Domoljub, 11. 8. 1927

Kamna gorica. V nedeljo dne 7. avg. smo praznovali prav redko slavnost. Na ljubeznivo povabilo g. lesnega trgovca Val. Muleja smo se zbrali v prijaznem senčnatem vrtu g. Kappusa sošolci kamnogoriške šole, rojeni l. 1875, 1876 in 1877, da obhajamo petinštiridesetletnico svojega sošolstva. V prijetnih spominih na šolo, na g. žup. L. Bernika in g. učitelja A. Jekovca in umrle sošolce nam je le prehitro minulo popoldne, ki so nam ga krajšali domači pevci z lepim petjem. Pa tudi sami smo zapeli več starih šolskih pesmi, med njimi ono nekako najbolj domačo: »Poslušaj kovača, ki kladvo obrača.«: Sklenili smo, da se snidemo po petih letih (l. 1932.), če bo mogoče, polnoštevilno.

Vir: Domoljub, 18. 8. 1927

Kamna Gorica. V nedeljo, dne 28. avgusta 1927 se vrši proslava 100 letnice rojstva tukajšn. rojaka dr. Lovra Tomana ob tretji uri popoldan 9 sledečim vzporedom: I. a) Savici — poje moški zbor; b) Govor pred rojstno hišo — govori g. dr. Joža Lavrenčič; c) Pesem koroških Slovencev — poje moški zbor; d) Pozdrav gostov. II. Poklonitev na pokojnikovem grobu. III. Igra: »Berite novice« — razne deklamacije, petje in prosta zabava. Vaščani in sosedje ter okoliška društva se uljudno vabijo k udeležbi.

Vir: Domoljub, 25. 8. 1927

Korošcev shod v Radovljici. Na praznik Mali Šmaren bo v Ljudskem domu v Radovljici ob treh popoldne shod Slovenske ljudske stranke, Govori načelnik naše stranke dr. Anton Korošec, Vsi okoličani naj pridejo ta dan v Radovljico, da

zaključimo javne shode v tej volivni borbi z lepo manifestacijo za načela naše stranke.

Vir: Domoljub, 1. 9. 1927

Lesce. Naši radičevski volivci zopet enkrat debelo gledajo. Radičevci so pri občinskih volitvah agitirali posebno z županom Vidicem, kar je v resnici marsikoga premotilo, da je volil z njimi, pa tudi radičevci so šli skoro vsi v boj za to, da ostane za župana g. Vidic. Pa glej ga spaka! Dne 25. avgusta so bile volitve župana in radičevci so izvolili za župana g. Ažmana. Radičevskim volivcem pa seveda tako sedlanje ni povšeč in je to nezadovoljstvo že pri volitvah prišlo do izrazu. Zakaj eden izmed radičevskih odbornikov ni hotel razumeti te čudne in ne baš preveč lepe samostojne politike ker je oddal prazno glasovnico. Ker bi pa s tem Ažman ne bil izvoljen, so samostojneži poklicali na pomoč socialističnega odbornika. Volivci pa resno z glavo zmajujejo, ko primerjajo Vidica in Ažmana ter se na tihem pridušajo, da so se dali znanim radičevskim volivnim letakom tako imenitno potegniti.

Vir: Domoljub, 8. 9. 1927 / V mapi Lesce v starih časopisih

Grozeča povodenj Save Bohinjke. V ponedeljek zvečer je nenadoma grozovito narastla Sava Bohinjka. V Bohinjski Bistrici je Bistrica prestopila most. Valovi ogrožajo most, kakor tudi jezove. Provizorični most v Radovljici je Sava že dopoldne odnesla. Trdno, pa stoji drugi most, ki je posebej zgrajen. Sava Dolinka ni tako narastla, ker je po gorah padel sneg.

Vir: Domoljub, 8. 9. 1927

Mošnje. Pred 16 leti je zapustil 13 letni Janez Zupan domovino. Šolal se je v Italiji. Franciji in Angliji. Zdaj se je vrnil kot jezuit, doktor in mašnik. Ganljiv je bil sprejem, še bolj slovo, ki je prehitro prišla. Samo petkrat nam je maševal, pa je spet odšel v tujino, da se pripravi na ruski misjon. Kako prijetno smo se imeli v njegovi družini po novi maši. Bili smo vsi eno. — Kako vse drugače je bilo na volivnih shodih SKS in SDS. Vpitje, prerekanje, grožnje, trganje srajc. Na shodu SLS v Radovljici smo bili vsi dostojni, čeprav nas je bila cela četa.

Vir: Domoljub, 8. 9. 1927

Cerkvena loterija v Radovljici. Dobitki se oddajajo proti izročitvi izžrebane srečke v župnišču v Radovljici do 10. oktobra t. l.; kdor jih v tem času ne dvigne, zapadejo v korist župne cerkve v Radovljici. — V Radovljici, dne 9. septembra 1927. Župni urad v Radovljici.

Vir: Domoljub, 8. 9. 1927

Radovljica. Ljudski oder v Radovljici otvori letošnjo gledališko sezono v nedeljo, dne 28. sept. ob 8. uri zvečer. Kot otvoritvena predstava bo Igrana ena najlepših in najtežjih svetovnih iger: Shakespearjev (Sešpirjev) »Hamlet«. Igra bo ponovljena v nedeljo, dne 2. okt. ob pol 4. uri popoldne. — Vstopnina je nizka. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini »Kmetijske zadruga«.

Vir: Domoljub, 22. 9. 1927 / V mapi Ljudski dom

Begunje na Gorenjskem. Volitve 11. sept. so dokazale, da je najmočnejša stranka v Begunjah — SLS, čeprav je pri občinskih volitvah cela kopa naših pristašev ostala doma in tako omogočala demokratom večino. Kajti ti so dobili 11. sept. iz 2 občin — Volile so tukaj tudi Leše — manj glasov, kot 17. julija samo v Begunjah. Čast našim

in lešanskim zavednim volivcem! — Smilil se nam je pa g. Ažman, ki je zbral nase celih 9 glasov kljub temu, da je na shodu pri Tavčarju pometal ob tla vse drugo stranke in kljub vabilom k volitvi, ki so jih skoro vsi volivci prejeli od njega na dom. Škoda, da je propadel mož, ki je tako na tihem vodil našo mlekarno, da nismo niti opazili, dokler nam tega ni povedal na letaku. »Nehvaležni« begunjski možje so se zasmajali, ko so brali prazno baharijo. SKS torej nima tu zaupanja. Njeni pristaši pa so toliko pametni, da odločno odklanjajo dr. Žerjava. — Zato upamo, da bodo v bodoče šli s SLS, ki ima največ vspeha pokazati za kmeta.

Vir: Domoljub, 22. 9. 1927

Cerkvena loterija v Radovljici. Na številna vprašanja odgovarjamo, da je seznam izžrebanih srečk cerkvene loterije priobčen v 37. številki »Domoljuba«. Dobitki se dobe proti izročitvi zadetih srečk v radovljiškem župnišču do 10. oktobra. Do tega datuma nedvignjeni dobitki zapadejo cerkvi. — Župni urad v Radovljici.

Vir: Domoljub, 29. 9. 1927

Lesce. Krekova mladina v Lescah priredi v nedeljo, dne 23. oktobra popoldne po večernicah pri g. Žagarju proslavo v spomin 10. letnice smrti dr. J. E. Kreka. Isti dan dopoldne ob 10 pa se ravno tam vrši občni zbor Krekove mladine.

Vir: Domoljub, 20. 10. 1927 / V mapi Lesce v starih časopisih

Begunje, Gorenjsko. Iz Trsta smo prejeli porodilo, da je ondi umrl arhitekt g. Jakob Zammattio. Pred kratkim smo ga še videla v Begunjah, ko je nadziral zidanje nove prodajalne g. Valentina Perko. Imel je namreč tukaj vilo, kamor je zahajal leto za letom na letovišče. Bil je sicer že močno v letih, a nismo pričakovali tako hitre smrti. Rajnki je živel le svoji stroki, pri nas je rad postregel brezplačno a nasvetom ali stavbenim načrtom. Vsako leto je daroval nekaj za šolo in reveže. Ob zlati maši presvetl. g. škofa je oskrbel krasno diplomu, ki jo je občina poklonita svojemu visokemu rojaku. Zapustil je dobre spomine. Naj počiva v miru.

Vir: Domoljub, 20. 10. 1927

Konj in voz ukradena. V ponedeljek zvečer je neznan tat ukradel v vasi Hlebcah pri Radovljici posestniku Francu Markelju konja (»prama«) s kmečkim vozom na lestve. Konj ima zadnji nogi beli, dočim je po truplu rjave barve. Markelj trpi 5700 dinarjev škode. Tatu so že na sledu.

Vir: Domoljub, 29. 12. 1927

.....

Oglas. Kdor je kupil kravo prve dni v oktobru na živinskem trgu v Kranju na živinski list g. Egidija Paplarja, županstvo Dobrava, okraj Radovljica, naj se blagovoli brez vsake skrbi oglasili pismeno na imenovani naslov in dobi 100 dinarjev nagrade. Franc Rezar, Goriče, p. Kranj

Vir: Domoljub, 5. 1. 1928 / V mapi Župani v Podnartu

Radovljica. Naš ženski odsek »Gospodinja«, čegar glavni namen je med drugim tudi gospodinjska izobrazba članic, priredi v nedeljo, 15. jan. 1928 gospodinjsko predavanje v prostorih Kmetijske zadruge. Predava ga. Dolenčeva iz Ljubljane o varčnosti v gospodinjstvu. Pričetek ob treh popoldne. Vabljene so vse članice, posebno pa še mlade gospodinje in matere.

Vir: Domoljub, 12. 1. 1928 / V mapi Kmetijska zadruga

Umrl je v Vrbnjah pri Radovljici ugledni gospodar Franc Pangerc, svak šolskega upravitelja Julija Slapšak.

Vir: Domoljub, 16. 2. 1928 / V mapi Vrbnje in Gorica

Radovljica. Žensko društvo »Gospodinja« priredi v nedeljo 4. marca 1928 ob 3 popoldne v Kmetijski zadrugi zdravstveno predavanje o negi dojenčka. Predava zdravnik. Vse žene in matere naj se gotovo udeleže tega predavanja, da se pouče o tem prevažnem vprašanju.

Vir: Domoljub, 1. 3. 1928 / V mapi Kmetijska zadruga

Proda se voz na štirih kolesih, še dobro ohranjen. – Franc Zupan, Mošnje 32., p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 8. 3. 1928

Sadjarski odbor za okraj Radovljica priredi na Brezjah pri »Finžgarju« v nedeljo 25. marca t. l. celodnevni tečaj za precepljanje in oskrbo sadnega drevja. Odbor vabi vse zanimance iz okoliša osobito mlajše posestnike in mladeniče, da se udeležijo tega tečaja v čim večjem številu. Udeležencem se priporoča, da prineso seboj cepilno orodje. Tečaj prične ob 8. predpoldne. Sadjarski odbor priredi enak tečaj tudi v Ljubnem pri Podnartu v šoli in sicer na cvetno nedeljo, 1. aprila t. l.

Vir: Domoljub, 22. 3. 1928

Begunje pri Lescah. Pri nas se je začelo s prezidavo Gasilnega doma, ki bode, ko bo dodelan, res mogočna stavba. To je delo zelo agilnega načelnika g. Avsenika, ki se trudi, da bi prišlo društvo na mesto, ki pripada. Društvo priredi 6. maja tombolo z bogatimi dobitki. Zato skrbimo, da ne bode niti tablica ostala neprodana. Tako bo društvo pokrilo vsaj nekaj stroškov.

Vir: Domoljub, 22. 3. 1928

Izjava! Ker se širijo neutemeljene govorice, da ne prodajam več mrtvaških krst, izjavljam tem potom, da imam na zalogi vedno krste vsake vrste po zmernih cenah. - Terezija Prestrl, Radovljica.

Vir: Domoljub, 3. 4. 1928

Begunje (Gorenjsko). »Domoljub« je v svoji 12. Štev. prinesel vabilo, naj vsi pridno kupujemo srečke gasilnega društva, ki bo gasilni dom razširilo. Nespametno bi bilo trditi, da gasilno društvo ni potrebno, krivico bi delali gasilcem, Če bi rekli, da niso vršili svoje dolžnosti. Vendar dvomimo, da bi bila ta prizidava neobhodno potrebna. Ali naj se naši ljudje ogrevajo zanjo? Dosedanja dvorana se je sezidala s skupnimi močmi in z obljubo, da bodo ondi smela predstave prirejati vsa društva. In sedaj vprašamo: Kolikokrat ste odstopili prostore našim društvom, n. pr. izobraževalnemu društvu.

Vir: Domoljub, 12. 4. 1928

Naznanjam, da sem dne 14. aprila odprl svojo podružnico za dežnikarsko obrt v Radovljici št. 28, - Lovro Planina, dežnikar, Škofja Loka.

Vir: Domoljub, 19. 4. 1928 / V mapi Radovljiški obrtniki

Učenca, zdravega ki ima veselje do mizarstva, sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo Radovljica št. 1.

Vir: Domoljub, 10. 5. 1928

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sprejemam dežnike v popravilo začasno v brivnici Mrak. Lovro Planina, dežnikar, Radovljica.

Vir: Domoljub, 17. 5. 1928

Smrtna nesreča na cesti med Bledom in Lescami. Na cesti med Bledom in Lescami se je pripetila v torek ob 7. uri zvečer težka nesreča, ki je zahtevala življenje 25 letnega Vinka Resmana, nečaka radovljiškega župana. Resman se je peljal s kolesom z dela iz Bohinjske Bele domov na Gorico. Na klancu blizu Bleda je na ovinku srečal avtobus, ki je vozil s postaje Lesce na Bled, in se zadel vanj z vso silo, tako, da je z glavo razbil na avtomobilu šipo ter si pri tem zdrobil čelo. Naložili so ga na avto in odpeljali v Radovljico k zdravniku, toda med vožnjo je Resman umrl. Pokopali so ga v četrtek v Mošnjah. Pokojni Resman je bil vrl mladenič in je njegova nesreča vzbudila v radovljiški okolici splošno sočutje.

Vir: Domoljub, 24. 5. 1928

Podnart-Brezje avtozveza zopet upostavljena. Avto čaka vsak dan pri običajnem jutranjem ljubljanskem vlaku. Avtopodjetje Bole in Cvenkelj.

Vir: Domoljub, 5. 7. 1928

Izletnikom na Brezje in novoporočencem se priporoča za vožnje avtotaksa Gabrijelčič. Za naročilo k vlaku v Podnart ali Radovljico zadostuje dopisnica.

Vir: Domoljub, 25. 7. 1928

Šolske vesti. Vas Zaloše se prešola iz okoliša Dobrava pri Kropi v šolski okoliš Ovsiše, okraj Radovljica.

Vir: Domoljub, 1. 8. 1928

Preklic. Jaz Janez Pogačnik, posestnik. Sp. Lipnica 14, p. Kamna gorica, preklicujem očitke, katere sem govoril v svoji razburjenosti pri g. šol. referentu sr. poglavarstva v Radovljici o g. Ivanu Žagarju. / Janez Pogačnik

Vir: Domoljub, 12. 9. 1928

Kamna gorica. Naše kat. prosvetno društvo obstoja že skoraj 30 let. Igre smo prirejali v skladišču žeblijske zadruga, katerega nam je v ta namen iz prijaznosti zadruga odstopila; telovadba se je vršila do zadnjega časa v stari šoli; za knjižnico, čitalnico in za vse sestanke članstva nam je služila soba, ki jo je imelo društvo v najemu. Ker nam pa ni bilo ravno prav prijetno bivali vedno pod tujo streho, se je že več let bavil vsakokratni odbor z idejo osnovati si lasten dom, kar se nam je končno vendar posrečilo z velikim trudom in z veliko požrtvovalnostjo članstva in okoliških prijateljev kat. prosvete. Blagoslovitev doma obhajamo v nedeljo 10. septembra t. l. ob 3. popoldne. Prijatelji, prihitite, da se skupno udeležimo te slavnosti!

Vir: Domoljub, 12. 9. 1928

Županska zveza za ljubljansko oblast. Nekdanja »Kmetiska županstva zveza« se je po prevratu preosnovala ter raztegnila svoje delovanje na celo Slovenijo s Prekmurjem. Kot taka se je imenovala »Županska zveza za Slovenijo« in je s tem

dokumentirala tudi zahtevo občin po samostojni, avtonomni združeni Sloveniji. — Nesrečno zasnovana vidovdanska ustava je razdelila Slovenijo na dve »oblasti«: ljubljansko in mariborsko. Posledica te delitve je bila, da se je razdružila prejšnja enotna županska zveza na dvoje samostojnih zvez s tem, da je bila prva osnovana Županska zveza za mariborsko oblast v Mariboru, ki ji je na to morala slediti tudi »Županska zveza za ljubljansko oblast v Ljubljani.« — Ta se je preosnovala in izpremenila pravila ter tudi izvolila nov odbor na občnem zboru dne 6. junija 1928. Pravila je že odobril veliki župan. Novemu odboru in Županski zvezi je načelnik veleugledni radovljiški župan Vinko Resman. — Ni nam treba dokazovati, da je močna zveza županov in drugih občinskih funkcionarjev nujna potreba slej kot prej. Zato naj ne bo nobenega našega občinskega zastopnika, ki bi ne bil član »Županske zveze«, na katero se lahko obrne za pojasnila v vseh občinskih zadevah.

Vir: Domoljub, 19. 9. 1928

V Radovljici priredi sadjarska podružnica s sodelovanjem okoliških podružnic v dneh od 13. do 18. oktobra t. l. sadni ogled (razstavo), ki ima predvsem namen, da sadjarji spoznajo sadne vrste, ki jih goje in sadne vrste, ki so priporočljive za uspešno gojitev in za trgovino. Vabljen je vsak sadjar, da razstavi svoje sadje in ga dostavi najkasneje do petka, dne 12. oktobra do 7 zvečer v Radovljico — restavracija Kunstelj. Vsako vrsto (5 do 8 sadov) naj vloži v papirnato vrečico ter na njo napiše: ime priimek in bivališče lastnika, morda poznano ime sadu, kako se obnese in raste drevo ter koliko razstavljenih vrst ima na prodaj. Razstava se otvori v nedeljo 14. oktobra ob 11. — Vstopnina je 2 Din za osebo.

Vir: Domoljub, 19. 9. 1928

Krojaškega vajenca sprejme Josip Jurc, krojaški mojster, Predtrg pri Radovljici, Gor.

Vir: Domoljub, 19. 9. 1928

Naše kršč. žensko društvo »Gospodinja« bo imelo v nedeljo, 21. oktobra 1928 svoj redni letni občni zbor. Ker je na sporedu poleg volilne novega odbora tudi predavanje o vzgoji otrok v najnežnejši dobi, so vse članice vabljene, da se občnega zbora zanesljivo udeleže.

Vir: Domoljub, 17. 10. 1928 / V mapi Kmetijska zadruga

Kamna gorica. Dobili smo v vas dva nova prav higijenična vodnjaka in prišli tako do izborne studenčnice. Največ zaslug ima pri tem naš agilni župan Jožef Špendal. Štirinajst dni je od tega, kar nam je prvič zasijala električna luč. Tako so se nam izpolnile dolgoletne želje. Lepo Miklavževo darilo. Radi smo žrtvovali težko prislužene denarje, samo, da smo se iznebili petrolejskih brljavk. Zopet gre največ hvale našemu županu in odbornikom g. Alojziju Šušleršiču in g. Francetu Udirju.

Vir: Domoljub, 12. 12. 1928

Begunje (Gorenjsko). Vlomljeno je bilo v tovarno g. Lojzeta Kristana, tovarnarja v Zapužah. Tat je ubil okno in se splazil v tovarno; od tu je razbil vrata, ki vodijo v pisarno, kjer je pokradel razne stvari in okoli 5000 Din v gotovini, hranilne knjižice pa je pustil. Privoščil si je tudi sladkarije, en kos samo ugriznil in tako vtisnil noter svoje redke zebe. Domači so našli zjutraj vsa vrata odprta, ponoči pa so slišali neko ropotanje, pa so mislili, da šumi le voda, ki teče po rakah mimo.

Vir: Domoljub, 19. 12. 1928

.....

Mošnje. V cerkvah na Brezjah in v Mošnjah je zadnje leto reklo dvakrat 291 odrslih odločilni »hočem«. – V Mošnjah je bilo 23 krščencev vprašanih: »Ali hočeš?«. Odgovorili so: »Hočem«, pa ne sami, po namestnikih, ker je tako bolj imenitno. – Enajst smo jih pa brez vpraševanja položili v jamo.

Vir: Domoljub, 9. 1. 1929

Vajenca, za krojaško obrt sprejme takoj Josip Švegelj, krojač. Ljubno št. 28, p. Podnart.

Vir: Domoljub, 6. 2. 1929

Begunje, Gorenjsko. (Ploh so vlekli.) Letošnji pust je zaslužil to ime. Vsi smo se najraje držali doma radi mraza. Popoldne pa smo gledali pisani sprevod, ko so fantje vlekli »ploh«. Spredaj zastave, za temi po štiri sani s štirimi orjaškimi hlodi, katerih vsak je meril v premem nad 1 m. »Ploh«, je bil bogato okrašen za kar so poskrbela dekleta. Pred gostilno Joževčevo je prišlo do dražbe hlodov; g. Gorni je ponudil največ in jih tudi kupil za 5000 Din. Fantje so mu ploh zapeljali še v Lesce. Zvečer pa so fantje pripravili za vse vaške fante in dekleta večerjo. Saj denarja ni manjkalo. Kupili in zaklali so prašiča, kupili vina in vabili tudi može in žene. Večer je potekel v splošno zadovoljstvo pa tudi dostojno, kar služi v pohvalo onim, ki so imeli reč v rokah. Fantje so se spomnili tudi nekega bolnega tovariša, ki so mu na dom poslali 100 Din in liter vina. Povedati pa moram, da je stalo fante dosti truda, predno so take hlode spravili izpod Begunjščice v Begunje. Da se ceremonija s plohom ohrani v spominu, so se dali fantje in dekleta pri plohu na več krajih slikati.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1929

Kamna gorica. (Prireditiv.) V 29. letu obstoja našega kat. Prosvetnega društva V se nam je vendar uresničil naš dolgoletni sen - postavili smo si svoj Dom. Do sedaj smo stanovali v treh hišah, čitalnica je bila zase in smo se vedno selili iz ene hiše v drugo, tudi se nam je že zgodilo, da nismo vedeli, kam naj se veselimo. Za dramatične prireditve nam žebljarska zadruga skoraj 20 let pustila, da smo imeli oder v združenem skladišču. Orel je imel telovadnico v stari šoli, dobro smo občutili ta težavni položaj in zavedali smo se, da moramo zgraditi lastni »Prosvetni dom«. Tri leta smo se morali truditi s kulukom in z denarnim vprašanjem. Končno smo v preteklem letu poprijeli vsi Kamnogoričani na celi črti, V dveh letih smo zbrali toliko, da smo krili polovico vseh stroškov; imeli bomo še težav, pa z združenimi močmi bomo vse premagali. Veliko nam pomagajo naši rojaki v tujini, kar bo ostalo v trajnem spominu tudi poznejšim rodovom. Na ta način smo napredovati tako daleč, da moremo v nedeljo dne 24. t. m. pop. ob 4 prirediti prosvetno akademijo, kjer hočemo pokazati, kaj se bo vse gojilo v našem domu. Nastopili bodo vsi odseki: tamburaški zbor, dramatični odsek (uprizori na »Petrovem brdu«, spisal dr. Jan. Krek, »Turški

križ« 4. dejanje), pevski odsek in Orel. Vabimo vse prijatelje naše Ideje, da se udeležite in da vidite našo delo.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1929

Zapuže pri Begunjah (Smrtna kosa.) Zapustila nas je za vselej ga. Ana Grilc, p. d, Mehovova mama, po dolgem in hudem trpljenju, ki ga je prenašala voljno. Ko je pred 25. leti postala vdova, je morala biti sama povsod v številni družini in v tovarni za sukno. Ko se je polotila udnica, je odlašala z zdravljenjem — saj ni imela časa misliti nase — in tako se je bolezen trdovratno zajedla v njene ude. Kako težko je hodila; v cerkev se je vozila, dokler je mogla zlesti v voz. Brez dela ni mogla biti tudi v bolezni. Tako ji je potekalo življenje v molitvi, delu in trpljenju. Reveži so se radi k nji zatekali. Bog ji bodi plačnik!.

Vir: Domoljub, 27. 2. 1929

Iz Kamne gorice (Smrtna kosa.) Dne 6. marca smo pokopali tukajšnjega posestnika Franca Marinška. Bil je najstarejši mož v naši občini in je dočakal visoko starost 86 let. radi svoje značajnosti je bil povsod zelo priljubljen in spoštovan.

Vir: Domoljub, 13. 3. 1929

Kam v nedeljo dne 5. maja? V Lesce, kjer bodo imeli dopoldne Krekove tabor, popoldne pa veliko tombolo v korist bodočega prosvetnega doma. Morda boš prav ti tisti srečnež, ki boš zadel samo za 3 Din krasno opravo za spalnico, ali lepo kravo, ali prvovrstno kolo znamke »Mars«, vrečo moke, sladkor, čevlje, lepo veliko sliko in še mnogo drugih dobitkov. Pa tudi ugodnost polovične vožnja je že dovoljena od 3. Do 7. maja; med potjo lahko poromamo na Brezje, na Bled. Do Lesc zahtevaj celo vozovnico z mokrim žigom, ki pa jo pri izstopu ne smeš oddati. Na prireditvenem prostoru dobiš izkaznico za prosto vožnjo domov. Pri celi prireditvi bo igrala godba.

Vir: Domoljub, 24. 4. 1929

Lesce. Vabimo na tabor, ki ga bomo imeli Krekovci 5. maja. S toplo besedo vas bomo sprejeli in nato bomo ob 10. pri skupni sv. maši. Takoj nato nam bo na taboru govoril tovariš J. Langus. Ob 3. popoldne se pa zberemo pri prijetni zabavi na veseli tomboli v korist bodočega prosvetnega doma. Morda bo ravno tebe zadelo presenečenje, da boš samo za 3 Din dobil glavno tombolo — opravo za spalnico, ki sestoji iz 2 omar, 2 postelj, umivalnika z ogledalom, mize in ostalega. Druga tombola zadene kravo, nato kolo. Pa tudi kvintern boš vesel. Morda dobiš vrečo moke, 2 zaboja sladkorja, par čevijev, pa tudi krasno sliko z okvirom. Seveda se tudi 'drugih dobitkov ne boš branil, če boš zadel. Nato se bomo še vsi zadovoljni malo pogovorili in razveselili. Pa tudi ugodnost polovične vožnje je dovoljena od 3. do 7. maja. Med potjo lahko poromamo na Brezje ali na Bled. Do Lesc zahtevaj celo vozovnico z mokrim žigom. Pri nas dobiš izkaznico in se pelješ zastonj domov.

Vir: Domoljub, 2. 5. 1929

Čevljarski vajenec, priden in pošten, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Jernej Bertoncelj, Zg. Dobrava, pošta Podnart, postaja Otoče.

Vir: Domoljub, 2. 5. 1929

Čevljarskega vajenca iz dobre in poštene družine — sprejme takoj Valentin Markelj. čevljarski mojster, Ljubno 35, p. Podnart na Gor.

Vir: Domoljub, 2. 5. 1929

Vajenca za sedlarsko obrt sprejme takoj Janez Križnar, sedlar, Lipnica, p. Podnart.
Vir: Domoljub, 15. 5. 1929

Begunje. V tuk. ženski kaznilnici se je vršilo dne 1. junija redko slavje. Odlikovana je bila namreč č. s. prednica z redom sv. Save 5. razreda. Podelil je odlikovanje g. višji državni pravdnik, v imenu velikega župana je čestital g. okrajni glavar, čč. sestre so že bile zbrane v dvorani, okusno okrašeni, in so sprejele s petjem slavljenko in druge goste iz Ljubljane in Radovljice. Po tej slovesnosti so si gostje ogledali zavod, ki ga vzorno vodi s. prednica, ki je s svojim spretnim, ljubeznivim, a vendar odločnim nastopom kakor rojeno za to službo. Po skupnem kosilu v zavodu so se čestitke ponovile. Naj č. s. prednica še dolgo vodi ta zavod!

Vir: Domoljub, 12. 6. 1929

V avtomobil je zadel z motornim kolesom na cesti v Lesce g. Sartori iz Radovljice s tako silo, da je podlegel poškodbam.

Vir: Domoljub, 5. 7. 1929

Kolarskega vajenca sprejmem takoj. Hrana in stanovanje pri meni. Andrej Prešeren, Radovljica, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 21. 8. 1929

Pomočnik in vajenec se sprejmeta v stalno delo. Mizarstvo I. Jeglič, Radovljica.

Vir: Domoljub, 28. 8. 1929

Utonil je. (Ljubno na Gorenjskem.) Preteklo nedeljo popoldan sta šla 21 letni posestnikov sin Ivan Čebavs in Arnežev hlapec konje kopat v Savo na Posavec. Pri žagi nad otoškim mostom v globokem tolmunu sta vsak na svojem konju sedela in se zabavala v vodi. Arnežev konj se je mrzle Save že naveličal, stresel je raz sebe svojega jezdeca in zbežal iz vode na suho. Hlapec, nevešč plavanja, se je potapljač oklenil drugega konja, na katerem je sedel Ivan Čobavs. Tudi ta — nevešč plavanju — je zdrknil s konja. Oba sta se v vodi borila za konja, se ga oklepala, krčevito držala za grivo, vrat, glavo tiščala k sebi, hoteč se tako rešiti. A konj, že ves upehan, ni mogel prosto dihati, je omagal in utonil, oziroma sta ga tako nehote utopila. Vrtinec V tolmunu je preobračal vse tri. Na pomoč došlim se je s težavo posrečilo potegniti iz vode hlapca in ga z umetnim dihanjem spraviiti k zavesti, medtem ko je Čebavs že utonil in ga, ko to sporočamo, še niso našli.

Vir: Domoljub, 28. 8. 1929

Vajenca za krojaško obrt sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Franc Šolar, kovaški mojster, Podnart.

Vir: Domoljub, 11. 9. 1929

Učenko sprejmem. Damsko krojaštvo, Mici Toman, Kamna gorica 67, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 11. 9. 1929

3 Din stane tombolska tablica, s katero lahko prideš v posest krasnega pogrezljivega šivalnega stroja, z vsem priborom za vezenje, ali telice, ali zaboja sladkorja, ali vreče moke Og, ali čevljev, kakršnekoli si boš izbral, ali enega izmed drugih mnogoštevilnih dobitkov. Priti ti je le dne 22. sept. 1929 v Ljudski dom v Radovljico k javni tomboli

Orlovskega odseka ter tam kupili tablico in se ob 3 pop. udeležiti tombole. Ako pa ti čas ne dopušča in si dobitkov željan, ti je treba tablice pri odseku le naročiti, plačati in odsek bo zate igral. Vsaka tablica je pot do sreče. Poskusi

Vir: Domoljub, 18. 9. 1929

Vinskih sodov ima no prodaj Florjan Janc (p. d. Bastelj) v Radovljici cka. za 40 hl dobro ohranjenih, raznih velikosti.

Vir: Domoljub, 16. 10. 1929

Kovaški vajenec poštenih starišev se sprejme. Hrana in slanovanje v hiši. Tomaž Demšar, kovaški mojster, Radovljica.

Vir: Domoljub, 6. 11. 1929

Žrebca iz hleva, sebe v zapor. Te dni je nekdo ukradel, drž. žrebca na Zg. Otoku pri Radovljici. Žrebec je spet pri svojih, tat pa pri državnih jasliah v Radovljici. Konj je bil dovolj znan v vsej okolici.

Vir: Domoljub, 20. 11. 1929

.....

Življenje in smrt. (Mošnje—Brezje.) V letu 1929. je duhovnik tu rekel osemnajstkrat: »Krstim te,« — in bilo nas je 18 kristjanov več. Šestindvajsetkrat je dejal: »Vzemi zemlja,« in je vzela. Imela je dobiček, a mi zgubo. »Zvežem vaju« je rekel 256 krat, in pozvana se nista v nobenem slučaju branila; tako je postalo 256 dvojic na novo zvezanih.

Vir: Domoljub, 9. 1. 1930

V smrtnem strahu se je vlekel proti čuvajnici. Janez Zima iz Mošenj je zvesto vršil nočno čuvajsko službo na železniški progi zgor Otoč. V levici, svetilka, desnica v gorkem žepu, nogi na gladkem ledu vrh mostiča. Spodrsnilo mu je. Most ima železno ograjo. Pa ni imel časa, da bi se oprijel. Zdrknil je v strugo. Voda k sreči ni bila prevelika, da bi bil utonil. Glava ni prejela toliko, da bi so bil za dolgo onesvestil. Kmalu se je zavedel in čutil, da je dobilo koleno največ. Klicanje mu ni hotelo pomagati, V smrtnem strahu se je vlekel proti prvi čuvajnici, iz katere je priklical tovariša Hartmana. Ta je poiskal še enega sotrudnika. Spravila sta ga do zdravnika v Radovljici in od tam v splošno bolnišnico. Tu pravi: »Kolenska ploščica je sicer majhna, a razbita provzročča veliko boleost in dolgo zdravljenje«.

Vir: Domoljub, 15. 1. 1930

Na Lancovem pri Radovljici je umrla 85 letna Marija šušteršič, mati vzorne redovnice č. s. Metodije, ravnateljice meščanske šole v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani. Naj v miru počiva!

Vir: Domoljub, 22. 1. 1930 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Pisatelj Anton Leskovec umrl. Dne 25. januarja 1930 je po kratki težki boleznii umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani g. Anton Leskovec, vodja finančne uprave v Radovljici in slovenski pisatelj. Naj počiva v miru!

Vir: Domoljub, 22. 1. 1930

Drugo stavo je dobila smrt. (Brezje). Letos se nas Brezjanov cenjeni Domoljubi rad spomni; to nam je zelo všeč. Zlasti se vesele tega tisti, ki so v njem izrecno imenovani. A in B bosta tudi še stavila, če ju bo Domoljub še javno počastil. Pretekli teden sta ugibala, koliko prebivalcev ima vas Brezje. Sedela sta pri kozarcih, a v duhu hodila po Brezjah od hiše do hiše, preštela v vsaki ljudi ter zapisala številko vsak v svoj koledarček. Nazadnje sta dobljene številke skrbno seštela. Pri A se je glasila vsota nekaj pod, pri B pa nekaj pod 400. A je svetoval, da naredita skupno to, kar sta pravkar ločeno. Pri znanih družinah je šlo hitro ker se sta koj oba vjemala. Pri nekaterih manj znanih se nista zedinila. Gostaške rodbine so jima napravljale še večje preglavice. Natararica jima ni mogla rešiti vseh dvomov. Več jima je pomagal Alojzij Finžgar, ki je ravno prišel nekaj kupit v gostilno. Šel je, celo njima na ljubo v nekatere hiše naravnost vprašat, koliko jih prebiva v njih: spotoma je zvedel še za sosednjo rodbine. Tako je negotovost vedno bolj izginjala. A in B sc sta vsak od svoje strani vedno bolj bližala številki 400. Vendar je A mislil, da ima Brezje dve osebi več ko 400, B pa, da ima dve manj.

A je rekel: »Jaz stavim 100 Din, da nas je vseh Brezjanov več ko 400.« — B je dejal: »Jaz, pa stavim 100 Din, da nas je manj ko 400«. Pribila sta še, da je številka 400 nevtralna, in da je za stavo merodajna polnoč med zadnjim januarjem in prvim februarjem. Stavila sta 30. januarja popoldne ob petih; do odločilne polnoči je bilo samo še 31 ur; pa včasih že ena sama velika ura spremeni.

Stavitelja sin ponovno štela, Brezijani, ki so se na večer prišli oddahnit v gostilno, so se vedno bolj zanimali za pravo številko. Vsi so šteli. In izid vsakega štetja je vedno prinesel številko 402. B se je vdal in je bil pripravljen takoj stavo plačati.

Vstopil je pa spet Alojzij Finžgar; in solzan je bil. »Boter so umrli, zvonit jim grem.« Mrtvaški zvon se je oglasil; natararica in zanjo vsi navzočni so se pokrižali in glasno molili za botra«, kakor so domalegu vsi Brezjani imenovali; saj mu je bil skoro vsak Brezjan hvalo dolžan.

Joža Tavčar je bil to — dolgoletni služabnik Marije Pomagaj — v tej in prejšnji cerkvi. Pokojni župnik J. Berlic je rekel o njem: »To ti je breški orakel; vse hodi k njemu po svet. K testamentom ga rudi kličejo, ker še nobena oporoka ni bila ovržena, če je ta sodeloval. Mož poštenjak je; najrajši pri njeni vaščani ohranjajo vložile knjižice. Mnogim je storil dobro, žalega pa zavestno nikomur. Zaslužil je, da je dobil za življensko tovarišico veledobro nečakinjo rajnega blagega novomeškega kanonika Vovka. Zaklada v zlatu in srebru mu Bog ni izročil, pač pa v zlatem sinu vrlem mašniku p. Feliksu ...«

Zvonilo je milo tistemu, ki je prej tolikim zvonil. Njega ne bodo pozabili ne živi, ne pokojni mašniki, katerih je za sveto daritev oblekel toliko, kolikor malokdo ali nihče. Poznal jo domalega vse svečenike v Sloveniji. Njega pa so poznali skoro vsi ljudje, ki so prejšnja desetletja obiskavali Marijo Pomagaj. Brezja brez Tavčarja si v onih časih človek skoro ni mogel misliti. Z njim lega v grob velik kos breške zgodovine.

Tudi A in B in vsi prisledniki so samo hvalno govorili o njem. Na stavo je vse pozabilo. A se je slednjič vendar rahlo dotaknil: »Vidiš, dragi tovariš B, poleg prejšnjih dobrot ti je vrli pokojnik še danes s smrtjo eno izkazal. Če samo še enega k sebi pokliče, ti reši 100 Din. In res! Zadnje januarjeve ure so vzele še 24 letnega mladeniča Srečkota Vovk iz naše vasi. Samo 400 nas je dočakalo februar. A in B sta spet ostala vsak pri svojem. (Če, nista tudi teh 200 Din pustila pri Finžgarju. Op. ur.)

Vir: Domoljub, 5. 2. 1930

Smrt uglednega moža. V nedeljo 2. marca so pokopali v Ljubnem pri Podnartu uglednega posestnika Antona Cvenkla, ki je bil s svojim delom zgled slovenskega

kmetskega gospodarja, neutrudljivo delavnega in varčnega moža. Sodeloval je pri vseh gospodarskih podvigih v svoji okolici, se je udeleževal vseh gospodarskih shodov in tečajev in tudi sam večkrat nastopal kol govornik. Bil je načelnik živinorejskega odseka za radovljiški okraj, načelnik kmetijske podružnice, načelnik planinskega odbora, član banovinskega šolskega odbora in odbornik bivše okrajne blagajne. Pridno je prirejal tečaje za pastirje. Bil je naročnik vseh naših gospodarskih listov, pa tudi »Bogoljuba«, »Domoljuba« in »Slovenca«. V »Domoljubu« so bili njegovi članki nad vse zanimivi, prav iz življenja vzeti. Zaslужnemu, pridnemu in marljivemu kmečkemu gospodarju bodi ohranjen kar najlepši spomin.

Vir: Domoljub, 5. 3. 1930

Avtobusni promet med Bohinjsko Bistrico in Radovljico se je zopet otvoril 10. marca. Vozil bo štirikrat tedensko: v ponedeljek, sredo, petek in soboto. Odhaja iz Boh. Bistrice ob pol osmih in ima v Lescah zvezo z Ljubljanskim in jeseniškim vlakom

Vir: Domoljub, 12. 3. 1930

Med prepirom je bil zaboden na Brezjah pri Radovljici Lovrenc Plemelj. Je že podlegel ranam.

Vir: Domoljub, 20. 3. 1930

Adolfu Kapusu v spomin. (Kamna gorica.) Kdo bo sedel na usnjenem stoki pri mali mizi poleg vrat? Koiiko prijetnih uric sva prekramljala ob starih spominih! Kako so na Jelovci s tovariši izvajali to, kar so brali o Indijancih. Kako so se navduševali ob »Glasniku«, kako so znali na pamet vsako Gregorčičevo novo pesem! Kako je znal navajati slovenske, pa tudi nemške pesmi! — Pa se je pogovor zasukal na petje. Bil je namreč dober pevec. S kakim navdušenjem je pripovedoval, kako je bilo lepo v cerkvi, ko so vsi ljudje peli kako staro, domačo pesem. Oj, kako je z navdušenjem tudi on pomaga! v zakristiji!

Ponosen je bil, da je poleg mnogih, odličnih omikancev (Erjavec, Levec in bog ve, koliko še drugih), bil je tudi prijatelj mnogim duhovnikom, kakor Berlicu, Aljažu, Novaku itd.

Najbolj doma je pa bil, če je prišel pogovor na lov; tu je pa bil kar neizčrpiliv. Kje je že bil na lovu, s kako imenitnimi osebami, kako dobro ali slabo so opravili, to je znal pripovedovati!

Bil je živa zgodovina Kamne gorice. Poznal je vse vaščane, ki so bili razkropljeni v tujini. Če so prišle kake poizvedbe in vprašanja, ni bil kot dolgoletni župan (okoli 30 let) nikdar v zadregi.

Ves srečen je bil, če je prišel med otroke. Kako so se svetile oči otrokom, ko jim je pripovedoval razne bajke in zgodbe, kako so na primer kovali škrateljčki v Cajnarju pri križu. Pa tudi odraslim je bil krasen, duhovit in zabaven družabnik. Ne le imenitne postrvi, temveč tudi njegova osebnost je vabila odlične goste na njegov miren, senčnat vrt.

Bil je res plemenit mož, ne le po diplomi, ki 15. oktobra 1683 omenja, da je rodbina Kappusova že pred 200 leti iznašla kovaško obrt in jo na lastne stroške vpeljala, kar donaša državi od leta do leta mnogo dobička — temveč po vsem svojem občevanju. Konec krasi delo, pravi pregovor. Kako junaško se je obnašal v bolezni! Čutil je, da mu ni rešitve, in kot veren Kamnogoričan starega kova, se je dal lepo prevideti. Ves vdan v voljo božjo, se je preselil k Stvarniku, ki ga je občudoval v njegovih delih v naravi. Z njim smo pokopali na Sv. Jožefa dopoldne zadnjega domačega plemiča, zadnjega kamnogoriškega »gospoda«. Malo pred smrtjo je še naročil, da ga morajo

nesti na pokopališče po navadni poti, po stopnicah, ne pa po daljši poti. »Koder sem hodil v cerkev k sv. Trojici, tam naj me tudi nesejo v grob«, je dejal. In res so ga nesli v dežju, spremljala pa ga je vsa Gorenjska. Lepo so se poslovili od navdušenega lovca njegovi tovariši s strelom, njegova duša pa je – upamo – v nebesih pri sv. Trojici. Na svidenje, gospod Adolf.

Vir: Domoljub, 20. 3. 1930

Posestvo 24 mernikov — posetje, gozd, hiša, gospodarsko poslopje, sadni vrt, v hiši električna napeljava, blizu Brezij na prodaj. Poizve se pri Franc Zupan, Mošnje 30, p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 9. 4. 1930

Pekovskega vajenca, sprejemem takoj z oskrbo. Franc Tepina, pek, Radovljica.

Vir: Domoljub, 9. 4. 1930 / V mapi Radovljiški obrtniki

Čevljarski vajenec se sprejme takoj z vso oskrbo v hiši. Prednost imajo sinovi revnih in poštenih staršev. Isto tam se sprejme čevljarski pomočnik samo za finejša dela. Alojzij Negro, ročno čevljarstvo, Ljubno p. Podnart. Slovenija.

Vir: Domoljub, 16. 4. 1930

Čevljarskega vajenca poštenih staršev sprejemem brezplačno. J. Aljančič, Ljubno 66, p. Podnart.

Vir: Domoljub, 30. 4. 1930

Prodam posestvo, gospodarska poslopja, v hiši elektrika, sadni vrt, gozd in njiva. Več pove Matevž Peternelj, Mošnje p, Radovljica,

Vir: Domoljub, 14. 5. 1930

2 mizarška pomočnika sprejme Tomo Jeglič, mizarstvo, Radovljica št. 82. Vsa oskrba v hiši.

Vir: Domoljub, 21. 5. 1930

Vajenec za čevljarsko obrt, v starosti 14-15 let, se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Joško Poljanec, čevljarstvo, Ljubno 65, p. Podnart.

Vir: Domoljub, 13. 8. 1930

Gospodarsko poslopje na Gorenjskem v lepem prometnem kraju z gostilniško in trgovsko pravico, se proda eventualno se odda tudi v najem. Natančni podatki se dobe pri Franc Razinger, Radovljica.

Vir: Domoljub, 27. 8. 1930

Prosvetno delo. (Kamna gorica.) Kat. prosvetno društvo v Kamni gorici je svojo 30-letnico proslavilo v dneh 23. in 24. avgusta t. l. na zelo slovesen način. Slavnostna akademija se je vršila v soboto 23. avgusta zvečer. Med številnimi pevskimi in dramatskimi točkami je g. profesor L. Arh nato v krepkih besedah podal zgodovino društva in pozival k nadaljnemu delu. V nedeljo, 24. avgusta so se člani udeležili zahvalne službe božje. Po službi božji se je pred »Domom« vršilo odlikovanje 12 članov 30-letnikov. Popoldne ob 3. uri pa so dijaki z Shakespeareovo komedijo »Beneški trgovec« dosegli popoln uspeh. Po igri se je razvila res prisrčna prosta zabava.

Vir: Domoljub, 17. 9. 1930

Berite! Poslušajte! Povečal sem zopet svojo trgovino, kakor tudi zalogo z jesenskim in zimskim blagom iz prvovrstnih tu- in inozemskih tovarn, radi tega Vam nudim krasno izbiro posebno v damskih plaščih, moških oblekah in suknjah ter v vsem drugem blagu, po zelo ugodni ceni, — Oglejte si zalogo in prepričani boste ter pri enem obisku bo Vaš trud poplačan! - Ne zamudite prilike, ker zima se bliža! — Se priporoča z vsem spoštovanjem. Vinko Savnik, Radovljica

Vir: Domoljub, 11. 10. 1930

Gospodinjski tečaj (Radovljica). V nedeljo dne 30. t. m. bomo imeli zaključek in razstavo gospodinjskega tečaja, ki sta ga v največje zadovoljstvo deklet vodili ga. Černetova in gdč. Milavčeva. Takoj za tem tečajem se vrši še drugi tečaj, za katerega se jih je tudi precej priglasilo.

Vir: Domoljub, 26. 11. 1930

Proda se hiša z gospodarskim poslopjem. V dobrem stanju. Pri hiši 10 oralov gozda in 9 oralov travnikov in njiv, vse v rodovitnem kraju. Redo se lahko štiri glave živine. Električna razsvetljava. - Od pošte Radovljici oddaljeno 40 minut, od cerkve 20 minut. Cena je nizka. Pojasnila daje Kupcu Valentin Štefelin, Sp. Lipnica št. 12 pri Kamni gorici na Gorenjskem

Vir: Domoljub, 26. 11. 1930

Zelen kamen, za dve stopnici, vsak kos 1.45 m dolg, 0.37 m širok in 0.18 m visok, kup oskrbništvo graščine Podvin, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 10. 12. 1930

Tudi v Radovljici je že nov cestni odbor. V radovljiški cestni odbor so imenovani sledeči: Načelnik g. Forijan Janc, župan itd. v Radovljici; njegov namestnik g. Josip Lavtižar, župan itd., dosedanji načelnik cestnega okrajnega odbora kranjskogorskega; odborniki gg.: Ivan Plemelj, posestnik in stavbni mojsler na Bledu, Fr. Mavric, župan v Bohinjski Bistrici, Ivan Hodnik, posestnik, mesar in gostilničar v Srednji vasi, Ivan Finžgar, župan na Breznici, Anton Ovsenek, posestnik in lesarski mojster Vrbnje, Anton Pogačnik, posestnik, trgovec in gostilničar Podnart, Ivan Ažman župan in posestnik Hraše, Jakob Jan ml., trgovec Sp. Gorje, Andrej Božič, posestnik in lesni trgovec Lancovo, dr. Ernest Rekar, industrijalec Jesenice.

Vir: Domoljub, 31. 12. 1930

.....

Kronika. (Begunje, Gorenjsko.) Naš kraj je zdrav, saj hodijo iz drugih pokrajin semkaj, da si utrdijo telesne moči. Letos smo bili še posebno zdravi. Dasi šteje župnija tisoč duš, jih je umrlo do decembra le deset, v decembru samem pa šest. Med temi Jože Perko, cerkvenik pri Sv. Luciji, v starosti 80 let; Matija Hrovat, p d. Zavogovec, ki je več let grobove kopal, bil je po letih vrstnik prevzvišenega g. nadškofa Jegliča; Marija Rakovec, »Vazarca«, iz Begunj, mati č. s. Cirile Rakovec, učiteljice petja v Ljubljani. Iz te hiše je umrl spomladi gospodar, ki se je ponesrečil na žagi. Od srede februarja do srede junija ni nihče umrl. — Poročenih je bilo lani 17 parov, en ženin je dosegel starost 78 let. — Prirastka je bilo 30, ne všteti onih, ki so zagledali beli dan v bolnišnici v Ljubljani.

Vir: Domoljub, 8. 1. 1931

Smrtna kosa. (Lipnica pri Kamni gorici.) Pri nas je umrla te dni Francka Podobnik, šivilja, stara 26 let. Bila je tiho in ponižno dekle. Pri svojem delu je bila zelo previdna in je delala, kolikor ji je bilo mogoče po zmerni ceni. Ljudje so jo visoko cenili. Šla je zdrava spat, naslednji dan pa ni več vstala. Kličemo ji: Veseli se pri Bogu in ne pozabi nas! Preostalim naše globoko sožalje! — Dekleta.

Vir: Domoljub, 14. 1. 1931

Na Ovsišah pri Podnartu bo v soboto, dne 14. februarja, sv. Valentina dan, vsakoletni veliki cerkveni shod. Prva sv. maša bo ob 7. druga ob 8. Pridiga se bo pričela ob 10. Po pridigi bo zadnja sv. maša s cerkvenim darovanjem. Častivci in častivke sv. Valentina, ne zamudite lepe prilike. Obenem boste občudovali na Ovsišah precej krasnih stavb, prenovljenih ali zgrajenih od lanskega leta.

Vir: Domoljub, 4. 2. 1931

Mizarski vajenec, ki se je že učil in mlad pomočnik, se sprejmeta, T. Jeglič, strojno mizarstvo, Radovljica.

Vir: Domoljub, 11. 2. 1931

Čevljarskega vajenca, poštenega, kmetских staršev. sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. - Ciril Zrnec, Begunje 78 pri Lescah.

Vir: Domoljub, 18. 2. 1931

Ugodno kupite na Sp. Lipnici 1/2, ure od Radovljice, lepo posestvo, sestojee iz hiše, gospodar. Poslopja, 12 oralov gozda, nadalje nekaj njiv in travnikov. Pojasnila daje Ivana Zupan, Ljubno 45, p. Podnart, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 9. 4. 1931

Prekličem vse obdolžitve proti Mariji Rozman iz Gorice pri Radovljici, ker sem jo v zmoti obdolžila. Frančiška Artelj.

Vir: Domoljub, 22. 4. 1931

Hišo z vrtom, njivo, elektriko in vodnjakom, 5 minut od okrajne ceste, 20 minut od postaje Otoče, lepa lega. Takoj prodam Valentin Pogačnik, Dobrava 31, p. Podnart.

Vir: Domoljub, 22. 4. 1931

27 jelovih hlodov, suhih, 7 cm debelih in 6 metrov dolgih, proda Franc Zupan. Studenčice št. 1, p. Lesce pri Bledu.

Vir: Domoljub, 29. 4. 1931

Hiša s 3 tremi sobami, električno razsvetljava, prostorno delavnico, pripravno za obrtnika, prodam Matej Mohorič, Kropa 53, p. Podnart, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 29. 4. 1931

Za zgradbo železobetonskega nadvoza v Radovljici se vrši 26. maja pri direkciji državnih železnic v Ljubljani licitacija!

Vir: Domoljub, 13. 5. 1931

Hišo zidano, z opeko krito, poleg električarja, vodnjak, 9 arov zemlje, pripravno za upokojenca, takoj proda za 75.000 Din Valentin Pogačnik, Zg. Dobrava št. 31., p. Podnart.

Vir: Domoljub, 17. 6. 1931

V službo si sprejme takoj, pošteno kmečko dekletko za delo na polju in pri živini. Gostilna »Murnik«, Brezje na Gorenjskem.

Vir: Domoljub, 8. 7. 1931

Proda se v Kropi na Gorenjskem enonadstropna hiša s hlevom za 1 ali 2 govedi. Zraven spada sadni in zelenjadni vrt, košenina ter cca 6 oralov dobro zaraščenega bukovega gozda. — Za pojasnila se obrniti na M. Špendov, Sp. Dobrava 6, pošta Podnart.

Vir: Domoljub, 8. 7. 1931

Mlatilnica na ročni ali motorni pogon še v dobrem stanju se proda za 500 Din. Globočnik Anton, Mošnje 17., p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 8. 7. 1931

Nova maša. (Mošnje.) Pred dobrimi 20 leti so zapustili trije slovenski dečki domovino. Pripravljali so se v raznih državah za duhovnike in misijonarje. Vrnili so se kot novomašniki. To je bilo radostno snidenje. Sedaj se je vrnil na dom v Zgornji Otok k Matičku č. g. dr. Valentin Rozman D. J. Novo mašo je pel 8. septembra v Mošnjah.

Vir: Domoljub, 9. 9. 1931

Smrt vrlega moža. (Peračica.) Kakor da je vihar zamajal hrast na senožetih, ga s koreninami vred iztrgal iz osrčja zemlje in ga treščil ob tla. Vsemu je kljuboval, vse prenesel, sedaj pa ga je naenkrat, ko je najmanj pričakoval, strlo. Mož poštenjak in kremenit značaj je bil Mlakar Franc iz Peračice. ki ga je smrtna nesreča dohitela dne 10. septembra t. l. na poti z Brezij domov. In dober gospodar je bil. Že pred 15 leti je rabil posnemalnik za mleko, prvi je v okolici uvedel mlatilni stroj, slamoreznico, novi plug itd. In ko je po nesreči zgubil levo roko, je sam izumil praktično protezo. Delaven pa ni bil le zase. Dolga leta je bil član občinskega sveta, delal je pri Hranilnici in posojilnici v Lešah, v krajevnem šolskem odboru, bil je med ustanovitelji Kmetijske zveze itd. Da je bil vseskozi naročnik »Domoljuba«, nam pri tej delavnosti ni treba posebej poudarjati, pač pa to, da je že med vojno imel tudi »Slovenca«. Nadvse mu je bila sveta resnica. Tudi če je moral trpeti radi resnice in pravice, ni klonil. Jeklen in trd, a čist značaj! Da bi našel veliko posnemalcev! Preostalim naše sožalje, sam pa naj najde plačilo pri večnem Plačniku.

Vir: Domoljub, 16. 9. 1931

Čevlje, vsakovrstne, dobro izdelane, dobite zelo poceni v trgovini Ferlič, Kropla.

Vir: Domoljub, 7. 10. 1931

Več čevljarskih pomočnikov in enega vajenca sprejemem. Za hrano in za stanovanje preskrbljeno. - Jernej Bertoncej, Dobrava, p. Podnart, postaja Otoče.

Vir: Domoljub, 7. 10. 1931

.....

Bled je zapustil tamošnji g. kaplan Fr. Gornik in odšel na svoje novo službeno mesto v Begunje pri Radovljici.

Vir: Domoljub, 27. 1. 1932

Novo javno letno kopališče hoče zgraditi Radovljica. Bo Pred trgom, vodo pa bodo zajemali v Mošnjah.

Vir: Domoljub, 11. 5. 1932

70 let je dopolnil bivši delovni ljudski župan mošenjski g. Ivan Resman z Gorice pri Radovljici. Bog živi g. Resmana še mnogo let!

Vir: Domoljub, 1. 6. 1932

Tabor bojnikov na Brezjah se bo vršil 10. julija. Prometno ministrstvo je z odlokom Ms. br. 10.568 z dne 19. maja, 1932 dovolilo polovično vožnjo vsem udeležencem vsakoletnega sestanka na Brezjah in to do postaj Otoče ali Radovljica. Vsakdo kupi žigosano celo enosmerno karto na odhodni postaji, na Brezjah dobi potrdilo od odbora Zveze bojnikov in se vozi domov zastonj. Spravite dobro vozni listek in potrdilo!

Vir: Domoljub, 8. 6. 1932

Nov harmonij z dve in pol vrste glasov, z močnim glasom proda za Din 5000– A. DERNIČ, izdel. orgel, Radovljica.

Vir: Domoljub, 22. 6. 1932

Kroglo za balin in kegljišče. 7 krogel in balin za Din 200- dobite pri A. DERNIČ, Radovljica, Lancovo 33.

Vir: Domoljub, 22. 6. 1932 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Kmečko dekle, krepko, zdravo išče službo za kmečka dela, naučena je poljskega dela in pri živini. Franciška Platiša, Radovljica, Pod mostom 13.

Vir: Domoljub, 3. 8. 1932

Vajenca sprejemem takoj z vso oskrbo. Anton Košir, kovaštvo, Predtrg št. 81, Radovljica.

Vir: Domoljub, 16. 11. 1932

Harmonike, harmonije, klavirje in orgle, uglašuje popravlja in izdeluje Anton DERNIČ, orglar Radovljica.

Vir: Domoljub, 7. 12. 1932

.....

Begunje pri Lescah. Faro je zapustil župnik, preč. gosp. Mihael Zevnik in stopil radi trajne bolehnosti v začasni pokoj. Preko 18 let je bival v župniji, spočetka kol kaplan, pozneje kot župnik ter si nabral trajnih zaslug za župnijo, tako na cerkvenem področju, kakor tudi na prosvetnem polju s tem, da je zgradil z velikimi osebnimi in gmotnimi žrtvami »Kal. prosv. društvu« pripravno dvorano s potrebnimi stranskimi prostori. Ponižnega, požrtvovalnega, dobrohotnega in postrežljivega dušnega pastirja bodo ohranili župljani v hvaležnem spominu in mu žele prav iz srca, da bi se okrepil v Kranju, kjer se je začasno naselil, razrahljano zdravje in se veselil še dolgega

življenja. Župnijo Upravlja domači kaplan, g. Fr. Gornik. — Begunjci radi kegljajo. Dosedaj sta bili na rapolago kegljavcem dve kegljišči. Za zimo pa je zgradil podjetni gospodar restavracije »Turist« še tretje, ki ima pred prvima dvema to prednost, da je pozimi tudi kurjeno. Kegljavec, ki bo izgubil igro sedaj v mrzli letni dobi, bo trikrat grel: od telovadbe pri igri, od nevšečne zavesti, da je ob denar in pa od zakurjene peči. Še to naj dostavimo, da teži sedaj pokopališče ravno sredi dveh kegljišč, kjer časih lete kroglice kakor za stavo in a takim ropotom, da se je bati, da se bodo zbuditi mrtveci v grobeh še pred sodnim dnevem. — Več snega si žele ljudje. Gospodarji, da spravijo s planin les, osobito drva in živalsko krmo, delavci, da kaj zaslužijo.

Vir: Domoljub, 18. 1. 1933

Mošnje. Krstov je bilo lani pri nas 25 in v Ljubljani 5. Porok na Brezjah 169, v Mošnjah 3 in v Ljubljani 8. Pokopov v Mošnjah 9 in na Brezjah 8. Prebivalcev ima fara 1150.

Vir: Domoljub, 18. 1. 1933

Begunje pri Lescah. Pretekli dve nedelji so fantje iz Zgoše na odru Kat. prosv. društva priredili igro »Čevljar«. Sami so se domenili in nastopili na odru, da pokažejo, da niso kar tako brez vsega v glavi in srcu. Polno zasedena dvorana kar ni nehala z živahnim ploskanjem in odobravanjem. Le tako naprej! — To leto bo v naši fari polno izrednih slavnosti: ustoličenje novega g. župnika, sv. birma, ko poseti prvič župnijo sedanji vladika presvetli g. škof dr. Gregorij Rožman, in biserna sv. maša rojaka prevzvišenega g. nadškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča, ki jo kani obhajati v svoji rojstni fari, kakor je pred leti svojo zlato mašo. Vest o teh slavnostni bo gotovo srčno razveselila vse župljane. — Letos bodo tudi najbrž slovesno blagoslovili in otvorili novi planinski dom na Poljški planini, ki je bil lani dogotovljen.

Vir: Domoljub, 1. 2. 1933

Malo posestvo na prodaj v Mošnjah št. 33, pošla Radovljica, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 15. 2. 1933

Za župnika v Begunjah pri Lescah je bil umeščen dne 16. februarja gosp. Franc Gornik, župni upravitelj sto tam.

Vir: Domoljub, 22. 2. 1933

Ovsiše pri Podnartu. Kriza, oh ta nemarna kriza, gospodari tudi pri nas. Denarja ni, v hranilnicah pravijo, da nam ga ne morejo dati, prodaja se težko in poceni, kar kupiš, je drago, davki so spet prišli, zasluži si malo ali nič. Kamor pride človek, povsod jamranje in povpraševanje, kdaj in od kod bodo kakšni boljši časi prišli. Delavec in kmet, oba sta na tleh in s strahom gledata v bodočnost. Pri nas je kriza celo pri cerkvenem petju; a ta prišla čisto po nepotrebem. Imeli smo cenjen cerkveni zbor, ki pa je menda v začetku posta prenehal s petjem. g. župnik je potem je potem dobil 15 šolskih otrok, da bi peli na koru. To bilo sijajno, a s tem spet ni bilo nič, ker obveznim otrokom v cerkvi peti baje ne sme biti dovoljeno. To zadevo zdaj rešujejo oblasti. Pevska kriza .se je še poostrila, ker nas je zapustil ravno za praznik naš pridni vestni organist Lenart Varl, ki je odšel v Preddvor. Pri nas bomo Lenarta se pogrešali, slovesu mu pa želimo le, da bi s svojim novim zborom v Preddvoru še lepše prepeval kot je pri nas. — Petindvajsetletnico poroke sta praznovala na belo nedeljo Ivana in Jožef Šolar v Rovtah in Lucija in Janez. Vovk iz Češnjice. Srebrnjakom kličemo: Bog vas živi še mnoga leta. — Saj ga že poznate.

Vir: Domoljub, 10. 5. 1933

Na Brezjah je umrl dne 21. maja 1933 posestnik Frelj Andrej. Zapustil je mlado ženo s tremi hčerkami. Bil je v 42. letu.

Vir: Domoljub, 24. 5. 1933

Kako se bodo vršile občinske volitve Novi občinski zakon v členih 25-68 določa, kako naj se vršijo občinske volitve, o kandidatnih listah, o prisegi ter o sejah občinskega odbora.

Občinske volitve se vrše po naslednjih določilih: Občinski odbor je sestavljen: 1. v občinah s 3-5 tisoč prebivalci iz 24 odbornikov; 2. v občinah s 5-8 tisoč prebivalci iz 30 odbornikov; 3. v občinah z več ko 8000 prebivalci iz 36 odbornikov, v občinah, ki imajo po izjemi manj ko 3000 prebivalcev, občinski odbor šteje 18 odbornikov. Število občinskih odbornikov, kakor ga odreja ta zakon, pa more največ za eno tretjino po zakonu določenega števila zmanjšati občinski statut, katerega sklene občinski odbor in ga ban potrdi (§ 25). Občinski odbor se voli s splošnim, enakim, neposrednim in javnim glasovanjem za tri leta. Volivno pravico imajo vsi občinarji (prebivalci občine), ki so zapisani v občinskem volivnem imeniku v smislu zakona o volivnih imenikih (§ 26). Za občinskega odbornika more biti izvoljen tisti občinar (prebivalec občine), ki ima volivno pravico v smislu zakona o volivnih imenikih, in ki je dopolnil 25. leto ter ni izključen od volitve.

...

Vir: Domoljub, 12. 7. 1933

Ponovitev diamantne sv. maše nadškofa Jegliča. (Begunje pri Lescah.) Slavni jubilar, odlični naš rojak, presvetli gosp. knezošof d. Anton Bonaventura Jeglič, ponovi v nedeljo, 6. avgusta, v Begunjah, biserno sveto mašo. Cela farà se pripravlja za to izvanredno slovesnost z veliko vnemo. Veliko Begunjcev pojde tudi že prejšnjo nedeljo v Ljubljano, da se udeleži prve proslave in tam rojstno župnijo častno zastopa. — Dne 23. julija se vrši slovesna otvoritev novega planšarskega stana, ki so ga postavile Poljče na svoji planini v Begunjščici za svojo živino, ki jo pošljejo čez leto na pašo. Začetek ob pol 11 z božjo službo. — V noči od petka na soboto smo opazili strašno rdeče nebo v smeri proti Dvorski vasi. Gorela je res ondotna opekarna. Škoda je velika. Obžalovanja vredni so delavci, ki so priti sredi najugodnejšega časa ob delo in zaslužek. Kako je ogenj nastal še ni bilo mogoče ugotoviti.

Vir: Domoljub, 19. 7. 1933

Kopališče, eno najlepših v Jugoslaviji, so slovesno otvorili dne 16. julija 1933 v Radovljici. Največ zaslug za to koristno napravo ima bivši vzorni župan g. Vinko Resman.

Vir: Domoljub, 19. 7. 1933

Telefonsko postajo smo dobili. (Brezje) Pred štirinajstimi dnevi smo dobili na naši pošti novo telefonsko postajo. Res je bila zelo potrebna. Saj hodi k nam polno romarjev in tudi letoviščarjev. Poleg tega so Brezje centralna točka za velik okoliš in ob kaki nesreči bo telefon vsaj okolici v veliko korist. Po novi razdelitvi, oziroma združitvi občin, bo sedež nove občine po vsej verjetnosti na Brezjah. Tudi v tem slučaju nam bo telefon prišel prav. zlasti za pogovore, vprašanja in pojasnila z okrajnim načelstvom v Radovljici.

Vir: Domoljub, 30. 8. 1933

Begunje pri Lescah. Nesreča v planinah. Huda preizkušnja je zadela Koširjevo družino v Zapužah. Preteklo nedeljo se je podal na Begunjščico sin Valentin v družbi dveh prijateljev, že cel teden se je veselil tega , izleta, ki si ga je želel tem bolj, ker sicer radi zaposlenosti, kot začasni pomožni pismonoša ni mogel z doma. Zjutraj je bil še v župni cerkvi pri sv. maši, med katero je kot izvrsten cerkveni pevec navdušeno pel. Popoldne so ga zvale planinke, ki so sedaj oblečene z vso lepoto, na neko mesto na gori, ki je precej nevarno. Pa je hipoma zgubil ravnotežje in padel kakih 30 metrov globoko v prepad na skale in obležal mrtev. Tovariš ga je brž pogrešil, ga zapazil v globeli in hitel po pomoč. Niso ga več mogli obuditi k življenju in so ga prenesli z nemalimi težavami v dolino in ga od tod pripeljali domov. Valentin je bil delaven, pošten in splošno priljubljen fant, izvrsten igravec v Prosvetnem društvu in cenjen pevec. Pokopali so ga v torek na pokopališču v Begunjah ob obilni udeležbi ljudstva. Preostanim naše iskreno sočutje.

Vir: Domoljub, 6. 9. 1933

Ogenj. (Mošnje.) V soboto 18. novembra malo čez poldne je zagorela Dagarinova hiša na Gorici, ki je sredi med Radovljico in Mošnjami. Izmed gasilcev je prvi prijahal na pozorišče bivši izkušeni načelnik Reš iz Mošenj. Tudi novo gasilno društvo z moderno brizgalno je kaj hitro došlo. Reš je hitro pripravil brizgalno za uspešno delo ter preprečil širjenje ognja na nove objekte. Goričani smo zelo hvaležni. - Odbor kmet. podružnice je Imel v nedeljo sejo z volitvijo načelnika. Kako smo ponižani. Nobeden ni sprejel te časti.

Vir: Domoljub, 29. 11. 1933

.....

Nudim pleve, ajdove in deteljne. Ponudbe z navedbo ceno je poslati na Ant. Globočnik. Mošnje 17, p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 4. 1. 1934

Ljubno pri Podnartu. Smrt vzgledne krščanske matere in gospodinje. Pretekli teden smo pokopali 70-letno posestnico go. Rozalijo Rant p. d. Sušterčevo mamó, ki je bolehala že dalj časa. Pred 29 leti ji je umrl mož in ji zapustil 8 nepreskrbljenih otrok v starosti od 2 do 18 let, od katerih jih živi 7 skrbno vzgojenih. Vodila je pridno in vzorno gospodinjstvo in gospodarstvo posebno med svetovno vojno, ko so bili razen najmlajšega sina vsi pri vojaki. L. 1918., po smrti snahe, ki ie zapustita 3 otročičke. najmlajšega starega 12 dni, je prevzela zanje vso skrb in ljubezen. Poleg globoko žalujoče hčere in šestih sinov žalujejo za svojo dobro staro mamó ostale vnukinje in vnuki. — Težko pa jo bodo pogrešali tudi številni siromaki, katerim je bila velika dobrotnica. — Bila je skozi vsa leta zvesta naročnica »Domoljuba«, ki ga je z veseljem prebirala od prve do zadnje črke. — Naj počiva v miru blaga duša! Preostanim naše iskreno sožalje! / + Foto.

Vir: Domoljub, 31. 1. 1934

Mošnje. Sveti misijon. Koncem preteklega meseca smo imeti v naši župniji misijon, ki so ga vodili gg. lazaristi iz Ljubljane. Udeležba je bila prav velika. Krasni govori nam bodo ostali za vedno v spominu. Čas za misijon je bil zelo primeren, ker nam sneg in mraz še nista pustila, da bi se mudili pri zunanem delu. Nad vse ganljiv je bil prizor sprave pred Najsvetejšim, ko je vsa župnija nanovo obljubila zvestobo Kristusu in

njegovi Cerkvi. Praktičen sad misijona je na novo ustanovljeno Apostolstvo mož in fantov. Priglasilo se je že nad 30 mož in fantov. Gotovo se jim bodo pridružili še mnogi drugi. Gospodom misijonarjem in g. župniku se farani najlepše zahvaljujemo za to, da so nam omogočili sv. misijon.

Vir: Domoljub, 7. 3. 1934

Prostovoljna gasilska četa Begunje pri Radovljici uprizori na cvetno nedeljo 25. marca ljudsko igro: »Carski sel«.

Vir: Domoljub, 14. 3. 1934

Kovaški meh in več harmonijev ter en koncertni klavir proda Anton Dornič, izdelovatelj orgel, Radovljica.

Vir: Domoljub, 22. 3. 1934

Odvetnik Albin Šmajd je odprl odvetniško pisarno v Radovljici, Predmesto 71.

Vir: Domoljub, 28. 3. 1934

Posestvo z mlinom prodam na Brezjah za 63000 Din, gotovine 15000 Din. Pojasnila Grašič, Brezje.

Vir: Domoljub, 11. 4. 1934

Rovte pri Podnartu. Umrta Ivana Šolar. Širom Gorenjske so znane Rovte nad Podnartom in kdor ve za Rovte, je poznal Ivano Šolar — Gregčevo mamo. Zavrtna bolezen jo je prisilila k težki operaciji, pa je umrla. V nedeljo so jo številni sorodniki in znanci pospremili iz Podnarta na Ovsiško pokopališče. Pogreb je bil lep in izredno velik. Cerkveni moški zbor ji je zapel tudi dve žalostinki. Pokojna je bila ena tistih slovenskih mater, ki jih še dobimo po naših domovih, tihe so in skromne, vendar pa junakinje dela in ljubezni. Svojim sedmerim otrokom je bila prava mati in vzgojiteljica, možu verna družica in pomočnica; in ne samo ti, tudi dom jo bo še dolgo pogrešal. V njeni hiši so bili »Domoljub«, »Nedeljski Slovenec« in številni drugi katoliški časopisi stalni gostje. Priljubljena je bila povesod, do vsakega je imela dobro besedo in čuteče srce, številni brezdomci in prosjaki so vselej dobili pri njej kruha ali prenočišča. Bog ti daj zasluženi mir in pokoj, mi te bomo vedno ohranili v najlepšem spominu, dobra Gregčeva mama!

Vir: Domoljub, 25. 4. 1934

Mošnje. Društveno življenje. Kakor priroda v bujnem pomladanskem zelenju se je tudi naše društvo po daljšem mirovanju prebudilo k novemu življenju. Vemo, da bi nekateri radi videli, da bi društvo za vedno zaspalo, toda mi tega ne pustimo, ker se dobro zavedamo, da poštena krščanska izobrazba daje najboljše poroštvo za srečo celega naroda in posameznika. Zato, fantje in dekleta, le krepko naprej po poti, ki ste jo nastopili. Ta pot je prava! - Na cvetno nedeljo smo igrali igro »Na dan sodbe«. Zadnjo nedeljo je bila na vrsti vojna drama »Rožmarin«. Za zaključek sezone pripravljamo nekaj veselega, da se bomo po stari šegi poslovili od muhastega aprila. Se v pogledu godbe bo treba kaj ukreniti, potem bomo pa lahko v prihodnji sezoni izvršili ves mnogo dobrega.

Vir: Domoljub, 25. 4. 1934

Dobrava pri Kropi. Slovo g. župnika Janeza Klavžarja. Visoki mlaji so Te sprejeli 1. sept. 1916 33 letnega, mladega župnika, ko si prišel na Dobravo. In med mlaji, ki so

stali v čast presv. R. Telesu smo Te položili pod grudo dobravskega pokopališča. Sredi vojske si postal naš dušni pastir, ob težki krizi si zapustil osirotele ovčice. Slovesno, praznično razpoloženje v pripravah na praznik presv. R. Telesa je onemelo, ko je zapel mrtvaški zvon in je v srcih župljanov odjeknila vest: »G. župnik so umrli.« Tisoč solza je zablestelo kot iskre ljubezni, ki jo sicer Gorenjec zapira in čuva, v očeh dobravskih župljanov. Že skozi vse leto smo se bali te novice, pa nas je zadela vendar tako nepričakovano. Saj si Ti prvi župnik, ki je umrl na Dobravi. Vlegel si se na mrtvaški oder v pisarni, kjer si 18 let — ravno 3 mesece manj — sprejemal svoje ovčice, z njimi pogovoril, jih učil, svaril, prosil in rotil, tolažil in bodril. Takrat so prihajali posamezni; sedaj pa prihajajo v trumah. Cvetja Ti nosijo in vence Ti spletajo. Mnogo si premolil in premišljal, snoval in delal v teh prostorih za svoje župljane in sedaj so prišli povrnit molitev z molitvijo in Tvoje bolesti s svojo žalostjo. Prvi petek meseca Srca Jezusovega je zadržal mnogo stanovskih tovarišev, le 18 jih je moglo priti se posloviti od Tebe. Zato pa je prišla vsa župnija te opremit na zadnjo pot. Umreti si moral, da si videl iznad zvezd tako prenapolnjeno svojo cerkev. Umreti si moral, da si se prepričal o hvaležni ljubezni svojih župljanov. Še dolgo potem, ko je zmolil zadnjo molitev g. kanonik Stroj in so odpeli zadnjo pesem Tvoji fantje in možje, ko so že opravili svoje delo pogrebci in obložili Tvoj grob z venci; ko so se že odrasli razšli, še dolgo potem se niso mogli ločiti od Tvoje gomile otroci. Najgloblje brazde si pač zaoral v srca mladine in ta Te bo nosila najdlje v spominu. G. Janez, Tvoje delo in Tvoje trpljenje med nami je rodilo in bo še rodilo sadov. V hvaležni molitvi se Te bomo spominjali in Tvoje nauke bomo izpolnjevali; Ti pa prosi za nas, da nam božja previdnost pošlje Tebe vrednega in našim in našim potrebam primerne naslednika. Počivaj v Bogu!

Vir: Domoljub, 6. 6. 1934

Čevljarskega vajenca sprejmem. Hrana, stanovanje v hiši. I. Žagar, Lesce.

Vir: Domoljub, 13. 6. 1934

Mošnje. Igra. Prostrana društvena dvorana že dolgo ni sprejela toliko občinstva, kakor v nedeljo, 30. sept. pri igri »Izod Golice«. Igralci so svoje vloge rešili izborno. Vsi pa, ki igre še niste videli, pridite v nedeljo, 14. okt. ob 3 popoldne k ponovitvi igre!

Vir: Domoljub, 10. 10. 1934

.....

Brezje. Zlata in srebrna poroka. V nedeljo, 3. februarja bosta obhajala pri 10. sv. maši na Brezjah 50 letnico poroke posestnik Lovrenc Vilfan in Marija, roj. Sitar, z Dobrega polja št. 5. Prvič ju je poročil takratni župnik Kranc Kumer. Sedaj bo pa obred vršil p. Norbert Sušnik. Kmalu bosta imela oba skupaj 150 let; ker se prav dobro razumeta, jima jih še dokaj privoščimo. — Dne 7. februarja bo pa 25 letnica poročencev Janeza Rozmana in Agate. roj. Alijančič, iz Brezje 43. Tudi njima želimo še mnogo skupnih let!

Vir: Domoljub, 23. 1. 1935

Dobro polje pri Brezjah. Zlata poroka. V nedeljo, 3. februarja je bila na Brezjah zlata poroka Lovrenca in Marije Vilfan iz Dobrega polja pri Brezjah na Gorenjskem. Vilfan Lovrenc, po domače brkovčev ata, je bil rojen 10. avgusta 1861. Svojo izvoljenko Marijo Sitarjevo, p. d. Boštjanovo iz Mišač, je pred 50 leti peljal pred oltar. Zakon je bil srečen in bilo je pet otrok, štiri sinovi: Peter, Andrej, Rok, Lovrenc, ki je umrl, in

hčerka Marija. Vilfan je danes eden najbolj spoštovanih krščanskih mož na Dobrem polju in v tem duhu je vzgojil tudi vso svojo družino. Brkovčev ata pa je tudi izboren lovec, znan daleč na okrog. Veliko let je bil tudi občinski svetovalec. Kljub visoki starosti sta še danes oba slavljenca čila in zdrava. Brkovčeva mama dela še na polju poleti kakor mravlja pridno, atu pa reže kosa, če hoče, prav tako kakor pred 50 leti. Brkovčeva hiša je stalno naročena na naš list. Bog daj jubilentoma še mnogo zdravih in srečnih let! + Foto.

Vir: Domoljub, 13. 2. 1935

Zgoša pri Begunjah. Smrtna kosa. Nedavno smo pokopali g. Jožefa Pogačarja. Umrli je v starosti 79 let. Pokojnik je bil po vsej Gorenjski znan sukнар in predivec volne. Pred svetovno vojni, ga je bilo videti po vseh večjih sejmih od Kranjske gore do Ljubljane. Leta 1882 je prevzel po svojem očetu posestvo in suknarijo. Isto leto se je poročil z Frančiško Paplerjevo iz Vrbenj. Živeta sta skupaj 51 let v najlepši slogi. Soproga mu je umrla pred dvema letoma. Rodilo se jima je 10 otrok. Štiri hčerke so umrle v otroških letih, štirje sinovi pa tragične smrti: Lojze je utonil star 2 in pol leti, Janez tudi utonil star 29 let, Jože padel v Galiciji star 28 let, najmlajši France pa je pred 3 leti tudi nenadoma umrl. Od vseh 10 otrok živita sedaj še 2 hčeri: Frančiška in Ana. Pokojnik je bil miren in pošten človek. Naročnik »Domoljuba« in Mohorjeve družbe je bil od svoje mladosti. Stari gorenjski korenini blag spomin! + Foto

Vir: Domoljub, 13. 2. 1935

Brezje. Lepa slovesnost. Preteklo nedeljo smo imeli izredno lepo slovesnost: obhajali smo zlato poroko Lovrenca in Marije Vilfan z Dobrega polja. Ta dan so bile vse Brezje pokonci. Slovesnosti so se udeležili v narodnih nošah. Ko sta jubilitanta stopila pred oltar ju je pater Norbert počastil z v srce segajočim govorom. Med cerkvenim obredom je domači pevski zbor pod vodstvom g. Boleta ubrano zapel zlatoporočno himno, operni pevec g. Mohorič iz Ljubljane, jubilentov nečak, pa globoko občuteno Guamodovo Ave Marija. Po službi božji je slavljenca pred cerkvijo pozdravil občinski svetnik g. Frelih, nakar so se svatje, med njimi tudi č. g. gvardijan in č. g. p. Norbert podali k Finžgarju. Jubilitanta sta k svoji zlati poroki prejela toliko čestitk, da se pač ne moreta vsakemu posebej zahvaliti. Zato naj na tem mestu v njihovem imenu izrečemo vsem zgoraj imenovanim in neimenovanim prav posebej pa že g. Finžgarju in g. župniku, Blajvajsu najprisrčnejšo zahvalo.

Vir: Domoljub, 20. 2. 1935

Posestvo, v okolici Radovljice naprodaj. Hiša, gospodarska poslopja, elekt., vodovod. 2 njivi, gozd za Din 50000-. Vzajem tudi hranilne knjiice. — Vprašati: Frelih, Brej e 24.

Vir: Domoljub, 27. 2. 1935

Kropa v nevarnosti Oni dan je Kropa prestala obilo strahu in bilo je treba velikega dela, da je bila nevarnost odstranjena. Eno leto je že od tega, kar je Kropo zadela velika škoda po povodnji, temu pa se je sedaj pridružila še nova nesreča, namreč, da jo je ogrožal velik zemeljski plaz. Podobne nesreče dokazujejo nujnost, da bi bilo treba urediti odtok vode v hribih, ki obdajajo Kropo.

V soboto, dne 23. februarja okrog 9 se je spustila neopaženo in tiho velikanska plast zemlje z bližnjega hriba Hrinovca. Vzrok tej nesreči je bilo deževje, ki je prejšnji dan namočilo ta del hriba. Zemlja je počasi prišla s hriba v dolino ter se polagoma pomikala proti središču Krope. Ljudje niso nevarnosti opazili prej, dokler ni ta

ogromna blatna plast dosegla prvih hiš v Kropi. Z velikansko silo je ta brozga ilovice in peska pritisnila ob prve hiše ter vdrla v vse nižje prostore.

Zemeljski plaz je uničil vse vrtove v Kropi, dosegel je hišo gostilničarja Šolarja, Lazarjevo mesarijo in poplaval vso sredino trga. Kar je blatna plast dosegla, je odnesla seboj. Plast je bila debela do 1.5 m. Pograbila je več drvarnic in drv, ki so bila zložena pred hišo ter vse odnesla na sredo trga.

Ljudje so prestrašeni pritekli, da bi za zavrnilo nevarnost in da bi vsaj iz kletnih prostorov rešili, kar je dalo rešiti pred uničujočo ilovico. Pomagali so s požrtvovalnostjo drug drugemu. Bila pa je na nogah vsa Kropa in zadnji reševalci so šli spat šele v nedeljo ob 4 zjutraj. Za enkrat so ljudje ustavili nevarnost nadaljnega prodiranja z raznimi deskami in tramovi, ni pa rečeno, da je nevarnost za vselej odpravljena. Hrinovec je namreč ves razpokan in od časa do časa spušča raz sebe velike kepe blata. Ljudje so prestrašeni, ker je to še večja nesreča, kakor lanska povodenj in ker jih more zadeti ponovno še večja nesreča, ki bi bila že podnevi strašna, naravnost grozna pa, ako bi se zgodila ponoči. Ljudje potrebujejo nujne pomoči, da se podobna nevarnost s primernimi napravami trajno odpravi.

Vir: Domoljub, 6. 3. 1935

Mošnje. Igra. Dekl. Marijina družba slavi letos svojo 35-letnico. Ta jubilej hoče proslaviti z igro »Dve materi«, v nedeljo 24. in na praznik 25. marca ob 3 pop. v župnijski dvorani. Igra je tako lepa, da vam ne bo žal, če si jo ogledate. Zlasti so vabljene sosednje Mar. družbe. Vstopnina je krizi primerna.

Vir: Domoljub, 20. 3. 1935

Mošnje. Evharistični križ. Naši možaki so postavili 15 m visok spominski križ na najvidnejši prostor v župniji. Da je še bolj očiten, so ga s svrslimi barvami prepleskali. Da bo viden tudi v temnih nočeh, ga bodo vsaj v bolj prazničnih dneh električno razsvetljevali. Sedaj se pripravljamo na slovesni blagoslov, ki bo na Cvetno nedeljo (če bi pa takrat vreme nagajalo, pa na velikonočno) zvečer. Ob 7 bo šla svetoletna procesija z lučkami iz mošenjske v otoško cerkev, ob kateri stoji svetli križ. Po končanih molitvah se bodo zunaj vrstili govori s pesmimi in venčani križ se bo slovesno blagoslovil. — Mošenske deklince so ob proslavi materinskega dne zaslužile 170 Din in ves znesek poslale za evharistični kongres.

Vir: Domoljub, 10. 4. 1935

Vincencijeva konferenca v Radovljici vprizori v nedeljo 14. aprila ob 16. uri v Ljudskem domu igro s petjem: »Carski sel«. Predprodaja vstopnic v Kmetijski zadrugi. Ker je igra zelo lepa, vsi vljudno vabljene!

Vir: Domoljub, 10. 4. 1935

Mošnje. Evharistični križ. Ker je na cvetno nedeljo deževalo, bomo evharistični križ blagoslovili na veliko noč zvečer. Začetek ob 19 v Mošnjah. Povabljene so tudi vse sosednje župnije. Če bo deževalo, pa naslednji dan. Svečke se bodo dobile pri cerkvi.

Vir: Domoljub, 17. 4. 1935

Mošnje. Evharistični križ. Na veliko noč zvečer smo blagoslovili na prijaznem otoškem griču evh. križ. Slovesnost je poviševala na novo napeljana električna luč v cerkvi in na križu, bengalična razsvetljava, streljanje s topiči, zastave na vseh hišah, do en tisoč lučk v rokah mož in žen, mladeničev in deklet, šolarjev in najmlajših otrok,

dva resna govora podvinskega oskrbnika in mošenjskega kaplana, lepe pesmi mošenjskih in breških pevcev in nastop domačih gasilcev. Križ je blagoslovil domači župnik v spremstvu begunjskega župnika in štirih frančiškanov. Slavje so mnogoštevilno počastili sosednji Radovljičani, Begunjci, Leščani, Lešani, Dobravci in drugi — V svetovno znani Lurd ne moremo. Bomo pa hodili tri dni v domači Lurd — na Brezje k svetim mašam. Obiskali ga bomo tudi prav za sklep na belo nedeljo popoldne s procesijo, ki se začne po mošenjskih litanijah m se konča do breških litanij, ki so ob štirih.

Vir: Domoljub, 25. 4. 1935

Gorica pri Radovljici. Smrt. Tu je zadnjega maja vzela bela žena petdesetletnega Žvagnovega očeta Janeza Rozmana. Odkar se je vrnil iz ruskega ujetništva z le enim očesom, ni bil več zdrav. Pa se je do zadnjega leta vedno trudil, da je lepo skrbel za številno družino. Težko ga pušča v prerani grob dobra žena a šestimi nepreskrbljenimi otroki. Bog jim bodi tolažnik in pomočnik.

Vir: Domoljub, 5. 6. 1935

Bojevniška stavnost na Brezjah. Po navadi prejšnjih let se bo tudi letos vršila na Veliki šmaren na Brezjah slovesnost v spomin žrtvam svetovne vojne. Ob pol 10 bo pridiga, nato pa maša z ljudskim petjem. Po končani maši bodo molitve za padle, pevci pa bodo zapeli »Oj Doberdob«. Isti dan se zbero na Brezjah tudi možje in fantje iz Gorenjske, ki so kot reditelji sodelovali pri evharističnem kongresu v Ljubljani. Reditelji pridejo vsi na kolesih. Upati je, da bo za vse udeležence dovoljena polovična vožnja. Tovariši bojevniki in vsi odsluženi vojaki, pridite v čim večjem številu na Brezje, da se tam v molitvi spomnimo naših tovarišev in da pri Mariji, Kraljici Slovencev dobimo opore za težke naloge, ki nas čakajo v življenju.

Vir: Domoljub, 14. 8. 1935

Obrtna razstava v Radovljici. Gotovo je v Radovljici letos največja prireditev velika obrtna razstava, ki je prirejena v prostorih Narodne šole. Človek se mora čuditi podjetnosti in sposobnosti naših vrlih obrtnikov. Vsak lahko takoj spozna, da naše domače blago lahko konkurira inozemskemu na samo glede kakovosti, marveč tudi glede cen. Saj zlepa ne vidiš tako fino izdelanih predmetov, kot so jih razstavile naše domače tovarne Kropa, Lipnica, Lesce. Saj ni prostora, da bi navedli imena razstavljalcev in razstavljenih predmetov. Razstavilo je vsega 56 naših obrtnikov. Navedemo samo nekatere obrti, ki so najbolj zastopane: mizarstvo, krojaštvo, čevljarstvo, sukno (domače!), podobarstvo, čebelarstvo, vrtnarstvo, tapetništvo, ključavničarstvo, pečarstvo, fotografija, stavbarstvo, pletilstvo in pletarstvo, kovaštvo, kolarstvo, knjigovezništvo, opekarstvo in še mnogo drugih stvari. Tudi ne smemo pozabiti ličnih ženskih ročnih del, ki jih je razstavila lanska kaznilnica iz Begunj. Razstava se odlikuje tudi po zelo okusni priredbi, okrasitvi in razvrstitvi, tako da vsakdo dobi najlepši vtis. Zraven pa še zavest: To je delo naših rok, naših žuljev, naših ljudi, ki se v trdem boju bore za svoj skromni kruh. Razstava ni samo naš ponos, marveč tudi naše upanje na boljše dni težkega življenja našega obrtništva. Nekateri razstavljalci so že sklenili precej kupčij. Kdor torej hoče videti nekaj lepega in podpreti naše ljudi, bo obiskal razstavo, bo s tem izkazal čast in priznanje našemu domačemu delu pa tudi sam bo vesel, da bo razstavo videl. Razstava bo odprta še do Velikega Šmarna, 15. t. m.

Vir: Domoljub, 14. 8. 1935

Mošnje. Prosveta. Eno tistih redkih društev, ki ni bilo deležno razpusta je bilo naše. Še z večjo vnemo stopa v novo sezono, ki jo otvori v nedeljo dne 22. t. m. ob 3 popoldne z lepo narodno igro »Zagorski zvonovi«. Ime je gotovo vsem bralcem »Domoljuba« dobro mano iz njegovega listka. Pred igro bo moški zbor zapel nekaj narodnih, na kar bo imel slavnostni otvoritveni govor eden društvenih odbornikov. Naj bi prirediteljev po udeležbi ne zaostajala za lansko otvoritveno. — Občni zbor društva bo naslednje nedeljo 29. t. m. ob isti uri. Vsi dosedanji člani ostanite zvesti in pripeljite s seboj še druge, ki jim je pri srcu povzdiga društva, ker v slogi je moč. S podvojeno silo gremo na delo.

Vir: Domoljub, 18. 9. 1935

Begunje, Gorenjsko. Spominčica na grob bivšega župnika. V Ljubljani je umrl naš nekdanji, nepozabni dušni pastir g. biseromašnik Košmelj. Zapustil nas je že leta 1907, ko je stopil v pokoj in se preselil v Ljubljano. Zdaj ima v Begunjah že tretjega naslednika. G. Košmelj je bil vesten, skrben župnik, predvsem pa rojen šolnik.. Znal je jasno in prikupljivo otrokom v šoli predavati verske resnice, tako, da je bil verouk najbolj zaželena ura. V dokaz naj služi tale dogodek: Bil je krščanski nauk v šoli, vse ga je napeto poslušalo; kar se oglasi šolski zvonec, ki naznani konec ure. Nehote uide nekemu otroku z jezika: Ti grdi zvonec, ti! Kot katehet je šolarjem tako globoko usadil katekizem, da so ti, ko so prišli 20 let pozneje kot ženini k izpraševanju, odgovarjali točno, da jih je bilo veselje poslušati. Da, bil je spreten katehet. Neki visoki dostojanstvenik je slučajno prišel v Begunje tisti dan, ko so otroci prejeli prvo sv. obhajilo iz rok g. Košmelja in se je o njegovem nagovoru izrazil: Ta gospod pa zna govoriti otrokom! Bil je skromen. Vso župno cerkev je znotraj prenovil, pa župljani niso vedeli, kdo je stroške pokrtil. Nekaj so brone prispevale bogoljubne in radodarne osebe. Pa imena teh so znana le Bogu. Verniki so prišli n. pr. v nedeljo v cerkev in na vseh altarjih zagledali nove svečnike, drugo nedeljo nove krasne lustre, pa nihče ni niti vedel, da so v delu. Vso notranjost cerkve je dal okusno preslikati. Na vprašanje: Koliko ste izdali za napravo cerkvene opreme? je odgovoril: Ali je potrebno to komu vedeti? Priprost je bil v svojem življenju in obleki. Zase ni rabil veliko. Večerjal je mrzlo, spal v mrzli sobi tudi v najhujši zimi. Naj mu Bog poplača vsa dobra dela!

Vir: Domoljub, 16. 10. 1935

Brezje. Novice. Tudi pri nas je ustanovljena krajevna organizacija JRZ. 15. septembra 1935 je bil izvoljen odbor za občino Mošnje-Brezje. Izvoljeni so bili: Avsenek Anton, Vrbnje, predsednik; Marčun Ivan, Ljubno, podpredsednik Škofic Ciril, Brezje, tajnik; Pristav Alojzij, Mošnje, blagajnik, in petnajst odbornikov. — Na praznik Kristusa Kralja bo kal. prosvetno društvo priredilo lepo, s slikami opremljeno predavanje o evharističnem kongresu in Marijini poli z Brezij v Ljubljano. Vršilo se bo v samostanski dvorani ob 11., dopoldne in popoldne ob pol 3. Vsi, ki ljubite evharističnega Kralja in njegovo Mater, se boste gotovo v lepem številu odzvali vabilu.

Vir: Domoljub, 23. 10. 1935

Vajenca za sekirnega kovača sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Cveto, Kamna Gorica, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 23. 10. 1935

Begunje pri Lescah. Novice. Veseli smo in zelo zadovoljni. Proti volji ljudstva je bila pod prejšnjo vlado ukinjena begunjska občina in priključena Lescam. Radi zgraditve

velikih občin, se je reklo. Dejanski so pa igrali veliko, če ne največjo vlogo drugi oziri V postavno določenem roku so ljudje podpisali prošnjo, da se jim vrne samostojnost, pa zaman. Ustreglo se jim je pa sedaj, za kar izrekajo občani toplo zahvalo ministru dr. Korošču in banu dr. Natlačenu, ki sta se oba za zadevo vneto zavzela, tem bolj, ker so obema Begunje in cela zadeva dobro znani. Občini je priključenih na željo in prošnjo prizadetih še par sosednih vasi, ki preje niso sem spadale, ki so jim pa Begunje naravno središče. Tako se bodo sedaj krile meje občine z mejo župnije, kar ima mnogo ugodnosti. - Na kaznilniškem pokopališču so zgradile sestre usmiljenke, ki zavod upravljajo, zase novo grobnico, kamor so prenesle kosti sester, ki so do sedaj tu umrle in kamor bodo pokopavati sestre, ki bodo za naprej tu našle poslednji počitek. Nad grobnico so postavile lično kapelico.

Vir: Domoljub, 4. 12. 1935

Mošnje. Dve zlati poroki isti dan v isti župniji. Oni mesec sta v župniji Mošnje na tihem obhajala 2 para zlati poroki. Poročal je pred 50 leti na isti dan mošenjski župnik Kumer Franc, kranjski meščan. V vasi Mošnje št. 11, pri Nastranu, sta jo skromno obhajala Lovrenc Janc, radovljiški rojak in mošenjčanka Ivana Globočnik, v vasi Vrbnje št. 14 pri Cvirnu, pa Anton Vovk, rojen v župniji Lesce, in Katarina Jerala s Češnjice v občini Ovsiše. Prva dva imata 8, druga dva pa 7 živih otrok. V večnost sta poslala prva dva pred seboj enega, druga dva pa tri, vsi pa vse v angelski nedolžnosti. Slavljenci žele k njim, župljani, ki slavljencem čestitamo, tudi!

Vir: Domoljub, 18. 12. 1935

.....

V Radovljici je umri značajan katoliški mož Vinko Resman, posestnik in večkratni mestni župan. V veselih in žalostnih časih je stal nepremično v prvih vrstah Slovenske ljudske stranke. V novem položaju je bil izvoljen za krajevnega in okrajnega predsednika Jug. rad. zajednice. Veliko dobrega je storil revežem in je sploh rad pomagal kjer in kolikor je mogel. Značajnemu možu, stebri slovenski katoliške misli na Gorenjskem, bodi Bog obilen plačnik!

Vir: Domoljub, 2. 1. 1936

Občinske volitve v Mošnjah. Kr. banska uprava je razpisala volitve novega občinskega odbora v Mošnjah. Vršile se bodo februarja 1936 v Romarskem domu na Brezjah. Bivša JNS je nasilno združila tri samostojne občine: Mošnje. Ljubno in Leše v eno občino, ko je naš voditelj dr Korošec dal ljudstvu možnost, da si samo izbere in določi meje občinam, se je od Mošenj ločila Dvorska vas in priključila novoustanovljeni občini Begunje. Mošnje imajo sedaj okrog 1900 prebivalcev in 600 volivcev. Volilni boj je obojestransko zelo živahen. Dosedanji občinski moške čutijo da bodo prav kmalu morali v kot, ker nimajo več razpolago bajonetov in puškinih kopit se na vse mogoče načine nudijo, da bi ostali na krmilu. Naši ljudje le še preveč dobro pomnijo, kaj jim je prinesla vsemogočna JNS. Zvesti svojemu voditelju v letih najhujšega zatiranja, tudi sedaj ne bodo nasedli lažnivim obljubam in podtikanjem onih, ki so se pred leti bahali, da imajo oblast za seboj. Zato trdno pričakujemo, da bodo volitve februarja v Mošnjah velika manifestacija svobode in pravičnosti.

Vir: Domoljub, 9. 1. 1936

Občinske volitve v Mošnjah. Ko so naši občinski moške imeli zadnjo sejo, so se pri odhodu še zadnjič ozrli na občinski dom in nekateri zaskrbljeno izrekli: »Danes smo

bili najbrže zadnjokrat skupaj.« Da, zadnjokrat ste biti skupaj. Zakaj, strašno hitro se bliža 2. februar, ko si bomo svobodno izvolili v občinski odbor može dela in ne mož, ki znajo samo obljubljeni in groziti, potem pa vse njihovo delo obstoja v maščevanju nad nasprotniki. Pri volitvah bosta nastopili dve listi. Naša JRZ je postavila za nosilca svoje liste gosp. Pangerc Silvestra, posestnika iz Spodnjega Otoka, ki uživa spoštovanje in zaupanje v vsej občini. Na njegovi listi so sami pošteni in ugledni možje, ki ne poznajo demagoških fraz in zato tudi s kakimi mamljivimi obljubami ne hodijo med nas, bodo se pa resno poprijeli dela za gospodarski podvig občine. Pripadniki bivše JNS pa so postavili za kandidata dosedanjega gosp. župana Valentina Tonejca, posestnika iz Spodnjega Otoka. Danes, ko imamo vlado, ki nam je prinesla svobodo, ki zahteva, da zakon vsi spoštujemo, se nam ni treba bati groženj o odpustu iz službe, groženj, da se ukine plačevanje pokojnine; ne bo se nam več treba bati denarnih kazni in ječe. Na svobodnih volitvah bomo javno povedali, da ne maramo za župana tistega, ki je bil izvoljen pod proslulim JNS režimom. Prav je, da bodo volitve javne, bomo vsaj vedeli, kdo še odobrava nasilje zloglasne JNS, ki so bila pri nas divja kot malo kje. Tako so z raznimi grozilnimi pismi skušali onemogočiti vsako delo prosvetnega društva na Brezjah, češ da je napoti drugemu pri občini privilegiranemu društvu. Nasilje se je vprizorilo tudi nad prostovoljno gasilsko četo v Mošnjah ker je bila večina članov naših pristašev. V novembru 1933 je gasilska organizacija pravilno sklicala občni zbor kot vsako leto in podvinski graščini. Sresko načelstvo pa je proti volji večine članov določilo, da se občni zbor mora vršiti v šoli. Odlok od sreskega načelstva je prišel tako pozno, da ni bilo mogoče o tem pravočasno obvestiti člane. Šlo je seveda samo zato, da so lažje iztrgali organizacijo iz naših rok. O naših ljudeh je gosp. župan dajal oblastem zanimiva spričevala, tako je dne 9. aprila 1934 dal Finančni kontroli v Radovljici spričevalo za gospoda Mirka Finžgarja na Brezjah, ki je ugleden v celi občini, znan in spoštovan v vsej Sloveniji. To spričevalo se dobesedno glasi: Notri imenovani je v premoženjskih razmerah zmožen, njegov sloves je občini nepoznan, ker ni član JNS. — Sledi pečat, podpis predsednika občine in delovodje. Pri javnih delih so bili zaposleni izključno JNS privrženci, mnogi taki, ki niso bili nujno potrebni. Teh in premnogih drugih krivic ne bomo pozabili nikoli.

Gosp. župana upravičeno skrbe volitve, ker nima več na razpolago mogočnega agitacijskega aparata. Vendar pa se govori, da se še sedaj, ko vlada zahteva spoštovanje zakona od vseh, on pozablja na paragrafe zakona o občinskih volitvah. Zato na tem meslu vprašamo gosp. župana, ali je res, da kot načelnik mlekarske zadruga v Zgornjem Otoku grozi, da ne bodo jemali mleka od onih, ki ne bodo njega volili? Ali je res, da nekaterim brezposelnim obljublja delo, ako ga bodo volili? Če je to res, potem naj ve, da njegove grožnje in obljube danes nimajo več moči. 2. februar bo na razdiralno delo JNS-arjev za vedno udaril pečat: Nikoli več!

Vir: Domoljub, 15. 1. 1936

Možje naj gospodarijo. (K volitvam v Mošnjah). Tudi občina Mošnje, kjer so bili župani vedno ugledni gospodarji, ki so sprejemali vodstvo občine vedno po daljšem in resnem preudarku in, ki jih je ljudstvo s polnim zaupanjem in svobodno pojavljalo na to mesto, Tudi naša občina je bila leta 1933 žrtev krute JNS. Takrat je bil na listi JNS izvoljen g. Valentin Tonejc s 27 glasovi večine. Mi smo postavili tedaj za nosilca naše liste gosp. Antona Gabrijelčiča z Brezij. Zabranjena nam je bila prav vsaka agitacija. Pod okni so prilizovali in nas hodili ovajat. Posebno se je odlikoval pri tem »nacionalnem« poslu neki akademik v občini. - Avsenek Anton z Vrbenj je bil na podlagi ovadbe z dopisom sreskega načelstva v Radovljici z dne 13. oktobra 1933 št.

11.075/33 obsojen na tisoč dinarjev globe ali deset dni zapora, Gabrijelčiču Antonu so bili zaplenjeni vsi agitacijski plakati v trenutku, ko je prestopil prag domače hiše, potem se je pa za svoj »zločin« še moral zagovarjati v Radovljici. Predsednik volivne komisije je bil mošenjski šolski upravitelj gosp. Nikolaj Prestor. Pri urejanju volivnega lokala je nosilec JNS liste napravil o našem zastopniku v volivni komisiji žaljivo opazko: »Tu je pa za razbojnike.« Janezu Resmanu, zastop liste g. Gabrijelčiča, - temu dolgoletnemu županu in bratu pokojnega Vinkota Resmana, predsednik niti stola ni ponudil. Da tako ni mogel voditi natančne kontrole, je jasno. Vsakemu svojemu pristašu, ki je prišel v volivni lokal, so na željo takoj ustregli s podatki o poteku volitev, le naš predstavnik, ki je bil član volivne komisije in je po zakonu za to imel pravico, je bil vedno zavržen. Zunaj se je vršila agitacija, kot da se norčujejo iz zakonov: Nekemu podjetniku, ki pogosto prevaža težke tovore po občinskih potih, je bilo obljubljeno, da mu ne bo treba plačevali občini vsakoletnega visokega zneska radi prekomerne uporabe občinskih polov, ako voli gosp. Tonejca. Kaj je tem ljudem zato, če je občina ob lep dohodek, samo da pri volitvah zmagajo! - tako so agitirali takozvani nacionalisti, po poštene ljudi pa, ki so se upravičeno zgražali nad njihovim početjem in kljub nasilju volili po svojem prepričanju, so zmerjali s punktaši, ki jih je treba kar pobiti, jim grozili z orožniki. S takimi grožnjami sta se odlikovala posebno dva odbornika iz Brezij in Leš. Če sla bila le dva naša skupaj, so ju že razgnali. Navzlic tolikšnemu pritisku so »zmagali« le s 27 glasovi večine, 247 proti 274. Po sijajni »zmagi« se je pričelo maščevanje. Cela vrsta naših fantov, celo nekatere ženske, je bilo klicanih v Radovljico. Mnogi so bili radi umazanih ovadb obsojeni na zapor. — Naše so na občini dosledno prezirali. Tako so nekemu občanu odbili prošnjo, ker je nosil znak evharističnega kongresa. »Glej ga, ta je tudi klerikalec, ker nosi znak,« so rekli. Dva dni po tem srečanju je dobil od občine prošnjo zavrženo. — Na vprašanje nekega našega somišljenika, zakaj v njegovi vasi ni nihče zaposlen pri javnih delih, je gosp. župan odgovoril: »Pri vas ni brezposelnih.« Ali so morda brezposelni njegovi gospodje odborniki? Ali je morda brezposeln celo kateri član občinske uprave? Nekateri od teh so pri javnih delih lepo služili. - Naj povedo, ali so koruzo, ki jo je poslala banška uprava za najpotrebnejše v občini, res prodajali po višji ceni, kot je bilo dovoljeno, a ne revnim, temveč celo trgovcem? Kar neverjetno se slišijo govorice, ki pa jih do sedaj še nihče ni preklical, da so to koruzo celo konji zobati. To so stvari, ki glasno kličejo po ozdravljenju. Zato bomo 2. februarja vsi odločno izjavili svojo zahtevo, da hočemo pri vodstvu občine može, ki imajo čiste roke in nesebične namene.

Vir: Domoljub, 22. 1. 1936

K občinskim volitvam v Mošnjah. Samo dva dneva nas še ločita od 2. februarja. Ta dan bo važen mejnik v zgodovini naše občine. Po tolikih letih bomo zopet svobodno spregovorili komu zaupamo vodstvo občine. Odločitev ne bo težka. Na listi JNS, ali kakor se sedaj imenujejo, gospodarski, so same znane osebnosti bivše JNS, večina od njih je bila do sedaj v odboru. Vendar pa je moral g. župan Val. Tonejc pretekli teden vzgrizniti v precej kislno jabolko. Dne 15., 16. in 17. se je mudil na občini revizor, ki ga je poslala banška uprava. Da so govorice, ki se širijo, o nerednem gospodarjenju pri občini, utemeljene, je pokazal tudi izid revizije. Vsa občinska uprava, ki so sestavljali: Tonejc Valentin, predsednik, Sp. Otok, Ambrožič Jožef, Ljubno, Frelj Anton, Brezje, Cotelj Jakob, Leše, Golmajer Silvester, Ljubno, in Gogala Ivan, Zg. Otok, je bila 20. t. m. zaradi nerednosti pri izvrševanju občinskih poslov razrešena. Ni še dolgo, ko so se pri volilni agitaciji bahali, da so bili pri reviziji celo pohvaljeni, tudi zadnja »Domovina« je prinesla vest, da je revizor našel vse v

redu, kar dobijo nato 21. t. m. pismeno pohvalo od g. bana v obliki razrešilnih dekretov. Našteti moške po zakonu sedaj ne morejo kandidirati kot odborniki, a so bili v istem vrstnem redu zapisani tudi na sedanji listi JNS, ki bila pri sodišču že vložena. Te dni so bili noč in dan na nogah, da so popravljali svojo listo, oziroma sestavljali novo, katere nosilec ni več g. Valentin Tonejc, temveč g. Anton Globočnik, gostilničar in trgovec z. Zg. Otoka. Mi bomo sedaj še z večjim zadoščenjem oddali svoj glas g. Pangercu.

Ne dajte se begati. Nekateri vas bodo silili, da glasujete za listo g. Globočnika, drugi vas bodo nagovarjali, da rajši ostanite doma. Poslednjič bodo prihajali k vam polni sladkih obljub. Posebno znana je njihova krilatica: »Mi smo bili vedno z malim človekom.« Prav lep dokaz za to so davčne položnice: Našim ljudem so mogotci, ki so mislili, da bodo večno paševali, tako ocenjevali premoženjske razmere za davkarijo, da so jim bili naloženi davki, ki jih nikakor niso zmogli. Na pritožbo so se izgovarjali, češ nismo mi tako zapisali, ampak tajnik. Tako se potegujejo za malega človeka, da bi ga iz same maščevalnosti najrajši spravili na beraško palico. - Take so torej vase obljube, gospodje, ki danes spregate. Mi nočemo več obljub, hočemo le resnih, poštenih in delavnih mož, ki jim bo vedre pred očmi splošna korist. V svoji onemoglosti vam bodo ponujali pijačo: nihče pa ne bo samega sebe tako ponižal, da bi za pijačo prodajal svoje prepričanje.

Dovolj je bilo liberalne košnje, slovenske in katoliške naj bodo Mošnjje! Zato bomo prav vsi šli na volišče, ki bo v Romarskem domu na Brezjah. Glasno in razločno bomo volili: »Glasujem za listo gospoda Pangerca Silvestra.« Volitve se bodo vršile od sedmih zjutraj do šeste ure zvečer. Svojo dolžnost bomo izvršili v zgodnjih dopoldanskih urah, da bomo potem imeli mir pred nasprotnimi agitatorji. Te volitve morajo biti lep dar dr. Korošču, ki nas je rešil strahovlade JNS. Dne 2. februarja bomo pokazali, da smo politično zreli in vredni popolne politične svobode. In še to: Povejte vsem in vsakemu na usta: Brez banovine bo občinska »kasa« pusta.

Vir: Domoljub, 29. 1. 1936

Pri občinskih volitvah v Mošnjah je bilo 584 volilnih upravičencev. Glasovalo je 480 volivcev. Lista naše Jugoslov. radikalne zajednice je dobila 208 glasov in 16 odbornikov, združeni nasprotniki pa 182 glasov in dva odbornika.

Vir: Domoljub, 5. 2. 1936

Šest križev že ima. za seboj Mulej Valentin, posestnik in industrijalec na Lancovem pri Radovljici.

Vir: Domoljub, 12. 2. 1936 / V mapi Lancovo v starih časopisih

Ljubno na Gor. Svojo 60 letnico je obhajal te dni šolski upravitelj v pok. g. Edvard Markovšek. Rodbinskim čestitkam se pridružujemo z vsem srcem tudi vsi občani, ki smo po veliki večini bili njegovi učenci. S svojim delom in neupogljivim značajem je ta mož vsekakor zaslužil, da se ga vedno s hvaležnostjo spominjamo. Nad 30 let je učiteljeval pri nas, celo generacijo pridnih gospodarjev in gospodinj nam je vzgojil. Svoj poklic je ljubil, zanj je živel. Med mladino se je čutil najbolj srečnega. Vživetiti se je znal v otroško dušo, zato tudi uspehi niso izostali. On je bil učencem dober oče, a mi njemu dragi otroci. Tudi veliko doraščajočega sadnega drevja v vasi je živa priča njegovega vsestranskega udejstvovanja. Kot velik prijatelj godbe in petja je vodil cerkveni pevski zbor in oskrboval orgljanje v župni cerkvi nad 30 let. Je prijeten, vesel in nesebičen družabnik, ki ga mora vsakdo rad imeti. Vaščanom je pomagal kjerkoli je mogel in če mu je bilo le to mogoče. Koliko kosil so dobili reveži od njegove mize!

Dasi je s takim ravnanjem pridobil vsesplošno spoštovanje in hvaležnost, je umevno, zaradi česar se k čestitkam k njegovi 60 letnici vsi vaščani iz srca pridružujemo. Želimo, da bi v svoji vilici »Moj mir« še mnogo let opazoval delo in napredek svojih učencev in vaščanov ter v miru užival zasluženi pokoj.

Vir: Domoljub, 11. 3. 1936

V Radovljici je odšel v večnost 79-letni Ivan Mrak. podpolkovnik v pokoju.

Vir: Domoljub, 16. 4. 1936

Češnjica pri Podnartu. Preteklo soboto smo spremili na domače pokopališče mladega fanta Janeza Kemperle. Kratka zavrtna bolezen je strla mlado življenje. Pokojni Janez je bil zelo dober fant, za vse dobro brž pripravljen, priden in pošten, kakor malokdo. Še preteklo nedeljo je po domačih vaseh nabiral z drugimi fanti denar za popravo češenske cerkve. Sam je to misel sprožil in sam se je lotil neprijetnega dela. Bil je vselej vesel, do vsakogar dober in zato se je ljudem tako priljubil, da kar nismo mogli razumeti in verjeti, da je res umrl. Pogreb je bil ganljiv. Od vseh strani so prišli ljudje, fantje, njegovi tovariši so mu zapeli dve žalostinki, pogrebni obred pa je izvršil g. župnik ob asistenci p. Bonaventure Resmana z Brezij. Janeza smo položili v grob, njegovi domači in vsi drugi se pa tolažimo, da je njegova duša pri Bogu, v nebesih, kjer prosi za nas, da bi srečno hodili za njim in skoraj prišli k njemu in k Bogu.

Vir: Domoljub, 29. 4. 1936

Brezje. Kat. prosv. društvo bo priredilo v nedeljo, 3. maja ob 3 veseloigro »Burka o jezičnem dohtarju«. Prijatelji veselega smeha so prisrčno vabljeni!

Vir: Domoljub, 29. 4. 1936

Dobrava pri Kropi. Prosvetno društvo je uprizorilo igro »Črnošolec« z zelo lepim uspehom. V nedeljo, dne 10. maja bo zopet predstava. Ne zamudite! — Pri društvu smo ustanovili dobrodelni odsek, ki bo po svojih močeh pomagal podpore potrebnim članom. — Med nasprotniki je tudi nekdo, o katerem nismo misliti, da mu je katoliška prosveta trn v peti. Povemo mu, da se bo še kesal, če nas bo pri delu oviral.

Vir: Domoljub, 6. 5. 1936

Kandidata za obrtno zbornico. Okraj Radovljica: Čufar Andrej ml., mizar (namestnik Planina Lovro, dežnikar).

Vir: Domoljub, 18. 11. 1936

Lancovo pri Radovljici. Tudi pri nas bomo dne 6. decembra volili župana in odbor. Skrajni čas je, da se tudi mi uvrstimo med ono množico občin, ki so že izkazale zaupanje politiki dr. A. Korošca in da odstranimo zadnje ostanke proslulega nasilnega režima, čigar posledice mora nositi tudi naša občina. Kakšno je bilo gospodarstvo na naši občini se vidi iz tega, da je banska uprava morala takoj postaviti začasno upravo občini, ki jo bo nadomestila po 6. decembru od ljudstva svobodno izvoljena. Človek bi mislil, da bodo ljudje, ki so že pokazali kako »znajo« voditi občino, prt teh volitvah molčali kot grob. Toda ne. Ti ljudje, vseh barv, strank in naziranj so zaviti v nove prepleskane politične plašče zopet vsiljujejo ljudstvu kot rešitelji občinskega gospodarstva. Seveda jim ljudstvo povsod pokaže hrbet in vrata. 6. december bo sodbo ljudstva o teh ljudeh tudi javno dokumentiral. Zalo pozivamo vse kmete, delavce in obrtnike naše občine, da se dvignejo kot en mož in pri volitvah

oddajo svoje glasove za listo J. Boltarja, s čimer bomo dokazali, da hočemo red v naši občini in lepšo bodočnost našega naroda.

Vir: Domoljub, 25. 11. 1936 / V mapi Župani na Lancovem

.....

Opozorilo. Neznanec pobira na moje ime klobuke v popravilo. Cenjeni moji odjemalci naj ne nasedajo lažnivim agentom. Se priporočam za nadalno naklonjenost. Bogataj Vinko, klobučar, Radovljica.

Vir: Domoljub, 20. 1. 1937

V Radovljici so pokopali soprogo postaje načelnika v p. Ivano Tepina.

Vir: Domoljub, 20. 1. 1937

V Radovljici je na veke zatisnil oči postaje načelnik v p. Jože Tepina.

Vir: Domoljub, 3. 2. 1937

Dobrava pri Kropi. Na Srednji Dobravi smo pokopali v nedeljo ob zelo veliki udeležbi domačega in tujega ljudstva našega cerkovnika Jožefa Koselja, ki je bil daleč naokoli znan in zelo priljubljen zaradi svoje poštenosti, šepavosti, pridnosti ter izredne razumnosti. Užival je splošen ugled. Umril je po težkem, mučnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere. Do zadnjega hipa pri zavesti je pogumno prenašal vse bolečine. Cerkovniško službo je z zgledno vestnostjo, ljubeznijo in natančnostjo izvrševal 45 let vsem župljanom v korist in zadovoljnost. Kot človek je bil zelo priljubljen sosed in miroljuben mejaš. Tudi v javnosti je deloval več čas, posebno na gospodarskem polju. Bil je soustanovitelj, član in odbornik »Hranilnice in posojilnice na Dobravi pri Kropi«, kjer se je zale uspešno udejstvoval. Ravno tako je bil od ustanovitve »Kmečke zadruge« njen član. Zelo rad je bral časnike in knjige, kar se mu je poznalo po njegovi prisebnosti in zabavni šegavosti, tako, da so ljudje zelo radi hodili k njemu v vas. Z ženo Heleno, ki mu je umrla pred tremi leti, sta imela 9 otrok, od katerih je še 8 živih. V družini so se dobro razumeli in vzgojili sta res vzorno družino, na katero sta bila lahko ponosna. Vsi župljani, prijatelji in znanci ga bomo ohranili v trajnem in lepem spominu ter mu želimo mir in pokoj.

Vir: Domoljub, 3. 2. 1937

Nova postala na Otočah. Na gorenjski progi je med Kranjem in Jesenicami prav gotovo na Otočah največ potniškega prometa. Največji dotok tujcev prihaja na Brezje. Brezje so priljubljene ne le kot največja slovenska Marijina božja pot, temveč tudi rudi njihove izredno lepe naravne lege in prirodne lepote. Postajališče na Otočah je zlasti v nedeljah in praznikih ves dan v napornem prometu. Ves promet opravlja navadno ena sama oseba. Vsako leto se slišijo številne pritožbe romarjev in izletnikov, da postajališče na Otočah nikakor ni primerno za tolikšen tujski promet. Ko se je gradila gorenjska železnica, ni nihče mislil, da se bo v tem kraju tako razvil potniški promet. Na Otočah do l. 1914 tu ni bilo ni kakega postajališkega poslopja. Nasproti gostilne Markelj je stala majhna lesena lopa, da se je ob slabem vremenu moglo vanjo zateči 10-15 potnikov. Železniške karte so se delile kar skozi okno čuvajnice. Vojsna uprava je med vojno postajališče razširila v dvotirno in napravila novo poslajališko poslopje kakih 800 m višje proti Radovljici. Vendar danes to poslopje ne odgovarja tujskemu prometu. Pa tudi prostor, kjer stoji sedanje postajališče, ni prav nič prikladen za potnike.

Prav tako so tudi večkrat popotniki izrazili željo, da bi se postajališče Otoče preimenovalo v Otoče-Brezje. Večkrat so že prosili, naj se postajališče premesti na prvotno ugodnejše mesto. Prejšnja leta nismo mogli ničesar doseči.

Znano pa je, da železniška uprava sama ne gradi novih kolodvorskih zgradb, marveč jih že zgrajene sprejme v oskrbo. Če je torej potrebno na kaki postaji novo kolodvorsko poslopje, ga morajo postaviti interesentje sami. Ta naloga čaka sedaj tudi interesente otoške postaje. Ali kdo naj to breme prevzame?

Postajališče na Otočah se nahaja na križišču štirih občin: Ovsiše, Kropa, Kamna gorica in Mošnje. Na pobudo nekaterih interesentov in prijateljev tujskega prometa na Gorenjskem jo to nalogo prevzelo Tujskoprometno društvo na Brezjah. Društvo samo nima sredstev, da bi premestilo in na novo zgradilo postajo na Otočah, ki bi so s tem tudi preimenovala v Otoče-Brezje, nadelo si je le nalogo, da vso stvar organizira.

Za to zadevo se je predvsem toplo zavzel g. banski svetnik in domačin Jernej Hafner, župnik v Starem trgu pri Ložu. Tehnični oddelek pri železniški direkciji v Ljubljani nam gre zelo na roko. Izdal je že vsa tozadevna dovoljenja, preskrbel nam gradbene načrte in izdelal proračun.

Novo poslopje bo stalo na prvotnem mestu, nasproti gostilne Markelj. V načrtu je enonadstropna zgradba. Na levo bo še prizidana 20 m dolga veranda za 500 oseb, kjer se bodo lahko romarji in izletniki okrepčali z jedili, ki so jih prinesli s seboj. Postajališče bo tudi opremljeno z elekrično razsvetljavo, pitno vodo in stranišči. Ves prostor okrog poslopja bo lepo izravnano, okrašen z nasadi, prirejen tako, da bo dostojno služil velikemu potniškemu prometu, dočim smo do sedaj morali hoditi s ceste na postajo po neurejeni poljski poti.

Skupni stroški za vsa dela so predvideni na približno 300.000 dinarjev. Nekatera dela bodo seveda opravili interesenti z Otoč, Ljubila in Brezij s kulukom. Do sedaj so navozili že pesek, les, ki so ga v ta namen nekateri darovali. V kratkem bomo pričeli voziti opeko in cement; le denarja še ni, da bi mogli sproti kriti stroške. Tujskoprometno društvo na Brezjah so je že obrnilo s prošnjami na vso strani, naj naše delo z izdatnimi denarnimi sredstvi podpro. Če bodo vsi ti vpoštevali naše skupne težnja, bo že to jesen stavba vsaj v surovem stanju dograjena in izročena prometu.

Vir: Domoljub, 3. 2. 1937

Proda se posestvo v Lancovem pri Radovljici, obstoječe iz hiše, hleva, drvarnice in njive v izmeri 4500 m² no ugodni ceni, event. tudi na hran. knjižice. Posebno ugodno za upokojeince. — Vprašati pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Vir: Domoljub, 17. 2. 1937

Mošnje. Pri nas smo začeli v drugi polovici februarja z mrliči: 19. febr. smo pokopali uglednega 77 letnega posestnika Benedičiča Franca iz Globokega; 21. febr. pa 27 letno mamico Arh Ljudmilo, soprogo obč. odbornika Arha Gabriela. Obakrat ja bil za naš skromen kraj pogreb prav veličasten. Za prvim žaluje 5 odraslih otrok, za drugo so pa zajokali trije malčki. — Naša cerkvena občina razpisuje izboljšano službo organista in cerkvenika. Več v današnjem oglasu.

Vir: Domoljub, 24. 2. 1937

Knjigovodski tečaj je priredilo obrtniško društvo v Radovljici. Vodil ga je direktor trgovske šole v Ljubljani Josip Gogala. Tečaj, ki je trajal nad dva meseca, je obiskovao 22 obrtnikov in obrtnic. Ob slovesnem zaključku, prt katerem so bili tudi

okrajni načelnik dr. Vrečar ter župan Fran Resman, je g. dekan Jakob Fatur vzpodbujal tečajnike k poštenemu in nrvnostnemu poslovanju.

Vir: Domoljub, 1. 4. 1937

V Predtrgu pri Radovljici je umrla soproga vodovodnega monterja Frančiška Žerovec.

Vir: Domoljub, 7. 4. 1937

V Radovljici so spremili na božjo njivo Frančiško Zerovc roj. Globočnik.

Vir: Domoljub, 14. 4. 1937

Brezje. Dne 6. aprila je umrl v frančiškanskem samostanu na Brezjah p. Norbert Sušnik. Rajni je bil rojen dne 31. avgusta 1875. v Prašah, župnija Mavčiče, pri krstu je dobil ime Janez. Bil je rojak in daljni sorodnik pesnika Simona Jenka. L. 1897. je stopil v frančiškanski red in bil l .1902. posvečen v mašnika. Znatne sledove svojega dela je zapustil pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, v Nazaretu v Savinjski dolini, kjer je 10 let kot ljudsko šolski učitelj vzgajal mladino, pri Novi Štifti in zlasti na Brezjah. Vzljubili smo ga radi njegove prikupljive priprostosti, ko je kot prijatelj prihajal v naše družine, kot pridigarja in »povednika, ki je s priprosto, pa odločno besedo vžigal v nas ljubezen do božje Matere. Za veliko gorečnost ga je Marija nagradila s čudežnim ozdravljenjem težke bolnice med pokojnikovo sv. mašo, o čemer priča lepa podoba nad stranskim vhodom v kapelico. Njegova zasluga je tudi, da je na Brezjah skoro vsaka hiša naročena, na knjižno zbirko Mohorjeve družbe. Zadnjih par mesecev je začel močno bolehati, vendar o svojem trpljenju ni nikomur potožil. Pet dni pred smrtjo, 1. aprila je za vedno jemal slovo od svojih prijateljev. Za predobrim p. Norbertom žalujejo sobratje, Marijina družba in tretjeredniki, dalje bolniki in številni, ki jim je pokojni bil dušni vodnik. Zares velik pogreb v četrtek 8. aprila je pričal o priljubljenosti pokojnikovi pri duhovnikih in domačinih. Pokopal ga je ob navzočnosti 26 duhovnikov radovljiški g. dekan Jakob Fatur, ki je imel tudi lep pogrebni govor. Naj mu bo v nebesih Marija bogata plačnica.

Vir: Domoljub, 14. 4. 1937

Hiša z vrtom, elektrika, vodovod, poleg župne cerkve, za 26.000 Din na prodaj. Sušteršič, Mošnje pri Brezjah.

Vir: Domoljub, 12. 5. 1937

Proda se takoj takoj srednje posestvo v industrij. kraju, popolnoma v dobrem stanju po ugodni ceni v bližini Radovljice, vas Sp. Lipnica št. 12.

Vir: Domoljub, 20. 5. 1937

Vrt spomenikov pri M. Pomagaj na Brezjah. Pred enim tednom smo objavili v našem listu oklic posebnega pripravljalnega odbora, ki si je nadel nalogo, da primerno preuredi prostor pred največjo našo božjepotno cerkvijo Marije Pomagaj na Brezjah tako, da bo tam mogoče postaviti dostojen spomenik neznanemu slovenskemu vojaku iz svetovne vojne in spomenike drugim zaslužnim slovenskim možem. Načrti za preureditev prostora so že gotovi. Naša slika nam lepo kaže kakšen bo po tej zamisli veliki prostor pred cerkvijo. Del prostora pred cerkvijo bo spremenjen v lepo zaokrožen trg, od koder bodo izginile stopnice, prostor v ospredju pa, kjer je sedaj nekak drevored in stranišča, pa bodo spremenili v lep vrt, v katerega desnem kotu bo stal okrogel spomenik slovenskemu neznanemu vojaku. Na lepši način bi se žrtvam slovenskih mož in fantov v svetovni vojni ne mogli oddolžiti. Vabimo in prosimo vse

Slovence, da pomagajo uresničiti to lepo zamisel z darovi, ki jih sprejemajo vsi naši župni uradi. Pokažimo svetu tudi, da smo narod, ki mu je pri srcu lepota njegove najlepše božje poti. + risba

Vir: Domoljub, 26. 5. 1937

Brezje. Brezje so 30. maja nad vse slovesno proslavile 20 letnico majske deklaracije. V odgovor na številne kresove, ki so se na predvečer zasvetili po naših vrhovih, je zagorel tudi na Brezjah mogočen kres. Bajno razsvetljeni, zvonik. pritrkavanje, pokanje topičev in spuščanje raket je vzbudilo pozornost po vsej okolici. Drugi dan je bila slavnostna akademija na prostem pred cerkvijo. Na proslavo so prihiteli mnogoštevilni prebivalci sosednjih občin in župnij. Dasi je bila nekaterim ta proslava na poti in so svojo nevoljo pokazali s trganjem plakatov, je vendar na vse številne udeležence napravila najlepši vtis.

Vir: Domoljub, 9. 6. 1937

Čevljarskega vajenca z že 1-2 leti učne dobe sprejemem takoj. Marija Mandelc, Zapuže št. 7 pri Lescah.

Vir: Domoljub, 16. 6. 1937

Prosvetni dan v Radovljici. Prosvetna društva, ki so združena v radovljiškem prosvetnem okrožju, so po letih od svoje ustanovitve med najstarejšimi, po svoji moči in življenjski sili pa med najbolj mladostnimi. Veterane prosvetnega dela in mlade člane, ki se še le uvajajo v prosvetno delo, druži ista volja za resna prosvetna dela. Kakšne sadove je to delo obrodilo, bomo videli 8. avgusta v Radovljici. Zato bodo prosvetna društva vse storila, da bo na taboru prav vsak naš član in da bodo vse točke najskrbneje pripravljene. Spored prosvetnega dneva je razviden iz lepakov, ki so že razposlani.

Vir: Domoljub, 4. 8. 1937

Bojevniški dan na Brezjah. Akcija za preureditev prostora pred romarsko cerkvijo je napredovala v toliko, da bo zadnjo nedeljo meseca avgusta velika slovesnost blagoslovitve temeljnega kamna za spomenik vsem slovenskim žrtvam svetovne vojne. Proslava bo združena z velikim taborom, na katerega bodo povabljeni vse naše odlične osebnosti. Agilni odbor Zveze bojevnikov je neprestano na delu, da bo prireditelj čim svečanejša in veličastnejša. Tudi zbiranje prispevkov lepo napreduje. Pri vseh slojih našega naroda se kaže veliko zanimanje in največ darov prihaja od nižjih slojev, ki si kljub siromaštvu in pomanjkanju odtrgujejo prav znatne zneske, da pripomorejo k povzdigi naše lepe vseslovenske božje poti. Zlasti je treba pohvalno omeniti župnijo Krko pri Stični, ki je med svojimi župljani zbrala znesek nad 500 din in ga kot ena prvih župnij poklonila brezjanski Materi božji. Pa tudi posamezniki se pridno oglašajo. Tako je prejel izvršni odbor iz Ljubljane od neke gospodične znesek 5000 din, pa je obljubila, da bo še prispevala in s tem pripomogla k skorajšnjemu uresničenju lepe zamisli. Živo se je zanimal za akcijo naš umrli nadškof A. B. Jeglič, ki je bil član častnega odbora in obljubil, da bo sam prisostvoval prireditvi, žal, da nam ga je neizprosna smrt tako nenadoma iztrgala iz naših vrst.

Spomenice, razlage in prošnje je izvršni odbor razposlal vsem občinam, župnim uradom in tudi posameznikom ter upa, da se bodo vsi odzvali njegovemu pozivu ter skoro zbrali prispevke in mu jih poslali. Ker bodo Brezje s preureditvijo res mnogo pridobile in ker bo delo v slavo in čast božje Matere, v okras naše slovenske zemlje, pa tudi v ponos vseh Slovencev, zato ne sme manjkati nobenega Slovenca, da ne bi

s svojim darom pripomogle do uresničenja prelepe zamisli. Darove sprejemajo župni uradi, za kar se še enkrat prav vljudno naprošajo.

Vir: Domoljub, 4. 8. 1937

Radovljica. Zbor pevovodij bo imel pri nas 17. in 18. avgusta pevski tečaj, ki ga bo zaključil z velikim koncertom dne 18. avgusta zvečer. Sodelovalo bo nad 50 pevovodij iz vse Slovenije. Zbor pevovodij je sicer mlad, a njegovi člani so stari, preizkušeni glasbeniki, ki uče in vodijo naše pevske zборе po vsej domovini. — V Ljubljani je bil njihov uspeh prvovrsten, gotovo bo koncert tudi za Radovljico izreden umetniški užitek. Na sporedu bo pretežni del krepkih Foersterjevih skladb, katerega 100-letnico obhajamo letos.

Vir: Domoljub, 11. 8. 1937

Izurjene pletilje sprejme takoj pletarna Joško Vidic, Radovljica.

Vir: Domoljub, 9. 9. 1937

V Kropi so pokopali tvorničarko in posestnico Marijo Pirc.

Vir: Domoljub, 27. 10. 1937

Josip Grom, posestnik na Polčah pri Begunjah na Gorenjskem, nam sporoča: »Bral sem vsakovrstno časopisje, tudi nemško. Vendar mi je »Domoljub« najbolj všeč, čeravno sem moral zaradi tega od ljudi, ki ne marajo resnice, marsikdaj slišati o listu slabe besede. Rojen sem bil leta 1859 v Smokuču, tam, kjer je bil rojen rajni prelat Tomo Zupan. Moji starši so pokopani na Rodnah:, kjer je bil do leta 1821 sedež brezniške fare. Moja krstna botra je bila nečakinja velikega pesnika Prešerna, doma na Vrbi in rojena v isti hiši kakor Prešeren. Listu bom ostal zvest še v prihodnje.«

Vir: Domoljub, 27. 10. 1937

Ivan Košir, sedlar v Zapužah pri Lescah na Gorenjskem, nam sporoča, da prihaja v njegovo hišo »Domoljub« vseh 50 let Najprej je bil naročen na list njegov oče Anton. Pred vojno je rajni gospod knezoškol dr. Anton Bonaveiatura Jeglič pošiljal v svojo rojstno faro na svoje stroške nekaj izvodov »Domoljuba«. En izvod je dobivala tudi Koširjeva hiša. Ko je omenjena pošiljatev prenehala, se je oče zopet naročil osebno na list, po smrti očetovi sem pa naročnik jaz, pravi g. Košir, in mu hočem ostati tudi za naprej.

Vir: Domoljub, 27. 10. 1937

Trda gorenjska grča Rakovec Janez iz Poljšice števil. 5 nad Podnartom je kljub 75 letom krepak mož in še dela v gospodarstvu kakor v najboljših letih. Od devetih otrok ima žive štiri sinove in štiri hčerke, ki so vsi že pri kruhu, hiša pa je polna smeha in joka mladih vnukov. Prepričani smo, da bo kljub svojim 75 letom doživel še marsikak jubilej »Domoljuba«, ki ga najraje bere.

Vir: Domoljub, 27. 10. 1937

Zopet bodo volili. V nedeljo, 12. decembra, bodo občinske volitve za naslednje občine: Kamnik, Komenda, Sela pri Kamniku in Šmartno v Tuhinju (kamniški okraj), Prihova in Slovenske Konjice (konjiški okraj), Litiji in Vače (litijski okraj), Ig (ljubljski okraj), Dolnji Logatec in Gornji Logatec (logaški okraj) in Kamna gorica, Ovsiše in Radovljica (radovljiški okraj), in sicer iz naslednjih razlogov: S kraljevim ukazom z dne 1. septembra 1937 so bile ustanovljene nove občine:

Slov. Konjice, Sela pri Kamniku in Šmartno v Tuhinju. Z istim ukazom je bilo spremenjeno ozemlje občin Kamnik, Komenda, Prihova (Tepanje), Litija, Vače, Ig, Dolnji Logatec in Gornji Logatec, Kamna gorica in Radovljica. V občini Ovsiše pa je občinskemu odboru poslovna doba potekla.

Vir: Domoljub, 17. 11. 1937

Novi okrajni šolski nadzorniki. Postavljeni so novi okrajni šolski nadzorniki v Sloveniji: za radovljiški okraj Boris Grad, učitelj na Bledu.

Vir: Domoljub, 24. 11. 1937

Prodajam kobilu, 9 let staro, pripravno za vsako vožnjo. Globočnik A., Mošnje 27, pri Radovljici.

Vir: Domoljub, 9. 12. 1937

.Anton Linhart (1757—1795). Radovljičan, prvi naš dramatik. Spočetka je pisal nemški, Žiga baron Zois pa je pripeljal, mladega Linharta k slovenskemu delu. Lotil se je domače zgodovine in napisal v dveh zvezkih zgodovino Kranjske in ostalih južnih Slovanov v Avstriji (1788 in 1791). Največ zasluge pa ima pri tem, ker je poskusil uvesti slovenščino v gledališče. Priredil je za slovenske razmere igro Županova Micka in sicer iz nemščine. To je prva slovenska veseloigra, katero so igrali prvič 1789, izšla pa je 1790. leta. Še pomembnejša je druga njegova igra, prirejena po francoski šaloigri in sicer Ta veseli dan ali Matiček se ženi. Priredil jo je za slovenska razmere, Dogotovljena je bila leta 1790. Prestavil je tudi iz nemščine Bukve od kug. Bil je važen delavec v našem preporodu.

Vir: Domoljub, 9. 12. 1937

V 16 občinah so bile volitve v nedeljo 13. decembra. Razen v Zg. Logatcu, ki je stara podeželska magnatska trdnjava, je povsod zmagala naša JRZ. Za politiko dr. Korošca so se izjavile sledeče občine: Kamnik, Komenda, Sela pri Kamniku, Kamnišku Bistrica, Šmartno v Tuhinju, Tuhinj, Prihova, Slovenske Konjice, Litija, Vače, Ig, Dol. Logatec, Kamna gorica, Radovljica in Ovsiše.

Vir: Domoljub, 15. 12. 1937

.....

Poljšica pri Podnartu. Pred božičem je umrla Frančiška Kalan, Blaževčeva mama. Kal boleznimi je nosila že dolgih 20 let, a njena nagla smrt nas je kljub temu presenetila. Pokojnica je bila globoko verna žena, katere življenje je bila ena sama nepretrgana vrsta molitve; dea in trpljenja. V njeno hišo so prihajati sami katoliški časopisi, »Domoljub« celo vseh 90 let. Vneto je podpirala reveže, cerkve, darovala mnogo za dobrodelne namene, a vse po geslu: »Naj ne ve levica, kaj dela desnica«. Svojih devet otrok, od katerih sta dva že zdavnaj med angelčki, je vzgajala z materinsko ljubeznijo in skrbjo. Poskrbela je, da sta dva študirala. Skozi 25 let se je trudila, da je za nju žrtvovala težke tisočake, a Blaževčev dom je kljub temu ostal krepak in močan. Zadnja leta je bila velika mučenica. Vse trpljenje pa je vdano prenašala. Njene solze so se sušile ob molitvah in mislih na Boga. Ko je dosegla Kalvarijo življenja, se je tiho in skrito poslovila od sveta in odšla po zlato krono, da z njo olepšana zapoje nebeškemu Detetu svetonočno pesem. Počivaj v miru, blaga mama!

Vir: Domoljub, 5. 1. 1938

Peračica pri Brezjah. Te dni praznuje 80-letnico Langusova mama p. d. Zadnekova. Kljub visoki starosti pa jo še kar dobro maha sem in tja. Letos poleti je še ves dan žela. Iz skromnih, revnih, do celo stradajočih razmer je zrasla, ob močniku in krompirju je rinila naprej in vendar si je ohranila zdravje in dobro voljo. Veliko družino je imela — 12 otrok — pa je vse prav dobro preskrbela kljub hudim težavam. Tri hčerke so redovnice, starejši sin je v službi na magistratu v Ljubljani in je znan organizator, najmlajši je gospodar na domu in ena hčerka je skoraj po vsej Sloveniji znana Polona, ki skrbi za cerkev pri naši Materi na Brezjah. Poleg svojih 12 otrok je Langusova mati vzredila in vzgojila še 13 tujih otrok, ki so biti zapuščeni brez očeta ali matere ali jih je vojna vihra zapodila od doma. S svojo radodarnostjo jo bila znana daleč naokrog, saj ni nikoli pekla, da ne bi posebej naredila nekaj hlebčkov za reveže, dama pobožna in globoko verna, je tudi druge tako vzgajala in žela čudovite uspehe. To je slovenska mati v vsej preproščini in veličini, prava slovenska mati! Langusovi mami tudi mi želimo k njeni visoki obletnici vse dobro in ji kličemo: Bog Vas živi še mnoga leta!

Vir: Domoljub, 19. 1. 1938

Slovenska občina v letih diktature. ... Že dne 6. januarja 1929 je bila zapečaten avtonomija naše slovenske občine. Neposredno po kraljevi proklamaciji, pravzaprav sporedno z njo, je bil namreč objavljen vsebinsko kratek, a po stvari dalekosežen zakon z dne 6. januarja 1929 o izpremembi zakonov o občinah in oblastnih samoupravah. Naj navedem samo dvoje členov tega zakona dobesedno:

Člen 1. se glasi: »Vse občinske uprave (v vsej državi) so z današnjim dnem razrešene.«

Člen 3: »V ostalih občinah (t. j. izvzemši po čl. 2, Belgrad, Zagreb in Ljubljano) — postavijo veliki župani nove občinske uprave.«

Vir: Domoljub, 26. 1. 1938

Mlin dam v najem ali prodam. -- Anton Vovk, Moste 9, Žirovnica, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 26. 1. 1938

V Vrbnju pri Radovljici je zapustila solzno dolino vdova po posestniku Neža Avsanek.

Vir: Domoljub, 26. 1. 1938

Češnjica pri Podnartu. Pokopali smo Janeza Rozmana, ki je umrl po dolgotrajni in mučni bolezni. Pokojni je bil prava gorenjska grča, značaj, ki ga ni upognila nobena sila. Dober gospodar, skrben oče, ki je ljubil delo in zemljo in se žrtvoval zanjo. Živa vera in ljubezen do lastne grude sta ga podpirali, da ni nikdar omahnil. Z ženo, ki jo zapušča, sta vzgojila deset otrok, ki so vsi preskrbljeni, najstarejšega jima je vzela vojna. Pokojnik je bil priljubljen in znan, to nam je dokazal tudi njegov pogreb, na katerega so prišli številni sorodniki in znanci. Naj blagemu možu sveti večna luč, njegovim domačim pa izrekamo svoje sožalje.

Elektriko bomo dobili. Nikakor nočemo zaostajati za sosednjimi vasmimi, ki jo že imajo. Res je bil že skrajni čas! Zdaj že delamo z vso paro in upamo, da nam v nekaj tednih že zasveti. Tako bo zadnji otok v našem kotu elektrificiran in nas ne bo treba biti sram pred drugimi.

Vir: Domoljub, 9. 2. 1938

Radovljica. Dne 17. februarja smo pokopali Legatovo mamo iz Predtrga ob nepričakovano veliki udeležbi pogrebcev. Zaslužila je to! V 35. letu je postala vdova s

petimi nepreskrbljenimi, otroki. Najstarejši Lojze — zdaj industrijalec s pleteninami — je bil komaj 10 let star, vsi drugi pa mlajši. Kako težka je bila skrb za ohranitev prastare kmetijske domačije, kako mučna vzgoja nedoraslih otročičev v strahotnih razmerah svetovne vojne. Pa v zaupanju na Boga in na svoje roke je vse prestala; njene žrtve so jej vračali otroci z vdano ljubeznijo, vaščani so pa spoštovali junaško mater in pridno gospodinjo. Rajniki, z mučno boleznijo še zadnje čase težko preizkušeni materi ohranimo blag spomin, vsem otrokom pa naše iskreno sožalje! — Tridnevna pobožnost prihodnjo nedeljo se bo vršila v dekanijski cerkvi, kakor druga leta. Pridige bodo v nedeljo ob pol 8, ponedeljek ob 3 in v torek ob 10. Pomagat pride g. pater z Brezij.

Vir: Domoljub, 23. 2. 1938

V Predtrgu pri Radovljici je zapustila solzno dolino Ivana Vogelnik p. d. Legatova mama.

Vir: Domoljub, 23. 2. 1938

Radovljica. Na pustno nedeljo bo naše agilno prosvetno društvo priredilo spevoigro »Čevljar in vrag«. Za sv. Jožeta pripravljajo delavni odseki našega društva svečano akademijo, na kar že sedaj opozarjamo.

Vir: Domoljub, 23. 2. 1938

Kmetija 13.5 ha arondirana, sredi med Radovljico in Kamno gorico, za 10 glav živina naprodaj za din 195.000, Poljka M., Lipnica, pošta Kamna gorica.

Vir: Domoljub, 23. 2. 1938

Čebele A. – Ž. in vse pritikline, tudi čebeljnjak ali na drobno prodaja Šlibar Ivan, Mišače 8 pri Otočah, pošta Podnart.

Vir: Domoljub, 9. 3. 1938

Fantovski odsek v Radovljici priredi na Jožefovo svojo akademijo, za katero se naši delovni radovljiški in okoliški fantje z vso vnemo skrbno pripravljajo že vso zimo. Akademija bo predvsem telovadna z nekaj simboličnimi slikami. Za uvod bo primeren slavnostni nagovor. Vso slovensko zavedno gorenjsko javnost toplo vabimo na to prireditev, ki bo spričo tako skrbne priprave gotovo za vse najbolj zadovoljivo uspela. Na svideuje na Jožefovo v Radovljici!

Vir: Domoljub, 16. 3. 1938 / V mapi Orli v Radovljici

Tako je prav. Te dni je ban dr. Marko Natlačen odredil, naj se pri okrajnem načelstvu v Radovljici skliče v najkrajšem času zborovanje okrajnega cestnega odbora, na katerem naj bi se razpravljalo o odpravi mostnine pri savskem mostu na Otočah. Na zborovanju bodo zastopane prizadete občine Radovljica, Brezje, Ovsiše, Kropa in Kamna gorica. Zastopniki občin se bodo razgovarjali o prispevnem razmerju občin za vzdrževanje mostu. S prispevki občin bi bilo namreč lahko vzdrževati savski most in bi se nato mogla ukiniti mostnina. Upajmo, da se bodo občine zedinile, da bo mostnina odpravljena, ker res ne gre, da bi romarji, ki prihajajo iz vseh delov Slovenije na Brezje, morali prispevati za vzdrževanje mostu, ki služi v prvi vrsti gospodarskim namenom prizadetih občin.

Vir: Domoljub, 23. 3. 1938

V Radovljici je v 79. letu starosti umrla Marija Meršoil roj. Kobler.

Vir: Domoljub, 30. 3. 1938

Brezje-Otoče. Tujsko-prometno društvo je zelo agilno. Lansko leto je napravilo na poti iz Otoč na Brezje javno razsvetljavo. Dne 11. aprila pa je bil na Otočah ogled na obe. cesti pod Otočami zaradi znižanja klanca in razširitve ceste na tem ovinku, ker je ta za promet zelo nevaren. Tujsko-prometno društvo je nameravalo ta klanec samo znižati in cesto v tem delu razširiti. Žal, da zaradi neuvidevnosti nekaterih ni prišlo do zaključka. Lastniki sveta so zahtevali za odstop slabega sveta tako pretirano odškodnino. Do sedaj je cesto od mostu do kolodvora vzdrževala mostna uprava — vnaprej pa bo morala to cesto in morda še iz Otoč na Dobravo prevzeti občina. Škoda, da je propadla dobra zamisel tujsko-prometnega društva, ki bi bila v korist domačinov in tujskega prometa!

Vir: Domoljub, 27. 4. 1938

Vajenca za čevljarstvo obrt – hrana in stanovanje v hiši – sprejme Pangerc Jože, Sp. Otok, Radovljica.

Vir: Domoljub, 27. 4. 1938

Pridnega fanta za molžo krav in druga kmetijska dela iščem za takoj. Kristan. Zapuže pri Lescah.

Vir: Domoljub, 4. 5. 1938

Zgoša pri Begunjah. Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil Ivan Mohorč, p. d. Krofičev ata, star 79 let. Rajni je bil oče 21 otrok, od katerih jih živi še 14. Ena hčerka je usmiljenka v Ljubljani. Pokojnik je bil izredno dober in delaven mož: cerkveni ključar, predsednik prosvet. društva, odbornik pri posojilnici in pri občini, zvest naročnik Domoljuba itd. Le Bog ve, koliko je rajni dobrega storil. Naj omenimo le njegove žrtve za nove zvonove!

Za sveto leto je poromal tudi v Rim. Bil je mož molitve in pogumen borec za pravice cerkve in naroda. Vse ga je spoštovalo. To se je videlo ob pogrebu, kjer ga je poleg dolge vrste sorodnikov spremljalo k večnemu počitku tudi obilo drugih njegovih prijateljev. Pokoj njegovi plemeniti duši! Preostalim naše sožalje!

Vir: Domoljub, 11. 5. 1938

Pri sv. Luciji v župniji Begunje je umrla Marija Perne, žena našega dolgoletnega naročnika Matevža Perneta. Rodila se je leta 1878, umrla je 30. aprila. Imela je 7 otrok, izmed katerih je pet še živih in večinoma preskrbljenih. Dobra in pobožna žena je prejemale vsak prvi petek sv. zakramente in zadnja leta zelo mnogo trpela. Zadnjič je bila v cerkvi letošnjo veliko noč na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Bila je za reveže nenavadno darežljiva. Zato pa tudi priljubljena daleč naokoli. Zato so ljudje od vseh strani hodili dobro mater kropit, kakor da je v vasi žegnanje in lepo vreme. N. v m. p.!

Vir: Domoljub, 11. 5. 1938

1. tabor slov. kat. deklet na Brezjah. Pod pokroviteljstvom prevzr. škofa g. Rozmana. Katoliške dekliške organizacije v ljubljanski škofiji vabijo vsa poštena in verna slovenska dekleta na svoj prvi veliki tabor, ki bo v nedeljo, 24. julija pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Tabor naj pokaže verni dekliški cvet našega naroda v skupnem prizadevanju za njegovo lepšo katoliško bodočnost. Verno slovensko javnost prosimo, da taboru zato pokaže vso svojo naklonjenost in pomoč. Organizacija

tabora je v rokah zasebnega pripravljalnega odbora (Ljubljana, Miklošičeva c. št. 21). Prosimo, naj ta dan odpadejo vse druge važnejše prireditve, da bodo slov. kat dekleta mogla poromati na Brezje. Dne 24. julija je naš dan na Brezjah!

Vir: Domoljub, 9. 6. 1938

Na križišču ljubljanske Miklošičeve in Tavčarjeve ulice je trčil avtomobil radovljiškega odvetnika dr. Šmajda z motociklom načelnika policijske kuhinje Kotnika. Kotnik je padel v loku daleč na hodnik, kjer se udaril na rob pločnika na glavo in je dobil hujše poškodbe. Možgani so se mu pretresli. Z rešilnim avtom so nezavestnega Kotnika prepeljali v bolnišnico, kjer je Kotniku nekoliko odleglo in je prišel k zavesti. Sam pravi, da se nikakor ne more spominjati, kako je prišlo do nesreče. Motor je bil skoraj popolnoma razbit.

Vir: Domoljub, 9. 6. 1938

V telegrafski drog se je zaletel z vso silo dva kilometra od Radovljice, ko je vozil z motorjem, Pogačnik Silvester, strojnik pri Kranj, industr. družbi, doma iz Podnarta. Nesrečnež je bil na mestu mrtev.

Vir: Domoljub, 15. 6. 1938

Kropa-Brezje. Prosvetno društvo v Kropi priredi v soboto 13. in v nedeljo 14. avgusta ob 8 zvečer na Brezjah pred cerkvijo Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Nastopi čez 100 oseb. Na veličastno, verskokulturno prireditev že danes opozarjamo.

Vir: Domoljub, 28. 6. 1938

Kmečki tabor na Brezjah. Slovenski kmečki ljudje — na tabor vas kličemo

Ko so pred stoletji Turki uničevali slovenske kmečke domove, se je verno slovensko kmečko ljudstvo zatekalo v cerkvice na gorah, z obzidji obdane; ta zbirališča in pribežališča so imenovali tabore. V zaupanju na božjo pomoč so se naši pradedje na taborih borili za svojo vero, za svoje življenje in za svojo svobodo. Na tabor so šli vsi, do zadnjega, saj so vedeli, da je izgubljen, kdor bi ostal doma. In znak, da je treba odhiteti na tabor, so jim bili kresovi po hribih.

Slovenski kmet je, na taborih pod Marijinim varstvom zbran, ubranil svojo vero in svojo zemljo pred turškimi navali. To so bili prvi tabori slovenskega kmečkega ljudstva.

Ko je pred desetletji misel narodne zavesti prešinila tudi slovensko ljudstvo, so se naši očetje spet zbirali na taborih. Slovensko kmečko ljudstvo je, zbrano na mogočnih narodnih taborih, odločno zahtevalo narodno enakopravnost in narodne pravice. Tudi tedaj so se taborov udeležili vsi, ki so slovensko čutili, tudi takrat so kresovi po hribih opozarjali in klicali ljudstvo na tabor.

In slovenski kmet je, pa narodnih taborih prebujen in vzpodbujen, branil svoj jezik in svojo narodnost odločno in vztrajno, dokler niso odnehale verige narodnega suženjstva. Tudi t» krat je slovenski kmet ubranil in ohranil slovensko narodnost in slovensko zemljo. To so bili drugi tabori slovenskega kmečkega ljudstva.

Ko dandanes slovensko kmečko ljudstvo toliko gospodarsko stisko trpi, ko preživlja naš kmečki stan tako težke dni — vas spet kličemo na tabor. Kličemo in vabimo vas vse, ki pripadate vernemu slovenskemu kmečkemu stanu, kmečke ljudi iz vseh slovenskih pokrajini vabimo na tabor vas, gospodarji in gospodinje, vas, očetje in matere, vas kmečki fantje in dekleta, vas, kmečki posli in kmečki delavci! Kličemo vas na tabor, kjer bomo vsi slovenski kmetje zbrani ob prestola Kraljice Slovencev,

izpovedali glasno in jasno, da smo ohranili, za kar so se borili na prvih taborih naši dedje: vero, da varujemo, kar so na drugih taborih izpričan naši očetje: narodnost slovensko; in da zahtevamo za svoj kmečki stan socialne pravice in pomoč za izboljšanje našega težkega položaja.

To bo tabor slovenskega kmečkega ljudstva v tretji dobi njegovega razvoja: manifestaciji kmečke stanovske misli, mogočno kmečko zborovanje, na katerem bodo govorniki iz kmečkih vrst pred zastopniki cerkvene in svetne oblasti izpovedali naš kmečki program, naše želje in naše zahteve. Čim več nas bo na taboru zbranih, tem več veljave in učinka bodo imele besede naših govornikov. Zato naj nihče ne ostane doma.

Vsi slovenski kmečki ljudje na tabor prihitite, povsod ga na predvečer s kresovi oznanite, da bo naš slovenski kmečki tabor na Brezjah dostojno nadaljevanje taborov naših dedov in naših očetov! Bližnji se pripeljite z vozovi in kolesi, oddaljeni pa z avtobusi in vlaki! Prosili smo za znižano voznino, če bo dovoljena pravočasno, bomo takoj objavili, če pa ne, pa se poslužite nedeljskih kart? Vemo, da si bo moral marsikdo od vas od ust pritrpati denar za vožnjo, toda doprinesli boste žrtev za kmečko misel, obenem pa boste opravili božjo pot pri Mariji Pomagaj, na največjem slovenskem romarskem kraju.

Hrano vzemite kolikor mogoče vsi s seboj od doma!

Tudi znake Kmečke zveze vzemite s seboj vsi ki jih že imate, da se bomo poznali med seboj, kdor ga pa še nima, naj ga kupi pri domači Krajevni kmečki zvezi. Tudi na Brezjah te bodo znaki lahko kupili, ker ponekod Kmečkih zvez še ni, oziroma nimajo znakov v zalogi.

Nadaljnja navodila sledijo, a to si dobro zapomnite: V nedeljo, 7. avgusta, gremo vsi kmečki tabor na Brezje!

Vir: Domoljub, 13. 7. 1938

Radovljica. Prosvetno društvo pripravlja Radovljičanom in okoličanom lepo presenečenje. V nedeljo, 24. julija priredi tombolo z 200 dobitki. Glavni dobitek, sobno opravo, si morete ogledati v izložbi poleg pisarne dr. Šmajda. Naj nihče ne zamudi lepe prilike; čimprej si kupite tombolske karte, da vas kak srečnejši ne prehitijo.

Vir: Domoljub, 20. 7. 1938

Na Gorici pri Radovljici je odšel po večno plačilo posestnik in bivši župan Ivan Resman.

Vir: Domoljub, 27. 7. 1938

Obrtniški dan na Brezjah O priliki tridesetletnica ljubljanskega Društva rokodelskih mojstrov, bo v nedeljo 21. avgusta na Brezjah Obrtniški dan. Ob desetih dopoldne bo cerkveni govor in sv. maša. Ob enajstih bo zborovanje, na katerem bodo najboljši govorniki obravnavali, posebno za obrtnike važna vprašanja. Popoldne ob pol treh bo verska igra »Svetogorska Mati božja". Igra predočuje čudovite dogodke ob pričetku božje poti na Sveti gori; pomenljiva je igra posebno zaradi tega, ker obhajamo sedaj štiristoletnico pomenljivih dogodkov. Marsikdo bo prav zaradi te igre šel v nedeljo, 21. avgusta na Brezje. Kot vstopnica za zborovanje in za igro velja knjižica in znak, oboje z napisom »Obrtniški dani na Brezjah«. Knjižice in znake — oboje stane 4 din — naročajte v Rokodelskem domu v Ljubljani, Komenskega ulica 12. — V nedeljo, 21. avgusta se bo oboje dobilo na Brezjah. Kdor le more, naj roma letos, v nedeljo, 21. avgusta, k Mariji na Brezje.

Vir: Domoljub, 10. 8. 1938

Do smrti ga je povozil. Avto seveda! Samski delavec, 33 letni Andrej Brinšek, stanujoč na Otoku, občina Mošnje pri Radovljici, se je ono nedeljo vračal z Brezij domov proti Mošnjam. Med potjo je mimo pridrvel neznan avtomobilist, ki je Brinška podrl na tla in ga vrgel v obcestni jarek. Dobil je hude poškodbe po glavi. Prebita mu je bila lobanja in je dobil pretres možganov. Z avtom so ga takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer jo Brinšek poškodbam podlegel.

Vir: Domoljub, 18. 8. 1938

Lesce. V torek 23. avgusta smo imeli v Lescah veličasten pogreb. Pet gospodov je spremljalo k večnemu počitku daleč okoli znanega kovača Andreja Kapusa. Bil je mož poštenjak in vedno v katoliških vrstah. Kot eden najboljših kovačev v vsej okolici je dolgo časa slovel. L. 1910 je razstavil svoja dela celo na svetovni rokodelski razstavi v Parizu in prejel prvo nagrado. Večkrat je pokazal svoj zlati medaljon, ki ga je prejel na tej razstavi. Dopolnil je 77 let. Marsikdo je s solzami v očeh spremljal svojega dobrotnika k zadnjemu počitku. Kot resen katoliški oče je bil najbolj vesel pred desetimi leti ob novi maši svojega sina. V petek, dva dni pred smrtjo, je bil še zdrav z vso svojo družino na božji poti na Brezjah in tako dobro pripravljen za večnost. Res je, da za lepim življenjem pride tudi lepa smrt. Počivaj v miru!

Vir: Domoljub, 31. 8. 1938 / V mapi Lesce v starih časopisih

Mošnje. Letos se v naši fari izredno pogosto oglašča bela žena. V torek 22. avgusta smo na farnem pokopališču v Mošnjah položili novo njeno žrtev k večnemu počitku. Posestniku Pangercu Silvestru iz Sp. Otoka je komaj po enem letu srečnega zakona nenadoma umrla mlada žena in skrbna gospodinja Ana. Vsem težko prizadetim naše iskreno sožalje, dobri Jurčevi Ani pa bodi Bog bogat plačnik!

Vir: Domoljub, 31. 8. 1938

2 služkinji, stari nad 30 let, vajeni kmečkih in hišnih del ter samostojnega gospodinjstva iščeta službe. Müllner, trgovina Šolar, Podnart, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 7. 9. 1938

Lancovo pri Radovljici. V ljubljanski ženski bolnišnici je po pettedenski mučni boleznii umrla Pintar Jera, žena delavca, stanujočega na Brdu pri Radovljici. Počivaj v Bogu, blaga duša! Težko prizadetemu možu in osmim ubogim otrokom naše iskreno sožalje!

Vir: Domoljub, 5. 10. 1938

Prosvetar sokolskega društva v Radovljici J. Spitzer je stal te dni pred ljubljanskim sodiščem. Obtožnica je navajala, da je Jakob Spitzer 29. junija 1937 v Radovljici na »tihem zboru« govoril tudi o sovražnikih Sokola ter v govora vpletel Rim odnosno Vatikan. Izrekel je besede, ki jih obtožnica označuje. da je z njimi na javnem kraju dražil del ljudstva proti drugemu in izzival verski razdor. Jakob Spitzer je bil obsojen zaradi prestopka zoper javni red in mir po § 165 k. z. na 600 din denarne kazni in na plačilo povprečnine 250 din.

Vir: Domoljub, 12. 10. 1938

Deklo, ki je vajena dela na polju in pri živini iščem za takoj. Viktor Mencinger, Begunje pri Lescah, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 23. 11. 1938

.....

Mošnje. Bridko je zadela usoda ugledno Marofarjevo družino v Vrbnjah. Ni še minulo leto, odkar smo pokopali njihovo staro mater, pa jim je neizprosna smrt iztrgala še skrbno gospodinjo in mlado mater — v 34- letu starosti — Marijo Ovsenek. Težko prizadetemu možu Antonu zapušča štiri majhne otroke. V bolezni je bila mirna, celo vesela, nikdar ni tožila nad trpljenjem, ki ni bilo majhno. Sama potrebna tolažbe je še bodrila zaskrbljene domače in jih tolažila. Na. pot v večnost je bila lepo pripravljena. Pokopali smo jo v četrtek 12. januarja na farnem pokopališča v Mošnjah v novo grobnico, umetniško delo arhitekta Plečnika. Pogreb je vodil g. dekan Fatur in se ga je udeležila velika množica, gasilci iz Mošenj in Radovljice. Radovljiški in domači pevci so pod vodstvom organista Heybala zapeli žalostinki v cerkvi in pri grobu. Dobri Bog, ki je pokojnico z dopadenjem vzel k sebi, naj ji bo bogat Plačnik, žalujoči družini pa najboljši Tolažnik.

Vir: Domoljub, 25. 1. 1939

Brezje. V četrtek 12. januarja smo na Brezjah pokopali dobro Rešovo mamo Agato Rozman. Za njo žaluje mož in šest nepreskrbljenih otrok. Vdano je prenašala trpljenje v težki in dolgotrajni bolezni in pokrepčana a tolažili sv. vere dozorela za lepše življenje pri Njem, kateremu ja ves čas zvesto služila. Naj v miru počiva, hudo prizadeti družini pa naše iskreno sožalje!

Vir: Domoljub, 25. 1. 1939

Deklo srednjih let, za k živini in poljska dela sprejemem. — Gostilna Gabrijelčič, Brezje.

Vir: Domoljub, 8. 2. 1939

V Radovljici je odšel v večnost zaveden katoliški mož klobučar Vinko Bogataj.

Vir: Domoljub, 8. 3. 1939

Iščem dekle za poljska dela in za k živini. - Mencinger Viktor, Zgoša 1 pri Lescah.

Vir: Domoljub, 5. 4. 1939

V Radovljici je za. spal v Gospodu odvetnik dr. Alojzij Homaa

Vir: Domoljub, 5. 4. 1939

Župnik Franc Bleiweis 70 letnik. Te dni je obhajal v Mošnjah sedemdeseti rojstni dan naš blagi gospod župnik Franc Bleiweis. Rojen je bil 7. aprila 1869. v Naklem pri Kranju, v mašnika posvečen 21. junija 1894. Služboval je kot katehet pri Uršulinkah v Skofji Loki, kaplan v Mošnjah in župnik v Lešah. Leta 1916. je po smrti župnika Jan. Kr. Trpina prevzel mošenjsko župnijo. Kot goreč dušni pastir je širil zlasti čaščenje Matere božje. Marijino družbo, ki jo je z velikim uspehom vodil na vseh službenih mestih, pisal zanjo več molitvenikov, je tudi v Mošnjah zelo povzdignil. S svojim blagim nastopom si je povsod hitro pridobil srca vernikov, tako da tudi v naši župniji po 23 letih nima nobenega sovražnika. Svojemu blagemu gospodu župniku-sedemdesetletniku želimo, naj ga Bog še dolgo let ohrani zdravega v naši sredi! Župljani.

Vir: Domoljub, 13. 4. 1939

V Radovljici so pokopali Ano Zupanc p. d. Cajhново mamо.

Vir: Domoljub, 13. 4. 1939

Brezje. Romarji, bi leto za letom obiskujejo Kraljico Slovencev v njenem svetišču na Brezjah, gotovo vsi dobro poznajo postrežljivega zakristana fr. Donata Juga, ki je obhajal v sredo 3. maja svojo 60 letnico rojstva. Že nad polnih 30 let vestno opravlja zakristansko službo v Marijinem svetišču. Kar mu pa preostaja časa, se bavi s čebelarstvom. In v tem si je tekom let pridobil toliko znanja, da je bil in je še premnogim gorenjskim čebelarjem moder sodelavec. Svoje praktične nasvete je priobčeval v »Slovenskem čebelarju«; pred 4 leti pa jo izdal celo samostojno obširno knjigo »Praktični čebelar«. Za njegovo 60 letnico vsi želimo, da bi ga nam Marija ohranila še dolgo let!

Vir: Domoljub, 4. 5. 1939 / + foto

Ljubno na Gorenjskem. V nedeljo, 21. maja, je vsakoletni shod romarjev pri Mariji Udarjeni. Na predvečer slovesne litanije s kratkim nagovorom. Lepa prilika za sv. spoved, ker bo v pomoč še drug duhovnik. Zjutraj ob 6 prva služba božja, pridiga za romarje, skupno sv. obhajilo, darovanje domačih in tujih Marijinih častilcev in peta sv. maša z dvema blagoslovoma. Druga služba božja ob 10 s pridigo in darovanjem za cerkev. Prav enak spored bo tudi na kvatarno nedeljo — praznik presv. Trojice. Romarji, ki prihajajo tako radi v majniku k ljubenski Mariji, bodo imeli ob sobotah zvečer litanije in kratek nagovor ter priložnost za sv. spoved. — Ker so že izvršena nekatera izboljšanja v cerkvi in je v načrtu še dokaj nujnih popravil, tako pri razsvetljavi, kakor v cerkveni notranjščini in pri paramentih — pristrčno povabimo vse prijatelje ljubenske božje poti, da pribite v obilnem številu. Saj to romanje tako lahko združijo še z Brezjami, da bi bilo kar škoda, če bi Marijo Udanjeno prezrli. Pristrčno torej dobrodošli pri milostljivi ljubenski Gospej!

Vir: Domoljub, 17. 5. 1939

Požar je uničil gospodarsko poslopje posestnika Vladimirja Kapusa v Kamni gorici pri Radovljici.

Vir: Domoljub, 17. 5. 1939

Vajenca za sekirnega kovača sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Cvetko, Kamna gorica, Gorenjsko.

Vir: Domoljub, 1. 6. 1939

V nedeljo vabimo na Bled, kjer bo javna prireditev Triglavskega in Radovljiškega okrožja Fantovskih odsekov in Dekliških krožkov. Pridite že s prvim jutranjim vlakom, ker se bo ob 9 vršil po Bledu sprevod. Tujci, katerih je zdaj že vse polno na Bledu, silno občudujejo naše narodne noše ter jih slikajo, kjerkoli jih vidijo. Zato vabimo, da se udeležite sprevoda, in sicer kolikor mogoče v narodnih nošah. Popoldne ob 3 bo telovadna prireditev na teniškem prostoru, nato prosta zabava.

Vir: Domoljub, 7. 6. 1939

Dekle vajeno kmečkega dela. iščem Plačam 250 din. Nastop takoj. Janc Jakob, vas Vrbnje 3, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 19. 7. 1939

Kovaški vajenec se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši; vse drugo po dogovoru. Kralj Janez, kovač v Kamni gorici.

Vir: Domoljub, 19. 7. 1939

Dosedanji sedež občine Ovsiše v radovljiškem okraju, se prenese iz Podnarta na Srednjo Dobravo istega okraja.

Vir: Domoljub, 17. 8. 1939 / V mapi Občina Podnart.

V Predtrgu pri Radovljici je odšla med nebeške krilatce Kristinca Šušteršič.

Vir: Domoljub, 17. 8. 1939

80 letnico je te dni praznovala še popolnoma čvrsta in zdrava Johana Pristov v Radovljici. Bog jo živi!

Vir: Domoljub, 30. 8. 1939

Dobrava nad Podnartom. Prejšnji teden je župnijo Dobravo nad Podnartom potrla nepričakovana vest, da je ponoči nenadoma umrl domači župnik g. Rogelj Jože. Od oktobra 1934 dalje je služboval na Dobravi. Vsem, ki ljubijo cerkev in radi obiskujejo službo božjo, se je zelo priljubil. Posebno je skrbel za red in snago v cerkvi, za okras oltarja s cveticami, posebno se je zavzemal za lepo petje, za vse je bil skromen, a do revežev skrajno darežljiv, zalo ni zapustil nobenega premoženja. Marsikateri faran se je šele ob mirti zavedel, kako vestnega in gorečega župnika je izgubila fara. — Pogreb pokojnega župnika je bil zelo veličasten. Skoraj vsa fara se je zbrala pred župniščem. Prihiteli so njegovi duhovni sobrati, sosedi z g. dekanom Faturjem iz Radovljice. Prišli so njegovi duhovniški sošolci, med njimi stolni kanonik g. dr. Gregor Žerjav. Sorodniki in prijatelji ter rojaki iz župnije Velesovo, kjer je bil pokojnik doma, so bili zastopani v prav častnem številu. Pred župniščem je zapel pevski zbor žalostinko, nato se je razvil dolg pogrebni sprevod v cerkev. V sprevodu je korakala šolska mladim pod nadzorstvom svojih učiteljev, dekleta Marijine družbe in ostali zastopniki organizacij iz župnije. Pogrebne obrede je opravil g. kanonik dr. Žerjav ob asistenci 10 gg. duhovnikov. V cerkvi je imel g. kanonik globoko v srce segajoč govor in lepo razložil pomen duhovnika v fari. Nato je opravil g. dekan Fatur žalno sv. mašo. Pevski zbor pa je nato zapel v cerkvi »Usliši nas Gospod« in po opravljenih molitvah na pokopališču še eno žalostinko.

Vir: Domoljub, 20. 12. 1939

.....

Ovsiše, Kvaterno sredo, dne 14. februarja 1940; na dan sv. Valentina, bo na Ovsišah vsakoletni cerkveni shod. Prva sv. maša bo zjutraj ob 7. Ob 9.30 pridiga, nato druga sv. maša; nazadnje pa cerkveno darovanje.

Vir: Domoljub, 7. 2. 1940

Vajenca za kovaško obrt takoj sprejemem. Vsa oskrba v hiši. Ponudbe na: Kapus Jožef, kovaški mojster na Bledu.

Vir: Domoljub, 14. 2. 1940

Poljče pri Begunjah. Ono nedeljo je tukaj umrla 84 letna Katarina Pohar, roi. Valland, p. d. Pužmanova mati. Pokojnica je bila daleč na okrog znana kot prava dobra krščanska žena. V njeni družini je bil »Domoljub« vedno dobrodošel gost. Bila je jako

požrtvovalna salezijanska sotrudnica ter imela za vse dobro, vedno odprto roko. Pokojnica je bila prava teta sal. ravnatelja gospoda Vallanda. Naj ji sveti večna luč!

Vir: Domoljub, 28. 2. 1940

Krasno zborovanje je imel gradbeni minister dr. Krek 25. februarja v Radovljici, Nabito polna dvorana je navdušeno pozdravljala g. ministra, ki je v poldrugournem govoru pojasnil notranji in zunanji položaj naše države. Dr. Korošču so poslali brzojavko z sledečo vsebino: »Predsedniku senata dr. A. Korošču, Belgrad. Zborovalci JRZ v Radovljici vas prisrčno pozdravljamo, izrekamo svoje zadovoljstvo za vse vaše dosedanje delo ter izražamo svoje zadovoljstvo in podporo pri vsem delu za blagor Jugoslavije in srečo naše Slovenije.«

Vir: Domoljub, 28. 2. 1940 / V mapi Ljudski dom

Vovk Franc, kolar, Zgornji Otok 6, Radovljica

Vir: Domoljub, 28. 2. 1940

Knjigi: Zadnja pravda, Deklica z odprtimi očmi: Zaplotnik Ivan, Radovljica 98.

Vir: Domoljub, 6. 3. 1940

300 l sadjevca prodam ali zamenjam za dober semenski krompir. Alojz Šmid. Hlebce 7, p. Lesce na Gorenjskem.

Vir: Domoljub, 6. 3. 1940

Radovljica. Kakor vsako leto, tako je tudi letos katoliška mladina v Radovljici praznovala sv. Jožefa. Naši fantje in dekleta so priredili krasno akademijo. Udeležilo se je te prireditve veliko število ljudi, med odličniki smo opazili tudi okrajnega glavarja g. dr. Vrečarja, bivšega narodnega poslanca g. dr. Šmajda, dekana č. g. Faturja in druge. Spored akademije je bil zelo pester in posrečeno izbran, za kar je tudi naša mladina bila deležna navdušenega priznanja. Kakor je bilo razvidno iz uspeha te akademije, naša mladina v Radovljici ne počiva, ampak pridno dela v svojem domu. V njeni sredi je nekaj prav izvrstnih telovadcev med starejšimi člani, seveda ne zaostajajo za njimi naši mladi.

Vir: Domoljub, 3. 4. 1940 / V mapi Ljudski dom

Radovljica. Ugledno družino krojaškega mojstra Grimšičarja iz Radovljice je zadela ta teden huda izguba. Umrli ji je 14 letni sin Alojzij, ki je bil zelo priden in nadarjen dijak kranjske gimnazije. Dnevna vožnja v Kranj ga ni pokvarila, znal se je izogniti vsaki slabi družbi. Poleg domače hiše, cerkve in šole je posebno rad zahajal v Prosvetni dom, kjer se je pridno vadil in se pripravljaj za nastope. Pogreba prezgodaj umrlega fanta se je udeležilo zelo veliko ljudi. Domači člani FO so ob krsti dva dni držali častno stražo in ga spremili na njegovi zadnji poti z orlovsko zastavo. Društveni zbor mu je zapel v slovo tri žalostinke, od odprtega groba sta se poslovila v lepili besedah zastopnika dijaškega društva »Razor« in FO. Dragi Lojze, počivaj v miru in večna luč naj ti sveti! Hudo prizadeti družini naše sožalje!

Vir: Domoljub, 3. 4. 1940 / V mapi Ljudski dom

Nova zgodovinska povest župnika Lavtižarja. Vedno mladi svetovni popotnik in pisatelj, osemdesetletni, toda šele letos upokojen planiški župnik Josip Lavtižar, je napisal novo zgodovinsko povest »Lipniški grad pri Radovljici«. Kakor v vseh svojih zgodovinskih povestih, se je tudi pri tej poglobil v podatke o posestvu Ortenburžanov,

na Gorenjskem v 14. in 15. stoletju ter jih je povezal v lepo tekočo besedo, v kateri je podal zanimive slike iz tistega časa. Priče smo obiskov; škofov in plemičev na Lipniškem gradu in blejskem otoku, potresa, ki je podrl Dobrač, kuge in črne smrti v Radovljici, kobilic, bičarjev, kar vse se je dogajalo v 14. stoletju. V 8. poglavju podaja zgodovino Lipniškega gradu, ki bo zanimala vso Gorenjce, zlasti pa Radovljičane, zlasti še, ko jo ponazarja reprodukcija slike iz Valvazorja. V ta čas pade tudi obisk patriarha iz Ogleja, na selitev Hočevarjev, višarska božja pot, razmerja vitezov do tlačanov. Posebej je opisano razmerje Ortenburžanov do cesarja Karla IV. češkega kralja, pa tudi do papeža, ki se jo tedaj po posredovanju Katarine Sienske zopet preselil iz Avignona v Rim. Ortenburžan gre v boj s Švicarji, kjer pade. Njegov naslednik se poroči z bavarsko vojvodinjo, ki ga je zastupila in povzročila, da so izumrli Ortenburžani in da je nekdanj tako mogočen grad začel razpadati. Danes so samo še razvaline »Pusti grad«, kjer je bilo nekoč tako ponosno življenje. Podatke o tem življenju in gradu je zbral in v leposlovni obliki podal župnik Lavtižar v tej zgodovinski povesti, ki jo le založilo Radovljiško prosvetno društvo In jo vsem Gorenjem, ki jih zanima domača zgodovina, kakor tudi prosvetnim društvom priporočamo.

Vir: Domoljub, 10. 4. 1940

Otok pri Mošnjah. Tu je umrl kranjski tapetnik Viktor Tonejc v starosti 35 let. Pred dnevi je bil v ljubljanski bolnišnici, kjer je bil operiran na slepiču, pa so nastopile posledice, katerim je mladi mož podlegel. Prepeljali to ga na pokopališče v Mošnje. Pred letom se je poročil in sedaj zapušča mlado vdovo. Naj dobri Viktor počiva v miru.

Vir: Domoljub, 22. 5. 1940

Velika tatvina na Brezjah. Orožniška postaja v Radovljici javlja, da je bilo 16. t. m vlomljeno v gostilniške prostore Marka Finžgarja na Brezjah. Vlomitci so pobrali in odnesli velik plen. Pokradli so mnogo ženske obleke, pet torbic iz usnja za natakariče dva para ženskih čevljev, 20 namiznih prtov, mnogo brisač, več jestvin, kave, sladkorja in še druge stvari, kakor tudi 200 din raznega drobiža.

Vir: Domoljub, 29. 5. 1940

V Radovljici je umrl urarski mojster Jože Presterl.

Vir: Domoljub, 26. 6. 1940

Radovljica. Našo najoddaljenejšo in najmanjšo vasico Vošče je v kratkem razdobju dvakrat obiskala bela žena. Zgubili smo dobro Bodanovo mamo, mater 11 otrok, od katerih je še 9 živih. Koliko težav in skrbi, veselja in razočaranja je združenih s tako veliko družino, vedo seveda najbolje take matere same: mučenice so v življenju, zato pa svetnice v večnosti. Njenega pogreba so se udeležili nešteti spremljevalci iz domače fare in bližnje okolice in s tem izkazali zadnjo čast tihi in skromni slovenski materi.

Dne 3. julija je Bodanovi materi sledila Katarina Jelenc, po domače Drnčeva. Umrta je nenadne smrti. Ko je ta dan na polju plela, je nastala okrog štirih popoldne huda nevihta. Pokojna je napravila usodno napako, da se je v tej vihri zatekla pod tepko na samem stoječo ter tako postala žrtev strele. Ker ni bilo nikogar v bližini, ki bi ji nudil prvo pomoč z umetnih dihanjem, je obležala in šele uro pozneje je bila najdena, po obrazu od strele začrnela in mrtva. Njena smrt je pretresla vso faro. V tolažbo nam je pa njeno lepo življenje, ki se vedno zaključuje z lepo smrtjo, pa naj nastopi kakor koli.

Obenem nam pa ta nenavadna smrt kliče v spomin evangeljske besede: »Bodite pripravljeni, ker ne veste ne ure, ne dneva, kdaj pride Gospod.« Težko preskušnemu možu in hčerki naše sožalje!

Vir: Domoljub, 10. 7. 1940

Kmečki mlin oddam v najem. — Pismene ali ustmene ponudbe poslati na Zupan Franc, Mošnje 30, p. Radovljica.

Vir: Domoljub, 7. 8. 1940

Spodnja Lipnica pri Radovljici. V Kragujevcu v Srbiji je izdihnil svojo blago dušo mladenič-vojak Mihael Mulej iz Kamne gorice. Mrtvega so pripeljali domov, kjer je bil zelo slovesno pokopan. Mati je izgubila sina-edinca. Naj njo in vse, ki žalujejo za vrlim Mihom — tolaži Bog!

Vir: Domoljub, 14. 8. 1940

Preklicna izjava. Podpisana Janc Marija, posestnica v Podmestu p. Radovljica, preklicujem in obžalujem vse žalitve, ki sem jih izrekla o gdč. Erman Minki, Francki in Veri, pos. hčerkah, Podmesto št. 72, p. Radovljica, ter izjavljam, da so bile vse žalitve neresnične in neosnovane, ter sem si jih izmislila. Obenem se zahvaljujem gori imenovanim, da so odstopile od kazenskega postopanja proti meni. / Radovljica-Podmesto, dne 19. VII. 1940. M. Janc

Vir: Domoljub, 14. 8. 1940

Lipnica z okolico Radovljica. Krajevni kmečki zvezi Kamna gorica in Radovljica sporočata, da se vrši pri tov. Ažman Antonu na Lancovem v nedeljo dne 25. avgusta ob 3. popoldne sestanek vseh voznikov, ki vozijo hlode iz Jelovice. Ker je zadeva važna za okolico, ste vljudno vabljeni, da se tega sestanka zanesljivo udeležite vsi vozniki iz okolice Lancovo in Predtrga. Vabljeni ste pa tudi g. lesni trgovci, ki nameravate kupiti obdelani les, ki se nahaja v državnem gozdu Martinček. Ker je zadeva gospodarskega značaja, ste vsi vabljeni.

Vir: Domoljub, 21. 8. 1940

Bojevniki na Brezjah. V nedeljo, dne 18. avgusta so prišli naši bojevniki iz raznih slovenskih krajev na Brezje, da priporoče sebe In svojce in narod svoji Materi Božji.

Že v soboto se je zbralo na Brezjah do 3000 romarjev. Ob 6 zvečer je bila seja Zveze bojevnikov, ki je obravnavala razna vprašanja, tikajoča se te ustanove. Pred sejo se je ustavil za kratek čas pri bojevniki tudi voditelj slovenskega naroda dr. Korošec. Zveza bojevnikov šteje danes okrog 40 skupin in do 6000 sodelujočih članov.

V nedeljo dopoldne je Škof dr. Gregorij Rozman vpričo množice ljudstva in zastopnikov raznih oblasti blagoslovil novo postajo »Otoče-Brezje«. Navzoč je bil tudi ban dr. Natlačen. Po opravljeni blagoslovitvi so se vsi udeleženci odpeljali oziroma odšli peš do romarske cerkve na Brezjah. Tam pred cerkvijo je pozdravil knezoškofa dr. Rožmana in bana dr. Natlačena predsednik Zveze bojevnikov Mirko Ratej ob navzočnosti podpredsednika Zveze bojevnikov ter odbornikov Pirca Jožeta in Wagnerja Rudolfa.

Ob 10 je škof dr. Rožman opravil daritev sv. maše in imel tudi lep nagovor, poudarjajoč, da moramo v prvi vrsti iskati božje kraljestvo, vse drugo nam bo pa navrženo. V svojem govoru je g. škof izvajal, da so se danes zbrali pri Materi božji na Brezjah stari bojevniki, ki so doživeli grozote vojne, prišli so pa tudi mlajši bojevniki v času, ko groze vsemu svetu nove vojne strahote. Prišli so prosit Marijo, naj jim izprosi

pri Bogu mir, svobodo in red, da bomo mogli v redu izpolnjevati svoje dolžnosti tako, da si zaslužimo večno življenje. Po službi božji je godba zaigrala žalostinko in zbor pevcev Zveze bojevnikov je zapel »Oj Doberdob«. Prevzv. g. škof je opravil ob asistenci molitve za padle bojevnike v svetovni vojni. Na Brezjah, najslovitejši slovenski božji poti, se je zbralo v soboto in nedeljo do 10.000 ljudi.

Vir: Domoljub, 21. 8. 1940

Dva učenca za belostrojarsko obrt sprejemem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Alojz Mali, belostrojar Radovljica.

Vir: Domoljub, 21. 8. 1940

Kovaškega vajenca takoj sprejemem. Hrana in stanovanje pri mojstru, drugo po dogovora. Kralj Janez, kovač v Kamni gorici.

Vir: Domoljub, 25. 9. 1940

Ob 40 letnici — na Brezje! Dne 6. oktobra, na rožnovensko nedeljo, bo minilo 40 tet, odkar je Nj. Em. kardinal Jakob Missia posvetil cerkev na Brezjah. Ob tej priliki vabimo pobožne vernike iz vse Slovenije, da se udeležijo te svečane proslave. Spored: v soboto, dne 5. oktobra zvečer bodo ob pol 8 slovesne litanije Matere božje z ljudskim petjem in nato ob lepem vremenu rimska procesija s prižganimi svečami. Vodi jo prevzvišeni g. škol dr. Rožman. V nedeljo, dne 6. oktobra bodo od 4 naprej sv. maše, ob 7 sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T. s pridigo. Ob 10 slavnostni govor g. škofa, nato pontifikalna sv. maša ob asistenci gg. kanonikov. Za prejem svetih zakramentov bo vse poskrbljeno.

Vir: Domoljub, 2. 10. 1940

40 letnica na Brezjah. Dne 5. in 6. okt. so Brezje in z njimi vred vse naše verno slovensko ljudstvo obhajale velik praznik. Spet je hotelo to naše dobro ljudstvo, ki se je v ogromnem številu zbralo na naši skupni božji poti pri Mariji Pomagaj, izkazati vso svojo ljubezen in svoje zaupanje v našo Priprošnjico na Brezjah, ki ga je že tolikokrat tolažila v težkih dneh in ki mu vedno znova prinaša upanja in tolažbe zlasti v tako viharnih časih, kakršne preživljamo danes. Velika udeležba pri zadnjih slovesnostih na Brezjah je pač najboljši dokaz, da smo Slovenci nad vse dostojno proslavili 40 letnico, odkar je bila na tej naši božji poti posvečena cerkev Marije Pomočnice.

Že na predvečer praznika se je zbralo od vse povsod iz Slovenije mnogo Marijinih častilcev, ki so v tihi pobožnosti pričakovali začetka veličastne proslave 40 letnice posvetitve brezjanske cerkve. Ob osmih zvečer je pristopil oltarju ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman ob številni asistenci kanonikov in ostale duhovščine. Nato se je zvrstila od cerkve veličastna rimska procesija, ki se je udeležila ogromna množica vernega ljudstva.

Po končani procesiji je del udeležencev odšel na bližnja prenočišča, mnogo pa jih je ostalo vso noč kar v cerkvi, kjer so počakali na prvo jutranjo sv. mašo.

Glavne današnje svečanosti, ki so bile namenjene proslavi 40 letnice, od kar je bila na Brezjah posvečena cerkev Marije Pomagaj, so se začete dopoldne ob desetih, ko je škof dr. Gregorij Rožman po slovesnem vходу v romarsko cerkev imel krasen govor, v katerem je poudaril globok pomen in smisel današnjega praznika, kakor tudi potrebo po zgraditvi novega oltarja v Marijini kapelici. Po njegovem govoru, ki je segel do dna duše vsem navzočim, je daroval škof dr. Rožman ob asistenci kanonikov g. Volca in dr. Zupana ter številne ostale duhovščine pontifikalno sveto

mašo. Slovesnost je povzdignilo tudi krasno petje pomnoženega brezjanskega cerkvenega zbora.

Še dolgo po sv. maši so ljudje ostali v cerkvi in oblegali čudodelni Marijin oltar, nato pa so se počasi razšli, da se popoldne spet nato vrnejo še k slovesnim petim večernicam, s katerimi se je končala veličastna proslava za vse verno slovensko ljudstvo tako velikega dogodka, kakor je bila posvetitev Marijinega svetišča na Brezjah pred štiridesetimi leti.

Vir: Domoljub, 9. 10. 1940

.....

Dobrava pri Otočah-Brezje. Tukajšnja Kraj. kmečka zveza je imela svoj 4. redni občni zbor 29. decembra. Udeležba na njem je bila prav razveseljiva. Pred pričetkom občnega zbora sta cerkvena pevska zbora iz Ovsiš in Dobrave zapela »Kmečko himno«. Pred prehodom na dnevni red se je načelnik spomnil v lepih besedah pokojnega dr. Ant. Korošca. Sledilo je poročilo načelnika o delu Kmečke zveze ter predavanje o umetnih gnojilih. Na občnem zboru se je poleg drugega sklenilo, da naj se vrše redni mesečni članski sestanki. Mladinska kmečka zveza naj se ustanovi še to zimo. V vzajemnem delu in v živi stanovski zavesti se bo izklesala boljša bodočnost kmečkemu stanu.

Domoljub 15. 1. 1941 / V mapi Dobrave

Zgor. Lipnica pri Kamni gorici. Žalostno so peli zvonovi oni četrtek zjutraj in naznanili žalostno novico, da je božja dekla odtrgala nit življenja Angeli Kašelj v 25. letu starosti. Pred tednom je bila še zdrava in vesela. Prišla pa je zavratna pljučnica in Angeli zaprla življenjsko pot. Angela je bila mirno in pošteno dekle. Tolažimo se s tem, kar Bog naredi, vse prav stori! Počivaj v miru!

Vir: Domoljub, 29. 1. 1941

Radovljica. Dežmanovo družino na Brdih je zadela bridka izguba. V nedeljo, 19. januarja, je nenadoma umrla skrbna gospodinja in dobra krščanska mati Terezija Fister v starosti 62 let. Pokojna je bila mati 10 otrok, od katerih so 3 umrli. Na kmečkem gruntu je delala kot čebelica od zgodnjega jutra do poznega večera. Skupno s svojim uglednim soprogom sta lepo krščansko vzgojila številne otroke. In kako je ljubila službo božjo! Dasi je dobro uro daleč do župne cerkve, je prihajala med prvimi in odhajala zadnja. V veri je črpala svojo moč in tolažbo. Neprevidena, a pripravljena je umrla, zato bo Bog njeno veliko plačilo. Naj v miru počiva! Težko prizadeti družini naše sožalje!

Vir: Domoljub, 29. 1. 1941

Na Ovsišah pri Podnartu bo v petek, 14. febr. 1941. na sv. Valentina dan, vsakoletni veliki cerkveni shod. Zjutraj ob 7 bo prva sv. maša; druga ob 8. Nato bo pridiga ob pol 10, po pridigi pa zadnja sv. maša s cerkvenim darovanjem. Častilci in častilke sv. Valentina, ne zamudite lepe priložnosti!

Vir: Domoljub, 12. 2. 1941

Slovenske žrtve vojne. - Matej Benedičič, železniški strojevodja, je bil na veliki petek zadet z več strelami iz letalskih strojnic na novomeškem kolodvoru. Rajni je bil doma iz Radovljice, stanoval je pa v Ljubljani. Pokopan je bil v Mošnjah.

Vir: Domoljub, 7. 5. 1941

60 slovenskih učiteljev in učiteljic prebiva v posebnem šolskem taborišču v Celovcu, kjer se pripravljajo, da bodo na jesen skupno s stalno nameščenimi koroškimi učitelji, učiteljicami in abiturienti prevzeli pouk na gorenjskih šolah. Vi poštev pridejo tri okrožja: Kranj, Radovljica in Kamnik.

Vir: Domoljub, 3. 9. 1941 / V mapi Osnovna šola v Radovljici

Avtobusna zveza je pričela obratovati te dni med Tržičem, Radovljico in Bledom. Dnevno vozita dva avtobusa.

Vir: Domoljub, 3. 9. 1941

Radovljica. Pri nas grade nov most namesto starega lesenega. — V Radovljici so se zbrali te dni vsi okoliški gasilci, ki so imeli celodnevno vajo z namenom, da bi se priučili nemškemu poveljevanju.

Vir: Domoljub, 1. 10. 1941

Kanonik Mrak — 80-letnik. Starološki župnik in dekan, častni kanonik g. Matija Mrak se je rodil 20. oktobra 1861 v Radovljici. Te dni je torej postal 80-letnik. Služboval je v Gorjah, v Ribnici in pri Sv. Jakobu v Ljubljani; nato je bil stolni vikar v Ljubljani, potem pa župnik na Bohinjski Beli in končno je prišel 28. nov. 1910 za župnika in dekana v Staro Loko. Gospod jubilent, duhovni svetnik in častni kanonik, je bil povsod delaven, spoštovan, požrtvovalen in zgleden duhovnik in najboljši zaščitnik in podpornik ljudstva. Gospoda jubilanta ohrani Bog čvrstega in zdravega še mnogo let!

Vir: Domoljub, 29. 10. 1941

.....

Notariat za ves radovljiški okraj je v Radovljici. Novi notar in pravni zastopnik pa ne posluje le v Radovljici, v določenih dnevih kakor svoje dni med tednom tudi v Tržiču, na Jesenicah in v Bohinjski Bistrici.

Vir: Domoljub, 14. 1. 1942

Dva Slovenca nemška operna pevca. Prvi ja Anton Orel iz Radovljice, ki je nastavljen kot basist, v weimarskem gledališču; drugi pa Anton Dermota iz Kroke, nastavljen na državni operi na Dunaju kot lirični tenor.

Vir: Domoljub, 4. 2. 1942

V belgrajski bolnišnici je umrl Radovljčan davčni uradnik Danimir Cebulj. Večni mir!

Vir: Domoljub, 18. 2. 1942

Graditev velikega sodobnega hotela pripravljajo v Radovljici, kjer je velik dotok letoviščarjev.

Vir: Domoljub, 11. 3. 1942

V Radovljici je padla upokojena učiteljica Olga Sitigova in si zlomila roko. Nadalje se je v Radovljici ponesrečila pri sankanju Minka Resmanova, trgovčeva hči. Hudo se je poškodovala na nogi

Vir: Domoljub, 11. 3. 1942

V Radovljici je po dolgem in hudem trpljenju umrla Vera Vengar, žena po vsej Gorenjski znanega fotografa Alojzija Vengarja.

Vir: Domoljub, 18. 3. 1942

V Radovljici so pokopali 83 letno Dorotejo Mrak, taščo tamkajšnjega kolarja Prešerna.

Vir: Domoljub, 25. 3. 1942

Vsem tistim, ki potrebujejo izpiske iz matičnih knjig z Gorenjskega ali štajerskega, v vednost:

Matične knjige za kraje, ki spadajo po sedanji upravni razdelitvi pod okraj Radovljica, se nahajajo sedaj v Radovljici (Landrat in Radmannsdorf, Kreissippenamt). Matične knjige za kraje, ki spadajo sedaj pod kranjski in kamniški okraj, se nahajajo vse v Kranju (Zentralmatrikenamt, Krainburg). Matične knjige za kraje, ki spadajo pod sedanje Štajersko (vsa lavantinska škofija in del Dolenjske) se nahajajo na sedežih tistih upravnih občin. Direktno matičnih izpiskov ni mogoče dobiti zaradi deviznih predpisov.

Kdor želi dobiti izpiske iz matičnih knjig v Kranju oz. v Radovljici, naj se obrne na italijanski konzulat v Celovcu. Kdor pa želi izpiske iz matičnih knjig s sedanjega Štajerskega, naj se obrne na italijanski konzulat v Gradcu.

Najkrajša pot za vse primere pa je, da piše kakemu znancu, ki mu preskrbi listine bodisi iz Kranja ali Radovljice (za Gorenjce), bodisi od upravnih občin (za sedanje Štajerce), plača pri matičnem uradu predpisane takse in mu listine sem pošlje.

Vir: Domoljub, 22. 4. 1942

V Radovljici je umrl 37-letni brivski pomočnik Ivan Kunčič.

Vir: Domoljub, 6. 5. 1942

Naši veliki možje. – Lovro Toman. / Med staroslovenskimi odličniki je treba omeniti tudi pesnika in politika Lovra Tomana (1827 do 1870) iz Kamne gorice. Po poklicu je bil pravnik in odvetnik v Radovljici in Ljubljani.

Lovro Toman je naš glavni zastopnik politične ali narodne lirike v sredini prejšnjega stoletja. Njegove pesmice so bile izraz pesnikovega romantičnega navdušenja za narod. V njih je opeval svobodo in domoljubje, posebno pa slavo božjo v izredno navdušujočem slogu. Žal, da je v jeziku slabši, ker je preveč hodil po stopinjah pesnika Jovarna Vesela-Koseskega, o katerem vemo, da je naš knjižni jezik le preveč omalovaževal in celo pačil. Toman je vse svoje umotvore zbral in izdal v dveh pomembnih zbirkah: leta 1819. je izdal Glase domorodne, štiri leta kasneje pa Milotinke. V zadnji zbirki je opeval svojo ženo, ki je bila tudi pesnica in pisateljica tiste dobe. Bila je to Josipina Urbančičeva Turnograjska. Ta je napisala sredi prejšnjega stoletja tri povesti zabavne in vzgojne vsebine, in sicer: Nedolžnost in pravica. Zvestoba do smrti, Izdajstvo in sprava. Prva povestica je še posebno znamenita, ker je v nji pisateljica Josipina Turnograjska prvič v slovenski književnosti uporabila zgodbo o Veroniki Deseniški in Frideriku Celjskem.

Toman pa je bil ne samo pesnik, marveč eden izmed najpomembnejših javnih kulturnih in političnih delavcev svoje dobe. Bil je namreč tudi deželni in državni poslanec. Bil je med glavnimi ustanovitelji Slovenske Matice v letih 1863. do 1865. Mnogo zaslug si je Toman pridobil tudi v raznih gospodarskih organizacijah na Slovenskem. Umrl je 1870 v Rodaunu pri Dunaju.

Vir: Domoljub, 3. 6. 1942

Bivši telovadni dom v Radovljici so preuredili v novo filmsko gledališče.

Vir: Domoljub, 8. 7. 1942

Dvojčke sta povili le dni v Radovljici Katarina Dežman, žena železniškega uslužbenca in urarjeva žena Cilka Uršičeva.

Vir: Domoljub, 4. 11. 1942

.....

Zaslužni vzgojitelji. V znak priznanja za 25-letno zvesto službovanje so prejeli srebrni častni znak: šolski svetnik Ernst Rojnik v Radovljici, meščanski učitelj Rudolf Černe na Jesenicah, Ferdinand Kern in Roman Kristalnik v Tržiču, Ivan Plajkner v Lescah, Jože! Polak v Kranjski gori, .Maks Weisenbach v Boh. Bistrici in Marija Tribuč v Tržiču. Odlikovanci so se zbrali v slavnostni dvorani Okrožnega urada v Radovljici, kjer so jim bila odlikovanja izročena.

Vir: Domoljub, 13. 1. 1943

Novi učitelji za Sp. Štajersko in Gorenjsko. Mariborski nemški dnevnik poroča o prireditvi učiteljskih maturantov na Dunaju. Omenjene slovesnosti te je udeležilo nad sto nemških učiteljev in učiteljic, ki so končali študij na dunajskih učiteljiščih ter bodo sedaj nastopili službe na Spodnjem Štajerskem in Gorenjskem.

Vir: Domoljub, 20. 1. 1943 / V mapi Osnovna šola v Radovljici

V Radovljici je umrl 11. januarja znani gostilničar pri »Avguštinu« 58 letni hišni posestnik Ivan Avguštin.

Vir: Domoljub, 27. 1. 1943 / V mapi zgodovina gostilne Avguštin

Nov vodovod. Na Reki pri Jesenicah so se že dolgo bavili z načrtom da bi zgradili vodovod. V zadnjih treh mesecih je vodovodni urad v Radovljici po dogovoru z jeseniško občino izvedel načrt. Stroške je do dveh tretjin plačalo oblastvo, ostalo tretjino pa jeseniška občina.

Vir: Domoljub, 13. 1. 1943

Novo skakalnico za skoke do 60 m bo dobila Radovljica.

Vir: Domoljub, 3. 2. 1943

Občino Ribno so pridružili občini Bled; občino Lesce pa mestu Radovljici.

Vir: Domoljub, 10. 2. 1943

Župnik Franc Avsec Dne 7. marca t. l. je umrl na svojem službenem mestu v Lescah na Gorenjskem župnik in duhovni svetnik g. Franc Avsec. Da ga ni Bog poklical k sebi, bi bil g. svetnik v letošnjem poletju obhajal 80 letnico svojega rojstva. Pet in petdeset let je pridno delal za vero in ljudstvo. Naj počiva v miru!

Vir: Domoljub, 31. 3. 1943

Najstarejši Kočevar je umrl. V Radovljici je dne 9. marca v visoki starosti 96 let odšel v večnost najstarejši meščan našega Kočevja Johan Fornbacher.

Vir: Domoljub, 31. 3. 1943

V Radovljici je v častitljivi starosti 81 let mirno v Gospodu zaspal Oroslav Kolman, oče strojnega stavca Ljudske tiskarne.

Vir: Domoljub, 12. 5. 1943

Naši veliki možje. - Anton Tomaž Linhart. / Eden izmed slovenskih velikih preroditeljev v drugi polovici 18. stoletja je tudi Anton Tomaž Linhart. Rodil se je v Radovljici leta 1756. V krogu prvih rodov našega narodnega preroda je bil potemtakem Linhart med najmlajšimi. Ljudsko šolo je obiskoval doma, gimnazijo pa v Ljubljani, nato bogoslovje 1776 do 1778 v samostanu v Stični. Toda že kot dijak se je navzel veri precej sovražnega mišljenja, zato mu v samostanu ni bilo obstanka. Izstopil je že po dveh letih in odšel na Dunaj študirat pravo. V začetku osemdesetih let se je vrnil z Dunaja in v Ljubljani opravljal različne javnopravne in finančne službe, obenem pa je bil velik prijatelj, družabnik in knjižničar v Zoisovem krožku. Toda njegovega pomembnega dela v kulturni zgodovini našega naroda se Slovenci niso dolgo veselili, kajti že 1795, na dan 14. julija, ga je zadela kap.

Linhart je postal veliki in odlični izpolnjevalec Zoisovih načrtov za slovenski narodni prerod. Najprej je že 1780 sam izdal zbirko nemških pesmi z naslovom *Blumen aus Krain, Cvetlice s Kranjskega*. Te pesmi seveda niso kaj prida pomembne za nemško književnost. To mu je Zois povedal in mu obenem nakazal koristnejše delo za naš narodni prerod. Najprej ga je uvedel v javno Edlingovo akademijo 1781, obenem pa mu je določil nalogo, naj začne misliti na slovansko posvetno dramatiko, ki je do tedaj Slovenci še nismo imeli. In res, Linhart je sledil navodilom svojega učitelja in podpiratelja Zoisa in v letih 1789 in 1790. smo Slovenci izpod njegovega peresa dobili prvi dve slovenski posvetni drami, katerih prva je nosila naslov *Ta veseli dan - ali - Matiček se ženi*, drugo pa je naslovil *Županova Micka*. Obe igri sicer nista popolnoma Linhartova last, kajti prvo je priredil po francoski *Figarojevi svatbi*, drugo pa po nemški igri *Mlin na polju*. Vendar bi bilo napačno misliti, da je Linhart kratko in malo prestavil ti dve igri v slovenščino, ne, napravil je večje delo kot samo prestavo, igri je popolnoma presadil na slovenska tla, da se dejanje godi pri nas in da v igrar nastopajo naši ljudje, naši značaji se zrcalijo v njih, naše takratne razmere so prikazane. Zato imenujemo Linharta prvega slovenskega dramatika. In res so igro *Zupanova Micka* takoj uprizorili, medtem ko je *Matiček moral čakati tja do leta 1848.*, da se mu je odpro pot na slovenski oder. Zanimivo pa je, da so pri prvi uprizoritvi sodelovali sami naši pomembni kulturni delavci tistih časov, Linhart sam z ženo, Zoisovi sorodniki in drugi. Prav pred tremi, štirimi leti smo slovesno praznovali stopetdesetletnico naše prve drame!

Potem je Zois Linhartu določil še drugo pomembno nalogo v našem narodnem prerodu tistih dob: napisal je tudi prvo slovensko kritično zgodovino. Kakor je bil naš slavni Radovljčan naš prvi dramatik, pa ni bil naš prvi zgodovinar, kajti pred njim smo imeli že Megiserja, Schönlebna in velikega Valvazorja. Vsi ti so že pred Linhartom pisali o naši zemlji in našem človeku v zgodovinskih dobah. Ali dela vseh teh zgodovinarjev so bila še vsa polna nezgodovinskih dogodkov, vsa polna legend, pravljic in pripovedk. Linhart pa je bil prvi zgodovinar, ki je bil pod vplivom razumarstva, tiste modroslovne struje, ki je zahtevala resnice, zgodovinske in sodobne resnice, zahtevala je od zgodovinarja, da najprej vestno preštudira dogodke, potem naj šele začne pisati zgodovino. Tako so je tudi Linhart kot sin svoje dobe najprej poučil o zgodovinsko resničnih dogodkih na naših tleh, potem je šele začel pisati zgodovino Kranjske. V letih 1791. in 1793. je napisal zgodovino naše zemlje v dveh obsežnih zvezkih. S tem Linhartovim delom je naša zgodovinska veda

prvič stopila na znanstvena tla, stopila vredno ob stran sodobne evropske zgodovinske znanosti kot prva naša kritična zgodovina.

Zgodovina in dramatsko pesništvo, to dvoje jo v svojem začetku na Slovenskem za zmerom združeno z imenom Antona Tomaža Linhart. Linhart je kot naš prvi dramatik in znanstveni zgodovinar eden izmed naših velikih mož svoje dobe. Ta veliki pomen za naš narod mu je lepo priznal naš največji slovenski pesnik France Prešeren, ko je o njem zapel tele znamenite stihe:

Steze popustil nemškega Parnasa,
je pisal zgodbe kranjske starga časa,
komu Matiček, Micka, hči župana,
ki mar mu je slovenstvo, nista znana?
Slavile, dokler mrtvi se zbudijo,
domače bote ga Talija, Klijo.

(Opomba: Talija je bila grška boginja dramatike, Klio pa boginja zgodovinske vede.)

Vir: Domoljub, 30. 6. 1943

Naši veliki možje. - Matevž Langus. / V prvi polovici 19 stoletja je med našimi slikarji znamenit tudi Matevž Langus, ki se je rodil leta 1792 v Kamni gorici na Gorenjskem, njegov oče je bil reven žebjar, a je umrl že, ko je bilo malemu Matevžku komaj deset let. Zalo se je moral mali deček po očetovi prezgodnji smrti sam preživljati. Kot oče, je tudi Matevžek postal žebjar in tako skrbel zase in za svoje. Ko je bil star 18 let, je nekoč v Radovljici opazoval znamenitega sobnega slikarja iz Celovca, po imenu Janeza plemenitega Schreibersa. Mojster je videl nadebudnega dečka in ga takoj povabil s sabo v Celovec, toda Matevžek je zaenkrat rajši ostal doma v kovačnici, da bi še naprej skrbel zase in za revne svojce. Ko pa je po Gorenjskem cesar Napoleon zbiral vojake za ilirski polk, se je Langus umaknil v Celovec in se pri umetniku Schreibersu javil za vajenca.

V Celovcu je ostal Matevž kakih šest let in so poleg slikarstva učil tudi branja, pisanja in nemškega jezika. Potem pa je prišel v Ljubljano in tukaj našel že mnogo opravka. Ker je živel skromno, si je v kratkem času prihranil skoraj tisoč goldinarjev in nato z njimi odšel na Dunaj, da bi tamkaj obiskoval slikarsko akademijo. Na Dunaju se je seznanil tudi z našim največjim pesnikom Francetom Prešernom, s katerim sla ostala prijatelja vse do prezgodnje pesnikove smrti.

Po dveh letih se je Langus vrnil z Dunaja v Ljubljano. Zopet je tako vneto delal, da je s prihranki lahko kmalu odšel na nadaljnje študije v Italijo. Tamkaj se je zadrževal največ v Rimu in se učil na delih znamenitih italijanskih mojstrov, posebno Rafaela. Poleg Rima pa je obiskal tudi Napoli, Firenze, Milan in Perugia in povsod študiral umetniška vprašanja ob delih velikih slikarskih mojstrov. Po vrnitvi se je najprej ustavil v Trieste, na materino prošnjo pa se je zopet preselil v Ljubljano, da je ubogo revo tukaj laže vzdrževal. Sprva ni imel kaj prida dela, ko pa so ga podprli slovenski duhovniki in mu začeli dajali dela po naših cerkvah in kapelicah, si je kmalu opomogel. Slikal je tja do svojega 63. leta. Pri slikanju stropa frančiškanske cerkve v Ljubljani pa je zbolel. Iskal je sicer zdravja v Mozirju in Rogatcu, ali njegova življenjska nit se je iztekla. Umrl je v Ljubljani leta 1835 in zapustil 18.000 goldinarjev za sorodnike, ki naj bi se posvetili umetnosti.

Langus je naslikal mnogo stenskih slik po naših cerkvah, naj jih nekaj omenimo: ozadje velikega oltarja v Škofji Loki, podobo Marijinega vnebovzetja v Stari Loki, frančiškansko cerkev v Ljubljani, veliko kupolo na Šmarni gori, oltarno ozadje v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani, podobo, ko Jezus obudi Lazarja, v Vodichah, kupolo v ljubljanski stolnici itd.

Njegove znamenite oljnate podobe bi bile: sv. Nikolaj v ljubljanski stolnici, prav tam tudi podobe sv. Treh kraljev, sv. Janeza Nepomuka, pa še celo vrsto manjših podob. Marijino vnebovzetje v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. V frančiškanski cerkvi Marijino oznanjenje, božji grob in več manjših podob. V cerkvi sv. Florijana v Ljubljani podobo sv. Lucije. Pri uršulinkah v Ljubljani podobo Žalostne Matere božje, prav tam v cerkvi sv. Petra božii grob, dve banderi in podobo Srca Marijinega. V Narodnem muzeju v Ljubljani je hranjenih več podob bivših ljubljanskih županov in drugih odličnikov, lastni portret in drugih sorodnikov. V škofijskem dvorcu v Ljubljani imajo krasno Langusovo podobo Križanega. V ljubljanskem semenišču so ohranjene njegove podobe Ign. Knobleharja in škofa Friderika Barage. — Dalje je premnogo njegovih podob po cerkvah po Gorenjskem, Dolenjskem in tudi po Štajerskem ter po Koroškem; toliko jih je, da jih na tem mestu ni mogoče vseh naštet. Številne farne in podružnične cerkve imajo njegove podobe.

Iz vseh Langusovih podob odseva njegova mehka narava. Ta njegova ljubka nežnost se vidi iz njegovih barv, some risbe in sestave podob. Njegove podobe so prav lepe, vendar nimajo na sebi dovolj privlačnosti. So pač nekoliko premedle. Vse preveč se na njegovih podobah pozna vpliv tujih šol, premalo je bil samostojen in premalo resnično velik umetnik. Sicer pa je dobro risal, rabil jo večinoma jasne barve in zalo so njegove podobe kaj primerne za podeželske cerkve, ker ljudstvu ugajajo jasne podobe.

Ker Langus sam ni bil tako močan umetnik, zato tudi ni imel kaj prida veliko učencev, pač pa več učenk, zlasti med uršulinkami. Omenimo naj še Langusovo podobo Primčeve Julije, Prešernovo oboževalke, in velikega Prešernovega prijatelja Matije Čopa. Pesnik France Prešeren je svojemu prijatelju slikarju Langusu posvetil tudi prelep sonet Matevžu Langusu. Tako je ime slikarja M. Langusa veliko med nami tako po njegovih podobah, kakor tudi po pesmi našega največjega pesnika Prešerna, slikarjevega prijatelja.

Vir: Domoljub, 28. 7. 1943

V svoji domači vasi v Voščah pri Radovljici je umrla 80 letna Marija Zupanova, po domače Adamovka, ki je živela mnogo let v Radovljici.

Vir: Domoljub, 28. 7. 1943

V Razbojni, v okraju Brus v Srbiji, je dne 16. junija umrla Ana Dežmanova iz Lancovega odnosa Predtrga pri Radovljici. Pokojnica zapušča pet še nepreskrbljenih otrok, kateri bodo izgubo matere občutili še bolj, ker so brez očeta ostali že pred začetkom te vojne.

Vir: Domoljub, 18. 8. 1943

Smrt slovenske matere. V Razbojni v občini Dubci, v srbskem okraju Brusu je umrla nedavno slovenska mati Ana Dežmanova iz Lancovega oz. Predtrga pri Radovljici, stara 47 let. V Srbiji je ostalo pet njenih otrok, starih 18, 17, 14, 11 in 9 let, samih dvojnih sirot.

Vir: Domoljub, 1. 9. 1943

Novo živinorejsko zadrugo so ustanovili v avgustu v radovljiškem okraju. Zadruga v Bohinju obsega občini Bistrico in Srednjo vas in ji načeluje Martin Rozman v Bitnjah. Gorjanska zadruga obsega Gorje in Bled; načelnik je Franc Švegelj z Rečice pri Bledu. Radovljiška zadruga obsega Radovljico, Kropo, Kamno gorico, Begunje, Žirovnico in Brezje z načelnikom Antonom Avsenekom z Vrbe (Vrbenj op. p.).

Korenska zadruga obsega občine Dovje-Mojstrano, Kranjsko goro, Rateče-Planico in Jesenice, načeluje pa ji Andrej Černe iz Kranjske gore. Tržiška zadruga obsega občine Tržič, Sv. Katarino. Sv. Ano in Kovor pod načelstvom Janeza Aljančiča iz Kovora.

Vir: Domoljub, 8. 9. 1943 / V mapi Kmetijska zadruga

V neko globino v tkalnici je padel 32-letni tovarnarjev bral Vladimir Bole v Zapužah pri Begunjah tako nesrečno, da jo bil na mestu mrtev.

Vir: Domoljub, 8. 9. 1943

Zlato poroko sta praznovala v Radovljici znani trgovec Ivan Bulovec in Jerica, rojena Kocijančičeva. Živela!

Vir: Domoljub, 15. 9. 1943

Zlato poroko sta obhajala v Radovljici 73-letni občinski delavec Lovrenc Tonejc in njegova žena Antonija roj Kapus. Živela!

Vir: Domoljub, 6. 10. 1943

Zlato poroko sta praznovala te dni v Radovljici železniški uradnik Jože Kromer in njegova žena Lojzka.

Vir: Domoljub, 17. 11. 1943

V Radovljici so pokopali Terezijo Mencinger roj. Šlibar.

Vir: Domoljub, 1. 12. 1943

V Radovljici je umrl 77 letni posestnik in nekdanji župan Anton Mrak.

Vir: Domoljub, 15. 12. 1943 / V mapi Župani v Predtrgu

Naši veliki možje / Josip Valentin Gruden.

Vir: Domoljub, 22. 12. 1943

.....

Zlato sv. mašo bo daroval na četrto nedeljo v juliju na Otoku pri Brezjah nabožni pisatelj župnik g. Bleiweis Franc. Bog ohrani g. jubilaranta, zglednega duhovnika do skrajnih mej človeškega življenja.

Vir: Domoljub, 19. 7. 1944

V Novi vasi pri Lescah na Gorenjskem je umrl 58 letni Jožef Debeljak-Noč, posestnik in izdelovalec cementnih izdelkov.

Vir: Domoljub, 6. 9. 1944

Prvega novembra 1944 je izšla zadnja številka časopisa Domoljub!

.....

Licencovanje bikov v radovljiškem okraju. – V Lescah se je licencovalo dne 14. majnika plemenske bike iz 15 občin. Prigon je bil številen in plemenski material v splošnem precej boljši od lanskega leta. Najlepši bik z 29 točkami je bil od Severina Rozmana iz Zg. Otoka, prvovrstna žival, kateri se bi skoraj prisodilo vseh 30 enot

ocene. G. Rozman je prevzel tega bika v rejo leta 1924. od okrajnega živnorejskega odbora. Ob slarosti 2 1/4 leta je bik danes težak 625 kg ter je razen malenkosnega nedostatka naravnost odličnih zivotnih oblik.

Vir: Gospodar, št. 9. 1926

Odpri: št. 11 / 1926

.....

Opomba: Iskano v dLib (periodika – Domoljub (Ljubljana) z iskalnim pojmom: radovl) Ostale kraje v naši občini sem našel tako, da sem »na hitro preletel« vse časopise. Za popolnejše iskanje preostalih krajev v naši občini, bi bilo potrebno pregledati podrobno še enkrat prav vse Domoljube. Za boljšo informacijo pa še vse edicije tega časopisa (omenjeni na vrhu te mape).

Protiutež katoliškemu Domoljubu je bil lokalni tednik Gorenjec. Članki iz tega časopisa so porazdeljeni v vseh mapah, najdete pa jih tako, da uporabite iskalno geslo »gorenjec«.

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 31. 03. 2017

glavrencak@gmail.com